

DĚJINY ZJEVENÍ BOŽÍHO V NOVÉM ZÁKONĚ.

PRO IV. TŘÍDU ŠKOL STŘEDNÍCH.

SEPSAL

ŠIMON POKOJ,

c. k. profesor české vyšší reálky v Českých Budějovicích.

Schváleny nejdůstojnějším knížecím arcibiskupským ordinariátem v Praze dne 26. listopadu 1902, čís. 13.377, nejdůstojnější biskupskou konsistoří v Hradci Králové dne 9. září 1904, čís. 8744, nejdůstojnější biskupskou konsistoří v česk. Budějovicích dne 22. září 1904, 6. 7993, nejdůstojnějším biskupským ordinariátem v Brně dne 13. ledna 1913, čís. 288, nejdůstojnějším biskupským ordinariátem v Litoměřicích dne 9. března 1915, Cis. 2089, a c. k. ministerstvem kultu a vyučování dne 14. května 1915, Cis. 13.648.

DRUHÉ, PŘEPRACOVANÉ VYDÁNÍ. SE 47 ILUSTRACEMI A 3 MAPKAMI.

CENA I K 80 h. ?

V PRAZE.

V CÍSAŘSKÉM KRÁLOVSKÉM ŠKOLNÍM KNIHOSKLADĚ.

1915.

ť»

Školní knihy, v některém c. k. školním knihoskladě vydané, nesmějí se - prodávati dražší nežli za cenu na titulním
jich listě udanou.

Všecka práva vyhrazena.

ÚVOD.

Dějiny zjevení božího v Novém zákoně pojem, prameny, důležitost a rozdělení.

Dějiny zjevení božího v Novém zákoně jsou spořádány ^ Pojem. vypravování, jak se Bůh zjevil lidstvu naposled skrze , Syna svého a skrze svaté apoštoly.

Prameny dějin zjevení božího v Novém zákoně jsou: Prameny.

Písmo svaté Nového zákona a k o n a a u s t n i p o - d á n í ne bolí tradice.

Písmo svaté Nového zákona jest sbírka knih, které vnuknutím Ducha svatého po příchodu Kristově sepsány a od církve za slovo boží uznány byly.

Zákonem sluje tato sbírka knih, protože Bůh zjevil v nich vůli svou, aby byla pravidlem nebo zákonem lidem všem.

Knihy Písma svatého Nového zákona dělíme podle obsahu l. ve knihy dějepisné (historické) 2. n a - i i c n ó (didaktické) a 3. prorocké.

Dějepisných knih jest 5, totiž: čtyři evangelia (podle svatého Matouše, Marka, Lukáše a Jana) a Skutky apoštolské sv. Lukáše.

Naučných knih jest 21, totiž: 14 listů sv. Pavla (1 římanům, 2 Korint'ánům, 1 Galatům, 1 Efesanům, 1 Filipánům, 1 Kolosanům, 2 Thesaloníčanům, 2 Timotejovi, 1 Titovi, 1 Filemonovi, 1 Hebrejům) a 7 listů . (iných) n,poštolů (1 sv. Jakuba Ml., 2 sv. Petra, 3 sv. Jana, 1 sv. Judy).

Prorocká kniha jest jedna, totiž: Zjevení sv. Jana.

Ústním podáním neboli *tradicí* rozumíme zjevené pravdy, které apoštolé kázali, ale nenapsali.

Dějiny zjevení božího v Novém zákoně jsou důležité, protože líčí pozemský život, působení a utrpení Pána našeho Ježíše Krista a sv. apoštolů.

Dějiny zjevení božího v Novém zákoně mají dvě doby.

První doba líčí pozemský život Pána Ježíše, a to napřed skrytý, potom veřejný. Veřejný život Páně záležel v činnosti učitelské, kněžské a královské. Veřejné vystoupení Páně předcházela příprava.

Druhá doba jedná o životě a činnosti sv. apoštolů.

§ I. Stav zeměpisný v Palestině za času Kristova.

Za času Krista Pána Palestina byla rozdělena od Heroda Velikého ve čtyři kraje. Jména jejich byla: *Galilea, Samaria, Judea a Perea.*

První tři kraje zabíraly Předjordancko, Perea Za-jordancko.

1. *Galilea* byl kraj severní. Byla velmi úrodná a proto také hustě zalidněna, zvláště při jezeře Genezaretském. Obyvatelstvo bylo valně pomícháno s pohany, zvláště v části hořejší. Proto sv. Matouš mluví o Galilei pohanské (4, 15). Z té příčiny Židé judští nedůvěřovali Židům galilejským, pochybující o pravověrnosti jejich a pohrdali celým krajem (Jan 1, 46). Galilejští Židé prozrazovali se zvláštním nářečím (Matouš 26, 73). Galilea byla hlavní území pozemské činnosti Kristovy; odtud slul „Galilejský“ (Mat. 26, 69). Také většina učedníků a apoštolů pocházela z Galileje; odtud název jejich „muži galilejští“ (Skut. 1, 11). Památná místa v Galilei jsou: Kafarnaum, Betsaida, Magdala, Tiberias na jezeře Genezaretském; Kana (Káně), Nazaret, Naim uprostřed země. Také dvě hory jsou památné ze života Kristova: hora Tábor východně od Nazareta a hora Blahoslavenství západně od Tiberiady.

2. *Samaria* byla prostřední a nejmenší z krajů před-jordanckých, hornatá, ale úrodná a četně obydlená. Obyvatelstvo její bylo smíšenina z Izraelitů a pohanů. Když národ izraelský vrátil se ze zajetí r. 536 př. Kr., jsa veden knížetem Zorobabelem a veleknězem Josuem, a počal stavěti rozbořený chrám v Jerusalemě, Samaritáni chtěli

havěti spolu s nimi (Ezdr. 4, 2). Avšak Zorobabel a .lomje obřívující se, aby lid očištěný zajetím nesmísl se |>»(M, ;-! lidem nasáklým pohanstvím, odřekli jim. Odtud v/, nikl o veliké nepřátelství mezi Židy a Samaritány. I naději Samaritáni vystavěli si vlastní chrám na hoře (i;u-i,/jm a Sichema. Důležitá města tohoto kraje byla:

iSíchem .i Samaria. Blízko Sichema byla studnice Jakubova.

3. *Judea* byla jižní kraj před jordanický, sahající Judea. na jih až k zemi idumejské. Byla největší z krajů před-jordanických, úrodná obilím, ovocem a zvláště vínem. Památná místa její jsou: Jerusalems uprostřed země, na východ od něho Betfage, Betanie, Jericho; na jih Betlehem nebo Betlem a Hebron; na západ Emauzy, Lyda, Jope; na sever u moře Caesarea Palestinská (Přímořská).

Jerusalem, hlavní město kraje i celé země, byl vystavěn na čtyřech pahorcích (Siónu, Ofelu, Morii a Akre). **Za** Heroda Agripy I. v letech 42-44 město rozšířilo se na sever přes Golgotu a Bezetu.

4. *Perea* byla krajina východně od Jordánu až po Perea. města Gerasu a Filadelfii.

Vedle Perey byla v Zajordánsku tato území: Iturea, Trachonitis, Gaulanitis, Auranitis a Batanea.

V Zajordánsku byl spolek samosprávných měst:

Desítiměstí (Dekapolis). Obyvatelstvo těchto měst mluvilo í-er-ky a bylo většinou pohanské.

Důležitá města za Jordánem jsou: Damašek, Caesarea Filipova, Betsaida Julias, Pěla, Betanie naproti Jerichu ;i tvrz Machaerus íia východ od moře Mrtvého.

§ 2. Život politický.

Když se Kristus Pán narodil, nebyla Palestina samostatná, nýbrž byla poddána Římanům. Jejím Správcem byl ve jménu císařově od r. 40 př. Kr. Herodes Veliký s titulem královským. Tento Herodes Veliký, syn Anti-patra Iduruejského, vyhubiv rod domácích knížat makabejských, založil v Palestině herodiánskou dynastii. Za něho, nedlouho před jeho smrtí, se narodil Kristus Pán. Tento Herodes dal povraždit betlémská nemluvnátka.

Podle Josefa Flávia, dějepisce židovského (kolem r. 100 po Kr.), Herodes Veliký zemřel krátce před velikonoce r. 750 po založení Říma. Učený opat Dionysius Exiguus (v 6. století po Kr.), tvůrce letopočtu křesťanského, položil však narození Kristovo do r. 754 po založení Šíma. Z toho se soudí, že se Pán Ježíš narodil o několik let dříve, nežli udává křesťanský letopočet.

Po Herodově smrti vládli jeho synové: *Árchelaus*, *Filip* a *Herodes Antipas*.

Podle závěti otcovy měl dědit Judeu, Samaří, Idumeu a titul královský *Archelaus*, ale císař Augustus (30 př. Kr. - 14 po Kr.) jmenoval 303 pouze etnarchou' (= správcem národa nedocela samostatným). Ostatní bratři byli tetrarchy (= čtvrtíky, správci čtvrtiny nebo vůbec menší části země).

Filip vzal údělem severní část Zajordánska, totiž Itureu, Trachonitidu, Bataneu, Gaulanitidu a Auranitidu.

Herodes Antipas byl čtvrtíkem v Galilei a Perel. Tento Herodes měl za manželku dceru arabského krále Arey, ale pohrdl jí a žil s manželkou bratra svého, Herodiadou. Když mu zločin ten vytýkal sv. Jan Křtitel, byl z návodu Herodiadina uvězněn a stát na hradě Machaeruntu. Před tohoto Heroda byl přiveden Kristus k soudu, protože jako příslušník galilejský byl jeho poddaný.

Z těchto tří knížat udržel si vládu až do smrti pouze Filip (f 36 po Kr.), ostatní dva byli sesazeni od Římanův a vypověděni do Galie. Archelaus r. 7 po Kr. a Herodes Antipas r. 39 po Kr. Území Archelaovo (Judea a Samaří) bylo učiněno provincií římskou a spravováno prokurátory (vladaři, správci), kteří bydlili v Caesarei Přímořské a přijížděli do Jerusalema o svátcích a o zvláštních příležitostech.

Pátý prokurátor byl Pilát Pontský od r. 26 na podzim (779 od založení Říma) nebo 27 z jara (780 od žal. R.) do r. 37 po Kr. (790 od žal. Íí.). Pilát soudil Krista Pána.

Území Antipovo bylo přirčeno (r. 39) Herodovi Agripovi I., vnuku Heroda Velikého, dědici Filipovu (r. 37). Později (r. 43) dostalo se Agripovi I. ještě Judeje, SaTnd.N, lihiineje a titulu královského, takže Agripa I. spojil všechny kraje pod žezlem svým a obnovil říši svého dědy, Heroda Velikého, ta říše však netrvala dlouho (41-44 po Kr.). Tento Herodes dal stít apoštola Jakuba Stiirsloho (r. 42) a uvěznit Petra.

Po smrti Agripy I. Herodes Agripa II. obdržel (r. 53) jenom část území otcova (tetrarchii Filipovu) a titul královský.

pravnuke.

Před tímto Herodem byl v Caesarei sv. Pavel. Herodes Agripa II. zemřel za císaře Trajana (r. 100 po Kr.).

Poznámka. Rodokmen dynastie herodiánské;

Herodes Veliký

v Filip, Arist	obul Archelaus,	i- tefcr	Filip, archa v	Herodes Antipas,
soukromník Simě,	etnarcha v Jv dei,	a E rei,	Itu-Trachoni-	tetrarcha v Galilei a
manžel Herodiadii.	Samaří Idumei až c r.	0 tidě	atd.,fr.36 po	Perei až do r. 39 po Kr.
	7 po Kr.		Kr.	

Herodes Agripa I. •{- r, 44 po Kr. Dědic Filipův r. 37 po Kr. Nástupce Antipův r. 39 po Kr. Pán .Tiilakni, Samaří a Itureje s názvem královským r. 41.

Berenike.

Herodes Agripa II. •{- kolem r. 100 po Kr. Od r. 53 po lír. pán Itnreje, Trachonitidy, ěAsti Galii e je a Peřeje s názvem královským.

JJrusila,
manželka prokurátora Felixe.

§ 3. Život náboženský.

Právě jako život politický tak i náboženský v Pa- V nábožen-lestině byl neutěšený.

ském

^ya-

Kultura řecká, šířená soustavně od dob Alexandra^{lení y^{11''1''1''}} Velikého (336-323 př. Kr.), zasáhla celý východ. Alexander i-ednoty. cilil.ól ovládati celý svět nejenom zbraní řeckou, nýbrž i (liichom řeckým. Kdo přijali vzdělání řecké a řeč řeckou, H l li li Holení.stň (na rozdíl od vlastních Reků nebo Helénů). Vlivu řeck('!i>m a tudíž i filosofii řecké a mravu řeckému neubráníla se ani země židovská, ačkoli zákon Mojžíšův zakazoval obcovati s pohany (-III. Mojž. 20, 23-26). Přívrženci filosofie řecké a mravu řeckého byli hlavně bohatí

a vznešení Židé. Byli to saduceové, nazvaní tak p(ť jakémsi Sadokovi. Ne všichni Židé podlehli vlivu řeckému. Většina držela se houževnatě zákona Mojžíšova a ustanovení starších,^ ale i ta sběhla na scestí. Tito horlivci náboženští sluli farizeové, t. 3. oddělení. Oddělovali se nejenom od pohanů, nýbrž i od obecného lidu židovského vyšší znalostí zákona a větší dokonalostí mravů. Farizeové byli duchovní 'potomci oněch Židů, kteří navrátilivše se **ze** zajetí, pečovali jo to, aby zákon Mojžíšův všude byl znám a plněn, činnost jejich byla s počátku blahodárná, ale zvrhla se později. Farizeové vykládali zákon Mojžíšův doslovně, takže písmeno mělo u nich větší váhu nežli smysl, a dávali přednost výkladu (ustanovením starších) před zákonem božím (Mat. 15, 3). Žili většinou také dle písmena, dbajíce pouze vnějšího lesku a vnější dokonalosti, ale nikoli vnitřní svatosti. Proto Kristus Pán nazývá je „pokrytci" a „obí-; ;lenými hroby" (Mat. 23, 27). U lidu měli velkou úctu pro \: zdánlivou zbožnost a dokonalost. Z nich vycházeli zákoníci a učitelé zákona. Také soudcovské stolice byly jimi obsazovány po celé zemi; zvláště při nejvyšším soudním dvoře, veleradě (synedriu), měli rozhodný hlas. Vele-; ^rada židovská skládala se ze 71 člena: z úřadujícího vele-^kněze jakožto předsedy, z bývalých veleknězů, z předsta-^vených 24 tříd kněžských, ze starších lidu a ze zákoníkův.;

Na základě proroctví mesiánského: „Požádej mne a učiním národy dědictvím tvým a končiny země vladařstvím tvým" ?(Zalm. 2, 8) farizeové očekávali mesiáše jako vladaře ^pozemského, který se zjeví v lesku krále pozemského a

osvobodí je ode jha poroby politické. O mesiáši, zakladateli -říše lásky a pokoje, nechtěli vědět. Proto dotyčná místa,

Pisma sv. různě překrucovali.

LTřad vele- Herodes Veliký, vyhubiv rod makabejský, odstranil kněžský také velekněze z rodu makabejského. V rodě tom vele-pozbyl kněžství bylo dědičné. Od té doby velekněžství bylo pro-
ia+.mnnatí. ' .7 .1 J J.

lustojností.

půjčováno osobám nepatrným, od nichž nebylo se obávat odporu, a nebylo dbáno ani původu z rodu velekněžského ani ostatních vlastností, předepsaných zákonem.

PRVNÍ DOBA.

Í

T. díl.

Skryty život Ježíšův.

(Od 5. roku př. Kr. do 26. roku po Kr. nebo od r. 748-779 od žal. fiima.)

§ 4. Události před narozením Ježíšovým.

\ I. Anděl zvěstuje narození předchůdce Ježíšova.

Podle proroctví Isaiášova a Malachiášova Kristus měl mít předchůdce. Tím předchůdcem byl Jan, syn kněze Zachariáše a manželky jeho Alžběty, rovněž z rodu Aro-nova. Bůh sám si jej vyvolil a k úřadu předchůdce Kristova připravil. Jak se to stalo, vypravuje evangelista sv. Lukáš.

Když Zachariáš konal úřad kněžský v pořádku třídy Lak. I, své před Bohem, ukázal se mu anděl Páně, stojí na pravé 8-22. straně oltáře zápalu. Zachariáš uzev jej ulekl se. Anděl řekl mu: „Neboj se, Zachariáši, neboť jest vyslyšena modlitba tvá. Manželka tvá Alžběta porodí ti syna a nazveš jméno jeho Jan. Ten bude veliký před Pánem. Vína a nápoje opojného nebude pít a Duchem svatým bude naplněn, dříve než se narodí. Mnohé ze synův izraelských obrátí k Pánu Bohu jejich.“ Zachariáš řekl k andělu: „Po čem to poznám?“ Anděl odpověděl: „Já jsem Gabriel, který stojím před Bohem, a byl jsem, poslán, abych k tobě mluvil a ty věci ti zvěstoval. Hle, budeš němý a nebudeš moci mluvit až do dne, ve kterém se ty věci stanou, protože jsi neuvěřil slovům mým.“ Lid očekával Zachariáše a divil se, že prodlévá v chrámě. Když Zachariáš vyšel, nemohl mluvit k nim. Proto oni poznali, že měl vidění v chrámě. On sám dával jim znamení a zůstal němý.

Poznámky. Proroctví Isaiášovo o předchůdci Ježíšově zní: „Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Hospodinovu ...“ (40, 3); proroctví Malachiášovo: „Aj, já posílám anděla svého a připraví cestu před tváří mou“ (3, 1).

Luk. I, 26-38.

- 11 -

Anděl zvěstoval Zachariášovi nejenom, že se mu narodí syn, nýbrž i jak bude veliký a jaký bude jeho úkol. Veliký bude před Bohem pro vnitřní svatost svou. Tato svatost bude mu udělena dříve, než se narodí, a bude patrná i na venek tím, že bude plnit slib nazirský; úkol jeho bude obracet lid k Bohu a připravovat na mesiáše.

Lid divil se, že Zachariáš prodlévá v chrámě, protože kněžím nebylo ve svatyni prodlévati déle, než vyžadovala služba jejich.

Lidé poznali, že Zachariáš měl vidění, z nemoty jeho. Soudili zajisté, že měl nějaké vidění, jež se ho tak dotklo, až pozbyl reci. Domněnku tu potvrdil jim sám Zachariáš tím, že jim dával znamení.

f2^ Anděl zvěstuje narození Ježíšovo.

V měsíci šestém anděl Gabriel byl poslán od Boha do města galilejského, jemuž bylo jméno Nazaret, k panně zasnoubené muži, jemuž jméno bylo Josef z domu Davidova a jméno panny Maria. Když k ní anděl vešel, řekl: „Zdravas, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami.“ Maria, uslyševši řeč tu, zarmoutila se a přemýšlela, jaké by to bylo pozdravení. Anděl řekl jí: „Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Aj, počneš a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Tent' bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude a dá jemu Pán Bůh trůn Davida, otce jeho, a kralovati bude v domě Jakubově na věky a království jeho nebude konce.“ Maria řekla k andělu: „Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?“ Anděl odpověděl: „Duch svatý sestoupí v tebe a moc Nejvyššího zastíní tebe. Proto i co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn boží.“ Maria řekla: „Aj, děvečka Páně, staniž mi se podle slova tvého.“ I odešel od ní anděl.

Poznámky. Měsíc šestý - t. j. od té doby, co byl anděl u Zachariáše.

Maria jest ona panna, o níž mluví prorok Isaiáš: „Aj, panna počne a porodí syna a nazváno bude jméno jeho Emanuel“ (Is. 7, 14).

Panna Maria byla zasnoubena sv. Josefu, aby se o ni staral.

Protože Panna Maria byla zasnoubena sv. Josefu a tudíž muže znala, slova její mohou mít pouze ten smysl, že učinila slib ustavičného panenství. Ptá se tudíž, jak lze stati se matkou mesiášovou a přece nezrušiti slibu učiněného.

Slovy: „Aj, děvečka Páně“ Panna Maria podrobuje se vůli boží jako děvečka (služka) a svoluje státi se Matkou boží. V tom okamžiku

„Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi“ (Jan I, 14).

Pannu Marii nazýváme právem Matkou boží, protože „co se z ní svatého narodí, slouti bude Syn boží“ (Luk. I, 35).

Svátek Zvěstování Panny Marie 25. března.

; 3. Navštívení Panny Marie.

Luk. I, Povstavši pak Maria v těch dnech, odešla s chvátáním 39-56. na hory do města judského. I vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu. Když Alžběta uslyšela pozdravem Marie, naplněna jest Duchem svatým a zvolala hlasem velikým: „Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého! Odkud mi to, aby matka Pána mého přišla ke mně? Blahoslavená jsi, že jsi uvěřila, neboť vykonány budou ty věci, které ti byly pověřeny od Pána.“ Maria řekla: „Velebí duše má Hospodina a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém, že shlédli na nízkost děvečky své. Aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové, protože veliké věci učinil mi ten, jenž mocný jest a svaté jméno jeho a milosrdenství jeho od pokolení do pokolení těm, kteří se ho bojC OB učinil me^ ramenem svým, rozptýlil ty, kteří jsou pyšní v mysli srdce svého. Sesadil mocné s trůnu a povýšil ponížené. Lačné naplnil statky a bohaté propustil prázdné. Ujal se Izraele, služebníka svého, rozpomenuv se na milosrdenství své, jak mluvila k otcům našim, k Abrahamovi a potomstvu jeho na -věkyt“ |Maria zůstala s Alžbětou asi tři měsíce a navrátila se do domu svého.

Poznámky. Město judské v horách, v němž bydlil Zachariáš, jest asi vesnice „Sv. Jan v horách“ (arabsky Ain-Karim), PVs km západně od Jerusalema, protože tam ukazují místo narození SY. Jana Křtitele. Jest tam krásný chrám Páně a klášter františkánský.

Účel cesty Panny Marie byl blahopřáti příbuzné, radovati se s m-a sloužit jí.

V domě Zachariášově ponejprv vyšlo z úst lidských oslovení Panny Marie „Matka Páně (boží)".

Oslovení „Matka Páně" pohnulo Pannu Marii k nadšenému chvalo-¹ zpěvu. Tento chvalozpěv od zařícího slova latinského textu sluje : : Magnificat (= velebí). V tomto chvalozpěvu Panna Maria děkuje Bohu

-; za milosti, kterých ze vtělení božího dostane se jí (v. 46-49) i veškeré ^ církvi (50), a velebí moc Vykupitele, jenž zvítězí nad hříšným světem ;?J(51-53) a zbuduje na zemi opět novou říši boží (54-55). Tento

-^chvalozpěv církev modlí se každodenně při nesporách, děkujíc Bohu za milost vykoupění a uctívajíc zároveň Rodičku boží.

Svátek Navštívení Panny Marie 2. července.

- 13 -

14' Narození Jana Křtitele.

Kilyž g© Alžbětě naplnil čas, porodila syna. Sousedé Lnk. 1, u, |>rlly,ii její uslyšeli, že s ní učinil Hospodin veliké ⁵⁷⁻⁷⁹-iiiiiiHrdoiiBtví, proto radovali se spolu s ní. V den osmý iiti.xývu.li dítě podle jména otce jeho Zachariášem. Ale matka jrlu odpověděla: „Nikoli, slouti bude Jan." Sekli k ní:

„Vždyť nikoho není v příbuzenstvu tvém, který by slul jiiimnoin tím." I dávali znamení otci jeho, jak by syna chtěl iiii,%ývati. Zachariáš, požádav deštičky, napsal na ni: „Jan ,(cst jméno jeho." Všichni se podívali. A hned otevřela se ústa Zachariášova a mluvil velebě Boha. Na všechny sousedy přišel strach a po všech horách rozhlašováno jsou tyto věci. Všichni, kteří je slyšeli, chovali je v srdci svém řkouce: „Kým asi bude dítě toto?" neboť ruka Páně byla s ním. Zachariáš pak, otec jeho, naplněn jest Duchem svatým a prorokoval řka: „Požehnaný Pán Bůh izraelský, že navštívil a učinil vykoupění lidu svého^TVyzdvihl nám roh spasení v domě Davida, služebníka svého, jak slíbil skrze ů&ta-evatýGh'proroků svých, kteří jsou od věků, vysvobození¹ od nepřátel našich a z ruky všech,, kteří nás nenávidí, aby učinil milosrdenství s otci našimi a rozpomněl se na svatou smlouvu svou, na přísahu, kterou přísahal Abrahamovi, otci našemu, že nám dá, abychom beze strachu, jsouce vysvobozeni z ruky nepřátel svých, sloužili mu ve svatosti a spravedlnosti před ním po všechny dni své^ty, synu, prorokem Nejvyššího slouti budeš, neboť budeš předcházeti před tváří Páně, abys připravoval cesty jeho, abys dal lidu jeho poznání spásy na odpuštěnou hříchů jejich skrze útroby milosrdenství Boha našeho, v nichž navštívil nás východ s výsosti, aby osvětlil ty, kteří sedí ve tmě a ve stínu smrti, aby řídil nohy naše na cestu pokoje^

Poznámky. Chvalozpěv Zachariášův jest jaksi poslední žalm mesiánský a sluje od počátečního slova latinského textu Benedictus (Požehnaný Pán-Bůh izraelský...). Zachariáš prorokuje v něm, jakých statků dojdeme vykoupěním Kristovým (68-75) a jaké povolání bude mít syn jeho (76-79). Církev modlí se tento chvalozpěv každodenně ve kněžských hodinkách při Chválách (Laudes), děkujíc Spasiteli za všechny milosti vykupitelského díla jeho. Také u hrobu tímto chvalozpěvem děkuje Spasiteli za všechny milosti, prokázané zemřelému křesťanu, a prosí za slavné vzkříšení jeho.

Svátek Narození sv. Jana Křtitele 24. června.

- 15 -

Poncení. Vtělení Syna božího jest největší skutek milosrdenství božího na zemi. Proto vzpomínejme na ně každodenně modlíce se „Anděl Pane" a děkujme Kristu Pánu za nevýslovnou milost, kterou nám prokázal vtělením svým!

§ 5. Narození Ježíšovo.

Podle proroctví Micheášova (5, 2) Kristus měl se naroditi v Betlémě. Avšak Panna Maria se sv. Josefem bydlili v Nazarete. Aby toto proroctví se splnilo, k tomu přispěl řízením božím pohanský vladař, římský císař Oktavian Augustus (30 př. Kr. - 14 po Kr.). Evangelista .sv. Lukáš praví:

Kaple v jeskyni Narození Ježíšova v Betlémě.

V těch dnech vyšel rozkaz od císaře Augusta, aby byl Luk. 2, 1-7. popsán veškeren svět. Všichni šli, aby se přiznávali, každý do města svého. Josef a Maria odebrali se do Betléma, města Davidova, protože byli z královského rodu Davidova. Když byli v Betlémě, Marii naplnili se dnové, aby porodila. I porodila syna svého, prvorozeného, obvinula jej plénkami a položila jej v jeslích, protože neměli místa v hospodě.

Poznámky. Proroctví Micheášovo zní: „A ty, Betléme Efrata, malíčký jsi v tisících judských, ale z tebe vyjde mi, jenž bude panovníkem v Izraeli, a východové jeho od počátku, ode dnů věčnosti" (5, 2).

Císař Augustus věnoval velikou pozornost důchodům státním, jež byly vyčerpány válkami občanskými. Za tím účelem zakládal všude v říši knihy pozemkové, aby na základě jich byla vyměřena daň. Císařský rozkaz, aby byl popsán veškerou svět, vyšel r. 748 po žal. fiima nebo 5 př. Kr.

Prvorozený slul syn i tehdy, když byl jediné dítě, protože s prvorozenstvím byla spojena velká práva.

Když Josef a Maria přišli do Betléma, nebylo tam pro ně přístřeší;

hospody byly přeplněny cizinci. Proto se uchýlili za město do jeskyně. Takových jeskyní shledáváme v Palestině mnoho. Jsou to výmoly v bocích hor vápencových, jsou suché a poskytují přístřeší lidem i zvířatům. Tam narodil se Kristus. Splnila se tu slova, jež napsal sv. Jan: „Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali" (Jan I, 11). Pán Ježíš narodil se v noci ze 24. na 25. prosince r. 749 po žal. Íiima.

Jeskyně, v níž se Kristus narodil, jest proměněna v kapli, pokrytou vzácným mramorem na stěnách i na podlaze. Nad touto kaplí klene se veliký chrám Panny Marie, zbudovaný r. 330 od Konstantina Velikého a matky jeho Heleny, a kolem něho se prostírají budovy klášterní. Na místě, kde se narodil Kristus Pán, jest veliká hvězda stříbrná s nápisem:

„Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est," t. j. Zde z Panny Marie Ježíš Kristus se narodil.

Svátek Narození Páně 25. prosince.

Poučení. Kristus Pán narodil se chudíčký. Tím dal najevo, že bohatství a sláva pozemská nemá ceny u Boha.

§ ^ . Narození Kristovo zvěstováno pastýřům.

O narození Páně nevěděl nikdo mimo Marii a Josefa. Městečko, pohroužené ve spánek, nemělo ani tušení, že se narodil ten, jenž oslaví je více nežli král David. První z obyvatelů betlémských zvěděli o narození Páně pastýři, pasoucí stáda nedaleko Betléma. Jak se dověděli o narození Páně, dočítáme se v evangeliu sv. Lukáše.

V té krajině byli pastýři, ponocující a na stráži jsouce u stáda svého. Najednou obklíčila je jasnost boží a anděl Páně stál vedle nich. I báli se bázni velikou. Anděl řekl jim: „Nebojte se, neboť zvěstuji vám radost velikou, která bude všemu lidu. Narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově. Toto bude vám znamením:

Naleznete nemluvnátko plénkami obvinuté a položené v jeslích." Sotva anděl domluvil, přidružilo se k miniu iiiiir/<Hl,vi (lučím nebeských, chválicích Boha. a rliiirirli: „Slí'i,v;i, mi, výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dolin" villc!" Když andělé odešli do nebe, pastýři řekli ' ' i|ii)l('k: „Pojďino n,ž do Betléma a vizme tu věc, která se i.ili, klonm l'i'iii ukázal nám." I přišli chvátající a na-l. ,li IVluťii u, .Inn(;'l')i a nemluvnátko položené v jeslích. \ idrvňn <lii(" , poznali slovo, které jim bylo pověděno 11 dmi (lil.iM.i. Všickni, kteří to slyšeli, divili se zvláště Inii vrcení, které jim byly praveny od pastýřů. Maria vM,-i,k uchovávala všecka slova ta, skládajíc je v srdci svém. l'ii,nlv't'i invriitili se, velebíce a chválice Boha ze všech ví-i-i, Idrce slyšeli a viděli, jak jim bylo povědonoí

roy.iiAinky. Znamení, jež dali andělé pastýřům/aby našli Spá-i.ih'Ir, l.i.vlo neobyčejné a nápadné, protože Židé očekávali mesiáše liiiiiiitélK) 11, slavného. Srovnávalo se zároveň s pokorou a prostotou l muly i' -Či.

flmi.liixpov duchů nebeských vyznívá ve dvě slova: sláva a pokoj; nlfiiVii Hulili, pokoj lidem. Narozením Kristovým dostalo se slávy Bohtf lni. výniiHl.i.irli, protože tento zázrak převyšuje všechny dosavadní skutky vñinioliirioati u. lásky boží, nejza znám ani andělům, kteří na něj patřiti Krulii.jl (l. Petr 1, 12), a také na zemi, protože Kristus oslavil Boha iliiliiiiitil" 11 naučil nás oslavovati Boha náležitě.

Niizozotiliri Kristovým přišel na svět pokoj s Bohem (smíření), (iul.ii(. 'i Ihliil (lAi-ildi, k bližnímu) a pokoj s sebou (klid duševní).

I'nkiijo Vykupitelova nedojde však každý, nýbrž jenom ten, kdo \".{ ilulití viilo, totiž kdo přijme Vykupitele, kdo dá se vésti jeho i" .i.vilnii li milosti.

Tento i;livn,lQ7,()ňv andělů církev opakuje při službách"božích, dťkii,|<i Holin mi vsrrliiiy milosti plynoucí z narození Kristova. Nej-vt'ilňl y, ničil jost ncjnvtějši svátost ollární.

1'oiit'i'ini. I'ustýři chvátali clo Betléma a uviděvše dítě uvěřili, že Jt'H], lii >Syii liiizi, u.ň okolnosti tomu nenasvědčovaly. I my mějme po-iliilniii (mliu po věcech božských a věme každému slovu, jež pochází Mliiirv, Ircliii Kt' nesrovnávalo y názory a požadavky světa.

§ 7. Dětství Ježísovo.

I. Pojmenování Páně. ' "

Kilvy. w ri)i)lñilo dní osm, nazváno jest jméno dítěte Lak. 2, 21, Je 7, i;^!, k(,«rýrn nir/.váno bylo od anděla,'

I'11iiriitlv. .l ulomi „lyžiS" měly také jiné osoby ve Starém zákoně, jñlsii .Inniiii, .Inalři, nyn .liiaodokův, Ježíš Sirach; avšak nikomu z nich (iitiinli"/inlo v plřpm ninyñli vykupitele a spasitele světa. Proto svatý

I'ii[ai,l: Itp]ny 7.}[vñlif tn/.lñi v Novem zákoně-

"

Petr kázal: „Není v nikom jiném spasení, aniž, -jest zajisté ^íííé.;;
jméno pod nebem dáno lidem, skrze něž by-ehóm měli spasení býti";;

(Skutk. 4, 12). - ,

Svátek Jména Ježíš. Křesťanské pozdravení.

Svátek Jména Ježíš slaví se v neděli, připadající na některý den :
od 2.-5. ledna. Připadá-li však na tu neděli svátek větší nebo ne-připadá-li v tu dobu. neděle vůbec, slaví se svátek Jména Ježíš dne
2. ledna, • „_ ' ' ", . • ' ;::

Poučení. Protože jméno Ježíš, jest. jediné, •v-.n.ěmž, bychom spasení byli, vyzvějme je důvěrně, kdykoli nám hrozí
nebezpečství.

2. Obětování Páně.

fi.

¹ Podle zákona božího (II. Mojž. 13, 2) bylo obětovati vše prvorozené. Mimo to bylo izraelským matkám čtyřicátého dne po narození pacholet obětovati ve chrámě ročního beránka a holoubátko nebo hrdličku, byly-li bohaté; chudé matky obětovaly dvě holoubátka nebo hrdličky (I. Mojž. 12). Těmto zákonům podrobila se také Panna Maria. Luk. 2, Tou dobou byl v Jerusalemě člověk, jménem Simeon. 25-29. člověk ten byl spravedlivý a bohabojný a očekával potěšení izraelského. I dostalo se mu zjevení od Ducha svatého, že neužije smrti, leč by prve užírl Pomazaného Páně. Simeon přišel v Duchu do chrámu. Když rodiče přinášeli dítě Ježíše, aby učinili za ně podle obyčeje zákona, vzal dítě na lokte své a chválil Boha řka: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého podle slova svého v pokoji, protože oči mé viděly spasení tvé, které jsi připravil před obličejem všech lidí, světlo ke zjevení národům a ke slávě izraelského lidu svého." Otec a matka jeho divili se těm věcem, které byly praveny o synu jejich. Simeon požehnal jim a řekl Marii, matce Ježíšově: „Aj, tento jest postaven k pádu a k povstání mnohým v Izraeli a na znamení, jemuž bude odpíráno, a tvou vlastní duši pronikne meč, aby zjevena byla smýšlení mnohých srdcí." Také tam byla prorokyně Anna, vdova 84 let, která nevycházela z chrámu, sloužíc Bohu posty a modlitbami dnem i nocí. I ta přišla

v touž hodinu, chválila Pána a mluvila o něm se všemi, kteří očekávali vykoupení izraelského.

'Když Maria a Josef vykonali. všechno podle zákona Páně, vrátili se do Galileje, do města svého Nazareta.

- 20 -

Poznámky. Protože Simeon nazval Krista Pána světlem ke zjevení národům, církev sv. světí v den Obětování Páně (Qčíst' ování Panny Marie) svíce, tak zvané hromnický. /''' ' -. Kristus jest postaven k pádu a povstání mnohým, v: Izraeli podle i-tého, přijme-li kdo pravdu a milost jeho či ne. -; •. Josef může se nazývati otcem Ježíšovým, protože jakožto manžel Rodičky boží zastupoval místo otce Ježíšova před světem a před zákonem. ; Kristus jest postaven na znamení, jemuž bude odpíráno, protože bude terčem odporu a posměchu všem, kteří smýšlejí po světsku. .

Slova: „tvou vlastní duši pronikne meč, aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení" znamenají: Při utrpení Kristově a při utrpení Panny Marie vyjde najevo, jakého kdo jest smýšlení. Podle sv. Pavla „Kristus ukřižovaný jest Židům pohoršení a pohanům pošestlost, ale věřícím jest moc boží a moudrost boží" (I. Koř. 1, 23-24).

Maria a Josef vrátili se do Na^aaiaeta, ale' nikoli hned, nýbrž až po smrti Herodově (Mat. 2, 22-23).

Svátek Obětování Páně, jinak Očist'ování Patiny Marie 2. února.

Poučení. Při obětování Páně Simeon prorokoval: „Aj, tento jest postaven k pádu a k povstání mnohým." Kéž nejsme mezi těmi, jimž Kristus jest postaven k pádu! . ;'-::;

3. Zjevení Páně.

Když se narodil Ježíš v Betlémě Judově za dnů Heroda krále, aj, mudrci od východu přijeli do Jerusalema řkouce:

„Kde jest ten, který se narodil, král židovský? Neboť viděli jsme hvězdu jeho na východě a přijeli jsme poklonit se mu," Herodes, uslyšev to, zarmoutil se i všechen Jerusalems s ním. Proto shromáždív všechny, knížata kněžská i učitele lidu, tázal se jich, kde by se Kristus měl naroditi. Oni řekli mu: „V Betlémě. Judově; neboť tak jest psáno skrze proroka: A ty, Betléme, země judska, nikoli nejsi nejmenší mezi knížecími městy judskými, neboť % tebe vyjde vévoda, který bude spravovati lid můj izraelský." Potom Herodes tajně povolal mudrce a pilně se jich vyptával na čas .hvězdy, která se jim byla ukázala. Propouštěje je do Betléma, řekl: „Jděte a pátrejte pilně po dítěti. Až je naleznete, oznamte mi, abych i já přijda poklonil se mu." Mudrci, vyslechše krále, odešli. A aj, hvězda, kterou byli viděli na východě, předcházela je, až přišla a, stála nad místem, kde bylo dítě. Když užírl hvězdu, radovali se radostí velikou velmi. I vešli do domu a nalezli dítě

- 21 -

;:- Marii, matkou jeho. Hned padli a klaněli se mu. Potom

•ilnvi-nli poklady své a obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. Dostávše pak napomenutí ve snách, aby se nevraceli

l. Herodovi, jinou cestou vrátili se do krajiny sye.) „^

^ " ^ / • " ^ - . " - • " - • ' ' .

Poznámky. Mudrci od východu, t. j. z krajiny ležící na východní Palestině, byli asi babylonští nebo perští knězi (mágové.). Tito mudrci zabývali se hlubokými a tajemnými studiemi, zvláště zkoumáním hvězd. Pro svou učenost byli rádcí králů, vyclovateli princův a vy- i hnilci snil. Podle slov žalmu 71, 10: „Králové arabští a sabejští dary přinesou“ křesťanští umělci učinili z nich krále; odtud svátek iiv. tří králů.

Poetem byli tři. Soudíme tak ze tří darů, jež obětovali. Jak se (iirtiov. i. li, není známo z nejstarších památek. Jména Kašpar, Meli-riiir a L. Salazar vyskytují se teprve v 17. stol.

Hvězdou, která se jim zjevila a cestu ukazovala, jest si před- n. n. viU nějaký neobyčejný zjev světelný, podobný ohnivému sloupu na poušti (li. Mojž. 13, 21) nebo jasnosti, která se zaskvěla pastýřům hrllliiiským (Luk. 2, 9).

Slavný astronom Kepler (f 1630) pozoroval r. 1604, jak oběžnice Saturn, Jupiter a Mars se spojily (conjunctio) v souhvězdí Ryb v jedno vrliké světlo. Blízko tohoto spojení ukázala se jiná hvězda : první \ rlikosti a neobyčejného lesku a bledla ponenáhlu, až zmizela. Podle

•. vpoňti, jelio takové spojení udalo se prý . také r. 747 po založení i;IHII., tudy právě před narozením Páně.

(o taková hvězda mimořádná znamenala, mudrci věděli jednak prnroctví pohanského proroka Balaarna, pocházejícího z těch krajín:

\ •Arjilo hvězda z Jakuba" (IV. Mojž. 24, 17), jednak z vnitřního

•-vřeni božího. Svědci .o tom jejich jistota, s-terou se ptají; „Kde i.-il. tou, který ae narodil, král židovskýÝ" (Mat. 2, 2). Neptají se, 'l

Milí no narodil, nýbrž kde?

liiirrodia se zarmoutil, protože se obával o trůn. Všechn Jeru-ilnin ne zarmoutil, protože se obával válek občanských. -

Mýrlm, jest pryskyřice z keře Balsamodendron. Keř tento, roste. 111 .npadnlm hřebu Arábie a ve východní Africe. Myriiij užívá se i ii,i> l..n.iliill;i :i jako .léku.

.viUrk iSv. tří králů 6. ledna.

1'imrrrii. l'n příklade ay. tří králův obětujme Bohu zlato - kona-liill.t miliim-dié - ka.didlo - majíce zalíbení ve zbožnosti, a "r'i"i „iiiiii", ".iirr trpělivě utrpení a zapírajíce se!

j4. titěk do Egypta.

Kdyy, mudrci odjeli, aj anděl Páně ukázal se Josefovi Mat. 2, • nm-li Nin; „VHL.au a vezmi dítě i matku jeho a utec do 13-18.

l."\\>l« u, liiid' tmu. iiz ti povím, neboť Herodes bude hle-

- 22 -

dáti dítěte, aby je zahubil." Josef vstav, vzal dítě i matku jeho v noci a odešel do Egypta a byl tam až do smrti Herodovy, aby se naplnilo, co pověděno jest od Pána skrze proroka řkoucího: „Z Egypta povolal jsem Syna svého."

Herodes uzřev, že byl oklamán od mudrců, rozhněval se náramně a poslav dal usmrtiti všecka pacholata, která byla v Betlémě a ve všech končinách jeho, od dvou let a níže podle času, na který se byl vyptal od mudrců. Tehdy naplnilo se, co bylo pověděno skrze Jeremiáše proroka řkoucího: „Hlas jest slyšen v Rámě, pláč a kvílení mnohé;

Ráchel, která oplakává syny své a nechce se dáti potěšiti, protože jich^iž není;]'

Poznámky. Egypt byl odjakživa útočiště pronásledovaným Židům. Za dob Krista Pána byla tam četná kolonie židovská u Heliopole.

Poutníkům ukazují v Egyptě jižně od Kahyry podzemní kapli, „jeskyni Panny Marie", a u bývalé Heliopole prastarý strom planého. fíku. V jeskyni té prý sv. rodina bydlila a pod stromem tím prý-;

cestujíc odpočívala. • .

Pobití pacholci jsou první mučedníci. Zemřeli nejenom pro Krista, nýbrž na místo Krista. Ač nebyli pokřtěni vodou, církev sv. uctívá v nich světce, protože byli pokřtěni křtem krve.

Svátek Mládětek 28. prosince.

Ráma byla 9 kin severně od Jerusalema. Zde však Ráma neznamená „město Ráma", nýbrž pouze „výšina", protože hrob manželky Jakubovy Ráchel jest u Betléma asi ^4 hodiny při cestě do Jerusalema. Prorok Jeremiáš (31, 15) vidí Eachel kvílící nad lidem vedeným do zajetí babylonského. Evangelista Matouš uvádí tuto Ráchel plakající . také nad pobitými pacholaty betlémskými.

Poučení. Sv. Josef vstal, vzal dítě i matku jeho ještě v noci a odešel do Egypta. Tot' vzor dokonalé poslušnosti. Sv. Josef neptal se: „Proč zrovna do Egypta? Proč tak daleko?" a podobné, nýbrž konal, co bylo veleno, nie nenamítaje.

!

15. Návrat z Egypta.

Mat. 2 Í^~dyž Herodes umřel, aj, anděl Páně ukázal se Jose-19-23. fovi ve snách v Egyptě řka: „Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a jdi do země izraelské, neboť zemřeli, kteří hledali bezživotí dítěte." Josef vstal, vzal dítě i matku jeho a přišel do země izraelské. Uslyšev, že Archelaus kraluje v Judsku místo Heroda, otce svého, obával se tam jíti.

Byv napomenut ve snách, obrátil se do krajín galilejských.

Tam bydlil v městě, jež slově Nazaret, aby se naplnilo, co bylo pověděno skrze proroky, že „Nazaretský slouti bude".7

Poznámky. Bezživotí dítěte hledali Herodes a přívrženci jeho. Také tito přívrženci Herodovi zahynuli ve vzpouře lidu proti' vládě herodiánské po smrti Herodově.

Josef obával se jíti do Judska, protože, tam vládl Archelaus. Archelaus byl ukrutný jako otec jeho. •

Josef obrátil se do krajín galilejských, protože ty krajiny lépe byly spravovány Herodem Antípou.

Třetí bratr jejich Filip vládl v severní části Zajordánska. -

Poučení. Herodes usiloval zabít dítě, a zatím pomáhal naplnit prorocství boží. „Jak nevyzpytatelní jsou soudové boží a nevystižitelné cesty jeho!“ (Řím. 11, 33).

/JLX Jinošství Ježíšovo.

Podle zákona božího (V. Mojž. 16, 16) bylo každému dospělému Izraelitovi třikrát do roka (o velikonočních, letnicích a slavnosti Staňkův) ukázati se před tvář Hospodinovou v Jerusalemě a přinést nějakou oběť. Ženy nebyly vázány tímto zákonem, ale připojovaly se také k poutem mužským. Zbožní rodiče Ježíšovi chodili po všechna léta do Jerusalema na slavný den velikonoční. Když Pán

ležel byl ve 12 letech, šel s nimi. O této první pouti Ježíšovo ve vypravuje Písmo sv.

Když byl Ježíš ve 12 letech a rodiče jeho vstupovali Luk. 2, il) Jerusalema podle obyčeje ke dni svátečnímu, šel s nimi. 42-62. Když Maria a Josef vykonali pobožnost svou, vraceli se iloitin, ;i,lo dítě Ježíš zůstalo v Jerusalemě. Rodiče jeho iinpi>%n; ;i,li loho. Domnívajíce se, že by byl v zástupu, ušli dmi <-<wly <). Hledali ho mezi příbuznými a známými. Když vHii,k ho iicn; ;i,lfizli, vrátili se do Jerusalema, hledajíce ho. Po l.fccli dnech nalezli ho v chrámě, jak sedí mezi učiteli, ;iiif4liiir|iii|r (icli .•i, otazuje se jich. Všichni, kteří jej slyšeli,

•/.twdl niil ni/.iiinionti a. odpovědnu jeho. Když rodiče užířeli |r'(. illvlll ne. Miilkii, jeho řekla k němu: „Synu, co jsi nám l i!, iiriiliil' A i. iiii(-<- l.vuj a já s žalosti hledali jsme tebe." l. ,IA í-nkl jiní: „Proč ji4e mne hledali? Zdali jste nevěděli, < |fl, v tfřli vDcccli, kl.rřé jsou Otce mého, musím býti?"

- 24, -

Ale oni nesrozuměli slovu, které k nim mluvil. Ježíš sestoupil s nimi, přišel do Nazareta a byl jim poddán. Matka ieho chovala všechna slova ta v srdci svém. Ježíš pak prospíval moudrostí, věkem a milostí u Boha i u lidí;?

• --' • 'T^ '•/• **Poznámky.** Ve dvanácti letech jinoch hebrejský dospíval a stával se „synem zákona“, totiž byl povinen zachovávat zákon. V Palestině dospívají děti dříve než u nás. Jerusalema má stejnou, šířku zeměpisnou se severním pobřežím africkým.

Josef a Maria nevěděli o tom, že Ježíš zůstal v Jerusalemě, protože poutníci odcházeli z Jerusalema ve skupinách, muži zvlášť, ženy zvlášť a jinoši zvlášť. Ostatně Ježíš nebyl již dítětem, proto rodiče jeho mohli mu již dopřát samostatnosti.

Rodiče našli Ježíše v chrámě, t. j. v synagoze Y nádvoří chrámovém.

Slova Ježíšova: „Musím, býti v těch • věcech, které jsou Otce mého“ znamenají: „Musím se zabývat věcmi, jež mi uložil můj Otec v nebesích“.

Maria a Josef nesrozuměli těm slovům, protože nevěděli, jaké věci uložil Ježíšovi nebeský Otec.

Pán Ježíš byl poddán lidem. Jaká pokora! V čem byl poddán a jaké práce konal, sv. evangelista nepraví, ale protože každému Izraeli--t-ovi, at' náležel stavu jakémukoli,, bylo učiti se; nějakému řemeslu, tedy i Pán Ježíš pracoval se sv. Josefem v dílně, tesařské.. Tak Pán Ježíš posvětil stav dělnický a řemeslnický.

Poučení. V Kristu Pánu z doby jinošské zvlášť křesťanská mládež má vzor zbožnosti, pokory a. poslušnosti, ale i dospělí vzor pracovitosti a skromnosti. Cechy dělnické a řemeslnické kupily se odjakživa kolem Krista Pána jakožto kolem svého mistra, pomocníka a rádce.

II. díl. Veřejný život Ježíšův.

A. Příprava na veřejné vystoupení Ježíšovo.

(Od r. 26-27 po Kr. nebo od r. 779-780 po žal. řima.)

§ 9./Jan, předchůdce Ježíšův.

„ < L-

I. Jan na poušti.

Jako jinošský život Ježíšův, tak i jinošský život předchůdce ^eho jest vyličen od evangelisty pouze několika slovy. •Evangelista Lukáš napsal o něm:

9p> _

_ "t^

: Dítě pak rostlo a posilovalo se v duchu a bylo na-Luk. l, éoi poušti až do dne zjevení svého lidu izraelskému. " Život jeho hyl přísný. Evangelista Matouš praví:

On pak, Jan, měl roucho ze srsti velbloudí a pás kožený at' " ' okolo beder svých. Pokrm jeho byly kobylky a med lesní.

nmró^^ v , i-=1,1,,...

Drsné roucho smuteční a kajčnické.

Poznámky. Posud ukazují poutníkům poušť Janovu, vzdálenou jednu hodinu na západ od rodiště jeho (Sy. Jan v horách), a jeskyni. Janovu.

Kobylinky jedlé jako raci jsou dosud potrava chudého lidu 'na východě a v Africe,

Poučení. Samota jest člověku velice užitečná. Origenes (•• 254) .praví: „V samotě^ jest vzduch čistší, sebe'otevřenější, Bůh bližší" (Homil. 2. in Luč.). : ::

"1 2i Jan káže křest pokání."

Patnáctého roku panování císaře Tiberia, když Pilát Pontský spravoval Judsko a Herodes byl tetrarchou v Galilei, Filip pak, bratr (eho, tetrarchou krajiny iturejské a I. rachomtské a Lysaniáš tetrarchou abilenským, za vele-
kiifzi A naše a Kaifáše stalo se slovo Páně k Janovi, synu

- 26 -

Zachariášovu, na poušti. I chodil po vsi krajině jordané a kázal křest pokání na odpuštěnou hříchu, jak jest psáno ve knize řečí Isaiáše proroka: „Hlas volajícího na poušti: Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho. Každé údolí bude vyplněno a každá hora a každý pahrbek bude snižen. Místa křivá budou přímá a místa ostrá cestami rovnými. Všelike tělo uzří spasení boží." I Tehdypravilk zástupům, j.e.ž vycházely,-aby-byly pokř-teny od něho: „Pléme-jestěťči, kdo vám ukázal utéci-budoucímu hněvu?LProto čiňte hodné ovoce pokání,? Neopovažujte se říkati u sebe: Otce máme Abrahama! 'Neboť pravím vám, i& Bůh může z tohoto kamení vzbuditi syny Abrahamovi. (Již zajisté sekýra jest přiložena ke kořeni stromů. Proto každý strom, který nenese ovoce dobrého, bude vyťat a uvržen na ohefLJJ -Zástupy tázaly se ho řkouce:~„Co tedy máme činiti?" On pak odpovídaje pravil jim: „Kdo má dvě sukně, dej tomu, kdo nemá žádné, a kdo má pokrm, učiň právě tak." Přišli i celníci, aby byli pokřtěni, a řekli mu: „Mistře, co máme činiti?" On řekl k nim: „Nevybírejte více, než co jest vám .-ustanoveno." I vojáci tázali se ho řkouce: „A co máme ,-činiti my?" Jan řekl jim: „Nevydirajte nikoho, nedopouš-tějte-Sfi-ukrutenství a mějte dosti na platu svém." {Protože lid se domníval a všichni myslili v srdcích svých o Janovi, není-li on Kristus, Jan odpověděl všem řka: „Já sice křtím vás vodou, ale přijde silnější nežli já, jemuž nejsem hoden rozvázati řemének u obuvi jeho. Ten bude vás křtíti Duchem svatým a ohněmJVeJčkarj-ehejes^v-T-ttee-jeho.-On vyčistí- -humno syé a-sbromáždí pšenici do-stodoly -své, ii.le-plevy bude páliť ohněm neuhasitelným."

Tak i ve mnohých jiných věcech napomínaje zvěstoval lidu radostné poselství.

Poznámky. Patnáctý rok panování Tiberiova (14-37 po Kr.) jest rok 26 po Kr. (779 po žal. Runa), protože Tiberius již od r. 12 po Kr. (765 po žal. Silná) vládl společně s Augustem a od r. 14 po Kr. až do r. 37 po Kr. samostatně.

Křest, jež uděloval Jan v Jordáně, nebyl svátost, nýbrž příprava na svátost křtu Kristova, tak jako kázání Janovo bylo příprava na ^evangelium Kristovo. Křest Janův byl obraz vnitřního obmytí a nástin ^křtu Kristova, který skutečně obmývá a posvěcuje. Eozdil ten naznačil sám Jan slovy: „Já sice křtím vás vodou, ale přijde silnější nežli

- 27 -.

já... a ten bude vás křtíti Duchem svatým a ohněm, t. j. křest Kristův bude udíleti Ducha sv. a Duch svatý působí jako oheň, očišťuje,
^ osvěcuje, hřeje a utvrzuje.

: J^h Farizeové a většina Židů mysli, že ke spáse dostačí jim tělesný ^hrššůvod od Abrahama, proto zamítali obrození .Ducha svatého. Avšak .,ianilost boží může povolati ke spáse kohokoli a kdykoli. ;^hT^h Celníci neboli publikáni (publicorum tributum exactores) byli L^hrytíři římsí, kteří si najímali úhrnem clo a mýto celých provincií. . Přeneseně sluli publikány také židé stojící ve službách těchto ^hvelikých bankéřů.

Publikáni byli nenáviděni pro lakotu, úskočnost a vydíravost svou.

^h **Poučení.** Jan Křtitel .jest kazatel pokání všech věků. Proto církev „svatá položila kázání jeho v evangelium tří neděl adventních. Když ctěna jsou v advente slova: „Giňte pokání, neboť se přiblížilo království •nebeské,“ vzbudme lítost nad hříchy svými, aby k nám zavítalo ^hkrálovství boží!

3. Jan křtí Pána Ježíše.

Tehdy přišel Ježíš z Galileje k Jordánu k Janovi, aby byl pokřtěn od něho. Ale Jan zbraňoval mu řka: „Já od tebe mám pokřtěn býti a ty jdeš ke mně?“ Ježíš však od- • -pověděl a řekl mu: „Dopuť nyní, neboť tak sluší nám ^hnaplniti všelikou spravedlnost.“ Potom Jan povolil mu. Ježíš, byv pokřtěn, vystoupil ihned z vody. A aj, nebesa ^hotevřela se a on viděl Ducha božího sestupujícího, jak o holubici a přicházejícího na něho. A aj, hlas s nebe řkoucí““* „Tento jest syn můj milý, v němž mám zalíbení^h,
Mat. 3, 13-17.

Poznámky. Slova Ježíšova „nám sluší naplniti všelikou spravedlnost“ znamenají: Ty máš nařízeno od Boha křtiti každého, kdo. k tobě přijde, proto pokřti i mne.

Zjevením Ducha sv. a slovy Boha Otce: „Tento-jest syn můj milý“ Bůh sám vydal svědectví Pánu Ježíši hned na počátku veřejné i^h-i u nosti jeho, že jest Syn boží a zaslíbený mesiáš.

Místo, kde Jan křtil, bylo Betanie za Jordánem (Jan 1, 28), na-jiri>l, i Jerichu. Právě v těch místech Izraelité přešli Jordán, jsouce vlnutí. Joueum,

Poučení, čtouce zprávu o křtu Ježíšově, vzpomeňme si, že i při lii-l.il. našem dalo se podobně. Nebe bylo nám zavřeno, ale otevřelo se; Diir.li nvatý vznášel se nad námi se svými dary; Otec nebeský přijal nií.H žil syny své. Jsouce synové boží, hledme Otce nebeského dobře 7,>iát,i o jemu sloužití jako synové!

-28 - -§ 10. Události po křtu Ježíšově.

h,i,l» [1. Ježíš jest **pokoušen od d'ábla.**

Mat. 4, Tehdy Ježíš byl veden na poušť od Ducha, aby byl t^h11- pokoušen od d'ábla. Postiv se čtyřicet dnův a čtyřicet nocí, zlačněl potom. I přistoupil pokušitel a řekl mu:

„Jsi-li Syn boží, rci, ať kamení toto chleby jsou!“ Ježíš odpovídaje řekl: „Psáno jest: Ne samým chlebem živ jest člověk, nýbrž každým slovem, které vychází z úst božích!“ Potom d'ábel pojal Ježíše do Svatého města, postavil jej na cimbuří chrámové a řekl mu: „Jsi-li Syn boží, spusť se dolů. Neboť jest psáno: Andělům svým přikázal o tobě a oni ponesou tě na rukou, abys snad na kámen nenarazil nohou svou.“ Ježíš řekl mu: „Zase jest psáno: Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého!“ Dábel pojal opět Ježíše na horu vysokou velmi, ukázal mu všechna království světa i slávu jejich a řekl mu: „Toto všechno ti dám, padneš-li a budeš-li se mi klaněti.“ Tehdy Ježíš řekl mu: „Odejdi, satane! neboť jest psáno: Pánu Bohu svému se klaněti a jemu samému sloužití budeš.“ Potom d'ábel opustil ho a aj, andělé přistoupili a sloužili mu.

Poznámky. Poušť, na niž Ježíš byl pokoušen od d'ábla, prostírá se mezi Jerichem a Jerusalemem. Sluje Karantanie na památku čtyři-cetidenního postu Kristova (Quarantaine = čtyřicetidenní půst). ..

Ježíš byl veden na poušť, aby byl pokoušen od d'ábla, ale také aby modlitbou a .postem připravoval se na veliké dílo vykupitelské.

Ježíš dovolil, aby ho d'ábel pokoušel, z těchto příčin: 1. chtěl ukázati, že jest pravý člověk, podrobený utrpení a zkoušce; 2. chtěl ukázati, jak nám jest přemáhati pokušitele, kdykoli nás napadne.

Dábel neznal Pána Ježíše, ale tušil v něm něco božského: proto chtěl se přesvědčiti o moci jeho, a jest-li jenom obyčejný člověk, roz- dmýchať i v něm nezřízenou žádost pokrmu, potom UBKřixeiou žád.eBt ducha (pýchu života) a konečně nezřízenou žádost oči. Ježíš odrazil útok jeho ponejprv slovy biblickými (V. Mojž. 8, 3) : „Ne samým chlebem...“. Slova ta mají smysl: Bůh dovede zachovati život lidský i bez chleba, pouhým slovem svým, jak to dokázal u Izraelitů na poušti, tvořiv jim po 40 let manu pouhým slovem svým. Při druhém pokušení. satan dovolává se žalmu 90, 11, ale překrucuje jej. Slibuje pomoc boží tomu, kdo svévolně se vydává v nebezpečení, kdežto žalmista Páně ujišťuje pomoci boží spravedlivého, který nezavinil neštěstí svého a - skládá důvěru v Boha. Proto Kristus opřel se mu. po dndiό opět slovy biblickými (V. Mojž. 6, 16): „Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého!“ Při třetím pokušení zlý duch ukazuje Ježíšovi (v jakémsi kouzelném

obrazu) všechna království světa a nabízí mu spolek a jednotu. Avšak Kristus přišel, aby zkazil skutky d'áblavy (1. Jan 3, 8), proto zamítá rozhodně návrh jeho opět slovy biblickými (V. Mojž. 6, 13) : „Pánu Bohu svému, se klaněti...“

.Toto troje pokušení srovnává se se třemi zdroji všeho hříchu, se troji žádostí hříšnou. „Všecko, co jest na světě, jest žádost těla, žádost očí a pýcha života“ (1. Jan 2, 16).

Jak Ježíš následoval satana, zdali s ním pouze sel nebo zdali od něho byl přenesen v povětří nebo zdali celý -průběh pokušení toho udal se pouze v ekstasi (vytržení mysli), o tom se evangelia nevyjadřují. Tento zápas Ježíšův s d'áblem jest v .jednotlivostech svých

'tajemství.

Na památku čtyřicetidenního postu Kristova církev zavedla čtyři -cetidenní půst před svátky velikonočními.

^|

Poučení. Pán Ježíš přemohl zlého ducha ve trojím pokušení a ukázal, jak i my přemůžeme zlého ducha. Neuposlechně-li pokušitel našeho rozkazu: „Odejdi, satane!“ volejme na pomoc Ježíše. Potom odejde ďábel jistě. „Odpírejte ďáblu a uteče od vás!“ (Jak. 4, 7).

2. Ježíš volí si první učedníky. -

S pouště odebral se Ježíš opět k Jordánu, kde Jan Jan I, křtil. Jan, uzřev jej, pravil dvěma učedníkům, kteří byli 35-51. s ním: „Hle, Beránek boží!“ Když to uslyšeli ti dva učedníci, šli za Ježíšem. Ježíš, obrátiv se a uzřev je, jak jdou za ním, řekl jim: „Čeho hledáte?“ Učedníci řekli:

„Rabbi! (což se vykládá: Mistře!) kde bydlíš?“ Ježíš řekl jim: „Pojďte a vizte!“ Učedníci přišli a viděli, kde bydlil, a zůstali u něho ten den: Hodina pak byla asi desátá. Byl pak Ondřej, bratr Simona Petra, jeden ze dvou, kteří i i byli slyšeli od Jana a šli za ním. Ten nalezl nejprve ln-iitra svého Simona a řekl mu: „Nalezli jsme mesiáše (rož se vykládá Kristus).“ I přivedl jej k Ježíšovi. Ježíš, l'ililedóv naň, řekl: „Ty jsi Šimon, syn Jonášův. Ty budeš lnuti Kefas (což se vykládá P e tr).“ Naze^tři Ježíš chtěl vjlti do Galileje a nalezl Filipa. Ježíš řekl k němu:

NttHloduj mne!“ Filip byl z Betsaidy, města Ondřejova i l'H|,rny;),. Filip, nalezl Nata.naele a řekl mu: „Na-i' 7,H jnme toho, o němž psal Mojžíš v zákoně i proroci, t.-ilňtí, syna Josefova z Nazareta.“ Natanael řekl k němu:

't Nn,xiu'tít'.-i: může býti co dobrého?“ Filip řekl: „Pojď a i ' -ložin viděl Natanaele, ^ak jde k němu, i řekl o něm:

NI' penvý Izraelita, v němž není lsti!“ Natanael řekl

- 30 -

mu: „Odkud mne znáš?“ Ježíš odpověděl: „Dříve než tě Filip zavolal, když jsi byl pod fíkem, viděl jsem tě.“ Natanael zvolal: „Mistře, ty jsi Syn boží, ty jsi král izraelský!“ Ježíš odpověděl: „Ze jsem ti řekl: Viděl jsem tě pod fíkem, věříš. Větší věci nad tyto užíš. Zajisté, zajisté, pravím vám, uzříte nebe otevřené a anděly boží sestupující na Syna člověka.“

Poznámky. První dva učedníci Ježíšovi byli Ondřej a Jan.

Slovy: „Hle, Beránek boží...“ Jan Křtitel' chtěl říci: Tento jest onen beránek, předpověděný Isaiášem (53, 7) a zobrazený beránkem velikonočním i ostatními oběťmi, který snímá hříchy světa.

Židovská hodina desátá jest kolem naší čtvrté odpoledne. Židé dělili „bily“ den, totiž dobu. od východu do západu slunce na 12 hodin, ostatek přikazovali noci. Doba východu slunce byla hodina první. První hodina nejspíše (v létě) mohla býti o 4 hod. 33 min. ráno. ,nejpozději (v zimě) o 7 hod. 33 min. ráno.

Kristus změnil jedinému Šimonovi jméno. Tím naznačil, že s ním zamýšlí něco zvláštního. Habr. Kefas, řecké Petros znamená v češtině skála.

Natanael hebr., Theodor řecky, Bohdan česky, jest snad apoštol Bartoloměj = Bar Tholmai, t. j. syn Tholmajův, protože později jest uveden mezi apoštoly (Jan 21, 2) vedle Filipa. Ostatní evangelisté kladou vedle Filipa Bartoloměje (Mat. 10, 2; Mař. 3, 18; Luk. 6, 14). Pak by Natanael bylo jméno vlastní a Bartoloměj příjmení.

Slova Kristova: „Uzříte anděly boží sestupující na Syna člověka“ znamenají: Na způsob žebříku Jakubova (I. Mojž. 28, 12) obnoven bude nyní ode mne styk mezi nebem a zemí.

Poučení. Pán Ježíš řekl k Filipovi: „Následuj mne!“ a Filip uposlechl ihned. Kdykoli nás Bůh volá dobrým vnuknutím, poslechněme ihned neotálajíce. Po druhé už nás snad nezavolá.

CA Ježíš činí první zázrak před učedníky svými.

Třetího dne stala se svatba v Káni galilejské. Matka Ježíšova byla tam. Také Ježíš byl pozván i učedníci jeho. Když se nedostávalo vína, matka Ježíšova řekla k němu: „Vina nemají!“ Ježíš řekl jí: „Co jest mně a tobě, ženo? Ještě nepřišla hodina má.“ Matka Ježíšova řekla ke služebníkům: „Cožkoli vám řekne, učíte!“ Bylo pak tam postaveno šest kamenných štoudví pro očišťování židovské, beroucích v sebe každá míry dvě nebo tři. Ježíš řekl služebníkům: „Naplněte štoudve vodou!“ Služebníci naplnili je až do vrchu. Ježíš řekl jim: „Nalévejte již a neste vrchnímu správci svatby.“ Nesli. Když vrchní

- 31 -

správce svatby okusil vody vínem učiněné a nevěděl, odkud by bylo, ale služebníci, kteří vážili vodu, věděli, zavolal ženichar a řekl mu: „Každý člověk staví na stůl nejprve •vino dobré, a když se dosti napili, to, které jest horší, ale ty jsi zachoval víno dobré až dosavad.“ Tento počátek divův učinil Ježíš v Káni galilejské a zjevil slávu svou Učedníci jeho uvěřili v něhjp^j^^^.

Poznámky. O sv. Josefu neděje se ani zmínka. Z toho soudíme, že tou dobou byl už asi mrtev. :

Slovo „žena“ ve Starém (I. Mojž. 2, 23; 3, 15; Rút 3, 11;

Přisl. 31, 10; Judit 8, 29; Jerem. 31, 22) i Novém zákoně (Luk. 1, 28. 42; Zjev. 12, 1) přichází ve smyslu „pani“.

Slova Kristova: „Ještě nepřišla hodina .má“ znamenají: Ještě nepřišla hodina, abych činil zázraky.

Poučení. První zázrak Pán Ježíš vykonal na přímluvu své matky. Odtud víme, na koho jest se nám obracet, chceme-li jistě

dojítí pomoci boží.

B. Ježíšův úřad učitelský.

Ježíš zastával úřad učitelský po tři roky: Konal jej takto:

1. chodil ve vlasti své s místa na místo a všude dobře riiiil;
2. přijímal učedníky a vyvolil z nich dvanáct apoštolův;
3. učil pravdám, kterým věřiti, a ctnostem, které konati niťuiio.

První rok učitelského úřadu Ježíšova,

(ňil velikonoc r. 27 do velikonoc r. 28 po Kr. nebo od r. 780-781 po založení Říma.)

§ 11. Ježíš v Judsku.

1. a • / I.

1. Ježíš v chrámě jierusalemském.

1 Si l i blízko veliká noc židovská. Ježíš vstoupil do Jan 2, nřitil. iiii, n, nalezl v chrámě peněžoménce sedící a lidi 13--22--..In.v,i(irl voly, ovce a holuby. Udělav jako bič z pro-a, n l l iiii,l vñncky z chrámu, ovce také i voly a penězo-Heniii ni7,nyp«l peníze a stoly zprevracel. Těm, kteří "lávnl Imliliy, řekl: „Odneste to odtud a nečíte domu ,-ia !ii(!|ifi diiiiintii kupeckým."

rozpomenuli se, že jest psáno: „Horlivost ' strávila mne." Tedy odpověděli Židé a řekli -^ znamení ukazuješ nám, ze tyto věci činíš?" •ipověděl a řekl jim: „Zrušte chrám tento a ve třech ^ej zase vzdělám." Židé řekli: „Čtyřicet a šest let j'est chrám tento a ty ve třech dnech jej zase vzdě--Je on mluvil o chrámu těla svého. Proto když vstal z mrtvých, učedníci jeho rozpomenuli se, že. to pověděl, a \ nrěili Písmu i řeči, kterou mluvil Ježíš. | /K^IA----;'- "

/^~^y i Poznámky. Proroctví: „Horlivost domu tvého..." jest v žalmu

w.. 10. • . ' . • . ' ' ...

Herodes Veliký, chtěje zvěčniti jméno své a zalíbiti se Židům, začal přestavovati a rozšiřovati chrám Zorobabelův v 18. roce panování svého. Herodes byl jmenován králem Palestiny od senátu římského r. 40 př. Kr., ujal se však vlády teprv r. 37 př. Kr. Počítáme-li od r. 37 př. Kr. 18. rok panování jeho, obdržíme r. 20 př. Kr. Židé

mluvili tuto řeč r. 27 po Kr. Tedy již 46 let byl stavěn chrám je-.rusalemský.

Chrám Herodův podobal se chrámu Šalomounovu; měl však více o nádvoří polianů, jež obklopovalo se všech stran budovy chrámové. Toto nádvoří bylo ohraničeno mohutnou zdí, k níž byly uvnitř kolkolem přistavěny skvostné sině sloupové. Východní slula Šalomounova, jižní Královská.

Židé zapamatovali si dobře tato slova Ježíšova, neboť po třech letech překroutili je, aby jich užili proti němu jako obžaloby.

Rovněž učedníci Ježíšovi, když Ježíš z mrtvých vstal, rozpomenuli se, že to pověděl.

Poučení. Pán Ježíš nazval chrám jerusalemský domem Otce nebeského a domem modlitby. Tím naznačil, že jen s tím úmyslem jest člověku vstupovati do chrámu Páně a prodlévati v něm, aby se tam modlil.

„&ff i 2. Ježíš rozmlouvá s Nikodémem.

Pokud Ježíš byl v Jerusalemě o svátcích velikonočních, mnozí uvěřili ve jméno jeho vidouce divy, které činil.

Mezi těmi, kteří uvěřili v něho, byl také farizej a člen vysoké rady Nikodém. Tento muž, touže po poučení, ale obává se pronásledování od druhů svých, přišel k Ježíšovi v noci a řekl mu: „Mistře, víme, že jsi od Boha přišel jako učitel; , Jan 3, neboť nikdo nemůže činiti těch divů, které činíš ty, leč 2-21. by Bůh byl s nim." Ježíš odpověděl a řekl mu: „Zajisté, zajisté, pravím ti: Nenarodí-li se kdo znova, nemůže viděti

POKOJ; Dějiny zjevení božího v Novém zákoně,

o -

- 35-

ožího." Nikodém řekl mu: „Kterak se může a naroditi, jest-li starý?" Ježíš odpověděl: „L^i-it'. zajisté, pravím ti, nenarodí-li se kdo znova z vody a z Ducha svatého, nemůže vejíti do království božího. Co se narodilo z těla, tělo jest, a co se narodilo z ducha, duch jest. Jako Mojžíš povýšil hada na poušti, tak musí povýšen býti Syn člověka, aby nikdo, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný. Neboť tak Bůh miloval .-vět, že dal Syna svého jednorozeného, aby nikdo, kdo věří v něho, nezahynul, nýbrž měl život věčný. Neboť Bůh neposlal Syna svého na svět, aby soudil svět, nýbrž aby .-vět skrze něho byl spasen. Kdo věří v něho, nebude souzen, ale kdo nevěří, již jest odsouzen, protože nevěří ve jméno jednorozeného Syna božího. Tentot' pak jest soud, že světlo přišlo na svět, ale lidé milovali více tmu nežli světlo, protože skutky jejich byly zlé. Každý zajisté, kdo činí zle, nenávidí

světla a nejde ke světlu, aby nebyly kárány skutky jeho. Ale kdo činí pravdu, jde ke světlu, aby zjeveny byly skutky jeho, protože byly vykonány v Bohu."

Poznámky. Nikodém chtěl zvědět, za jakých podmínek člověk může být přijat do nové říše, kterou založí Kristus. Kristus jmenoval mu křest svatý. Nikodém, seznáv prostředek, který uvádí do říše mesi- / . ášovy, pátrá po příčině, která způsobí toto obrození duchovní. Kristus a, (KA^ &•^-, jmenuje mu příčiny obrození duchovního. Se strany boží jest to obět' / Syna božího na kříži a se strany člověka živá víra.

Kdo věří v Ježíše Krista a žije podle viry té, ujde soudu božímu, t. j. zavržení věčnému. Kdo však nevěří v Ježíše Krista, jest odsouzen '- t*-
"-jž zde, protože jest ve stavu smrti duchovní.

Poučení. Ze slov Kristových: „Nenarodil-li se kdo znova..." vyplývají tři důležité věty: a) Duchovní obrození křtem sv. jest nezbytná podmínka spásy, b) Duchovního obrození potřebuje každý člověk bez výjimky, tedy i dítě. c) Protože i dítě potřebuje křtu svatého, má na sobě skvrnu hříchu dědičného.

(3. činnost Ježíšova mimo Jerusalem.

-.1 přišel Ježíš a učedníci jeho do země judské. Jan 3, Tam přebýval s nimi a křtil. Avšak i Jan tam byl a křtil. 22-36. Lidé přicházeli tam a dávali se křtiti. Neboť Jan nebyl ještě vsazen do žaláře. I vznikla hádka se strany učedníků Janových se židy o očišťování. Proto přišli k Janovi n řekli mu: „Mistře, ten, který byl u tebe za Jordánem,

jemuž jsi vydal svědectví, hle, ten křtí a všichni jdou k němu." Jan odpověděl a řekl: „člověk nemůže vzítí ničeho, nebylo-li mu dáno s nebe. Vy sami dáváte mi svědectví, že jsem řekl: Já nejsem Kristus, nýbrž že jsem poslán před nímjKdo má nevěstu, jest ženich. Přítel pak •ženichův, který tu stojí a poslouchá ho, raduje se radostí pro hlas ženichův.'Nuže, tato radost má jest naplněna, l On musí růsti, já pak se menšitOrCdo přišel shůry, jest nade všecky. Kdo jest ze země, jetu ze země a mluví o zemi. Kdo přišel s nebe, jest nade všecky. Co viděl a slyšel, to osvědčuje, ale svědectví jeho nikdo nepřijímá. Kdo přijal svědectví jeho, potvrdil, že Bůh jest pravdomluvný. "Neboť ten, koho poslal Bůh, mluví slova boží, neboť ne ^dle míry Bůh dává ducha. Otec miluje Syna a dal všecko <v ruku jeho. Kdo věří v Syna, má život věčný, ale kdo ne-Jvěří Synu, neuzří života, nýbrž hněv boží zůstává na něm;"

^ •: **Poznámky.** Křest, jež udíleli učedníci Ježíšovi, byla svátostTW)-
-Ytože .Kristus, rozmlouvaje s Nikodémem, mluvil již o svém křtu jakožto

^svátosti. ; Očišťováním mysli se křest.

; ' Slovy: „Člověk nemůže vzítí ničeho..." Jan chce říci: „Nesmím

;si osobovati, čeho mi nedal Bůh."

"", Kristus zasazuje se s lidstvem, a Jan zastává pouze úřad družby. TS-áyS řádně vykonal úřad svůj, raduje se.

Svědectví Kristovo jest slovo boží. Kdo přijímá slovo boží, potvrzuje tím a uznává zároveň pravdomluvnost boží.

7; Prorokům dával Bůh ducha dle jisté míry, t. j. omezeně, ale^ Synu svému dává ducha svého neomezeně.

: Slovy, která Jan Křtitel mluvil k učedníkům svým, skončil úlohu" svou. Brzy potom Herodes Antipas vsadil jej do žaláře na pevnosti'-
.Machaeruntu pro Herodiadu, protože říkával Herodovi: „Není ti do-
Svoleno mít manželku bratra svého" (Mař. 6, 17-18).

Poučení. Z jednání Janova učíme se pokoře a sebezapření.

Ježíš v Samaří.

Když Ježíš poznal, že farizeové slyšeli: „Ježíš získává : ještě více učedníků a křtí více nežli Jan", ačkoli Ježíš , nekřtil, nýbrž učedníci jeho, opustil Judsko a odešel opět 'do Galileje. Musil pak jítí Samařím. I přišel k městu samař-
skému, které slově Sichar, na blízkou pozemku, jež dal Jakub Josefovi, synu svému. Tam byla studnice Jakubova.?

37

.ln'/,lr i ,11, unaven od cesty, posadil se u studnice. Hodina livn i i HOř-itá. Tu přišla žena Samaritánka vážití vody.
lnťli nikl ji: „Dej mi pítí!" Neboť učedníci jeho odešli l.V aby nakoupili pokrmů. Žena Samaritánka řekla l', lerak ty,
jsa Žid, žádáš pítí ode mne, jež jsem žena
;,l,i lín U

• i l Anku,;" Židé totiž neobcují se Samaritány. Ježíš

• ilňl a řekl jí: „Kdybys věděla, co se ti nabízí od ISiiliii, .i, kdo jest ten, který ti praví: Dej mi pítí, zajisté liylii,
bys lio prosila a on byl by ti dal vody živé." Žena,

Mento Sichar s horami Ebalem a Garizimem.

reklfi, líní: „Pane, ani nemáš, čím bys navázil, a studnice (i'il hluboká. Odkud tedy máš vodu živou? Jsi větší než i
ilcr mm Jakub, jenž nám dal studnici tu a sám z ní pil i HVIIIOVH julie i stáda jeho?" Ježíš odpověděl a řekl jí:

Ku-i l v, kdo pije z vody této, bude žízněti opět, ale kdo se iuuliii, vody, kterou já mu dám, nebude žízněti na věky^
iivln vodu, kterou já mu dám, bude v něm pramenem vody '. vl.ťynkujífii do života věčného." Zena řekla, mu:

„ Pii i ir dej mi vody té, abych nežízněla a nechodila sem-vH.y.ili ' JtT/ifň řfíkl jí: „Jdi, zavolej muže svého a přijď 'i

ni ' .^niiii iii|povi"děla a řekla: „Nemám muže." Ježíš řekl ii liiilrr (i řekln,: Nemám muže. Neboť měla jsi pět

mužův a ten, kterého máš nyní, není muž tvůj. To jsi řekla pravdivě." Žena zvolala: „Pane, vidím, že jsi prorok!:

^Otcové naši klaněli se na této hoře a vy pravíte, že v JerusalemeJ^y-k-laTiite se/čemu nevíte. My klaníme se, čemu víme, neboť 'spasení.' jest ze Židův. Ale přichází hodina a jest nyní, ve kterou praví ctitelé budou se klaněti Otcí v duchu a v pravdě. Neboť i Otec hledá těch, kteří by se mu klaněny3ůh jest duch a ti, kteří se mu klanějí, mají se mu kla.něti v duchu a pravdě." Žena řekla mu: „Vím, že přijde mesiáš, který sluje Kristus. Až tedy ten přijde, oznámí nám všechno." Ježíš řekl jí: „Já jsem, který mluvím s tebou." Vtom .přišli učedníci jeho a divili se, že mluví se ženou. Ale nikdo neřekl: „čeho si přeješ?" nebo: „Co mluvíš s ní?" Žena zanechala vědra svého, odešla do města a řekla J lidem těm: „Pojďte a vizte člověka., který mi pověděl všechno, cokoli jsem činila, není-li on snad Kristus?" Tedy vyšli z města a přišli k němu. Mezitím učedníci prosili ho řkouce: „Mistře, pojez!" Ale on řekl jim: „Já mám jísti pokrm, o němž vy nevíte." Učedníci jeho pravili vespolek:

„Přinesl mu někdo jísti?" Ježíš řekl jim: ^,Můj pokrm jest činiti vůli toho, který mne poslal, abych dokonal dílo jeho? Nepravíte vy: Ještě jsou čtyři měsíce a přijde žeň? A], pravím vám: Pozdvihněte oči svých a patřte na pole, že jsou již bílá ke žni. Kdo žne, bere odplatu a shromažďuje užitek k životu věčnému, aby spolu se radoval i ten, kdo rozsívá, i ten, kdo žne. V tom zajisté.. j-est pravdivé slovo:

Jiný jest, kdo rozsívá, a jiný, kdo žne. Já poslal jsem vás žíti, o čemž vy jste nepracovali. Jiní 'pracovali a vy jste vstoupili v práci jejich." Z města toho mnozí, ze Samaritánův uvěřili v něho pro řeč ženy, která vydávala svědectví: „Pověděl mi všechno, cokoli jsem učinila.^ (^Když k němu přišli Samaritáni, prosili ho, aby tam zůstal. Ježíš pobyl tam dva dni. Mnohem více jich uvěřilo v něho pro řeč jeho. Pravili k ženě: „Již ne pro řeč tvou věříme, neboť sami jsme slyšeli a víme, že tento jest opravdu

Spasitel světa.7' „ -/.

J ^RAA^ .

•t **Poznámky.** Sichar, pozdější způsob mluvení místo Šlehem. 7:: Židovská hodina šestá jest kolem naší dvanácté v poledne. . - Voda živá jest milost posvěčující/Milost posvěčující srovnávají. a vodou také proroci (Is. 12, 3; Jer. 2, 13; Ezech. 47, 1). ;

^~ Samaritánka; domnívala' se, že Ježíš mluví o vodě ve studnici ^Jakubově nebo že ví o jiné vodě, .posvátné studně jejich.

/: Milost, posvěčující jest voda vytryskující do života ..věčného, protože přichází s nebe a vynáší člověka do nebe na způsob vodotrysku. Ě-8 čím větší výsky ženeme vodu do vodotrysku, tím výše stříká.

Ježíš jest ochoten dáti ženě vodu živou, totiž milost posvěčující. Sun však nedává milosti posvěčující lidem dospělým bez pokání. Proto Ježíš pomáhá ženě činiti pokání. Zpytuje s ní svědomí. ;. Žena poznala, že má před sebou proroka, posla spásy, proto touží smířiti se s Bohem předepsanou, obětí a předkládá Kristu spornou otázku o místě obětním.

V Novém zákoně nebude se konati obět; pouze na jednom místě, nýbrž na každém místě, jak předpověděl prorok Malachiáš (1, 11). JVI'i.ino to bohoslužba novozákonná bude dokonalejší nežli bohoslužba Atrozákonná, Na místo obrazu vstoupí skutečnost, (pravda) a obřady, jež očištění duše pouze naznačovaly, ale nepůsobily, budou nahrazeny olíi-ady novými, v nichž bude duch a život, "t. j. budou působiti milost, li tórou naznačují.

Kristus nezavrhuje zevnějších obřadů, jako klekati, biti se v prsa iUd., nýbrž naznačuje, že zevnější obřady mají býti spojeny s vnitřní y.IH.ižností a že mají býti výrazem vnitřní myšlenky. Ovšem pouhé úkony tělesné, jež nevycházejí ze srdce, nelíbí se Bohu, jsouce poli rytatví.

Ježíš vzbudil v Samaritance touhu po mesiáši. Odtud zvolání její:

„Vím, že přijde mesiáš..." . ;

Židovští učitelé zákona pokládali ženy za neschopny vyššího \ odolání, proto nevšimli si jich.

Doba od setby do sklizně pozemské trvá 4 měsíce, ale doba od irliiy di> sklizně duchovní jest kratší. Sotva slovo boží bylo zaseto, u' iir"n ovoce. Dokazuje to zástup Samaritánů spěchajících k Ježíšovi.

I'fiti .Ježíš seje, ale ze žně. bude míti užitek nejen, on, nýbrž i i|":i;i,i.ilň, svědkové, pomocníci a pokračovatelé v díle jeho.

Nud Htiidní Jakubovou sv. Helena vystavěla kostel. .Tento kostel Ir, l', iiiIt riüy.liořen od Saladina (r. 1187). ..

I'<HtC'i'ii(. I'lin Ježíš, rozmlouvaje se Samaritánkou, ukázal nám, jak r l i n klnnim Holin. „Bůh jest duch a ti, kteří se mu klanějí, v duchu i ' , [H'II,V)]| t"ii iiiiijl klaněti." Proto klanějme se mu nejenom tělem, " , lir, l „iliiriliriii" u, Idródó slovo našich modliteb, každé pokleknutí, každé i "li 'i "ni v >i'i-in, nliodnj se s vnitřním přesvědčením, aby úcta naše byla , l.l .i.vt[i'i", .lin.'ik liy nám vytýkal Bůh: „Lid tento ctí mne ústy, ale

•I" jůjliiti iijlr.l,ii jest ode mne" (Mat. 15, 8).

- 40 - & fl3. Ježíš v Galileu.

Ježíš v Káni galilejské a v Nazarete.

Ježíš vrací se Po dvou dnech, strávených v Sichemu samařském, ze Samaří Ježíš šel do Galileje. Galilea od té doby byla hlavní jeviště činnosti jeho. Ubytoval se v Káni galilejské. Nazaretu se vyhýbal, říkáje: „Prorok nemá cti ve vlasti své." Učedníci jeho rozešli se, každý za svým řemeslem. (Jan 4, 43-45).

Uzdravuje Tam přišel k němu z městečka Kafarnaum úředník syna nred'- královský, jehož syn byl nemocen, a prosil, aby sestoupil hrálo ' kéh' a zdravil syna jeho, neboť počínal umírat. Ježíš z Kafarnaum řekl k němu: „Neuzříte-li divův a zázraků, neuvěříte." (Jan 4, Úředník královský řekl mu: „Pane, sestup, prve než 46-53). umře syn můj." Ježíš řekl mu: „Jdi, syn tvůj jest živ." "- Muž ten uvěřil řeči, kterou mu mluvil Ježíš, a šel. Když pak již sestupoval, potkali se s ním služebníci a zvěstovali mu řkouce, že syn jeho jest živ. Tedy otázel se jich na hodinu. ve kterou se mu vedlo lépe. Služebníci řekli mu: „Včera v hodinu sedmou opustila ho zimnice." Otec poznal, že ta

41

hodina to byla, ve kterou mu řekl Ježíš: „Syn tvůj jest živ," proto uvěřil on i večkereň dům jeho; ř

Poznámky. Slovy: „Neuzříte-li divův a zázraků, neuvěříte" Kristus UDí povahu Židů galilejských. Galileané věřili v něho^ jenom pro zázraky, kdežto Samaritáni uvěřili v něho pro řeč jeho (Jan 4, 41). -^: Židovská hodina sedmá jest kolem naší jedné odpoledne.

a) **Poučení.** Královský úředník hledal pomoci nemocnému synu "a-Pána Ježíše a nabyt jí. Pán Ježíš jest dosud tak mocen a dobrotiv, l&ko byl, chodě po zemi židovské. Proto, jsouce nemocní nebo majíce 'nemocného v domě, nezapomínejme na nebeského lékaře.

' Ježíš učil ve školách (synagogách) galilejských a byl Ježíš káže veleben ode všech. Přišel také do Nazareta, kde byl vy- ^y⁶ chován, a vsel podle obyčeje svého v den sobotní do školy. ^1 povstal, aby četl. Byla mu podána kniha Isaiáše proroka. Ježíš rozvinuv knihu, nalezl místo, Kde bylo .psáno: „Duch Páně nade mnou, protože mne pomazal a poslal kázati evangelium chudým, uzdravovati (Luk. 4, 15-30).

zkroušené srdcem, zvěstovati Jatým propuštění a slepýto vidění, propustiti na svobodu spoutané, zvěstovati příjemný rok Pá.ně -a den odplaty." Když svinul knihu, vrátil ji služebníku a posadil Závítefe 'pergamenový.

se. Oči všech ve škole byly obráceny na něho. I počal ml uviti k nim: „-Dnes se naplnilo Písmo toto v uších vašich." Všichni vydávali mu svědectví, divili se libým slovům, která vycházela z úst jeho, a pravili: „Není tento syn Josefův?" Ježíš řekl jim: „Zajisté řeknete mi přísloví:

Lékaři, uzdrav sebe samého! Co velikého slyšeli jsme vykonaného v Kafarnaum, učíš i zde ve vlasti své."

Potom řekl: „Zajisté, pravím vámsř Žádný prorok není vzácný ve vlasli své.;. Vpravdě pravím vám: Mnoho vdov bylo za dob Eliášových v Izraeli, když zavřeno bylo nebe tři léta

v"s?

- 42 -

a šest měsíců, když nastal hlad veliký po vsí zemi, a k žádné z nich nebyl poslán Eliáš než do Sarepty sidonské k ženě vdově. Také mnoho malomocných bylo v Izraeli za proroka Elisea, a nikdo z nich nebyl očistěn než Náman Syrský." Všichni ve škole byli naplnění hněvem, když to slyšeli. I povstali, vyvrhli jej ven z města a vedli jej až na vrch hory, na niž bylo vystavěno město jejich, aby jej svrhli dolů. Ježíš však prošel prostředkem jich a odešel.

Poznámky. Místo, jež četl Ježíš, bylo Is. 61, 1. Slovy: „Lékaři, uzdrav sebe samého" Ježíš chtěl říci: „Smaž skvrnu prostého rodu svého a chudoby své leskem zázraků."

Ježíš zadržel všemohoucností svou paže jejich, aby jich nemohli vztáhnouti na něho.

Poučení. Nevěřci nazaretští užili násilí proti Pánu Ježíši, ale nepořídili. Ani nevěrci doby riaSl nezničí Krista a díla jeho.

; §.14 Ježíš vKafarnaum.

Z Nazareta Ježíš sestoupil do města Kafarnaum při jezeře Genezaretském a ubytoval se v domě Petrově. Toto město zvolil si za stálé bydliště, takže je nazýval „městem svým" (Mat. 9, 1). Odtud vycházel na všechny strany a tam opět se vracel. Tam bydlilo také několik učedníků jeho. Petr měl tam dům, ježž asi přizpůsobil, a bydlil v něm s bratrem Ondřejem. Bratři Jakub Starší a Jan živil se tam řemeslem rybářským a Matouš byl tam celníkem. I tam učil Ježíš v synagoze ve dni sobotní. Všichni divili se učení jeho, neboť mocná byla řeč jeho.

1. Ježíš uzdravuje posedlého v synagoze.

Byl pak ve škole člověk mající d'ábla nečistého. I zvolal hlasem velikým řka: „...Nechej! Co jest ti do nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zatratiti? Znáš tě, kdo jsi:

Svatý boží." I pohrozil mu Ježíš řka: „Umlkniž a. vyjdi od něho!" Když d'ábel hodil tím člověkem doprostřed, vyšel od něho a nic mu neuškodil. I pojal strach všechny a rozmlouvali vespolek řkouce: „Jaké jest to slovo, že s moci a

silou přikazuje duchům nečistým a vycházejí?" I rozcházela se o něm pověst po všelikém místě krajiny té.

Luk. 4, 38-44.

Luk. 5, 1-11.

-43-

Poznámka. Člověk mající ducha nečistého jmenuje se jinak Slovek [•osedlý zlým duchem. Dábel totiž z dopuštění božího zmocni se těla některého člověka, do té míry, že je učiní příbytkem a nástrojem svým. Za času Pána Ježíše bylo mnoho posedlých, neboť d'ábel sebral všechnu sílu i lest, aby panství své udržel. Bůh toho dopouštěl, aby lidé poznali otroctví dáblov, potom aby Pán Ježíš jasně ukázal moc svou nad Tably. .

^**Poučení.** Pán Ježíš nepřijal svědectví d'áblov, ač bylo pravdivé.^ Haa: poučil nás, abychom neposlouchali d'ábla, **ani** když pravdu mluví;::

• g. Ježíš uzdravuje v Horně Šimonovi'.

Ze školy Ježíš odebral se do domu Šimonova. Tchyně Šimonova byla trápena těžkou zimnicí. I prosili ho za ni. Ježíš stoje nad ní, přikázal zimnici i ostala ji a hned vstávši posluhovala jim. Když pak slunce zašlo, všichni, kteří měli nemocné rozličnými neduhy, vodili je k němu a on na každého z nich ruce vzkládaje, uzdravoval je-i Od-mnohých pak vycházela d'ábelství křičíce a říkajíce: „Ty jsi Syn boží!“ A on káraje je, nedopouštěl jim mluvit, neboť věděli, že on jest Kristus. A když byl den, vyšel odešel na místo pusté. I hledali Jio zástupové a přišli až k němu a zdržovali jej, aby neodcházal od nich. Jimžto on řekl: „I jiným městům musím zvěstovati království boží, neboť proto jsem poslán.“ I kázal ve školách galilejských,-

Pouoouí. Pán Ježíš, přebýváje v domě Petrove, vyšel časně ráno na místo pusté, aby se modlil. Tím poučil nás, že i náš první úkon . Hrána má být modlitba.

/3. Ježíš požehnal lovu ryb.

Když zástupové k Ježíši se hrnuli, aby slyšeli slovo boží, stál on podle jezera Genezaretského. Uzřev dvě lodi stojící u jezera a rybáře, kteří byli sestoupili a vypírali sítě, vstoupil na jednu z lodí, která byla Šimonova, a prosil líc, aby od země odvezl maličko. A. sedě učil z loďky zástupy. Když pak přestal mluvit, řekl k Šimonovi: „Vez na hlubinu a rozestřete síť své k lovení.“ Simon odpověděv řekl mu: „Mistře, po celou noc pracovavše, nic jsme nepo- [•iidi, ale ke slovu tvému rozestru síť.“ Když to učinili, /ilimnli veliké množství ryb, takže se trhala .síť jejich. I po kynu li tovaryšům, kteří byli na jiné lodi, aby přišli

• - 44 -

a pomohli jim. I přišli a, naplnili obě lodi, takže se téměř potopovaly. Uzřev to Petr, padl k nohám Ježíšovým a pravil: „Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný.“ Hruža zajisté pojala jej i všecky, kteří byli s ním, nad lovem ryb, které byli popadli; tak i Jakuba a Jana, syny Zebedeovy, kteří byli tovaryši Šimonovi. I dí Ježíš Šimonovi: „Neboj se, již od tohoto času lidí budeš lovit.“ Učedníci Ježíšovi, přivezše lodi k zemi a opustivše všecko, šli za Ježíšem.

Poznámky. Zázračným zahrnutím ryb Pán Ježíš'ukázal názorně učedníkům svým, jaké bude povolám jejich a- jak požehnaný / výsledek práce jejich. Při té příležitosti vyznamenal opět Petra, že do jeho' lodičky vstoupil a z, ní učil. Tím naznačil, že Petr bude mít vynikající postavení v církvi. - . , ' . -

Poučení, Ze zázračného zahrnutí ryb přesvědčujeme se, jak důležitá jest pomoc boží, aby dílo naše se zdařilo.

' ^ ' -f" " : : : : ff1^/ f 4.. Ježíš uzdravil ochrnutého.

Po několika dnech Ježíš vešel opět do Kafarnaum. Pro-slechlo se, že by byl v dóme (Simonově), proto sešlo se tam lidu mnoho, takže nemohli ani ke dveřím. I mluvil jim

Moderní a staroegyptské střechy.

slovo (Mař. 2, 1-2). A aj, čtyři muži nesli na loži člověka, který byl ochrnutý. I hledali vnést a položit ho před něho. Nenalezše pro zástup, kterou stranou by jej vnesli, vstoupili na střechu a spustili jej s ložem podlahou doprostřed před Ježíše (Luk. 5; 18-19).

- 45 -

Ježíš, vida víru jejich, pravil ochrnutému: „Doufej, Mat. 9, 2-8. synu, odpouštějí se ti hříchové tvoji.“ A aj, někteří ze zákoníků řekli sami v sobě: „Tento se rouhá.“ Ježíš viděl myšlení jejich a řekl: „Proč myslíte zlé věci v srdcích ,svých? Co jest snáze, říci: Odpouštějí se ti hříchové tvoji ^ci říci: Vstaň a chod? Ale abyste věděli, že Syn člověka "má moc na zemi odpouštěti hříchy," tedy řekl ochrnutému:

„, Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého!“ I vstal a podešel do domu svého. Zástupové vidouce to báli se a vele-^bili Boha, že dal takovou moc lidem.

7: **Poznámky.** Muži ti vyňali několik hliněných dlaždic ploché střechy ^á spustili .nemocného otvorem zrovna před Ježíše. •

Uzdravený mohl sám odnésti lože své, protože na východě mají Idžka lehká, zhotovená ze zeber listů palmových a pokrytá lehkou

Mat. Si, 3-1St'

$$L : 1, 1, \dots, 1 \xrightarrow{\sim} T, \quad \text{where } \wedge$$

vám, dokud nepomine nebe a^{emě}, nepomine .(mílii. i" mouko ani jediná tečka ze zákona, až všecko se nlni.. l'ruło přestoupí-li kdo jedno z těchto přikázání nej-iin'n ii li a bude tak učiti lidi, nejmenší bude slouti v krá-hivi-;lvi nebeském. Kdo však bude činiti a učiti, ten veliký uhniti bude v království božím. Neboť pravím vám: Nebude-li nprii.vedlnost vaše hojnější nežli zákoníkův a farizeů, nevejdete do království nebeského.

^Slyšeli jste, že bylo řečeno starým: Nezabiješ! Zabil-li však kdo, bude hoden soudu. Ale já pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, bude hoden soudu. Kdo by však řekl bratru svému: Rachá! bude hoden rady. Kdo by pak řekl: Blázne! bude hoden ohně pekelného. Proto při-nášíš-li dar svůj na oltář a tu se rozpomeněš, že bratr tvůj má něco proti tobě, nech tu daru svého před oltářem, jdi prve smířiti se s bratrem svým a potom přijď a obětuj daý s\~aff" „ ^

Bud povolný protivníku svému rychle, dokud jsi s ním na cestě, aby snad protivník tvůj neodevzdal tebe soudci a soudce aby tebe nedal biřicovi a abys nebyl uvržen do žaláře. Vpravdě, pravím ti: Nevyjdeš odtud, dokud nenahradíš posledního haléře.

^Opět jste slyšeli, že bylo řečeno starým: Nebudeš krivě přísahati, ale splníš Pánu přísahy své. Ale já pravím vám, abyste vůbec nepřisahalTTkni skrze nebe, protože nebe jest l, run boží, ani skrze zemi, proto-žé země jest podnož nohou .(•ho, ani skrze Jerusalem, protože Jerusalem jest město velikého krále, ani skrze hlavu svou nebudeš přísahati,

I'OKO.1: Dějiny zjevení božího v Novém zákoně.

4;

- 50 -

protože jtemůžeš ani jednoho vlasu učiniti bílým nebo černým.^Ale řeč vaše budiž: Ano, ano; ne, ne! Což pak jest nad to, jest od zla.j"

„<>>

"*~ , ' "

^Slyšeli jste, že bylo řečeno: Oko za oko a zub za zub.

Já však pravím vám, abyste neodpírali zlému, nýbrž udeři-li to kdo ve tvé líce pravé, nastav mu i líce druhé. Tomu, kdo se chce s tebou souditi a vzíti sukni tvou, nech mu i pláště. Nutil-li by tě kdo, abys s ním šel míli jednu, jdi s ním ještě jiné dvě. Kdo prosí tebe, dej mu a od toho, kdo si chce vypůjčiti od tebe, neodvracej se.

Slyšeli jste, že bylo řečeno: Milovati budeš bližního svého a nenáviděti budeš nepřítele svého. Ale já pravím vám: Milujte nepřátele své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vám činí protivenství a utrhají"vám, abyste byli dítky Otce svého, který jest v nebesích, který velí slunci svému vycházeti na dobré i na zlé a dešť dává na spravedlivé i na nespravedlivé. Neboť milujete-li ty, kteří milují vás, jakou odplatu budete míti? Nečiní toho i publikáni? A budete-li pozdravovati pouze bratry své, co zvláštního činíte? Nečiní toho i pohané? Bud'te tedy vy dokonalí, jako Otec váš nebeský jest dokonalý. |

Poznámky. Pravá spravedlnost záleží v 'tom, aby smýšlení a jednání lidské se shodovalo se zákonem božím. Proto Pán Ježíš mluví o ^zákonu božím, který jest zjeven národu izraelskému., a ukazuje. několika příklady, jak jest jej plniti. První příklad jest vzat z 5. přikázání božího, druhý nařizuje odpouštěti protivníku, třetí jedná o přísaze, čtvrtý poučuje o právu odvety a pátý mluví o lásce k bližnímu.

Kdo nebude si všímati přikázání méně důležitých, nebude sice z království božího vyloučen, ale bude nejmenší v království božím. Kdo však bude věrný ve věcech malých a nejmenších, bude veliký zásluhami, milostí a slávou.

Zákonici a farizeové, plníce zákon dle písmena, dbali pouze zevnějšího skutku, ale nikoli vnitřního smýšlení.

Zákon: Nezabiješ II. Mojž. 20, 13.

. EaCha znamená: Ničemo! Kdo se hněvá na bližního, dává mu najevo hněv svůj slovy hanlivými. ; • :

Blázne! v mluvě biblické jest tolik, co: Neznabohu! Kdo by tolik ikypěl hněvem, že by zlořečil bližnímu, ^dávaje najevo pranic aby byl na věky zavržen, bude hoden ohně pekelného.

lir-lltA.yAiit HO.İBOH stejné. To jest naznačeno tím, ni soiiilu, nadávky radě a zlořečení samému Bohu. l..Hail>'«tíi mentě (V. Mojž. 16, 18), rada nebo vele-. 'il.İlín". Velerada byla nejvyšší stolice soudní a

.. i i.ii.mzB li. Mojž. 20, 7,

i .i.;,], in.jon přísahu křivou, nýbrž i přísahu zbytečnou. "" i 11 dinl byla taková pravdomluvnost .a taková důvěra, 1.1.: uliivii linii nebo ne dostačí. Kde pouhé ano nebo ne-hi vyrliífy.l ze zla, které jest mezi takovými lidmi, totiž ze jijninh H jedno strany a z nedůvěry na druhé straně.

rivii odvety lil. Mojž. 24, 20. Proti starému právu odvety

lii ví lánku, křesťanskou, která i křivdy trpělivě snáší, která •" i i při"] vil 8V("bu a která přináší i veliké oběti bližnímu.iii praví; „Milovati budeš přítele svého'jako sebe samého" li. Mn.[y., li), 18); o nenávisti nepřítelů zákon nemluví. To jest spatný i.liul nAkonlkii. Zákonici a farizeové učili totiž, že Žid, jako jest

•Hltili milovati bližního, totiž soukmenovce, tak také jest oprávněn [ni jifl]iii,il(" i povinen nenáviděti nepřítelů a cizince. Pán Ježíš za-li •,ll)liul lni.

'id) O dobr é m úmyslu.

V.iriijl.c. M\ ať nečiníte spravedlnosti své před lidmi, Mat. 6, \ .Ir hýli vidění od nich. Jinak nebudete mít odplatu u Otce 1-18. .li.. kicrv jrsi v nebesích. Proto dáváš-li almužnu, netrub , ,l ;nl)ini, juko činí pokrytci v synagogách a na rozích, i liyli rtěrii od lidí. Zajisté, pra, vím vám: Vzali odplatu

••li A l o ty, dáváš-li almužnu, nevěz levice tvá, co činí ,i •• rn l,vn,, ii,l,' .iliinižna tvá jest ve skrytě a Otec tvůj, který li M- ukryli". odplatí tobě. Modlíte-li se, nebuďte jako po-

•J.i klrlr modlívali se rádi stojíce v synagogách a na 11 li lilie, ,i,by byli vidění od lidí. Zajisté, pravím vám: ili nilpliiiiii svou. Ale ty modlíš-li se, vejdi do komůrky .ivi-i ilvrč «, modli se Otci svému ve skrytě a Otec tvůj, i \ lili vr Hkrytří, odplatí tobě/Modlíce se však nemluvte

• (iilt'i poliuné. Ti totiž domnívají se, že pro mnohé ,il .nr liinloii vyslyŘerii^NepřipodobňUjte se jim tedy,

•i. •. v m i' i' rlio pí >trebu jeté, pr-ye nežli ho prosíte. Proto ¹lnuli l. i modlití: Otce náš,"j-enž jsi na nebesích, < iiiirir. l' i l' Ijd' království tvé. liud' vůle tvá jako i •I i ii.i. •iiii. (Jhléb náš vezdejší u^ej nám dnás. " i 11 iin 11 i i viny, jako i my odpouštíme našim vin- ^

- 52 -

níkům. A neuvoď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Amen. Odpustíte-li totiž lidem,prtívínění jejich, nebeský Otec váš odpustí i vám hříchy vaše.. Pakli neodpustíte lidem, ani Otec váš neodpustí vám hříchů vašich^ Postíte-li se, nebývejte smutni jako pokrytci. Oni zajisté zohavují tváře své, aby bylo vědomo lidem, že se postí. Zajisté, pravím vám: Vzali odplatu svou. Ty však, postíš-li se, pomaz hlavu svou a umyj tvář svou, aby nebylo zjevilo lidem, že se postíš, nýbrž Otci tvému, který jest ve skrytě, a Otec tvůj, který vidí ve skrytě, odplatí tobě. "

Poznámky. Farizeové, libující si v okázalosti, konali dobré skutky před lidmi, aby od nich byli vidění. Tím připravili se o zásluhu před Bohem. Proto Pán Ježíš učí, že dobré skutky jest konati pro chválu boží a nikoli pro chválu lidskou, chee-li kdo mít zásluhu u Boha, Dobré skutky konati před lidmi jest dovoleno, ba přikázáno, běží-li o dobrý příklad (Mat. 5, 16). Spravedlnost míní se dobré skutky.

Zákoníci a farizeové zakládali si na tom, aby jména jejich jakožto" ;
dobrodinců lidu byla rozhlašována (roztrubována).

„Nevěz levice tvá ..." znamená Skryj almužnu nejen před lidmi,^ ;

nýbrž i před sebou.

e) O pravý ch poklade ch.

Neukládejte si pokladů na zemi, kde rez a mol kazí a kde zloději vykopávají a kradou, nýbrž skládejte si poklady v nebi, kde ani rez ani mol nekazí a kde zloději ani-nevykopávají, ani nekradou. Neboť kde jest poklad tvůj,; tam jest i srdce tvé/ Svíce těla tvého jest oko tvé. Bude-íi;

oko tvé jasné, všechno tělo tvé bude světlé. Bude-li však okoo, tvé špatné, všechno tělo tvé bude tmavé. Jest-li tedy světlo,-které jest v tobě, tmou, jak velká bude tma tatolytNikdo ne-

může sloužiti dvěma pánům. Jednoho zajisté bude nenáviděti^ a druhého milovati nebo jednoho se přidrží a druhého za-t^ nedbá. Nemůžete sloužiti Bohu a mamonu. Proto pravím vám: Nepečujte o život svůj, co byste jedli, ani o tělo své,, čím byste se odívali. Není život více nežli pokrm a tělo ^; více nežli oděv? Pohleďte na ptactvo nebeské, že neseje, ani^ sněžné, ani neshromažďuje do stodol, a nebeský Otec váš^í ;krmí je. Nejřítevy mnohem dražší nežli ono ? fKde-fr-vás- ;

^přemýšleje můžepíilati k postavě své loket jeden? A o oděv

- ftí -•

stm-Atp? PntHfi nu. kvítí polní, kterak roste. Nepracuje,

•přuiti ,lo pravím vám: Ani král Šalomoun ve vši , vt. n. hyl tuk odť-n jako jedno z nich. Odívá-li tak

• • " r'ilti, kt(irá dnes jest a zítra bývá vhozena do

•i" ' i'r vátí, malověrní? Nepečujte tedy říkajíce: Co .iii n.iil (•o budeme pítí, ani čím se budeme odívatí? • li. . iiii)ii) hlodají pohané. Vždyť Otec váš ví, že

•ii, Ir vnolio toho. Hleďte tedy nejprve království bo-

lriii,v'ldnosti jeho a toto všechno bude vám přidáno. •ii." iipucujto o den zítřejší, neboť den zítřejší bude pečo- ;i 11 nebo sám. Dostačí dnu zloba jeho^j

I'<>7,iin.in(y. Někdo namítne, že lze vyhledávat statků nebeských . [...]i,iiiMl(ýrh apolocne, proto Pán Ježíš- vyvrací námitku tu.

Mimo oko tělesné člověk má také oko duchovní. Okem tělesným r. iilmrt. dojmy světa hmotného, okem duchovním paprsky světla duchov-•"i"! (KJov'it boží). Kdo má zdravou mysl pro pravdy nebeské, při-iiiiii.-Í, Je ocliotuě a upravuje podle nich všechny mohutnosti své. Kdo ik líni, mysl zakalenou pro pravdy nebeské, ten zůstává zaslepen.

Npkdo namítne, že péče o statky pozemské jest povín-iiiiirát nojlilu,vnějši, protože směřuje k zachování života pozemského. Priit.o Kriylus vyvrací námitku tu.

Miiinon (chald. mamona) jest bohatství a modla bohatství.

Pan .Teř.IS nezapovídá starati se vůbec o věci pozemské, nýbrž n.l.n.iiiivl |iiihlilil'k, o které věci jest člověku pečovati nejdříve.

Ihil-l limit Bůh život a tělo, dá nám i pokrm a oděv.

KnAdý ddii má dost strasti, k čemu ještě přidělavati si strast i iin-iiil, iiñdl o budoucnost.

jf)0povinnostechkblížnímu.

Noniid'1,1¹, abyste nebyli souzeni, neboť jakým soudem Mat. 7, 1- 6, liudi-lr HOiidili, takovým budete souzeni, a jakou měrou bu-(Irlr iii("riii, lakovou bude odměřeno vám. Co pak vidíš mrvu v iikii bi'ii,(.r;i, svého, ale v oku svém břevna nevidíš? Nebo Mn-nk pnivíň bratru svému: Dovol, ať vyjmu mrvu z oka li'"lin. u, lile, hcnviiio jest v oku tvém? Pokrytče, vyjmi nej-[11 v<< l)'i't>viii» '/. oka, .svého a potom hled' vyjmouti mrvu z oka lniitrii, Hvélin. Nedávejte svatého psům a neházejte perel m vrh (X-cd vpí-c, n,by snad nepošlapali jich nohama svýma ii "hriUlcc m¹ iirroznápali vás.

\ iorko tedy, cokoli chcete, aby vám lidé činili, činite Mat. 7, 12. iiiii i vy. Tu xn.jintó jcsl, zákon i proroci.

— KA. —
t->t

Poznámky. Povinnosti k bližnímu Pán Ježíš stanovil dvě. 1. Neposuzujte nespravedlivě bližních svých. 2. Nemluvte před nimi o věcech svatých, nejsou-li schopni slyšeti je. Tím dali byste jenom podnět, že by tací lidé věcem těm se rouhali a pak i na nás se vrhli.

Ostatní povinnosti k bližnímu Pán, Ježíš shrnul ve slova: „Všecko, cokoli chcete...”

Pravidla: „Nedávejte svatého psům” církev dbala vždy, uvádějc Židy a pohany ponenáhlu- v tajemství sv. víry. Této opatrnosti říkalo se pomlčení o tajemstvích (disciplina arcani).¹

g) Z a v ě r e k.

Proste a bude vám dáno; hledejte a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno. Každý zajisté, kdo prosí, bere, kdo **hledá**, nalézá, a tomu, kdo tlucte, bude otevřeno. Nebo který' z vás jest člověk, kterého kdyby syn jeho prosil o chléb, zdali mu podá kámen, nebo kdyby prosil za rybu, zdali mu podá hada? Dovedete-li tedy vy, ačkoli jste zlí, dávatí dobré dary dětem svým, čím více Otec váš, který jest v nebesích, **dá** dobré věci těm, kteří ho prosí.

-:

Vcházejte branou těsnou, neboť široká jest brána ,al prostraná cesta, která vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteří vcházejí skrze ni. Jak těsná jest brána a jak úzká cesta, která vede k životu, a málo jest těch, kteří ji nalézají, Pilně se varujte falešných proroků, kteří k vám přicházejí v rouše ovčím, uvnitř pak jsou vlci hltaví. Po ovoci jejich-poznáte je. Sbírají lidé s trní hrozny nebo s bodláčí fíky? Tak každý strom dobrý nese ovoce dobré, zlý pak strom nese ovoce zlé. Nemůže strom dobrý nésti ovoce zlého ani strom zlý nésti ovoce dobrého. Všeliký strom, který nenose ovoce **dobrého**, bude vyťat a na oheň uvržen. Proto po ovoci jejich poznáte je.

Ne každý, kdo mi říká: Pane, Pane! vejde do království nebeského, nýbrž kdo činí vůli Otce mého, jenž jest v, nebesích, ten vejde do království nebeského?";Mnozí řeknou mi v den onen: Pane, Pane! neprorokova.li jsme ve jménu tvém, nevymítali jsme ďábly ve jménu tvém a nečinili jsme divy mnohé ve jménu tvém? Tehdy oznámím jim: Nikdy jsem vás neznal. Odejděte ode mne, kteří činíte nepravost. ^,i fProto každý, kdo slyší tato slova má a plní je, bude moci (srovnán býti s mužem moudrým, který postavil dům svůj f

[iri^lv rclí.v, vily větry u, obořily se r|uii]l |>ro(oy,r byl ^nložitii mi, skále. ('.lir, i iitř. u nenni jich, hiulfí moci |m i iilvin, kirrv pnutími dům svůj |iii Iv rrlty, valy větry a obořily se iiiiill (liini u |l,'kí jeho byl veliký. ilvy, .IryjH ilnknim,! řeči tyto, že zástupy di-i.lío, N-lml' on iii"il 36, jako moc maje, a ne (i-jirb u, r.-irizcuvé^)^4/sA'-*

mi, ukálí', Slinili |>T'lvíi,l,

lili. lllltdl l,i'l'l: A Ir llātl l

Knailý, ltilo lvñl liliu irfvllátl hýli tliil%t»ni

lín, jibkii, Hpnill |)'lvirl. lili ilfljn tán ^aln pr

• . l - (« |rt1|li . .1 ^rtluulli l'n».iirtinh,v

In JBBI, jill

l|/,'M, ki)in"r rrt" wviii na hoře, upozornil posluchače, rililil iiiiiiioel, rlil,(vi-li všechna pravidla ta plniti skutkem. .iiiiiri JOBI; Jini lirlilii.l v modlitbě vytrvalé (Proste...), a to tím ilaii, |iriil,nii va Bvť"1,0 joBt Řpiitný příklad (Vcházejte branou těsnou) liiikiiBniil C l'Hun Hii varnjto). Kdo chce přijíti do nebe, jest mu ne-... hMiii i.iin,l,i pnividlil. toto ,i jiin se podivovati (Pane, Pane), nýbrž . - •MNiim rívol podle nich (Proto každý...)."

l luh uuvyslySi modlitby naší, prosíme-li za věc škodlivou, jako i..li'-' titivnylSí proseb dětí svých, prosi-li za věc škodlivou. .Oilnll duji" JOBI don soudný.

.lužin uril jílku moc maje znamená: Ježíš mluvil s naprostou iinlii.oii jnko iinoinynlň učitel, který četnými zázraky dokázal již lii>y,nl,vl nvé a jcliož slova se shodovala, s povahou i se skutky jeho. Mliiii) l,o licieni jcliu bylo nové a vznešené, proto uchvacovalo posluchače.

I'oll'wn(. V í-oci na hffře Pán Ježíš překonal všechny mudrce po-li.'i,iinki'i j učitelů židovské. Co pohané tušili a židovští učitelé na-M-IIOVII.II, Pán .Ježíš ukázal a provedl. Oznámil nám pravidla životní, i. >, i".ini člověku, trvale blaženým, a dal nám prostředky, z

nichž bychom ..r l «i,Il pomoo bozi. Vážme si těch pravidel a plňme je skutkem. „iriiviii'i lileodjnio pomoci u Boha v modlitbě vytrvalé.

tí Id. **1 tíž s sestupuje s hory Blahoslavenství. I. Ježíš uzdravuje malomocného.**

f Kily% Ježíš sestoupil s hory, šli za ním zástupové mnozí. Mat. 8, 1-4,
\\ 'i,j, iinloinociiý přišel, klaněl se mu a řekl: „Pane, chceš-li, iinróC mne očistiti." Ježíš vztáhl ruku, dotkl se ho a
pravil:

< 'lu-i, bud čist!" A- hned bylo očištěno malomocenství jeho.
irzffñ rokl mu: „Viz, abys toho nikomu nepravil, nýbrž líli, iiknž no kw/A ti obětuj dar, ježž přikázal Mojžiš, na
vndoctvl jim^^-ir

Pni^iiAiiiky. Mftliiiiitii(:(iuyI,vi. jest nemoc vyskytující se v Egyptě a l'if'dnl AHf, MaluiiioceDstvi proniká síť buničnou,
ano .i tuk a kosti, i,iiii>,n kiinii"rl,itiy ztiioiiihla odumírají a odpadávají. Dotýkati Se malo-

- 56 -

mocného jest nakažlivé. Proto zákon Mojžišův nařizoval kněžím (III. Mojž. 13), aby zkoumali každého, kdo byl podezřelý nemocí
tou, a shledají-li u něho nemoc tu, aby jej prohlásili za nečistého a vyloučili ze společnosti lidské. Malomocní zdržovali se na
odlehklých místech za městem, a blížil-li se k nim člověk, volali: „Nečistý." Uzdravil-li se kdo, bylo se mu podrobiti zvláštním
obřadům očišť-o-vacím u přítomnosti knězi (III. Mojž. 14). :

^„Jdi, ukaž se knězi!" mluví dosud Kristus ve své církvi hříšníkům, kteří jsou stíženi malomocenstvím duchovním.

Pán Ježíš velí uzdravenému ukázati se knězi na svědectví jim, aby nepřátelé jeho se přesvědčili, že malomocný jest očištěn, že
Ježíš jej očistil a že Ježíš neruší zákona o malomocných.

Poučení. Pán Ježíš učil pravdám nebeským zástupy na hoře. Malomocný byl pod horou, v údolí. Dokud člověk jest stížen
malomocenstvím duchovním, nechápe pravd božích. „Kdo z Boha jest, slova boží slyší" (Jan 8, 47).

fr'V-' 2, Ježíš uzdravuje služebníka setníkova.

Mat. 8, Když Ježíš vešel do Kafarnaum, přistoupil k němu 6-13. pětník prose ho a řka: „Pane, služebník mu] leží
doma ochrnulý a zle se trápí." Ježíš řekl mu: „Přijdu a uzdravím 303." Setník odpovídá řekl: „Pane, nejsem hoden,
abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdraven bude služebník můj. Neboť i já jsem člověk pod vrchní
mocí postavený a sám mám pod mocí svou vojáky. Reknu-li tomuto: Jdi, jde; a jinému: Pojď, přijde; a služebníku
svému:

Učin to, učiní." Ježíš slyše to, podivil se a řekl následujícím ho: „Zajisté, pravím vám, nenalezl jsem tak
veliké víry v Izraeli. Pravím pak vám, že přijdou mnozí od východu i od západu a stolovati budou s
Abrahamem a s Izákem a s Jakubem v království nebeském, ale synové království budou vyvrženi ven do
temnoty zevnitřních. Tam bude pláč a skřípění zubů." Setníkovi pak řekl: „Jdi, a jak jsi uvěřil, staň -se ti." I
uzdraven jest služebník v tu hodinu.

Poznámky. Slova setníkova: „Pane, nejsem hoden..." opakuje kněz, kdykoli sám přijímá Pána Ježíše nebo jiným jej podává.

Slova setníkova: „Reknu-li tomuto, jde" znamenají: Mne, pouhého člověka, podrobeného vyšší moci, vojáci poslouchají na
slovo. Kdo by neposlechl tebe, jemuž vše jest podrobeno?

.. - Temnoty zevnitřní = tma venku. Na východě konaly se hostiny ; obyčejně v noci. Tato tma jest obraz pekla.

..; / **Poučení.** V pohanském setníku máme vzor víry a pokory, již jest třeba před sv. přijímáním.

Luk. 7, 11-16.

Luk. 7., 17-36.

_)>7 _
u l

3. Ježíš křísí mládence naimského.

Ježíš šel do města, které slově Naim, a šli s ním učedníci jeho a zástup veliký. Když pak se přibližoval k bráně
'města, aj, mrtvý byl nesen ven, jediný syn matky své, a ta^ "byla vdova. Zástup města mnohý byl s ní. Když ji užířel
Pán, jsa pohnut milosrdenstvím nad ní, řekl jí: „Neplač." A přistoupiv, dotkl se mař. Ti pak, kteří nesli, zastavili se.
Ježíš řekl: „Mládence, pravím ti, vstaň!" Ten, který umřel, posadil se a počal mluvit. Ježíš dal jej matce jeho. Pojala
pak všechny bázeň a velebili Boha řkouce: „Prorok veliký povstal mezi námi a Bůh navštívil lid svůj."

Poznámky. Na východě nemají rakvi, nýbrž zavínají mrtvolu do plátna.

Na místě, kde Pán Ježíš vzkřísil mládence, bělá se nyní kostelík.

Poučení. V mládenci naimském máme obraz svého vzkříšení duchovního. I k nám mluví Kristus při každé sv. zpovědi: „Mládence, pravím
ti, vstaň!"...-.

§ 17. Ježíš rozmlouvá s poselstvem Janovým a s Maří Magdalenou.

I. Ježíš rozmlouvá s poselstvem Janovým.

Řeč tato o Ježíšovi vyšla po všem Judsku i po vší krajině vůkol. Učedníci Janovi zvěstovali mistru svému o
všech věcech těchto. Jan zavolał dva z učedníků svých a poslal je 1.: Ježíšovi, aby řekli: „Jsi ty ten, který má přijíti,

či máme čekat jiného?" Když muži ti přišli k Ježíšovi, řekli: „Jan Křtitel poslal nás k tobě, abychom řekli: Jsi ty ten, který má přijít, či máme čekat jiného?" V touž hodinu Ježíš uzdravil mnohé od neduhů, nemoci a duchů zlých a dal zrak mnohým slepým. Ježíš odpověděl a řekl jim: „Jděte a po-vV/te Janovi, co jste slyšeli a viděli. Slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní jsou čisti, hluší slyší, mrtví vstávají •A mrtvých, chudým zvěstuje se evangelium a blahoslavený jest, kdo se nehorší nade mnou." Když poslové Janovi. odešli, Ježíš počal mluvit k zástupům o Janovi: „Co jste vyšli na poušť vidět? Třtinu větrem se klátící? Anebo co j!-;te vyšli vidět? Člověka měkkým rouchem oděného? Aj, kteří jsou v rouše drahém a v přepychu, ti jsou v domích královských. Anebo co jste vyšli vidět? Proroka? Ovšem, pravím vám, i více nežli proroka. Tento zajisté jest, o němž

jest psáno: Aj, já posílám anděla svého před tváří tvou, který připraví cestu tvou před tebou. Neboť pravím vám: Není mezi.j-pzenci žen žádného proroka většího nad Jana Křtitele^..Ále kdo jest menší v království božím, větší jest než ori.^ Všechn lid, který to slyšel, také publikáni, velebili Boha, když byli pokřtěni křtem Janovým. Ale farizeové a zákoníci pohrdli vůlí boží týkající se jich, protože se nedali pokřtiti od něho. Proto Pán řekl: „S kým srovnám lidi pokolení tohoto? Komu jsou podobní? Jsou podobní dětem, které sedávají na náměstí a volají na sebe vespolek říkající:

Zbytky městečka Naima.

Pískaly jsme vám, a neskákaly jste, naříkaly jsme žalostně, a neplakaly jste. Neboť přišel Jan Křtitel. Nejí chleba, ani nepije vína a vy pravíte: Má ďábelství. Přišel Syn člověka. Jí a pije a vy pravíte: Aj, jedlík a pijan vína, přítel publi-kánův a, hříšníků! Tak jest ospravedlněna moudrost. ode všech dítek svých."

Poznámky. Beč o Ježíšovi jest řeč o zázračném vzkříšení mládence naimského.

Jan Křtitel jest již v žaláři.

Učedníci Janovi nevěřili, že Pán Ježíš jest zaslíbený mesiáš, protože je máta chudoba a prostý rod jeho. Jan snažil se vyvésti je z omylu, ale nepodařilo se mu to. Proto užil této příležitosti, aby Ježíš sám je přesvědčil.

- 59 -

•\ Jožié neodpověděl jim lín. otázku jrjich, nýl)i"i úkazu] jim na tsázra.ky, jez právu v tu liliililili liyl vyl<iin'il, u. propunlil jo gu vzkazem, díly Jan dul jim vyHvñllriii. VyHvi"lli'nl .linioví iKiliudo jiné, nežli zo JBZIS jotíl, ziiHHhriiý mmmn, pr<l:iiy,i' lylii Hliníky připisují mesiáši proroci (Srov TH, ;lf), 'l ñ; fl, l),

CHAnkn, iiriliilltli .liiiiivvrl iinlilil inrzi poHliiriaci Ježíšovými vzlnidlll.l j(iiiiy.i"fiil, "?;ii .lnu liiill[ii'i, u viru v Ježino. Proto Ježíš vydává [nu. gkvi"li" :r'i|Ri'i'i, •/,!• jrfil líní,', jirvni'i povahy, přísných mravftv li, Vrlitvrl iiiiilsl.l.

.. \i 1:1 pnnHáiii , . , " (Mni ;l, l).

i i" i' l in'lv'i' i iiii',i rvrlri títarého zákona, ale v Novém zákoně

•l" i "•• •ii.l.ni ii]il"[il,[jn-.lr větších, takže biidou moci dojiti sva-

;i,liy i. r:i,izeové a zákoníci dali se pokřtiti.

.lrAln ririivniivn. f.urizeje a zákoníky s dětmi umíněnými, které rlili'il, ftli.v i vo hře vše šlo podle umíněnosti jejich, a vytýká jim tvrdo-nljnoyt jc.ii(:l), která odmítá od sebe všechny prostředky spásy.

l'flanoati Janové a mírnosti mé porozumějí dítky moudrosti Boží, n.li> nikoli farizeové a zákoníci,

v

Poučení. Po příkladu, sv. Jana Křtitele hled'me si osvojiti pevnou povahu, přísný mrav a horlivost v povolání. Luk. 7," 86-60;.

/' 2. Ježíš rozmlouvá s Maří Magdalenou.

Jeden z farizeů prosil ^ Ježíše, aby jedl s ním. Ježíš vešel do domu farizeje toho a odebral se ke stolu. A áj, žena, která byla v městě známa jako hříšnice, jakmile zvěděla, že Ježíš jest u. stolu v domě farizeově, přinesla alabastrovou nádobu masti, a stojíc zezadu u nohou jeho, počala, smáčetí slzami nohy jeho, utírala je vlasy hlavy své, líbala je a mazala mastí. Když to uzřel farizej, který pozval Ježíše, pravil sám k sobě a řekl: .Kdyby tento byl prorok, věděl by zajisté, kdo a jaká jest žena, která se ho dotýká, že jest to hříšnice.' Ježíš odpověděl a řekl mu: „Šimone, mám ti něco povědět." On řekl: .Mistře, pověz! ..Jeden věřitel měl dva dlužníky. Jeden byl dlužen pět set peněz a druhý padesát. Když neměli, odkud by zaplatili, odpustil oběma. Který tedy více jej miluje?" Simon odpověděl a řekl: „Mám za to, že ten, kterému více odpustil.' Ježíš řekl mu: „Správně jsi rozsoudil." Potom obrátiv se k ženě,

- 60 -

pravil k Simonovi: „Vidíš ženu tuto? Já jsem vešel do domu tvého a tys nedal vody nohám mým. Tato však slzami smáčela nohy mé a

• -1 . ^ (*, -1.^ rH / ^ ^ p»

^te^^.ítí^SN^1^^^ -, utírala je vlasy

K;,.á*/./'Sif;í'f'5s*193Sl.A<s*ray.i;&';j,

svými. Tys mi nedal políbení, ale tato, jakmile vešla, nepřestala líbatí nohou mých. Tys nepomazal hlavy mé olejem, ale tato mazala mastí nohy mé. Proto pravím ti: Odpouštějí se jí hříchy mnozí, protože milovala mnoho. Komu pak méně se odpouští, miluje méně." Potom řekl k ženě:

Jídlna v domě pompejském.

„Odpouštějí se ti hříchy." Tu počali ti, kteří byli spolu u stolu, sami k sobě říkati: „Kdo jest tento, který i hříchy odpouští?"^ Ježíš řekl k ženě: „Víra tvá tě spasila. Jdi v pokoji"; ^ ^,

Poznámky. Alabastr (úběl) jest sádrovec.

Maří Magdalena měla přístup k nohám Ježíšovým, protože hodovnici na východě leží u stolu na poduškách, jsou obráceni hlavou ke stolu a nohama od stolu. Nohy mají bosé, protože sandály odkládají v předsíni.

Mazati nohy olejem jest na východě třeba, protože se chodí boso (v sandálech) a kůže od horka puká.

Věřitel jest Pán Ježíš jakožto Bůh a dlužníci jsou. Simon i žena jakožto hříšní lidé, ač ne stejnou měrou.

Slova Kristova: „Komu méně se odpouští, méně miluje" znamenají:

Čím více kdo miluje mne, tím více se mu odpouští. Tato žena dala mi najevo velikou lásku, proto odpouští se jí mnoho. Ty jsi mi nedal najevo lásky ani jediným projevem, jež bývají ve zvyku, zavítá-li do domu vzácný host (I. Mojž. 18, 4), proto odpouští se ti méně, vlastně nic.

Poučení. Maria Magdalena jest vzor pravého pokání pro všechny časy. Vidíme u ní dokonalou přípravu na ospravedlnění (viru, bázeň, naději, počáteční lásku a touhu po smíru - Gon. Tříd. ses. 6, c. 6) i dokonalé pokání (lítost, zpověď a dostiučinění - Con. Trid. Sess. 14. can. 4).

61

Druhý rok učitelského úřadu Ježíšova.

(Od velikonoce r. 28 do velikonoce r. 29 po Kr. nebo od r. 781-782 po žal. říma.)

s 18. Ježíš po druhé v Jerusalemě.

1. Ježíš uzdravuje člověka nemocného 38 let.

li A-, l Potom byl svátek židovský. Ježíš vstoupil do Jerusa-Jan5,1-16. lema. Jest pak v Jerusalemě rybník Bravní, který sluje .hebrejsky Betsaida, mající patero podloubí. V těch leželo i veliké množství neduživých, slepých, kulhavých a soucho-

'tlivých, očekávající hnutí vody. Neboť anděl Páně sestu-Hpoval časem do rybníka a voda se pohybovala. Kdo první

; sestoupil do rybníka po hnutí vody, býval uzdraven, od "kterékoli nemoci byl trápen. Byl tam člověk jeden, máje 38 let nemoci své. Když Ježíš uviděl jej ležeti a věděl, že ; '-, již dlouhý čas jest nemocen, řekl k němu: „Chceš býti zdrav?" Nemocný odpověděl mu: „Pane, nemám člověka, aby mne vpustil do rybníka, když se vzbouří voda. Nebo než já přijdu, jiný sestoupí přede mnou." Ježíš řekl mu: „Vstaň, vezmi lože své a chod!" Člověk ten ihned byl učiněn zdrav, vzal lože své a chodil. Byla pak toho dne sobota. Tedy Židé _ řekli k tomu, který byl uzdraven: „Sobota jest. Není ti dovoleno nositi lože své." On odpověděl jim: „Ten, který mne uzdravil, řekl mi: „Vezmi lože své a chod!" Tedy otázali se ho: „Kdo jest člověk ten, který ti řekl: Vezmi lože své a chod?" Ten, který byl uzdraven, nevěděl však, kdo by byl, neboť Ježíš uchýlil se od zástupu, který byl shromážděn na místě tom. Potom Ježíš nalezl jej v chrámě a řekl mu:

„Hle, jsi učiněn zdrav! Nehřeš již, aby se ti nepříhodilo něco horšího." Člověk ten odešel a pověděl

Židům, že Ježíš jest, který ho uzdravil. /S, Aí / . '

Poznámky. Svátek židovský jsou velikonoce. Rybník Bravní byl na severním svahu hory Morie. Jméno měl od blízké brány Bravní, kterou honili brav na trh bravni a do chrámu. líybník tento měl vodu léčivou, odtud jméno jeho Betsaida (Betesda) = l lum léčivý. Protože voda rybníka toho byla léčivá, Židé vystavěli liolom něho patero podloubí, t. j. nemocnici v podobě pětúhelníku. Kybník ten měl vodu léčivou z moci nadpřirozené. ,? . Svati Otcové vidí v rybníku Bravním obraz křtu sVf

- 62 -

Slovy: „Nehřeš již, aby se ti nepříhodilo něco horšího!" Pán Ježíš dosvědčuje, l. že jest vševědoucí, protože zná tajnou příčinu nemoci, 2. že Bůh trestá jistě hříchy nemocí tělesnými. „Kdo hřeší před obličejem toho, který jej stvořil, upadá v ruce lékařů" (Sir. 38, 15).

^

řekl uzdravenému: „Nehřeš již, aby .se ti ' Z toho poznáváme, že Bůh trestá hřích více na onom světě. Chraňme se každého

Poučení. Pán Ježíš nepříhodilo něco horšího. už zde na zemi a ještě hříchu!

12. Ježíš dokazuje Židům, že má právo uzdravovati v sobotu.

Židé pronásledovali Ježíše, že to učinil v sobotu. Ježíš však odpověděl jim: „Otec můj až dosavad dělá. I já

dělám." Tedy Židé tím více snažili se zabít jej, protože netoliko rušil sobotu, nýbrž i Otcem svým nazýval Boha, čímž se roven Bohu!) Ježíš odpověděl a řekl jim: „Zajisté, zajisté, pravím vám: Syn nemůže sám od sebe ničeho činiti, leč vidí-li Otec činiti to, neboť cokoli činí on, totéž činí podobně i Syn. Otec zajisté miluje Syna, ukazuje mu vše, co činí sám, ajetší skutky nad tyto ukáže mu, takže budete se -diviti. Neboť jako Otec křísí mrtvé a obživuje, tak i Syn obživuje, které chce. Ani pak Otec nesoudí nikoho, nýbrž veškeren soud dal Synu, aby všichni ctili Syna, jako ctí Otce. Kdo nectí Syna, nectí Otce, jenž ho poslal. Zajisté, zajisté, pravím vám: Kdo slyší slovo mé a věří tomu, který mne poslal, má život věčný a nepřijde na soud, nýbrž přešel ze smrti do života. Zajisté, zajisté, pravím vám: Prichází hodina a nyní jest, že mrtví uslyší hlas Syna božího a ti, kteří uslyší, budou živi. Neboť jako Otec má život sám v sobě, tak dal i Synu, aby měl život sám v sobě, a dal mu moc konati soud, protože jest Syn člověka. Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, ve kterou všichni, kteří jsou ve hrobích; uslyší hlas Syna božího. I půjdou, kteří činili dobré, na vzkříšení života, kteří pak činili zlé, na vzkříšení soudu. Já nemohu sám od sebe činiti ničeho. Jak slyším, soudím a soud můj jest spravedlivý, protože nehledám vůle své, nýbrž vůle toho, který mne poslal. Vydávám-li já svědectví sám o sobě, svědectví mé není pravé. Jiný jest, který vydává svědectví o mně, a vím, že pravé jest svědectví, které vydává o mně. Vy jste poslali k Janovi a on vydal svědectví

pravdě. Já však nepřijímám svědectví od člověka, nýbrž pravím toto, abyste vy byli spaseni. On byl svíce hořící a svítící. Vy však chtěli jste se ve světle jeho radovati na chvilku. Já však mám svědectví větší, nežli jest svědectví Janovo, Neboť skutky, které mi dal Otec, abych je vykonal, právě tyto skutky které činím, vydávají svědectví o mně, že Otec mne poslal. Také sám Otec, který mne poslal, vydal svědectví o mně. Vy jste ani hlasu jeho nikdy neslyšeli, ani tváře jeho neviděli a nemáte slova jeho zůstávajícího ve vás, protože nevěříte tomu, kterého on poslal. Vy zpytujete Písma, protože se domníváte mít v nich život věčný, a ta jsou, jež vydávají svědectví o mně. Ale vy nechcete přijít ke mně, abyste měli život. Cti od lidí nepřijímám. Avšak já vás znám, že nemáte v sobě lásky boží. Já přišel jsem ve jménu Otce svého, a vy nepřijímáte mne. Přijde-li jiný ve jménu mém, toho přijmete. Kterak můžete věřit vy, kteří přijímáte chválu jedni od druhých, a cti, která jest od samého Boha, nehledáte? Nedomnívejte se, že já budu na vás žalovati před Otcem. Jest, kdo na vás žaluje, Mojžíš, v nějž vy skládáte naději. Neboť kdybyste věřili Mojžíšovi, věřili byste snad i mně, neboť on psal o mně. Ale poněvadž nevěříte písmům jeho, kterak uvěříte slovům mém?"

Poznámky. Otec nebeský až dosavad pracuje, zachovává a spravuje svět. Toto dílo jest stálé, nemůže býti ani přerušeno ani za-nt.nveno. Uzdravit člověka, spadá v obor zachování světa (života lidského).

„Přešel ze smrti do života“ = ze smrti duchovní do života lidského, je ospravedlněn a posvěcen.

Otec dal moc konati soud Synovi, pokud jest Syn člověka, t. j. lidský jest člověk. Jako Bůh Syn boží má tu moc od věčnosti. -

Jakli nulo souditi, spravedlivě, protože božská osoba jeho jest i lidská, spojena s poznáním a s láskou Otce nebeského. ;;

Duovoiváin se svědectví Janova, ne že bych já svědectví toho i, nýbrž proto, že svědectví to jest pravdivé, dobré a od . i aArtB.iti", liulliS schopné, přivést vás k víře ve Vykupitele.

Kdyt Jnit vystoupil s novým učením, chtěli jste se těšiti pouze •nivily u. alřlv.v Kvliiňt.iiiho zjevu jeho, ale za krátkou dobu zvědavost .11 iirlni.lilri, u, vy ,iř<lr nenastoupili na cestu pokání, na kterou vás

i. . ni IMI/.I nrbylo zŮBtávajici v nich (farizeích a zákonících), .1. . l,n i. 'ii' r ;i. y,áhunlBÍ znali sice zjevení boží, ale nebyli jím pro...i.iiiini 1,1!, uliv l'.i)hB opravdu znali a milovali.

- 64 -

Přeji-li si, abych byl uznán za Syna božího, nečiním tak ze cti- žádosti. Kdybych toužil po cti, hlásal bych vám takové učení, jaké se vám líbí, a pak bych byl od vás veleben. Učení to však by neučilo milovat Boha.

Touha po moci a slávě pozemsko se strany synagogy zabránila, že národ izraelský nepřijal Spasitele.

Při této příležitosti Pán Ježíš ponejprv osvědčil slavně, že jest Syn boží, roven Otci nebeskému. Dovoľával se a) svědectví Jana Křtitele, b) svědectví skutků svých, c) svědectví nebeského Otce svého při křtu v Jordáně, d) svědectví Písem svatých.

Poučení. Pán Ježíš dokázal farizeům všemi možnými důvody, že jest Syn boží, a oni přece neuvěřili. Co bylo toho příčina? Sobectví (Jan 5, 44). Sobec nevidí leň" sebe a to, co mu lahodí; ostatní vše nedotýká se ho. Chraňme se té nepravosti, protože každý "jest k ní náchylný!"

Luk. 11, 14-22.

.-[g 19. Ježíš vrátil se do Galileje. JežíS pohaněn od nepřátel svých.

Zatvrzelost zákoníkův a farizeu pohnula Ježíše, že hned po slavnosti velikonoční opustil Judsko a vrátil se opět do Galileje. Ale farizeové a zákoníci šli za ním, aby ho pozorovali.

Jednoho dne přivedli k němu člověka němého, jenž byl posedlý zlým duchem. Když Ježíš vyvrhl ďábelství, němý mluvil. Zástupové se divili. Někteří pak z nich pravili:

„Skrze Belzebuba, knížete ďáblů, vymítá ďáblý.“ Jiní, pokoušejíce ho, žádali od něho znamení s nebe. Ale on, znaje smýšlení jejich, řekl jim: „Každé království proti sobě rozdělené zpustne a dům na dům padne. Jest-li tedy satan proti sobě rozdělen, kterak ostane království jeho? Neboť pravíte, že já skrze Belzebuba vymítám ďáblý. Vymítám-li pak

já ďábly skrze Belzebuba, skrze koho vymítají je synové vaši? Proto oni soudci vašimi budou. Pakli prstem božím vymítám ďábly, jistě přišlo k vám království boží. Když silný oděnc ostříhá sině své, v pokoji jsou ty věci, kterými vládne. Pakli silnější než on přijda přemůže jej, odejme všecku zbroj jeho, na niž spoléhal, a rozdělí loupeže jeho."^

- 65 -

ni.t',ul_juli byla modla, kterou Filištini vyzývali za pomoc »úl l li B trýzni v nížinách území jejich. Židé užívali li 11
Nn.lin"iii ďáblu.
Ink Ki.iii/ídlý, aby si sám škodil a ničil řiši svou. -i.il.r- zaklínače, kteří vyháněli zlé duchy ve jménu i.. ni imtvrdi.li,
že by je vyháněl pomocí ďábla. i"i, iili!"!!!") poslouchá Pána Ježíše. Tím uznává jej

u 17, n o ve a zákonici jsou odstrašující příklad zaslepe-l.iiil.i, hříchů, proti Duchu svatému. O těch hříších řekl
11'•lnul ou odpuštěny ani v tomto věku ani v budoucím

n ,ležfš káže na jezeře Genezaretskéní.

n podobenství o království boží m.)

iii •• S' II

l. iliinlio dne Ježíš vyšel z domu a posadil se u moře. Mat. 13, l', 'rřill HP k němu zástupové mnozí, vstoupil na
lodičku 1~&2.

l" • tulil HO. Všechn zástup stál na břehu. I mluvil jim "iilin v podobenstvích řka:

„V.v.-irl rozsévač, aby rozséval símě své. Když rozséval, O rozsévači illo jrilno veillc festy a pošlapáno jest a-
ptáci nebeští se- (Luk- 8i liiili Jr, .llnó p.-ullo na skálu a vzešlé uvadlo, protože ne- 5-15)-lo vlnlii. Jiné padlo mezi trní
a trní spolu vzrostlé uďu.-1 |n, .line padlo v zemi dobrou, a když vzešlo, učinilo ii' l. nhniásnbtíý." To pověděv, volal:
„Kdo má uši k šly:

iii ly;'i!" Oíá/uli pak se ho učedníci jeho, -jaké by to l" i'ii(liihfintílví. Jimž on řekl: „Vám dáno jest znáti
ta-• i'i lii-n.lov^l.vi božího, ale jiným v podobenstvích, aby iii-vl(!('li ;i, slyšíce nerozuměli. Jestí pak
podobenství iiiiir jcnl. Mluvo boží. Kteří vedle cesty, jsou ti, kteří \r pnl.oiii přichází ďábel a vyjímá slovo
ze srdce .iliy vt'-rice npascni nebyli. Kteří na skálu, ti když rudnuli pri(ín;i,jí slovo, ale ti nemají kořenů,
ježto il u v (*;i,s pokušení odstupují. Které mezi trní

• 'i U, lilrri .slyšeli, ale jdouce po pečování a zboží

• ""li Aiviilii. liýva.yí od nich zaujati a nepřinášejí A Ir, kin. \ iiii dobrou, jsou ti, kteří slyšíce slovo, iliiliróiii

.l ', iliornóm je chovají a přinášejí užitek

is it i V••"II,

!" v Novum zákoně.

- 66 -

O koukol! Jiné podobenství předložil jim řka: „Podobno jest krá-mezi pšenici, lovtví nebeské člověku, který
nasel dobrého semene na, poli svém. Když pak lidé spali, přišel nepřítel jeho, nasel koukole mezi pšenici a odešel.
Když bylina vzrostla a učinila užitek, tehdy ukázal se i koukol. Služebníci hospodářovi přistoupivše řekli mu: Pane,
nenasel jsi dobrého semene na poli svém? Odkud tedy má koukol? Hospodář řekl jim:

Člověk nepřítel to učinil. Služebníci řekli mu: Chceš-li, půjdeme a vytrháme jej? Hospodář řekl: Nikoli,
abyste snad trhající koukol, nevytrhali spolu s ním i pšenice. Nechtě, at

More Galilejské.

obé spolu roste až do žně. V čas žně řeknu žencům: Seberte nejprve koukol a svažte jej ve snopy ke
spálení, ale pšenici shromážděte do stodoly mé." Když rozpustil zástupy, přišel do domu. I přistoupili k
němu učedníci jeho řkouce: „Vylož nám podobenství o koukol! na poli." Ježíš odpovídaje řekl jim:
„Rozsévač dobrého semene jest Syn člověka. Pole jest svět. Dobré símě jsou synové království, ale
koukol jsou synové zla. Nepřítel, který rozséval koukol, jest ďábel. Žeň jest dokonání světa a ženci jsou
andělé. Proto jako se sbírá koukol a pálí ohněm, tak bude při skonání světa. Syn člověka pošle anděly
své. Ti vyberou z krá-

i piiliui .ni i> (>v, klclrl rint iicpravoat, a ; i.iiiii.'. i.iiiii liinlc |liri'ir ;i, skřípění zubů. 1 i.iniri! i livili (iilfo
nliiiict¹ v království .na li i l. -lvHunl. nivu."

ví 1,1. 'li. -•il jiní f-ktt: „Podobno jest kra- O zru

...m li,, i, in-mii, klére člověk vzal a zasel hořčleném-|nti> (i l i<r iirjinciiiHl mezi všemi semeny, -itf,

"" l vrl^i fiožli všechny zeliny a bývá^

pti'i< i iirli<- :|i přilétají a bydlí na ratolestech
O kvasu. O pokladu. O perle. O síti.

„Li"ii;| v i mluvil jiní: „Podol;nn jest království i, •, .l n jťž V/,II,IH **zena a zadělala do tří měřic mouky, lilu 'reku,**
i .liiUii" .iont království nebeské pokladu skrytému !. „Jí ňlmek iinlny.l a skrývá a radostí z něho jde, prodá
•• iitA, u, koupi pólo to.
i tpft, podobno joat království nebeské člověku kupci, i ipclnm dobrých perel. Když nalezl drahou perlu, odešel, •lni
v&B, co měl, a koupil ji.
' i|irl, podobno jest království nebeské síti, puštěné do i. i wliroiiiiizd'iiijící ryby všeho druhu. Když byla na-" .
vvlfUill .|l u, .sedíce na břehu vybírali dobré v nádoby, i. ii \\liu./,ovn,li. Tak bude při skonání světa. Vyjdou l. l.
.nlirlí zlé zprostřed spravedlivých a uvrhnou ie do i .lii.iivi". Tam bude pláč a skřípění zubů.
i .>Aiitii<"li jñt" všemu tomu?" Učedníci řekli mu:
. • ni " .Iry.lrt řekl jiní: „Proto každý učitel, umělý v krá-l, i iinhrflknrm, jestpódoben člověku hospodáři, který ze „!,,,
nvo vynáSí věci nové i staré."
Toto vŕtícko .JOŽÍŘ mluvil k zástupům v podobenstvích /, pudobtiiHl.vl nemluvil jim, aby se naplnilo, co bylo po-
iifi akry,!" proroka řkoucího: „Otevru v podobenstvích \ vpriiivoval.i budu věci skryté od ustanovení světa."

. .multy. .loy.IS vyStl z domu v Kafarnaum. .111 myli na (fwtiro Genezaretské.
.iiuiiBl.vl jaat nějiikA událost ze života lidského, kterou jest „i [irií.vila, iiAbuZ(snnki'i a život duchovní lti?.IS mluvil v podobenstvích: a)
aby lid snáze chápal a pa-i iiiiwn llnli; hj uhy vznešené pravdy zůstaly skryty lidem

- 68 -

nepovoláným; c) aby se naplnilo proroctví: „Otevru, v podobenstvích ústa svá" (Žalm 77, 2). .

Pán Ježíš promluvil u jezera Genezaretského sedm podobenství. V těchto podobenstvích ukáza.l, jak učení a dílo jeho dotkne, se světa a jak bude přijato od světa. Pán Ježíš jmenuje učení a dílo své královstvím božím, protože Bůh skrze ně nad námi panuje a nás do nebe vede.

Slovy: „Kdo má uči k slyšení, slyš" Kristus napomíná poslu.cha.ce, aby přemýšleli, co znamenají slova .jeho. .^

Slovy: „Vám dáno jest" Kristus chce říci: „Jiní nejsou hodní, aby slyšeli pravdu nezakrytou, protože nevěří ani skutkům mým, jez vidí, ani slovům mým, jež slyší."

Podobenstvím o rozsévání jest znázorněno, jaký úspěch bude mítí hlásané slovo boží a na Sem úspěch ten závisí. Slovo boží nepřinese všude užitku, protože lidé budou mu. klásti překážky. Překážky ty jsou: a) nevsímavost ke slovu božimu, b) lehkomyšlnost, c) přílišná péče o statky pozemské.

Podobenství o koukol! znázorňuje povahu církve bojující. Církev bojující bude záležeti ze spravedlivých a hříšníků. Bůh nechává zlé . mezi dobrými z lásky ke hříšníkům, dopřává jim času a milosti, aby ee obrátili, a z lásky ke spravedlivým, aby trpíce všelicos od zlých, očistili se ode všech skvrn, aby se utvrdili v dobrém a aby rozmnožili zásluhy své.

Podobenství o zrnu hořčičném znázorňuje, jak církev Kristova vznikne z nepatrných počátků, poroste stále a obejmeme celý svět.

Podobenstvím o kvase znázorňuje se vnitřní moc křesťanství, jak •proměnění lidstvo z barbarů v lidi ctnostné.

Podobenstvím o pokladu a perle Pán Ježíš poučil učedníky své, jakou, cenu má království nebeské a jak moudře jedná, kdo vše obětuje, jen aby se ho zmocnil.

Podobenství o síti má týž smysl jako podobenství o koukoli. Slovy: „Proto každý učitel..." Kristus chce říci: „Protože jste všemu rozuměli, upotřebte dobře těch vědomostí, které jsem vám dal, aby v domě mém, v církvi mé, všichni byli opatřeni."

Staré věci jsou obrazy mesiánské a proroctví, nové věci jsou Vyplnění jich.

Poučení. „Bez podobenství nemluvil jim, ale učedníkům svým vykládal všechno v soukromí" (Mař. 4, 34). Pán Ježíš vykládal tajemné učení své jenom učedníkům, protože v něho věřili a v učení jeho měli zálibení. I nám Pán Ježíš vyloží všechno buď vnitřním osvícením nebo knihou, kazatelem, zpovědníkem a p., budeme-li v něho věřiti a v učení jeho si libovati.

Víra jeet počátek rozumní, nevěra jest příčina tmy duchovní (Didon).S

<;;>

a Ji .lnaJB ai 1.1,». pf(«N Ji'7,«ro a vrací se do Kafarnaum.

l i; i; i, .111 jímá kaA(l("ho za učedníka.

i ...i lcy.IH řekl k učedníkům: „Plavme Mat. 8, ... h.in.r (Mař. 4, 35). Vtom přistoupil 19-2"-
. i •1.1 iiiii: „Mistře, následovati budu tebe,i. l ./i:i tekl mu: „Lišky mají doupata a iit,l,r,i!
liiit'/.il.i n,le Syn člověka nemá, kam by

dlilililil

IAiiin rykl: „N:i:;l,cdu^ mne!" Ale on řekl: „Pane, do- Luk. 9, nlUtí"^. U>i " |n>cliovati otce svého!" I dí mu
Ježíš: 69-62. rIřinrivl pochovávají mrtvé své, ale ty jdi a zvěstuj

lv1 Iluzi." ↵

..li uný; „Následovati budu tebe, Pane, ale prve i .111 ni' ne rozžehnám s těmi, kteří jsou v domě i.rkl
mu Joxiň: „Nikdo, kdo vztahuje ruku svou ,i. ohlod'), tíc zpět, není způsobilý ke království

1. Ježíš znal smýšlení toho zákoníka, že chce být
i. iiti . ni (rlin jiiiii,n pro slávu světskou a prospěch pozemský, proto
i. iiti . ni (rlin jiiiii,n pro slávu světskou a prospěch pozemský, proto

1. i. i. j. iiti. jiiivuláii zn učedníka Ježíšova, musí poslechnouti hlasu. .l li. iL/i i ni k hul u u, (Jú. l. i najevo lásku, k němu větší než ke
komukoli, riillňd iit'ivyjliiii.jc. Potom učedník Ježíšův musí věcem božským .i. ,ii. l. l vřnrliiiu pozornost a pili.
;ilnvn,; i.Nrrli, lit' mrtví..." znamenají: Kázati slovo boží jest ii. ,iiiila] m. iK [ii. irliuváti mrtvé. Kazatel nepochovává do země'; .iri
iiri. výrli, nýbrž křísí k životu duchovnímu duchovně mrtvé. [...clnivAnl t. nlrHUti mrtvého dostačí duchovně mrtví, totiž příbuzní ,11
iili i. y .lni iliidln. ivnň živ, proto věnuj se povolání vyššímu.

2. Ježíš utiňuje bouři.

1. 1. . /, li /i ; vril. oiipil na lodičku, následovali ho učedníci Mat. 8, iii \ ,11. líním- veliká stala se na moři, takže se
lodička 28-27. .iln llii;iiiiii, on pak spal. Učedníci jeho přistoupili u •/,liinlili y\ řkouce: „Pane, zachovej nás,
hyneme." Úl jiní „<'n n<- bojíte, malověrní?" I vstal, přikázal u. iiiiiri «, řUilo KO utišení veliké. Lidé pak divili se
..kdn (rul (ciil.o, že ho větrové i moře poslouchají?"

Mat. 9, 18-26.

- 70 -

• **Poznámka.** Svátí Otcové vidí v bouři obraz života církve Kristovy a života každé nábožné duše. Již v katakombách církev a život křesťanů
bývaly znázorňovány lodičkou, plující do přístavu, věčnosti. Bouři rozuměli se útoky ďábla, světa a těla. Kormidelník jest papež, veslaři
biskupové a kněží jakožto nástupci sv. Petra a svatých apoštolů. Mnohdy zdá se, jako by Pán Ježíš spal, jako by byl opustil církev. Avšak tu
voláme k němu a rychle dostaví se pomoc jeho.

Poučení. Apoštolé volajíce k Pánu Ježíši: „Pane, zachovej nás, hyneme!" ukazují, ke komu jest se nám obracet o pomoc, kdykoli na nás
dorážejí bouře duchovní (pokušení).

3. Ježíš opět v Katarnaum.

(U ;Ž já ravení ženy nemocné dvanáct let 'a vzkříšení dcery Jairovy.)

Když Ježíš se vrátil, přijal ho zástup; neboť všichni, očekávali ho (Luk. 8, 40). Tu přistoupil jeden kníže,
"Klaněl se mu a pravil: „Pane, dcera má nyní skonala, ale pojď, vlož na ni ruku svou a bude živa." Ježíš vstav šel za
ním i učedníci jeho. A aj, žena, která byla nemocna dvanáct let, přistoupila zezadu a dotkla se lemu roucha jeho.
Neboť řekla sama v sobě: „Dotknu-li se toliko roucha, -jeho, budu uzdravena." Ježíš, obrátiv se a uzev ji, řekl:
„Doufej, dcero, víra tvá tě uzdravila." I uzdravena byla žena v tu hodinu. Když Ježíš přišel do domu knížete a uzev
píšíce i zástup hlučící, řekl: „Odejděte, neboť nezemřela dívka, nýbrž spí." I posmívali se mu. Když byl vypuštěn
zástup, Ježíš vešel tam a ujal dívku za ruku. I vstala dívka. Pověst o tom roznesla se po vši krajině té-; :

Poznámky. Kníže ten byl představený školy židovské nebo synagogy, jménem Jairus (Luk. 8, 41).

Uzdravení ženy dotčením roucha Kristova odůvodňuje úctu svatých ostatků.

i. V Palestině byl zvyk a jest dosud nájímání ženy kvílící, tak zvané plačky (Jer. 9, 17), a hudebníky = pístece, aby tlumočili zármutek z úmrtí
člověka.

Poučení. Pohané i Židé truchleli příliš zemřelých, protože pohané nevěděli vůbec nic o životě záhrobním a Židé velmi málo. My jsme obou
šťastnější. Víme s jistotou, že za hrobem jest nový život, že život ten šest daleko lepší nežli život pozemský a že všichni můžeme ho dojíti,
budeme-li žiti podle učení Kristova. Pamatujme často na smrt a na blaženost věčnou!

- 71 -

Mat. 19, 5-10.

Mát. 1», 1(1-12.

Mat. 10, 16-88.

y. (fežró uvádí učedníky v úřad apoštolský.

ilo tñ doby apoštola byli svědky Ježíšových slov i ¹¹ li. nyní stali se pomocníky jeho. Ježíš, zvoliv dva-.r.'Atolů, dal
jim sílu a moc nad všelikým ďábelstvím •li ivovatt neduhy, I poslal je, aby kázali království i i ir./dravovali
nemocné (Luk. 9, 1-2).

ln ivi¹ nežli je rozeslal, poučil je l. o povinnostech, 1. l .r, rrlí, 8. bojích a 4. odměn jejich.

1 1'iirimiOířU jejich jsou, a) aby kázali zatím pouze "línii protože jim byl slíben Vykupitel, b) aby potvrzo-ili iiiiiri
své zázraky, c) aby byli nezištní, d) aby byli i limlnlini. Ítekl jim:

k) „Na cestu pohanů nechod'te a do měst samařských ni • i lu'i./,tíjte, ale raději jděte k ovčím domu izraelského,
které y.ili vinily. Jdouce pak kažte: Přiblížilo se království nebeské.

/)) Nemocné uzdravujte, mrtvé křiste, malomocné n< i fiiijte, běsy vymítejte,-

c) Darma jste vzali, darma dávejte. <1.) Nemějte zlata ani stříbra ani peněz v opascích • v \ rli ani mošny na cestě ani
dvou sukní ani obuvi ani holi."

I'»';iiAniky. Apoštolé mají dávatí darmo pouze zázraky. Za ostatní:

liiri n,]«iñtolskou mohou žádati odměny (Mat. 10, 10; Luk. 10, 7)-'.

Ilozkaz naprosté chudoby vázal apoštoly pouze v době prvního: l", linii jp.iieb. Později měli jmění. Jméni to vzniklo z darů věřících u iirt'i.vcom jeho byl .Jidáš (Jan 12, 6). :-:'

2. Apoštolé mají právo žádati, aby byli pohoštěni. Pán .Icyj.s řekl: „Hoden zajisté jest dělník pokrmu svého. Do Idcróliokoli města nebo městečka vejдете, otažte se, kdo by v iii'-ii) byl hoden. Tam pobuďte, dokud nevyjdete. Vcháze-,U<'<' pak do domu, pozdravte ho řkouce: Pokoj domu tomuto!"

I*ozn.1nika. Pozdravení: „Pokoj domu tomu," vyslovené Pánem ,Ir'/.Intiin a. apoštoly jeho, nebylo prázdná formule slušnosti, nýbrž mělo v [inl)(i moc udíleti lidem hodným pokoj, záležející v ochraně od zla 11 v pomoci a potěše boží. ';

3. Pán Ježíš předpovídá apoštolům bofe, jež jich oče-kiivttjí no strany nepřátel, proto těší je a sílí, ukazuje, u) KB jt<nmi nevede se lépe, b) že svět nemá proti nim moci u r) ^f Bůh stále jich chrání. Sekl:

• - 72 -

„Aj, já posílám vás jako ovce mezi vlky. Proto buďte opatrní jako hadové a bezelstní jako holubice. Sťežte se lidí. Neboť budou vás vydávati soudům a bičovati v synagogách svých a voditi před místodržitele a krále pro mne. Budete v nenávisti všem pro jméno mé.

a) Není učedník nad mistra ani služebník nad pána svého. Dosti jest učedníku, aby byl jako mistr jeho, a slu-

? žebníku jako pán jeho. ;?: b) Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, ale duše nemohou

.zabítí; více se bojte toho, který může i duši i tělo zatratiti ;do ohně pekelného.

c) Neprodávají-li dvou vrabců za penízek a jeden z nich

"^nepadne na zemi bez Otce vašeho? Nebojte se tedy, mnohých vrabců lepší jste vy. Vždyť i vlasové vaši na hlavě jsou sečteni."

/V^<:J,Pan Ježíš upozornil apoštoly také na pronásledování od přátel a příbuzných, kteří prosbami a„slzámT "budou je odvracetí od díla apoštolského. Řekl:

„Nedomnívejte se, že jsem přišel poslati pokoj na zemi. Nepřišel jsem poslati pokoj, nýbrž meč. Přišel jsem zajisté rozdělití člověka proti otci jeho a dceru proti materi její a nevěstu proti tchyni její. Nepřátelé člověka domácí jeho. - Kdo miluje více otce nebo matku'-nežli mne, není mne hoden; a kdo miluje syna nebo dceru více nežli mne, není mne hoden. A kdo nebere kříže svého a nenásleduje mne, není mne hoden. '^7 _ /

Poznámka. Evangelium jako meč rozetne i silné svazky příbuzenství, odporují-li duchu: jeho.

Mat. 10, 4. Odměnou za námahu a utrpení Pán Ježíš slibuje 32-33; 39. apoštolům:

„Kdokoli mne vyzná před lidmi, vyznáám i já jej před Otcem svým, jenž jest v nebesích. Kdo pak mne zapře před lidmi, zapřu i já jej před Otcem svým, který jest v nebesích.- Kdo nalezne život svůj, ztratí jej; a kdo ztratí život svůj pro mne, nalezne jej."

Když Ježíš dokončil řeč k učedníkům svým, bral se odtud, aby kázal v městech jejich (Mat. 11, 1); učedníci pak také šli po dvou, kázali pokání, vymítali d'ábelství, mazali olejem mnohé nemocné a uzdravovali je (Mař. 6, 12-13).

j%'^<^^ ^•. ^: ^.- ^'^^; ^}.-i. ^: _ ^:; r - 73 -" ' ----.-"

PoOTi&mky. Kdo zachová pozemský život švů], tím že mne zapře, •iliratí život věčný. Kdo obětuje pro mne život pozemský, nalezne život vSfiný.

-:::, Mazáním nemocných jest naznačena svátost posledního pomazání. O'této svátosti mluví sv. Jakub (5, 14-15).

Poučení. Tato řeč Ježíšova týká se v první řadě svatých apoštolův ti nástupcův jejich, avšak také každého křesťana. Učíme se z ní, že jest vůle boží, aby každý konal povinnosti stavu svého, aby se nedal ničím odstrašiti 'od povinností svých, zvláště od povinnosti viry a ctnosti, u aby se sílil vzpomínkou na odplatu věčnou. \

1^

^Mar. 6, 19-29.

§ 23. Jan Křtitel 8ťat.

Herodias strojila úklady Janovi a chtěla jej usmrtiti, dle nemohla. Neboť Herodes obával se Jana, protože jej y.nal jako muže spravedlivého a svatého. Proto chránil ho ;i, slýchávaje ho, poslouchal ho rád. Když přišel den příhodný, Herodes učinil hostinu narozenin svých knížatům, důstojníkům a předním z Galileje. Tu vešla dcera llerodiadina a tancovala a líbila se Herodovi i spoluhodovníkům. Král řekl dívce: „Pros mne, zač chceš, a dám tobě." I zapřisáhl se jí: „Začkoli budeš prositi, dám ti, byť to bylo i polovice království mého." Dívka vyšeďši řekla materi

„Zač budu prositi?“ A ona řekla: „Za hlavu Jana Křtitele!“ Dívka vešla hned s chvátáním ke králi a prosila řkouc: „Chci, abys mi dal hned na míse hlavu Jana Křtitele.“ Král se zarmoutil. Pro přísahu a pro spoluhodovníky nechtěl však dívky zarmoutiti, proto poslal kata a rozkázal mu přinést na míse hlavu Janovu. Kat stal Jana v žaláři, přinesl hlavu jeho na míse a dal ji dívce. Dívka dala ji matce své. Když to uslyšeli uředníci Janovi, přišli, vzali tělo jeho a pochovali je v hrobě. , - • -

Herodes dovolával se bezdůvodně přísahy své, protože přísaha nezavazuje člověka ke zločinu.

Poučení. Herodes i Herodias, vrahové Janovi, podávají smutný důkaz, k jakým koncům vede hříšná vášň.

Uj [. § 24. Apoštolé vracejí se k Ježíšovi.

„Pojďte soukromí na místo pusté a odpočiňte maličko.“ Neboť bylo množství těch, kteří přicházeli a odcházeli, takže ani k jídlu chvíle neměli. Apoštolé, vstoupivše na loď, plavili se na místo pusté za jezerem Genezaretským. Lidé však je viděli, že odcházejí, proto běželi po břehu a předešli je.

teček, nakoupí si pokrmů." Ježíš odpověděv řekl jim: „Dejte vy jim jísti."

^p „¹^ chleběů ječných a dvě ryby; ale což jest to mezi tak mnohé?" Ježíš řekl: „Rozkažte lidu posaditi se." Bylo pak mnoho trávy na místě. I posadilo se mužů počtem asi 5000. Ježíš vzal chleby, a když učinil díky, rozdával sedícím; též z ryb, • kolik chtěli. Když byli nasyceni, řekl učedníkům: „Seberte drobty, které pozůstaly, ať nepřijdou nazmar." Učedníci, sebravše drobty, naplnili jimi dvanáct košů. Když lidé užřeli div, jež byl učinil Ježíš, pravili: „Tento jest jistě ten prorok, který má přijíti na svět." Ježíš poznal, že chtěli přijíti, aby jej chytili a učinili králem, proto ušel na horu sám jediný.

-75-

Políčení. Kristus, nasytív lid na poušti, dokázal skutkem, že pravili vA .lnou slova jeho: „Hleďte nejprve království božího a spravedlnosti irliiii a loto všechno bude vám přidáno" (Mat. 6, 33).

Když byl večer, Ježíš byl na hoře samotén. Lodička však Ježíš jde po moři.
ii) >ros(řed moře zmítala se vlnami, protože byl vítr odporný. moří (Mat.
„...,, ,, ,, , . T - i , i i • - i ...14, 28-34). I ri čtvrtém bdění nočním Ježíš bral se k nim jda po moři. ' '
Učedníci vidouce jej, jak jde po moři, ulekli se řkouce:
„I'řizrak jest!“ a vzkřikli strachem. Ježíš promluvil k nim:
„Klid'te srdnatí! Já jsem, nebojte se!“ I řekl Petř: „Pane, žH-tí ty, poruč mi, abych šel k tobě po vodě.“ Ježíš řekl:
„Pojď!“ Petř, vystoupiv z lodičky, šel po vodě, aby přišel li Ježíšovi. Když však pozoroval silný vítr, bál se. Když
roftal tonouti, volal řka: „Pane, zachovej mne!“ Ježíš vztáhl ilined ruku, uchopil jej a řekl mu. „Malověrný, proč jsi
pochyboval?“ Když vstoupili na lodičku, vítr přestal. Ti pak, kteří byli na lodičce, přistoupili a klaněli se Ježíšovi

řkouce:

„listě Syn boží jsi ty." A přeplavivše se, přišli do krajiny HC i iczaretske. f^/ir:> ,!-.*;• , -^,

Poznámky, čtvrté bdění noční jest mezi 3.-6. hodinou, ráno. Římané dolili noc na čtyři bdění (vigilie) po třech hodinách.

Krajina genezaretská jest rovina při západním břehu jezera < imiozaretského.

Poučení. Petr jda po vlnách ukazuje, jakou moc má víra a důvěra v Krista Pána.

§ 25. Ježíš zaslibuje nejsvětější svátost oltářní.

Druhého dne zástup, který stál za mořem, viděl, že Jan 6, jiné lodičky tam nebylo než ta jedna a že Ježíš nevešel na 22-27; Ind' s učedníky svými, nýbrž učedníci jeho plavili se sami. 61-7^ Avšak od Tiberiady připluly jiné lodi blízko místa, kde l'ylí jedli chléb, když Pán byl díky učinil. Proto když zástupe užířel, že tam není Ježíše ani učedníků jeho, vstoupili na loď a přeplavili se do Kafarnaum, hledajíce Ježíše. Když jej našli za mořem, řekli mu: „Mistře, kdy jsi sem přišel?"

• liwiš odpověděl jim a řekl: „Zajisté, zajisté, pravím vám: \ I Uniate mne ne proto, že jste viděli divy, nýbrž že jste jedli ^

• / . clilclniv a byli jste nasyceni. Snažte se ne o pokrm, který ;,

- 76 -

hyne, nýbrž který zůstává k životu věčnému, jež Syn člověka dá vám. Já jsem chléb života. Otcové vaši jedli manu na poušti a zemřeli. Tento jest chléb, který sestupuje s nebe, aby, bude-li kdo z něho jísti, nezemřel. Já **jsem chléb živý, který jsem sestoupil s nebe. Bude-li kdo jísti z chleba toh^ živ bude na věky. Chléb, jež já d'ám. tělo mé jest za život světa.**" Židé hádali se vespolek řkouce: „Kterak tento může nám dáti tělo své za pokrm?" Ježíš řekl jim: „Zajisté, zajisté, pravím vám: **Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti krve jeho, nebudete mítí života v sobě.** Kdo jí tělo mé a pije krev mou, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější. **Neboť tělo mé jest opravdu pokrm a krev má jest opravdu nápoj.** Kdo jí tělo mé a pije krev mou, přebývá ve mně a já v ne^ Jako mne poslal živý Otec a já žiji pro Otce, tak i ten, kdo jí mne, živ bude pro mne. Tento jest chléb, který sestoupil s nebe. Ne jako otcové vaši jedli manu a zemřeli. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky." To':

mluvil, uče v synagoze v Kafarnaum. Již mnozí z učedníků jeho ^ uslyševše to pravili: „Tvrdá jest řeč tato^ Kdo ji může sly-^

seti?" Ježíš, věda sám u sebe, že na to reptají učedníci jeho, - Tekl jim: „To vás pohoršuje? Což až uříte Syna člověka^ .vstupovati tam, kde byl prve? Duch jest, který obživuje, ^ tělo nic neprospívá. Slova, která jsem vám mluvil, jsou duch- a život. Ale jsou mezi vámi někteří, kteří nevěří." Neboť Ježíš ,y.ěděl od počátku, kdo jsou, kteří nevěřili^ kdp ho_ zradící řekl: „Proto jsem vám pravil: Nikdo nemůže přijíti. -ke mně, leč mu bylo dáno od Otce mého." Od toho času mnozí z učedníků jeho odešli zpět a nechodili již s Ježíšem. Ježíš řekl ke dvanácti: „Chcete snad odejít i vy?" Šimon Petr odpověděl mu: „Pane, ke komu půjdeme? Slova života věčného máš ty a my jsme uvěřili a poznali, že jsi Kristus, Syn boží.^ ežíš odpověděl jim: „Nevyvolil jsem vás dvanáct já? a jeden z vás je ďábel!" To řekl o Jidášu, synu Simona ^ Iškariotského, neboť ten měl jej zraditi, ač byl ze dvanácti.^

Poznámky. „Jako mne poslal živý Otec..." t. j.: Jako jednorozený ' Syn boží žije, jsa zplozen z podstaty Otcovy, tak adoptované dítky boží na zemi žijí skrze Syna božího, protože požívajíce ho, stávají se s ním jedním tělem duchovním a jsou tudíž účastníky božského života přebývajícího v něm.

— 77 —

„Tvrdá jest řeč jeho." Mnozí z učedníků jeho nemohli si vy-IVétliti, jak lze jísti tělo lidské a píti krev lidskou. Ježíš, znaje přifilliu, reptání jejich, vyložil jim, že má moc dáti jim za pokrm tělo své, protože jest Bůh, a že dá jim za pokrm tělo své v jiné podobě, Běi v jaké se jeví nyní očím jejich.

.- Slova: „Duch jest, který obživuje" znamenají: „Duchovníma .očima Viry pohlížejte na požívání těla mého a nikoli očima tělesnými,

protože

^ požívání to bude sice skutečné, ale nikoli přirozené, smyslové, nýbrž

^ it&stostné."

Odchodem některých učedníků byla očištěna družina Ježíšova

ad nevěřících.

ť; Ježíš prozíral nevěru i ve sboru apoštolském, proto ptal se

apoštolů: „Chcete snad odejít i vy?"

Poučení. Pán Ježíš nechal odejít učedníky, kteří .mu nevěřili, když mluvil o požívání těla svého, a dal apoštolům na vůli buď uvěřiti nebo odejít. Z toho poznáváme, jak nevyhnutelně jest nám věřiti v nej-nv'itější svátost oltářní, .chceme-li zůstatí učedníky Kristovými.

Třetí rok učitelského' úřadu Ježíšova.

(Od velikonoc r. 29 do velikonoc r. 30 po Kr. nebo od r. 782-783 po žal. Rima.)

' / . • / § 28. Ježíš za hranicemi galilejskými.

T@h<>t@ r>ku Ježíš nešel d@ Juáska na slavnost velik@-nací, nýterž chéail pe Galilei, pretsže Ziaé

hleáli h® zabítí (Jan 7, 1).

I Ježíš **mluví se ženou kananejskou.**

Ježíš, vyšed odtud, bral se do krajin tyrských a sidon- Mat. 15, :;kých. A aj, žena kananejská přicházela z končin těch, vo-S;la a pravila: „Smiluj se nade mnou, Pane, synu Da-\ iilův, dcera má zle jest trápena od d'ábla." Ježíš neodpověděl jí slova, I přistoupili učedníci a prosili: „Propusť ji, neboť volá za námi." Ježíš odpověděl řekl: „Nejsem poslán Ire k ovčím, které zahynuly domu izraelského." Ale žena l > říší a a klaněla se mu řkouc: „Pane, pomoz mi!" Ježíš i id pověděl: „Není dobré vzítí chleba synův a vrčí jej psům." Zrna řekla: „Tak jest, Pane, ale i štěňátka jedí drobty, liteře padají se stolů pánů jejich." Ježíš odpověděl jí:

21-28.

„0 ženo, veliká jest víra tvá. Staniž se ti, jak chceš!" I uzdra-\i'na jest dcera její v tu hodinu.

- 78 -

Poznámky. Pán Ježíš propůjčoval se nejprve, a to ve své osobě, Židům; pohanům až teprve potom, a to skrze apoštoly.

Slova: „Není dobré vzítí chleba synův a vrci jej psům" znamenají: Není dobré zkracovati národ vyvolený o dobrodiní pro-; kázaná pohanům.

Slovy; „I štěňátka jedí drobty..." žena chtěla říci: Milost, za kterou prosím, má se ke množství milosti, kterými zasypáváš syny vy-t volené, jako drobeček k hostině, proto nezkrátíš jich. Těmi slovy vyznala víru ve všemohoucnost a dobrotivost Ježíšovu.

Na památku pobytu Ježíšova ve Fénicii stojí u. Sidona kaple, narvaná La Cananea. Turci proměnili ji v mešitu a nazývají ji Zalusa, jak prý se ona žena kananejská jmenovala.

Zena kananejská jest vzor modlitby vytrvalé.

Poučení. Podle vzoru ženy kananejské neustávejme prositi Boha, nejsme-li hned vyslyšeni.

2. Ježíš uzdravuje hluchoněmého.

Ježíš, vyšed zase z končin tyrských, přišel Sidonem k moři Galilejskému prostředkem krajin Desítiměstí. I přivedli mu hluchého a němého a prosili ho, aby _a& něho ruku vložil. Ježíš, pojav jej soukromí ven že zástupu, vložil prsty své v uši jeho a pliv dotkl se jazyka jeho a vzezřev k nebi povzdechl a řekl: „Efeta," to jest: Otevři se! A hned otevřeny jsou uši jeho a rozvázán jest svazek jazyka jeho i mluvil právě. Ježíš přikázal okolostojícím, aby nikomu toho nepravili. Ale čím více jim přikazoval, tím více to ohlašovali a tím více se divili řkouce: „Dobře všecky věci učinil. I hluchým rozkázal slyšeti i němým mluvití."

Mař. 7, 31-37.

Poznámky. Tento hluchoněmý jest obraz člověčenstva odpadlého od Boba. člověčenstvo bylo neschopno křesťanské pravdy slyšeti a vyznávati. Teprve Kristus propůjčil mu schopnost tu. Proto církev koná tytéž obřady při slavném křtu.

Kristus povzdechl nad porušeností přirozenosti lidské.

Poučení. Z jednání Ježíšova, když uzdravoval hluchoněmého, poznejme, jak důležitá jsou viditelná znamení při svátostech.

2. Ježíš rozmnožuje chleby po druhé.

Mař. 8, 1-9. V těch dnech opět když veliký zástup byl a neměli, co by jedli, Ježíš svolav učedníky, řekl jim: „Lito jest mi zástupu, neboť aj, již tři dni trvají se mnou a nemají, co by jedli. Rozpustím-li je lačné do domů jejich, zhynou na cestě;

neboť někteří z nich přišli zdaleka." I odpověděli mu učed-

79

' ..itilikut) ,|R bude moci kdo nakrmiti chleby zde . , "" ,I(*?),JŘ otázal se jich: „Kolik chlebů máte?" (tkli;

„Sedm," I kázal zástupu posaditi se na zemi lni phlnhův a díky čino lámal a dával učedníkům k předkládali, I předkládali zástupu. Měli také . vhlfitík. I těch Ježíš požehnal a kázal je předklá-

rir ^edli a nasyceni jsou. Učedníci pak sebrali, co

•i droblů., sedm košů. Bylo pak těch, kteří jedli,

•Iví- tislčňv; i rozpustil je.

,ii<rii(. I 'án Ježíš rozmnožil chleby po druhé. Až dosud rozmno-i'liv, iliíviije hojnou úrodu.

4. Ježíš slibuje Petrovi primát.

I'i -mni pak Ježíš do krajin Caesareje Filipovy. I otázal Mat. 16, • iliiikú .svých řka: „Kým lidé praví býti Syna člověka?" IS""^i .Ui „Někteří i,iiiriii Křtitelem, iiiií l'SliáHoiiii, jiní l. i rnií.VHm) nebo i. líním 7. pro-i "l 11 .lužin řekl iiiií \ v pak kým

I fy l, i pra-' ňiinon Petr i v ••(l ov řekl: „i,si Kristus, Ucha ži-i " Ježíš od-iil.i. jo řekl mu:

l.ilniKluvený jsi, 11'ni o, synu Jo-11 v; neboť tělo

I. rov nezjevilo go^ni brána Alhambry.

•li" toho, nýbrž

- "•r niůj, který jest v nebesích. A já pravím tobě: Ty jsi •ilii, u, na té skále .vzdělám církev svou a brány pekelné l l rp rám obou. Tobě _dám klíče království nebeského. Co-ii ivň.žca na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoliv roz-
- 1 nu. zemi, bude rozvázáno i na nebi."

- 80 -

Poznámky. Caesarea Filipova, dříve Paneas, na úpatí Velikého Hormonu. Otvrtník Filip přestavěl ji skvostně a nazval ke cti césara Tiberia „Caesarea". Odtud jméno „Caesarea Filipova".

Veřejné mínění nevidělo v Ježíšovi mesiáše, nýbrž pouze jednoho z proroků, který připravuje na příchod jeho. Pán Ježíš oznamuje Petrovi, že toho poznání nemá-sám ze sebe ani od jiného člověka, nýbrž žer zjevení nebeského Otce. Petr tomuto zjevení nebeského Otce přisvědčil, proto zasluhuje, aby byl blahoslaven.

Když Petr vyznal důstojnost Ježíšovu, Ježíš oznámil Petrovi, jaká důstojnost čeká jeho a co znamená jméno, jež mu dříve dal.

Při této příležitosti Pán Ježíš přislíbil l. Petrovi (a nástupcům jeho) první místo a nejvyšší moc (primát) v církvi pozemské, neboť a.) chce jej mítí základem církve, b) chce mu odevzdati klíče království nebeského, t. j. svrchovanou moc v církvi . (vydávati -zákony pro všechny věřící a odpouštěti hříchy i tresty hříchů nebo udíleti od-pustky) ; 2. církvi, že odolá každé moci nepřátelské (násilí i bludu), jinak brány pekelné přemohly by ji.

Brány pekelné synekdochicky (část místo celku) znamená tolik, co celé peklo. Brány pekelné lze vykládati také metonymiicky o nepřátelských úkladech a moci pekla. Ve východních zemích u bran městských konají se shromáždění lidu a řízení soudní, potom u bran městských shromažďuje se posádka. •'

Poučení. Pro víru v Ježíše Krista Petr došel nejvyšší důstojnosti v církvi. Učme se z toho, jak prospívá člověku věřiti, že Ježíš jest Syn boží! / :^

Splnilo se^ proroctví Kristovo o církvi: „Brány pekelné ji nepřemohou ? "...-:-a,-,-"

§^27. Ježíš v Galilei.

ff^1. ' L-"

1. Proměnění Páně.

Mat.17,1-9. Po šesti dnech Ježíš pojal Petra, Jakuba a, Jana, bratra jeho, vedl je na horu vysokou soukromí a proměnil se před nimi. Tvář jeho zaskvěla se jako slunce, a roucho jeho bylo . učiněno bílé jako snih. A aj, ukázali se jim Mojžíš a Eliáš, ' rozmlouvající s ním. Petr promluviv řekl k Ježíšovi: „Pane, dobré jest nám zde býti. Chceš-li, udělejme zde tři stánky, tobě jeden, Mojžíšovi jeden a Eliášovi jeden." Když Petr ještě mluvil, hle, oblak světlý zastínil je. A aj, hlas z oblaku mluvil: „Tento jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalíbil. Toho poslouchajte."

Učedníci, uslyševše to, padli na tvář svou a báli se velmi. Ježíš, přistoupiv k nim, dotkl se

81

ilrli u. řekl jiní: „Vstaňte a nebojte se!" Učedníci, po-

- l vlhnu oť-l nvýcli, neviděli nikoho než samého Ježíše. Když
- iiii)ovn,li H hory, Ježíš přikázal jim řka: „Nikomu ne-i.i.ivln o vidění, až Syn člověka vstane z mrtvých."

1'ii/iiiiiiiily. Dlo starého podání hora proměnění Páně jest hora l'ábuť, jiliir./i.jin.iliin od jezera Genezaretského.

l'ri iinimniit'iiit Páně božství Ježíšovo, ukryté pod rouškou tělesnou, iiriiriillilii lín divili tělo smrtelné a obleklo je v jas a slávu.

Hera Tiber.

l'i'i proměnění Páně zjevili se Mojžíš jakožto zástupce Starého zá-iiiiin, 'i, Eliáš jakožto zástupce prorokův, aby dosvědčili apoštolům, že v l'iiiiii Ježíši jest naplněn zákon i proroci.

iivátek Proměnění Páně 6. srpna.

1'oii'oni. Proměnění Páně jest nám pobídkou, abychom žili spraved-ii. i Nrbot' podle slibu Kristova: „Spravedliví jako slunce skvíti se l "'i i v: království Otce svého" (Mat. 13, 43).

;

2. Daň chrámová.

Když přišli do města Kafarnaum, přistoupili k Petrovi Mat. 17, 1,1'Tí vybírali daň, a řekli mu: „Což mistr váš neplatí 23-26 ' l'etr řekl: „Platí." Když Petr vešel do domu, Ježíš "l lni a řekl: „Co se ti zdá, Šimone? Od kterých berou lni (l;i,ň králové zemští? Od synů svých či od cizích?"

l' , il'jiiij zjevem božího v Novt'-n; zákoně,

u

- 82 -

Petr řekl: „Od cizích." Ježíš řekl mu: „Tedy synové jsou osvobozeni. Ale abychom jich nepohoršili, jdi k moři a vrz udici. Rybu, která nejdříve uvázne, vezmi a otevři ústa její. Nalezneš sator. Ten vezmi a dej za mne i za sebe."

Poznámky. Podle zákona Mojžíšova (II. Mojž. 30, 13) každý Izraelita byl povinen platiti daň chrámovou (^s lotu stříbra

nebo ^a siklu) od 20. roku věku svého. Sikl platil tolik, kolik naše 3 K.
Syn boží jest osvobozen od daně určené k vydržování domu Otce jeho.
Stater byl řecký peníz rovnající se posvátnému siklu (3 K).
Pán Ježíš zaplatil daň pouze za Petra. Tím vyznamenal ho přede všemi apoštoly a naznačil skutkem jeho přednost (primát).

Poučení. Pán Ježíš nebyl povinen platit daň chrámovou, ale zaplatil ji přece, aby nepohoršil farizeů, že nedbá zákona. Bud' me i my opatrní v jednání. Varujme se i toho, co by pouhé podezření mohlo vzbuditi.

3. Řeč Ježíšova v Kafarnaum.

Mat. 18 V tu hodinu přistoupili učedníci k Ježíšovi a pravili:

1-36. „Kdo jest větší v království nebeském?" Ježíš zavolal maličké pachole, postavil je uprostřed nich a pravil: „Zajisté, pravím vám, neobráťte-li se a nebudete-li jako maličci, nevejdete do království nebeského. Proto kdokoli se poníží jako maličký tento, ten jest větší v království nebeském. Kdo přijme jedno takové maličké ve jménu mém, mne přijímá, ale kdo pohorší jedno z maličkých těchto, kteří věří ve mne, tomu bylo by lépe, aby žernov oslíčí byl zavěšen na hrdlo jeho a on byl pohroužen do hlubiny mořské. Běda světu pro pohoršení!" Jest sice třeba, aby pohoršení přicházela, ale běda člověku, skrze něhož pohoršení přichází. Proto po-horšuje-li tě ruka tvá nebo noha tvá, utni ji a vrz od sebe. Lépe jest ti vejíti do života zmrzačenému nebo chromému, než míti dvě ruce nebo dvě nohy a uvrženu býti do ohně věčného. Pohoršuje-li tě oko tvé, vylup je a vrz od sebe. Lépe jest ti jednookému vejíti do života, nežli míti obě oči a býti uvrženu do ohně pekelného. Dbejte toho, abyste nikým z maličkých těchto nepohrdali. Neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích neustále patří na tvář Otce mého, který jest v nebesích. Neboť Syn člověka přišel spasiti, co zahynulo.

- 83 -

„n vám zdá? Má-li někdo sto ovec, a zabloudí-li jedna .ifh, neziinochá devadesáti devíti na horách a nepůjde l i ti to, která zabloudila? A podaří-li se mu, že ji na-

- ', z&jlnté, pravím vám, že se raduje z ní více než z těch
- desáti devíti, které nezabloudily. Tak není vůle Otce 11,0, litery jest v nebesích, aby zahynulo jedno z mantl těchto,.

/;h'i'Aí-li proti tobě bratr tvůj, jdi a potřeš! ho mezi u a lim samým. Uposlechně-li tebe, získal jsi bratra.

- 11, Pukli neuposlechně tebe, vezmi k sobě ještě jednoho dvn, aby v ústech dvou nebo tří svědků stálo každé », Nciiposlechně-li jich, pověz církvi. Pakli ani církev i oBlechně. budiž ti jako pohan a publikán.JZajisté pravím Gokoli sv%z^?&-aa^zCTni, bude svázánTi na nebi, a co-ťozvázete na zemi, buaeTsasázáno i na nebi. Opět > i ni vám: Sjednotí-li se dva z vás na Iřena-a věc jakoukoli, Herou, budou prositi, stane se jim od Otce mého, který i v nrbsich. Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni iničnii mém, tam jsem já uprostřed nich."

Polom Petr přistoupil k Ježíšovi a pravil: „Pane, koli-:il xhřtíí proti mně bratr můj a já mu odpustím? Až do linkrál,?" Ježíš řekl mu: „Nepřavím ti do sedmkrát, nýbrž 'ID ncdmdesátikrát sedmkrát. Proto království nebeské l piidobno člověku králi, který chtěl činiti počet se slupni ky ^ vými. Když počal činiti počet, byl mu podán jeden, i \ mil hýl dlužen deset tisíc hřiven. Protože neměl, odkud, ii(>)i.l,il, pán jeho kázal prodati jej, ženu jeho, děti a vše, iiiiirl, ;i, zaplatiti. Tehdy služebník ten padl, prosil ho a ivil; l'n^hověj mi a vše ti zaplatím. Pán slitoval se nad ' .- liiiiiki-in tím, propustil jej a odpustil mu dluh. Sotva .1 \y,:rl služebník ten, našel jednoho ze spoluslužebníků li, kl.crý mu byl dlužen sto denárův. I uchopil ho, hrd-l ao n 11 i ni a pravil: Zaplať, co jsi dlužen. Spoluslužebník pudl, [u-oi-iil ho a pravil: Poshověj mi a vše ti zaplatím. , au l, iicclil.cl, nýbrž odešel a vsadil jej do žaláře, až by ..lil illnli. Spoluslužebníci jeho vidouce, co se dalo, za-'.iili •ii' vfliní. Šli a pověděli pánu svému vše, co se

l'i'iii jeho povolal jej a řekl mu: Služebníku ne-"Inv, vñoclicn dluh jsem ti odpustil, protože jsi mne

- 84 -

prosil. Neměla i ty smilovati se nad spoluslužebníkem svým, jako i já smiloval jsem se nad tebou? Pán jeho rozhněvav se, dal jej mučitelům, dokud by nezaplatil všeho dluhu. Tak-i Otec nebeský učiní vám, neodpustíte-li každý bratru svému ze srdcí svých."

Poznámky. „V tu hodinu" - když vešli do domu Petrova v Ka-farnaum.

Nikoli vnější úřad, nýbrž vnitřní smýšlení rozhoduje o velikosti v království nebeském. Čím více přizpůsobí se kdo dětem v nevinnosti-a upřímnosti, tím větší přednost má v království nebeském. Kdo těmto miláčkům Kristovým prokáže dobrodiní, obdrží takovou odměnu, jako by se byl zasloužil o samého Krista. Kdo však jim ublíží, zvláště pohoršením, zasluhuje trestu věčného.

Žernov oslíci jest mlýnský kámen, otáčený oslem. Potřebí jest, aby přicházela pohoršení, protože jest ve světě hřích (Řím. 5, 12), z něhož všechna pohoršení vycházejí.

Kristus nevelí mrzačiti se, nýbrž prikazuje: „Kdyby ti nějaká. osoba nebo věc byla tak milá a potřebná jako ruka, noha neb oko,-, avšak sváděla by tě ke hříchu, zřekni se jí." ; . "^^ Důstojnost duče lidské a povinná péče o ni vysvítá jednak z té~ iiOkolnosti, že andělé

nebeští jsou strážci její, jednak odtud, že Syn boží: nse vtělil, aby lidi vykoupil.

: Pastýř nebeský opustil stádo duchů nebeských, jež jest daleko-- četnější, nežli jest počet lidí, a sestoupil na zemi, aby hledal ztracených?.
ovcí, t. j. pokolení lidského.

; Nalezne-li člověk nějakou věc, o níž se domníval, že jest nadobro" ztracena, v tom okamžiku, když ji nalezne, zapomíná pro radost z veď nalezene na všechny věci ostatní, jež jsou jeho majetkem, a raduje se-jen z té věci, kterou byl již oželel a opět tak nenadále nalezl.

Podle zákona Mojžíšova (V. Mojž. 19, 15) bylo třeba dvou nebo-tří svědků, aby žalobci bylo dáno za pravdu.. Jest tudíž přibrati dva nebo tři svědky, aby na vinníka mohla býti podána žaloba.

Církví mini se ti, kteří spravují církev a mají k tomu moc od-Boha. Žalobu jest podati k vrchnosti církevní a nikoli k vrchnosti^ světské, protože při bratrském napomenutí hlavní pohnutka křesťanu. má býti získati viníka a nikoli mstíti se mu.

Jako Žid vyhýbal se pohanu a publikánu, tak křesťanu jest se-; chrániti člověka, který nechce se podrobiti rozsudku církve. Na těchto slovech zakládá se právo a povinnost církve vyloučiti neposlušného-člena (exkomunikace == vyobcování).

Ze slov Kristových apoštolé poznali, že jest odpouštěti ubližujícím. Ještě by rádi věděli, do jaké míry jest odpouštěti. V pravěku. byla sazba krevní msty 7 a 77. V I. knize Mojžíšově (4, 24) čteme:

„Sedmnásobná pomsta bude dána pro Kaina, pro Lamecha pak bude mstěno sedmdesát sedmkrát." V novém věku Kristus stanovil touž-;

-85-

.Bttsdm pro odpuštění nepříteli a vysvětlil ji podobenstvím o nemilo-Ht'Uiii"!!! služebník.

Hřivna (řecky Ta).avTov, latinsky talentům) byla nejvyšší jednotka atíiiiNl.ttvý vah a peněz, různá u různých národů. V Palestině platila udi'i lán na váha babylonská. Dle nalezených normálních závaží hřivna babylonská v soustavě vah vážila 58'932 kg, v soustavě peněz jenom é8'1l Itfi- Babylonská hřivna stříbra měla cenu asi 9000 K, talent alt'Uii uší 162.000 K. Posvátných síklů šlo do hřivny 3000. V Sečku měli roy.ličuó hřivny. Nejdůležitější hřivny řecké byly: aiginská a eubojská. A i finská došla největšího rozšíření ve vlastním Sečku a vážila 37 kg. l'i;ibojské bylo užíváno hlavně ve světovém obchodě. Vážila 26'196 kg.

Podle zákona Mojžíšova (IIL Mojž. 25, 39-41) věřitel směl vřítí v otroctví dlužníka i rodinu jeho.

Pán dal služebníka nemilosrdného mučitelům navždy, protože nikdy nezaplatí částky tak ohromné.

Poučení. Ve své řeči ve městě Kafarnaum Pán Ježíš nakreslil ' iiiiya apoštolův a v mysl naši .rysy království svého. Na místo pýchy i"také postavil pokoru, na místo nenávisti milosrdenství, na místo [m myty chtivosti odpuštění. K takové výši nepovznoslo se žádné jiné nñlnfženství, aby učilo, že jest odpouštěti nepříteli každé provinění n vždycky, kolikrátkoli se opakovalo. " Luk. 10, 1-24.

§ 28. Ježíš ubírá se do Jerusalema. I. Ježíš rozesílá 72 učedníky.

Byl pak blízko svátek židovský Staňkův (Jan 7, 2). K tomuto svátku Ježíš odebral se do Jerusalema, ale ne zjevně (ve slavnostním průvodu poutníků), nýbrž tajně (.lan 7, 10) Zajordánskem. V Zajordánsku vyvolil ke 12 apoštolům ještě 72 učedníky a poslal je po dvou před

I viíří svou do každého města i městečka, kam chtěl přijíti fitii. Dal jim podobná naučení a napomenutí jako dříve

II loštoluntí/Pravil k nim: „Žeň zajisté jest mnohá, ale dělníků n>;'i,lo. Proste tedy Pána žně, aby poslal dělníky na žeň svou.

lilť-tc! Aj, já posílám vás jako beránky mezi vlky. Nenoste iiiiřfo ani mošny ani obuvi a nikoho na cestě nepozdra- 11] l". Do kteréhokoli domu vejdete, rcete nejprve: Pokoj < li iiiiui. tomuto. Bude-li tam syn pokoje, odpočine na něm l"iti0j váš, pakli ne, vrátí se k vám. V témže domě zůstaňte o, jezte a pijte, co u nich jest. Hoden zajisté jest dělník

Luk. 10, 25-37;

- 86 -

mzdy své. Nechod'te dům od. domu. Do kteréhokoli města vejdete a přijmou vás, jezte, co vám předloží, uzdravujte nemocné, kteří jsou v něm, a rcete jim: Přiblížilo se k vám království boží. Do kteréhokoli města však vejdete a ne- přijmou vás, vyjděte na ulice jeho a rcete: Také prach, který se nás přichytil z města vašeho, setřásáme na vás. Avšak to v'ezte: Přiblížilo se království boží. Pravím vám: V onen den lehčeji bude Sodomitům nežli městu tomu. Běda tobě, Korozaine, běda tobě, Betsaido! protože, kdyby v Tyru a Sidonu byly učiněny divy, které byly učiněny u vás, dávno by sedíce v žini a popelu činili pokání. Avšak Tyru a Sidonu bude lehčeji na soudě nežli vám. A ty Kafarnaum, vyvýšené až do nebe, budeš pohrouženo až do říše mrtvých. Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá. Kdo však pohrdá mnou, pohrdá tím, kdo mne poslal."

Sedmdesát dva vrátili se s radostí řkouce: „Pane, dokonce ďáblové poddávají se nám ve jménu tvém." Ježíš řekl jim: „ Viděl jsem satana jako blesk padajícího s nebe. Aj, dal jsem vám moc šlapati na hady a štíry a nad všelikou mocí nepřátelskou a nic vám neuškodí. Ale z toho se neradujte, že duchové poddávají se vám. Eaději se radujte, že jména vaše jsou napsána v nebesích." V touž hodinu zaplesal v Duchu,'svatém a pravil: „Chválím tě, Otče, Pane

nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a že jsi je zjevil malíčkým. Ano, Otče, neboť tak se líbilo tobě. Vše jest mi dáno od Otce mého. Nikdo neví, kdo jest Syn, jenom Otec, a kdo jest Otec, jenom Syn a ten, komu Syn bude chtít zjevití." Potom obrátil se k učedníkům svým a řekl: „Blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte. Neboť pravím vám: Mnozí proroci a králové chtěli viděti, co vy vidíte a neviděli, a- slyšeti, co vy slyšíte, a neslyšeli."

Poznámky. Učedníci nemají pozdravovati na cestě, aby se nezdržovali ve vznešené službě své.

Korozain a Betsaida, města galilejská při jezeře Genezaretském.

Poučení. Pán Ježíš posílá před sebou, učedníky a přichází pak sám s milostí svou. „Kázání předchází a pak přichází Pán, a volí si příbytek v duši naší, když slovo napomenutí připravilo mu cestu." (Rehoř Vel, hom. 17 in Evang.).

- 87 -

2. Ježíš mluví o milosrdném Samaritánu.

Ježíš ubíral se cestou, jež vedla z Jericha do Jerusalema. Tam přistoupil k němu jeden učitel zákona a pokoušeje ho Vpravil: „Mistře, co čině obdržím život věčný?" Ježíš řekl mu: „Co jest psáno v zákoně? Jak čteš?" Učitel zákona odpověděl a řekl: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého *oráče* svého a z celé duše své a ze vši síly své a ze vši myslí své a bližního svého jako sebe samého." Ježíš řekl ijhu: „Správně jsi odpověděl. To čin a budeš živ." On pak,; chtěje se sám ospravedlniti, řekl: „A kdo jest můj bližní?" ;

Ježíš, ujav se toho, řekl: „Člověk jeden sestupoval z Jeru-? salema do Jericha a upadl mezi loupežníky, kteří ho také: oloupili, a když jej zranili, odešli, nechavše jej odpola;

živa. I přihodilo se, že kněz jeden šel touž cestou a uzřev? ^ej pominul. Též i levita, když byl u toho místa a uzřel ho,;

pominul. Samaritán pak jeden, bera se cestou, přišel k němu' a uzřev jej, byl hnut milosrdenstvím. I přistoupil a ovázal rány jeho, naliv na ně oleje a vína. Potom vložil jej na soumara svého, dovezl jej do hospody a měl péči o něho. Druhého dne vyňal dva peníze, dal je hostinskému a řekl:

Měj o něj péči. Cokoli vynaložíš nad to, nahradím ti, až se vrátím. Kdo z těch tří zdá se ti, že byl bližní tomu, který úpadl mezi loupežníky?" Učitel zákona řekl: „Ten, který ^mu prokázal dobrodiní." Ježíš řekl mu: „Jdi a čin ty podobně." r^,;,- , - . ^ , •'

Poznámky. Učitel zákona chtěl se ospravedlniti, t. j. odvrátiti

"podezření, že se ptal zbytečně.

∴^ Bližní (proximus, ∴A:-,;no:) tolik, co druh. Význam slova toho ^vykládali Židé úzkoprsé o příslušnících národa vyvoleného. Bližní byli ∴si pouze Izraelité, kdežto příslušníky ostatních národů shrnovali Židé ^pod názvem cizinců. Proto také Židé všechna přikázání daná o lásce ^bliženské vykládali jen ve prospěch soukmenovců. Náзор ten vyvrcholil ^V učení farizejském, že Žid, jako jest povinen milovati bližního, totiž ^soukmenovce, tak také jest oprávněn a po případě i povinen nenáviděti ^ nepřitele a cizince. Ba, farizeové při výkladu Písma svatého mínění své vkládali i do samého zákona. Spasitel potírá a opravuje při různých příležitostech toto mylné mínění a učí zřejmě, že každý člověk jest liáa bližní.

Poučení. Milosrdný Samaritán ukázal nám, jak jest konati skutky milosrdenství tělesného a jaká má býti láska k bližnímu (upřímná, utínná, obecná, nezištná). - .

Luk. 10, 88-42.

- 88 -

Jař ' ,

<5" Střežíš u sester **Marie a Marty.**

Stalo se, když šli, že Ježíš vešel do jednoho městečka] Žena jedna, jménem Marta, přijala 303 do domu svého. Marta / měla sestru, jménem Marii. Maria také sedíc u nohou Páně, / poslouchala slov jeho. Ale Marta byla příliš starostlivá ;o bedlivou obsluhu. Proto přistoupivši řekla: „Pane, ne-. dbáš toho, že sestra má nechala mne samu sloužiti? Ecí" ^jí, ať mi pomůže." Pán odpověděl řekl 31: „Marto, Mařící' ty jsi pečlivá a znepokojená o mnohé věci, ale jednoho jest

Betanie. , . :

potřebí. Maria vyvolila stránku nejlepší, která nebude -odňata od ní." /

- ^ -

Poznámky. Městečko to Tbylo Běláme, východně od Jerusalema, asi 1/1 hodiny. Tam bydlil Lazar, přítel Ježíšův, se sestrami svými Marií a Martou.

: Obě sestry uctívaly Ježíše, každá způsobem svým: Marta pohostinstvím - službou zevnější, Maria pobožností - službou vnitřní. Ježíš dal přednost službě sestry Marie, protože služba ta potrvá věčně, kdežto služba sestry Marty skončí se smrtí.

Marta jest obraz církve bojující na zemi, Maria církve vítězné v nebi. Na zemi i na nebi Ježíš jest střed a cíl; na zemi v práci, na nebi v klidu (Sv. Ambrož).

Poučení. Ježíš, pochváliv Marii, že se věnovala výhradně jemu a poslouchala slova jeho, dal najevo, jak jest mu milýma lidem prospěšný život rozjímavý, zasvěcený výhradně pobožnosti. Církev pěstuje život rozjímavý hlavně v kláštrech.

§ 29. Ježíš v Jerusalemě o svátcích stánků.

I. Ježíš učí v chrámi.

Jidé hledali ho o svátcích a pravili: „Kde jest on?“ Jan-7, Mnoho hluku o něm bylo v zástupu. Neboť jedni říkali: IT^BS. „Dobrý jest.“ Jiní však pravili: „Nikoli, nýbrž svádí lid.“ Nikdo však nemluvil o něm nahlas z bázně židovské. Když pak svátky byly již v polovici, Ježíš vstoupil do chrámu a u||[]j2idé divili se řkouce: „Kterak tento rozumí Písmům, když se jim neučil?“ Ježíš odpověděl jim a řekl: „Učení mé není mé, nýbrž toho, kdo mne poslal. Bude-li kdo chtít činiti vůli jeho, pozná o učení tom, zdali jest z Boha, či zdali já mluvím sám od sebe. Kdo mluví sám od sebe, hledá vlastní chvály. Kdo však hledá chvály toho, který ho poslal, ten jest pravdomluvný a není v něm nespravedlnosti.“ rTehdy někteří z Jerusalema pravili: „Není to ten, kterého snaží se usmrtiti? A hle, mluví zjevně, a neříkají mu ničeho. Snad přece představení skutečně neuznali, že tento jest Kristus^} Avšak o tomto víme, odkud jest. Až však přijde Kristus, nikdo neví, odkud jest.“ Tehdy Ježíš, uče v chrámě, volal a pravil: „I mne znáte, i odkud jsem, víte. Sám od sebe jsem nepřišel, nýbrž pravdivý jest ten, který mne poslal, jehož vy neznáte. Já ho znám, protože jsem od něho a protože on mne poslal.“ Židé chtěli ho jmouti, ale nikdo ne-
Jtáhl ruky na něho, protože ještě nepřišla hodina jeho. nozi však ze zástupu uvěřili v něho a pravili: „Až přijde Kristus, bude činiti více divů, než které činí tento?“ Farizeové slyšeli tuto rozmluvu lidu o Ježíšovi, proto veleknězi a farizeové poslali služebníky, aby jej jali. Ježíš řekl jim:
„Ještě krátký čas jsem s vámi a jdu k tomu, který mne poslal. Budete mne hledati, ale nenaleznete. Tam, kde jsem já, vy přijíti nemůžete.“ Židé řekli k sobě vespolek: „Kam půjde tento, že ho nenalezneme? Snad nepůjde do rozptýlení mezi pohany a nebude učiti pohanů? Jaká jest to řeč, kterou mluvil: Budete mne hledati, ale nenaleznete. Tam, kde jsem

*-i já, vy přijíti nemůžete^j

V poslední, veliký den svátků Ježíš stál tu a volal řka:

„Zizní-li kdo, pojd' ke mně a pij! Kdo věří ve mne, tomu, jak praví Písmo, poplynou z těla řeky vody živé.“
Ale to

- 90 -

řekl o Duchu, jež 4něli přijmouti věřící v něho, neboť Duch ještě nebyl dán, protože Ježíš ještě nebyl oslaven. Mnozí ze zástupu, uslyševše tyto řeči jeho, pravili: „Tento jest vpravdě onenprorok.“ Jiní pravili: „Tento jest Kristus.“

Schodiště ku prameni Siloe.

Opět pni pravili: „Což, z "Galileje přijde Kristus? Nepraví Písmo: Z rodu „Davidova a z městečka Betléma, kde byl David, přijde Kristus ?"/Tak vzniklo rozdvojení v lidu pro něho. Někteří z nich chtěli ho jmouti, ale nikdo nevztáhl rukou na něho. Tehdy přišli služebníci k velekněžím a farizeům. Tito řekli jim: „Proč jste ho nepřivedli?“ Služeb-

91

Jan 8, 12-20.

ničí odpověděli: „Nikdy člověk tak nemluvil jako člověk tento.“ Farizeové odpověděli jim: „Snad i vy nejste svedeni? Uvěřil v něho někdo z představených nebo z farizeů? Ale zástup tento, který nerozumí zákonu, zlořečení jsou.“ Nikodém, tentýž, který přišel k Ježíšovi v noci, který byl z nich, řekl jim: „Což zákon náš soudí člověka, dokud ho nevy-slechl a nepoznal, co činí?“ Oni odpověděli a řekli mu:
„Snad nejsi i ty Galilej ? Zpytuj Písma a viz, že nevychází prorok z Galileje.“ Potom odešli, každý do domova svého“?

©pět mluvil k nim Ježíš řka: „Já jsem světlo světa. Kdo následuje mne, nechodí ve tmách, nýbrž bude mít světlo života.“ Farizeové řekli mu: „Ty sám o sobě vydáváš svědectví. Svědectví tvé není pravé.“ Ježíš odpověděl a řekl jim:

„Ačkoli já vydávám svědectví sám o sobě, přece svědectví mé jest pravé, protože vím, odkud jsem přišel a kam jdu. Vy však nevíte, odkud přicházím, ani kam jdu. Vy soudíte podle těla. Já nesoudím nikoho. A soudím-li, soud můj jest pravý, protože nejsem sám, nýbrž já a ten, který mne poslal, Otec. Také v zákoně vašem jest psáno, že svědectví dvou lidí jest pravé. Já jsem, jenž vydávám svědectví sám o sobě, a svědectví vydává o mně Otec, který mne poslal.“ Farizeové řekli mu: „Kde jest Otec tvůj?“ Ježíš odpověděl: „Vy neznáte ani mne ani Otce mého. Kdybyste znali mne, znali byste snad i Otce mého.“ Tato slova mluvil Ježíš u pokladnice, když učil v chrámě, a nikdo nejal ho, protože nepřišla ještě hodina j@be-.

Poznámky. Obyvatelé jerusalemtí věděli již většinou, o záměru představených svých usmrtiti Ježíše. Proto se diví, že Ježíš nebojí se veřejně mluvit. Ba dokonce napadá je myšlenka, zdali nedošlo mezi Ježíšem a synagogou ke smíru.

Vy znáte poněkud rod mu] jakožto Syna člověka, ale věcného původu mého neznáte, protože ani Otce mého nebeského neznáte.
"S Do rozptýlení mezi pohany, t. j. k Židům za hranicemi, rozptýleným -mezi pohany.

Ježíš navázal řeč svou na obřady sváteční. O svátcích stánků každého dne zrána po obyčejném obětování kněz nabral zlatou nádobou vody ze studnice Siloe (na jižním úpatí Ofelu), nesl ji ve slavném průvodu do chrámu a vylil ji před oltářem zápalným. Při tom byla zpívána slova z Isaiáše (12, 3): „Vážiti budete vody s radostí ze zřidel Spasitelových."

- 92 -

Kdo věří v Krista, na toho sestoupí Duch svatý a naplní milostmi svými veškeru bytost i činnost jeho, takže z plnosti jeho i jiní vezmou. Vzpomeňme si na úspěch kázání Petrova a Pavlova! Ve Starém zákoně mluví se často o udílení milosti boží a Ducha svatého v obraze . vylité vody (Is. 44, 3; Sir. 24, 42; Joel 2, 28 a j.).

Opět navázal Ježíš řeč svou. na obřady o svátcích stánků. Večer každého dne o svátcích stánků bylo osvětlení v nádvoří žen. Při tom osvětlení vznešení Izraelité konali posvátné tance, držíce hořící pochodně v ruce. Levitě stáli na stupních vedoucích do nádvoří žen, zpívali žalmy (119-133) a doprovázeli je hudbou.

Svědectví dvou lidí jest pravé (V. Mojž. 17, 6).

Ježíš mluvil u pokladnice chrámové.

Poučení. Pamatujme si dobře slova Ježíšova: „Já jsem světlo světa. Kdo následuje mne, nechodí ve tmách, nýbrž bude mítí světlo života" (Jan 8, 12).

(2. Ježíš uzdravuje slepého od narození.

Jan 9, 1-41. | Ježíš pomíjeje uzřel člověka slepého od narození. Učed-. ničí jeho tázali se ho: „Mistře, kdo hřešil, on či rodiče jeho, že se narodil slepý?" Ježíš odpověděl: „Ani tento nehřešil ani rodiče jeho, nýbrž stalo se tak, aby zjeveny byly skutky boží na něm.^ Mně jest uloženo konati skutky toho, který mne poslal, dokud jest den. Přichází noc, kdy nikdo, nemůže dělati. Dokud jsem na světě, jsem světlo světa.] To když pověděl, plivl na zemi, učinil bláto ze sliny, pomazal blátem oči jeho a řekl mu: „Jdi, umyj se v rybníku Siloe (což se vykládá Poslaný)." Slepce odešel, umyl se a přišel vida. Sousedé a ti, kteří jej dříve vídali, protože byl žebrákem, řekli: „Není to ten, který tu sedával a žebral?" Někteří pravili: „Jest to ten." Jiní však: „Nikoli, nýbrž jest mu .podoben." On však pravil: „Já jsem to." Tedy oni řekli mu:

„Jak byly otevřeny oči tvé?" Uzdravený odpověděl: „Onen muž, jenž slově Ježíš, učinil bláto, pomazal oči mé a řekl mi: Jdi k rybníku Siloe a umyj se. Já jsem šel, umyl jsem se a vidím." Oni řekli mu: „Kde jest ten?" Uzdravený řekl:

„Nevím." I přivedli toho, jenž býval slepý, k farizeům. Byla pak sobota, když Ježíš učinil bláto a otevřel oči jeho. Farizeové tázali se ho opět, kterak prozřel. On řekl jim:

„Položil mi bláto na oči a já jsem se umyl a vidím." Někteří z farizeů pravili: „Tento člověk není od Boha, protože neostříhá soboty." Jiní pravili: „Kterak může takové

-n

93

divy činiti člověk hříšný?" I bylo rozdvojení mezi nimi. Opět řekli slepému: „Co ty pravíš o tom, který otevřel oči tvé?" Slepý řekl: „Jest prorok." Tehdy Židé nevěřili o uzdra-ljveném, že byl slepý a, že prozřel, až zavolali rodiče toho, gyenž prozřel. Vyslychali je rkouce: „Jest tento syn váš, H© němž pravíte, že se narodil slepý? Kterak tedy nyní vidí?" gjKodiče jeho odpověděli jim a řekli: „Viiiio, že tento jest syn |nás a že se narodil slepý. Ale Idci-uk nyní vidí, nevíme. Ani ^kdo otevřel oči jeho, my novinu'. Ptejte se jeho. Vždyť má léta. Ať mluví sám za .solíc." To řldí rodiče jeho, protože se báli Židu. Židé totiž již ne dohodli, že bude vyloučen ze yyimsoR.V. kdo by vyznával, že Ježíš jest Kristus. Proto rodiče jeho řekli: „Má léta. Ptejte se jeho." Opět zavolali člověk)), který býval slepý, a řekli mu: „Vzdej slávu Bohu. My víme, že člověk ten jest hříšník." Uzdravený řekl jim:

„JoBt-li hríiiiik, nevím. Jedno vím, že jsem byl slepý a w nyní vidím." Farizeové řekli mu: „Co ti učinil? Kterak ti otevřel oči?" Uzdravený odpověděl jim: „Již jsem vám:

to řekl a vy jste to slyšeli. Co chcete ještě slyšeti? Snad; nechcete i vy býti učedníci jeho ?" Tehdy zlořečili mu a řekli:

..Ty buď učedník jeho. My však jsme učedníci Mojžíšovi. Víme, že Mojžíšovi mluvil Bůh, ale o tomto nevíme, odkud jest." Člověk ten odpověděl a řekl jim: „To zajisté jest divná věc, že nevíte, odkud jest, a otevřel oči mé. Víme však, že Bůh hříšníků nevyslychá, nýbrž jest-li kdo ctitel boží a činí-li vůli boží, toho vyslyší. Od věku nebylo slycháno, aby kdo otevřel oči slepého od narození. Kdyby tento nebyl od Boha, nemohl by činiti ničeho." Farizeové odpověděli a řekli mu: „Všechn jsi se narodil ve hříších a ty nás učíš?" fj I vyvrhli jej ven. Ježíš uslyšel, že jej vyvrhli ven. Když ho ^nalezl, řekl mu: „Věříš v Syna božího?" On odpověděl a ^řekl: „Kdo jest, Pane, abych uvěřil v něho?" Ježíš řekl mu:

s „Viděl jsi ho. Ten, který mluví s tebou, on jest." Uzdravený ^řekl: „Věřím, Pane." I padl a klaněl se mu. Ježíš řekl:

„K soudu přišel jsem na tento svět, aby ti, kteří nevidí, viděli a ti, kteří vidí, oslepli.“ Někteří z farizeů, kteří byli u něho, slyšeli ho a řekli mu: „Snad nejsme slepí i my?“ Ježíš řekl jim: „Kdybyste byli slepí, neměli byste hříchu; Ale nyní pravíte: Vidíme. Hřích váš zůstává“

- 94 -

Poznámky. Ježíš pomíjel brány chrámové, u níž žebrali mrzáci. Židé domnívali se na základě slov: „Návštěvu,!) nepravost otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení“ (II. Mojž. 20, 5), že každý jednotlivý neduh jest trest za určitý hřích vlastní nebo za hřích : předků.

„Vzdej slávu Bohu!“ jest stará formule přísedná. Vzdej slávu Bohu jakožto svědku a mstiteli pravdy!

„K soudu přišel jsem...“, t. j. aby se rozsoudilo dobro od zla, pravda ode lži.

„Kdybyste byli slepí...“, t. j. kdybyste byli v nevěře nevědomky, hříchu byste neměli. Ale protože jste a trváte v nevěře vědomky a zatvrzele, hřích máte. /

Slepec obdržel od Krista Pána dvojí zrak: tělesný a duchovní (víru).

Poučení. Při soudním vyšetřování uzdraveného slepce vychází najevo, jaký vliv má na člověka víra. Víra osvěcuje člověka neučeného, že dovede rozumně mluvit o věcech neznámějších, kdežto nevěra vede i člověka učeného k výročkám a skutkům pošelým. -

•13|Ježíš mluví o dobrém pastýři.

Vyloučení slepce ze synagogy dalo Ježíši podnět k podobenství o dobrém pastýři. Není neštěstí pro slepce uzdraveného, že byl vyloučen od Židů, naopak štěstí. Přešel ze stáda, spravovaného pastýři špatnými, do stáda, spravovaného pastýřem dobrým. Kristus líčí dobrého pastýře takto:

Jan 10, „Já jsem pastýř dobrý. Dobrý pastýř dává život švů] za 11-16. ovce své. Ale nájemník a ten, který není pastýř, jehož nejsou ovce vlastní, vida přicházeti vlka, opouští ovce a utíká; vlk pak lapá a rozhání ovce. Nájemník utíká, protože jest nájemník a protože mu nezáleží na ovcích. Já jsem pastýř dobrý. Znam své a znají mne mé, jako mne zná Otec a já znám Otce a dávám život švů] za ovce své. Ještě jiné ovce mám, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Ony budou slyšeti hlas můj a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“

Poznámka. Hlavní vlastnosti dobrého pastýře jsou: a) ochota obětovati život za ovce a b) vzájemné poznání.

Poučení. Ježíš dokázal skutkem, že jest dobrý pastýř. Dokažme i my skutkem, že jsme dobré ovce. Hleďme Pána Ježíše dokonale poznati a slyšme vždy hlas jeho!

- 95 -

§ 30. Ježíš chodí po Judei.

(Od svátku Staňkův až do svátku posvěcení clirt'iinu. Od října do prosince r. 30 nebo r. 78; i po KII,I. 1'tinia.)

1, _ .li^'iñ úd niinllti Hf-

I stalo HO, kdy', hyl nu, jodmiiii 111!; li innllti ae, jakmile ^uk. 11, prostal, jeden •/, urcdiiikñ .|"hi> rrkl k nriiiii: „Pane, nauč J~ ii;'i8 modliti sr., .t;ikož i Jun muu-il iirediiik.y své.“ Ježíš řekl lili: „Modlila li MU, flkpjl.n; Ol.m! l'i»,svi'C KČ jméno tvé. Přijď i.rAlovntvl l; ve 'lilób tmu vnysdøjf dej nám dnea. A odpust' "i,m ht'lrli.v 11.1 ii', Ulitu i my odpouštíme každému vinníku 'i"iiui: A in-iiiviii' liny v pokušení.“ i řekl k nim:

.l-..l,i .-• v.i; lnulo míti přítele a půjde k němu o půlnoci . i. 1,11. iiii: l'riteli, půjč mi tři chleby, neboť přítel můj ['riHcl ii couly ke mně a nemám, co bych mu předložil; a mnu zovmlf odpovídaje řekl by:

Neobtěžuj mne, dveře jsou (i 7, zavřeny a dítky mé jsou se mnou v pokoji, nemohu vstáti ;i dátí tobě. A bude-li on trvati tluka, pravím vám, že, ač iirdá mu vstana, protože jest přítel jeho, ale pro neodbytné

volání jeho vstane a dá mu, kolik potřebuje. I já pravím v;i.ni: Proste a bude vám dáno; hledejte a naleznete; tlučte ;i bude vám otevřeno. Neboť každý, kdo prosí, bere; a kdo hlodá, nalézá; a tomu, kdo tluče, bude otevřeno.

Kdo pak z vás prositi bude otce za chléb, zdali mu dá kámen? Anebo za rybu, zdali mu dá místo ryby hada? Anebo prosil-li by za vejce, zdali mu podá štíra? Umíte-li tedy vy, ačkoli jste zlí, dobré dary dávati synům svým, čím více 'Otec váš nebeský dá ducha dobrého těm, kteří ho prosí?"

Poznámky. Evangelista Lukáš shrnuje 7 proseb Otčenáše u sv. Matouše (6, 9-13) do 5 proseb. Vynechává prosbu 3. a 7. Avšak vynechaná prosba třetí jest u sv. Lukáše zahrnuta v prosbě první a prosba sedmá v prosbě páté.

Evangelici přidávají k Otčenáši: „Nebo tvé jest království i moc i sláva na věky.“ Tato slova vyskytují se v obrádkách církevních řeckých. Odtud se dostala do pozdějších rukopisů. Starší rukopisy však nemají slov těch.

Ústní podání ukazuje místo, kde Pán Ježíš učil modliti se, na hoře Olivetské. Roku 1868 byl na tom místě vystavěn klášter karmelitek

s kostelem Svatého Otčenáše. U kláštera jest krizová chodba, v níž Otčenáš jest napsán na 33 deskách v 33 řečech. Kníže Schwarzenberg dále přidělati český Otčenáš (34.).

Ježíš, seznámiv učedníky své s obsahem modlitby, pověděl jim vlastnosti modlitby a ujistil je, že budou vyslyšeni vždy, budou-li prositi a) vytrvale, b) za věc dobrou.

Ježíš slibuje učedníkům, že Otec nebeský dá jim ducha dobrého, t. j. Ducha svatého, protože Duch svatý jest soubor všeho dobra pro tvorstvo (Moudr. 12, 1).

Poučení. Vážme si Otčenáše, protože sám Syn boží naučil nás jemu, a modleme se jej pozorně. - Modleme se vytrvale. Nebudeme-li vyslyšeni, jest to důkaz, že se modlíme špatně nebo že prosíme za věci nepotřebné a škodlivé.

g^Ježíš mluví o lakomství.

Luk. 12, Jeden ze zástupů řekl k Ježíšovi: „Mistře, rci bratru 18-21. mému, ať se rozdělí se mnou o dědictví.“ Ježíš řekl mu:

„Človče, kdo mne ustanovil soudcem nebo děličem nad vámi?“ Tehdy řekl k nim: „Dbejte toho a varujte se všeho lakomství, neboť život nikoho nezáleží v nadbytku těch věcí, kterými vládne.“ Potom pověděl jim podobenství řka: „Pole jednoho člověka bohatého přineslo hojnou úrodu. Člověk ten přemýšlel sám u sebe řka: Co učiním? Nemám zajisté, kde bych shromáždil úrodu svou. I řekl: Toto učiním: Zbořím stodoly své a nadělám větších. Tam shromáždím všechny věci, které se mi urodily, i statky své a řeknu duši své:

Duše, máš mnoho zboží složeného na mnohá léta. Odpočívej, jez, pij, hoduj. Ale Bůh řekl k němu: Pošetilče, této noci požádají duše tvé od tebe. Co jsi připravil, či bude? Tak jest každý, kdo shromažďuje poklady pro sebe a není bohat v Bohu.“

X

Poznámky. Urovnávati rozepře světské nenáleží k činnosti vy*::; kupitelské, proto Ježíš žádost tu zamítl, ale vzal z té žádosti podnět:

že promluvil o lakomství, li'

V podobenství o bohatém muži ukázal, že přebytečné jmění působí: -jenom nové starosti, klamnou jistotu a konečně trpké zklamání. „Seknu duši své“ - sobě.

„Není bohat v Bohu,“ t. j. kdo nemá takových pokladů, jež platí u Boha.

Poučení. Nevěsme srdce svého na statky pozemské, protože nestojí za to. K větším věcem jsme stvořeni.

^

3. Jtróift mluví o iicurodiieit fíku.

umM^*

Ježíš učil již na iroti rok, ale klidil málo z práce své, Luk. 13, zvláště v Jerusalemu'. Proto pověděl podobenství: „Kdosi^{6-9'} měl sazený fík na viriic-i své. Přišel, aby hledal na něm ovoce, ale nenalezl. Proto řekl k vinaři: Aj, tři léta jsou, co přicházím hledati ovoce na .l'iku tomto, a nenalézám žádného, proto vytni jej. Nač také zabírá místo? Vinař však odpověděl u pravil k němu: Pane, ponechej ho i tohoto léta, až jej okopám a ohnojím. Snad ponese ovoce; pakli neponese, potom podetneč jej.“

Pomni niky. Struní jost národ izraelský, pán vinice Bůh Otec, vinař l'au Joiini.

Národ izraelský zasluhoval za nevěru svou, aby byl vyhlazen, iivňnk Syn boží přimlouval se za něho ještě na kříži. Bůh dopřál mu inivó lhůty, doby svatých apoštolův, avšak marně. Proto dostavil se Irrat boží a vykonavatelem jeho byli fiímané (r. 70 po Kr.).

PouPení. I my jsme čtípení boží. Bůh čeká na ovocem dobrých •liiitild'i. Neponeseme-li ovoce, poghoví na ^přímlovu Syna- svého a .l.vátých pn.l'otui naěich; ale neužijeme-li lhůty vyprošené, zakročí proti imiini pn spravedlnosti.^ ,

^ .U. Ježíš opět v Jerusalemě o slavnosti posvěcení chrámu.

Bylo posvěcení chrámu v Jerusalemě a bylo zima. Ježíš Jan 10, chodil v chrámě, v síni Šalomounově. Tehdy Židé obstoupili 22-42. ho a řekli mu; „Jak dlouho budeš napínati zvědavost naši? Jsi-li Kristus, pověz nám zjevně,“ Ježíš odpověděl jim:

„ Mluví vám to, a nevěříte. Skutky, jež činím ve jménu Otce svého, ty vydávají svědectví o mně, ale vy nevěříte, neboť nejste z ovcí mých. Ovce mé slyší hlas můj, já je znám a ony následují mne. (Já dávám jim život věčný, takže nezhytnou na věky, ani jich nikdo nevytrhne z ruky mé. Co mně dal Otec můj, jest větší než všechno, proto nikdo nedovede jich vytrhnouti z ruky Otce mého. fian a Otec jsme jedno.“ Tehdy Židé chápali kamení, aby jej kamenovali. Ježíš odpověděl jim: „Mnohé skutky dobré ukázal jsem vám od Otce svého. Pro který- ze skutků těch kamenujete mne?“ Židé odpověděli mu: „Pro dobrý skutek nekamenujeme tebe, nýbrž pro rouhání a protože, ačkoli jsi člověk, činíš se B ohem^J-Ježíš-odpověděl jimi-„Není psáno v zákoně vašem:

Sekl jsem: Bohové jste? Nazval-li zákon bohy ty, ke kterým se stalo slovo boží, a Písmo nemůže býti zrušeno *f* vy pravíte tomu, ježž Otec posvětil a poslal na svět: Ro'uháš se, protože jsem řekl: Syn boží jsem. Nečiním-li skutkův Otce svého, nevěřte mi. Oiním-li je však a nechcete-li věřiti mně, věřte skutkům, abyste poznali a věřili, že ve mně jest Otec a já v Otci." Proto hleděli jmouti jej, ale on ušel z rukou jejich a odešel opěi, za Jordán na to místo, kde po prvé Jan křtil. Tam pobyl, ji přišli k němu mnozí a pravili: „Jan

Náměstí chrámové v Jerusalemě v nynější podobě.

sice neučinil žádného zázraku, ale vše, cokoli Jan mluvil o tomto, bylo pravé." Mnozí uvěřili v něho. .^^^r,-;"^

Poznámky. Slavnost posvěcení chrámu, zavedená na památku vyčištění a posvěcení chrámu jerusalemského za Judy Makabejského asi r. 164 př. Kr., konala se od 25. Kisleva (prosince) po osm dní.

Sín Šalomounova bylo kryté loubí na východní straně chrámové. Moc, kterou mi dal Otec od věčnosti, jest nade vše.

„Bohové jste," jest psáno v zákoně (Žalm 81, 6). Starý zákon (li. Mojž. 22, 8) nazývá bohy vladaře pozemské, protože vládnou na místě božím. Tím spíše já mohu se nazývati Synem božím, protože jsem s Otcem stejné podstaty.

- 99 -

7jild I.A/dli se Ježíše, nikoli aby se poučili, nýbrž aby měli při-»gllli«i], (ilróii.lovati jej. Neboť kdyby Ježíš řekl: „Já jsem Kristus," vydnli liy .(ij rt.inanům jakožto nepřitele panství jejich. Představovaliť ni 7iili'i i pohané mesiáše jako krále pozemského. Proto Ježíš ne-iilpimidul jim, jak si přáli, nýbrž prohlásil se slavně Synem božím, a 'li.rmii titujné podstaty a moci.

1'iniétinf. Židé chtěli kamenovati Ježíše, protože jim mluvil pravdu. Af, ilnniKl bývají pronásledováni ti, kteří mluví lidu pravdu, ale bývají v pxlxiil ti, kteří lid klamou.

^32. Ježíš za Jordánem.

Luk. 15, 8-7.

%n Jordánem mnozí uvěřili v Ježíše (Jan 10, 42). Ježíš altly.cl tam, co Jan Křtitel byl zasel. Zvláště publikáni a hf-INitici. přibližovali se k Ježíšovi, aby ho slyšeli. Ježíš peljiinul je laskavě. Tím pohoršil farizeje a zákoníky, takže ir>t<li: „Tento přijímá hříšníky a jí s nimi" (Luk. 15, 1 ti). Z té výtky Ježíš vzal podnět, aby poučil farizeje o milosrdenství božím ke hříšníkům. Promluvil tři podo-hoiHtvi: 1. o ztracené ovci, 2. o ztraceném penízi a 3. o marno-li-iil.iinTn synu.

'A. Podobenství o ztracené ovci.

.Ježíš mluvil takto:

„Který člověk z vás, který má sto ovec a ztratí jednu /, iiii), nenechává devadesáti devíti na poušti a nejde po té, líl.rii'l, no byla ztratila, až ji nalezne? Když ji nalezne, vloží U lín, riuiitín.i svá a raduje se. Když přijde domů, svolá přátele li yDiinody a praví jim: Radujte se se mnou, protože jsem (inloy.l ovci svou, která se ztratila. Pravím vám: Tak bude volni riidoHt v nebi z jednoho hříšníka činícího pokání nežli ilnVfidonáti devíti spravedlivých, kteří nepotřebují pokání."

l'ij'iiiViiilal. Kristus mluví tu o Bohu po lidsku. Člověk zajisté, i, .i -i,- li iii-<jn,lti)u vftc, o níž se domníval, že jest nadobro ztracena, iliitiiilku, když ji nalezne, zapomíná pro radost z věci nalezené i vét' l tigl.ttl.nl, jež jsou jeho majetkem, a raduje se jen z té ' byl Jit i)'r[o] a opět tak nenadále nalezl. Podobně mluví • rtdlm, jnko by i Bůh, když k němu vrací se hříšník, který .1?. hyl %l.riir(iii, v okamžiku tom na všechny ostatní spravedlivé „ .iil ii jun li jrii Na radoval z hříšníka, který se kajicně k němu

100

Luk. 16;
11-32.

Luk. 15, 8-10.

Podobenství o ztraceném penízi.

V?-
€/

Prvnímu, podobenství podobno jest druhé. Zní:

„Která žena, která má deset peněz a ztratí jeden peníz, nezažihá svíce, nemete domu a nehledá pilně, dokud nenalezne? A když nalezne, svolá přítelkyně a sousedky a praví:

Radujte se se mnou, protože jsem nalezla peníz, ježž jsem ztratila. Tak, pravím vám, bude radost před anděly božími z jednoho hříšníka, který činí pokání."

ĵ^r Podobenství o marnotratném synu.

Ještě zřetelněji ukázal Ježíš, jak Bůh jest milosrdný ke hříšníku, činí-li pokání, v podobenství o marnotratném synu. Řekl:

„Člověk jeden měl dva syny. Mladší řekl otci: Otče, dej mi díl statku, který mi náleží. Otec rozdělil jim statek. Po dnech nemnohých mladší syn sebral všechno, odebral se přes pole do daleké krajiny a tam prohrál statek svůj, jsa živ prostopášně. Když utratil všechno, stal se hlad veliký v krajině té a on počal trpěti nouzi. Proto odešel a přidržel se jednoho měšťana krajiny té. Měšťan poslal jej do dvora svého, aby pásł vepře. Syn marnotratný žádal nasytiti se mlátem, které jedli vepři, ale nikdo mu ho nedával. Tehdy šel do sebe a řekl: Jak mnozí nádeníci v domě otce mého mají nadbytek chleba, já však zde hynu hladem! Vstanu, půjdu k otci svému a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou. Již nejsem hoden slouti synem tvým. Měj mne jako jednoho z nádeníků svých. I vstal a šel k otci svému. Když pak byl ještě opodál, otec jeho uzřel jej a byl pohnu-t • milosrdenstvím. Přiběhl, padl na šíji jeho a políbil ho. Syn';, řekl mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou. Již nejsem hoden slouti synem tvým. Otec však přikázal služebníkům svým: Eychle přineste roucho první, oblecte jej a dejte prsten na ruku jeho a obuv na nohy jeho. Potom přiveďte tele tučné a zabijte je. Jezme a hodujme, protože tento syn můj byl mrtev a ožil zase, byl ztracen a jest nalepen. I počali hodovati.

Starší syn jeho byl na poli. Když přicházel a přibližoval se k domu, uslyšel zpěv a tanec. Proto povolal jednoho ze

^ - 101 -

nhižobníkův a otázal se, co by to bylo. Služebník řekl mu:

Přišel bratr tvůj a otec tvůj zabil tele tučné, protože jej opět přijal zdravého. Starší bratr rozhněval se a nechtěl vejíti. Tedy otec jeho vyšel a počal ho prositi. Ale on odpověděl a řekl otci svému: Aj, tolik let sloužím ti, nikdy jsem nepřestoupil přikázání tvého a ty nikdy jsi mi nedal kozelce, abych hodoval s přáteli svými, ale když přišel tento syn tvůj, který prohrál statek svůj se druhy ničemnými, zabil Ísí mu tele tučné. Otec řekl mu: Synu, ty jsi se mnou vždycky a všechny věci mé jsou tvé, ale hodovati a radovati se náleželo, protože tento bratr,-tvůj byl mrtev a ožil zase, byl ztracen a jest nalezen." :

Poznámky. Podobenství toto má dva díly. První povzbuzuje hříšníky, aby si •nezoufali, druhý učí spravedlivé, aby nezáviděli hříšníkům, béře-li je Bůh na milost. "

Z prvního dílu. učíme se, a) jaký jest osud hříšníkův a b) za jakých podmínek hříšník může býti zachráněn.

a) Osud hříšníkův jest tento: Hříšník odlučuje se od Boha, načež zneužívá a nešetří darů jeho přirozených i nadpřirozených. % toho vyplývá veliký hlad, t. j. veliká prázdnota, kterou duse, nemajíc lioba, pociťuje i uprostřed požitků světských. Měšťan jest d'ábel. Trn posílá duši pásti vepře, t. j. sloužití nízkým vášním. Mláto jsou tíny.slné požitky, jichž hříšník toužebně hledá. Mnohdy jich ani nenalézá, a když je nalezne, nenasytí ho.

b) Hříšník může býti zachráněn, zpytuje-li svědomí a lituje-li nvýrh hříchů (Sel do sebe), má-li pravý úmysl (Vstanu a půjdu k otci), y.jinvtfLA-li. se (Otče, zhřešil jsem) a chce-li dostiučiniti (Již nejsem hoden nliniti synem tvým). Bůh nečeká, až .hříšník přijde a padne mu k no-
linni, nýbrž vychází mu vstříc milosti svou, povzbuzuje ho k pokání a [ji]inrt,li,"i mu, aby řádně vykonal podmínky pokání. Pak přijímá jej opět ,;ii
nyna se všemi právy. Uděluje mu. roucho milosti posvěcující, prsten jífíil,i'lhI,vi a obuv spravedlnosti, aby kráčel budoucně v mezích zákona.
lliirslíiii jnst Bvató přijímání, jež jest záruka blaženosti nebeské. . i ""• v BIU 11. tancem jest znázorněn jásot andělů, kteří účastni se po-;i l nv li
liinlň i-;vii.t.i"ho přijímání B námi zde na zemi i na onom světě

i"-in'irh,

I'íiii('rin lri"iífo podobáme se všichni ztracené ovci, ztracenému)ipiii,-,i ii. iiiii,r[i]ih',i,liii"iui. .synu. Bůh hledá ztracené ovce, ztraceného jmiil,-,' 11 liliiiiilrliiii syru. Proto nezoufáme,, nýbrž vraťme se vždy k Jíním ř.pot, lUujiiii .svých hříchů, vyznejme se z nich a buďme ochotni vytr[i]ili jaký kuli trnut., abychom učinili zadost za své hříchy, ^s,

- 102 -

// ^33. Pokračování.

Ježíš vida, že jdou za nim publikáni, kteří měli mnoho statků, poučil je ve dvou podobenstvích, jak jest užívati statků pozemských.

f^ly Podobenství o nespravedlivém správci.

Ježíš pravil k učedníkům svým:

Luk. 16, „Byl jeden člověk bohatý, který měl správce. Tento ¹⁻⁹⁻ správce byl obžalován před ním, jako by byl

prohýřil statek jeho. Boháč povolal ho a řekl mu: Co slyším o tobě? Vydej počet z vladařství svého, neboť již nebudeš moci vládnouti. Správce pravil sám u sebe: Co učiním, neboť pán můj odnímá ode mne vladařství? Kopati nemohu, žebrati se stydím. Vím, co učiním, aby mne přijali do domů svých, až budu-sesazen z vladařství. Povolal dlužníky pána svého, každého :

zvláště, a řekl k prvnímu: Kolik jsi dlužen pánu mému? On , řekl: Sto tun oleje. Správce řekl mu: Vezmi úpis svůj a °;

sedni rychle a napiš padesát. Potom řekl jinému: Ty pak kolik jsi dlužen? On řekl: Sto korců pšenice. Správce řekl mu: Vezmi úpis svůj a napiš osmdesát. Pán pochválil správce nepravého, že opatrně učinil, protože synové tohoto světa jsou opatrnější nežli synové světla v pokolení svém. I já pravím vám: Čiňte si přátele z mamonu nepravosti, aby vás přijali do stanů věčných, až dokonáte/l"/s ; , ' .

Poznámky. Tuna (hebr. bát) = 1 efē = 40 /, tedy 100 tun = 40 hl. Korec (hebr. koř, chomer) = 10 ef nebo 400 /, tedy 100 korců = 400 hl.

Pán nepochválil správce svého, že jednal správně, když jej šidil, nýbrž pochválil pouze opatrnost jeho, jak se staral o budoucnost svou.

Opatrnost synů světa měla by býti vzor a měřítko synům světla (**věřícím**).

„V pokolení svém," t. j. **ve** všem, co se jich týká. Mamon nepravosti = mamon nepravý. Tak sluje bohatství, protože je člověk někdy drží neprávem, třeba s dobrým svědomím, a protože bohatství svádí pána svého ke mnohým nepravostem.

Přátelé jsou chudí.

Skutky milosrdné, **jež** vykonáme zde na zemi, otevrou nám brány nebeské.

- 103 -

† • "8. Podobenství o boháči a chudém Lazaru.

Ježíš mluvil dále v podobenstvích řka:

„Byl jeden člověk bohatý, který oblačel se v šarlat a Luk. 16, ^kment a hodoval každého dne skvostně. Byt pak také jeden ^žebrák, jménem Lazar, který ležel u vrat jeho, jsa pln vředů. íí2á,dal nasytiti se drobty, které padaly se stolu boháčova, ale ^nikdo mu jich nedával. Avšak psi přicházejíce lízali vředy rojeno. Stalo pak se, že umřel žebrák a byl nesen od andělů ^do lůna Abrahamova. Umřel pak i boháč a byl pohřben :v pekle. Když byl v mukách, pozdvihl oči svých a uzřel ^ ^Abrahama zdaleka i Lazara v lůně jeho. Volaje řekl: Otče^ Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí ^ konec prstu svého ve vodě a ochladí jazyk můj, protože se ^ mučím v tomto plameni. Abraham řekl mu: Synu, rozpomeň se, že jsi přijal dobré věci v životě svém a Lazar podobně zlé. Nyní tento se těší, ale ty se mučíš. Nad to všechno mezi námi a .vámi jest upevněna veliká propast, takže ti, kteří chtějí odtud jíti k vám, nemohou ani přejíti sem odonud. Boháč řekl: Tedy prosím tebe, otče, abys ho poslal do domu otce mého, neboť mám pět bratrův. Ať jim svědčí, aby také oni nepřišli do tohoto místa muk. Abraham řekl mu: Mají Mojžíše a proroky, těch ať poslouchají. Boháč řekl: Toho oni nečiní, otče Abrahame. Ale kdyby k nim přišel někdo z mrtvých, budou činiti pokání. Abraham řekl mu: Nepo-slouchají-li Mojžíše a prorokův, neuvěří, ani kdyby někdo vstal z mrtvých."

19-31.

Poznámky. Lazar jest zkráceno z Eleazar, t. j. Bůh pomocník můj,

Lůno Abrahamovo jest předpekli.

Tímto podobenstvím Kristus nezavrhl bohatství, nýbrž naznačil, jak jest ho užívatí. Boháč nepřišel do pekla, protože byl bohatý, nýbrž proto, že užíval bohatství k přepychu a nedopřával chudým n.iii sousta. Chudý rovněž nepřišel do lůna Abrahamova, protože byl c.liudý, nýbrž protože snášel chudobu trpělivě a žil ctnostně.

Z tohoto podobenství učíme se ještě, a) že hned po smrti jest soud Hiiukroniý; b) že bylo předpekli; c) že jest peklo a v něm trest ztráty i cil.u; d) že 7. pekla není vysvobození, tak jako z nebe není vyloučení;

c) Žo inwA obyvateli nebeskými a pekelnými není spojení; f) že andělé l.nkó po smrti prokazují lidem služby.

Poutní. Užijeme dobře jmění, kterého jsme řádně nabyli. Ne-poklAdfijinc no za neobmezené pány jeho, nýbrž pouze za správce. Z tohoto n|irH,vi'iiivBtví budeme vydávati účty před Bohem.

104 -

Vzkříšení Lazarovo (Jan 11, 1-44).

§ 34. Ježíš v Betami křísí Lazara.

Mezitím co se Ježíš zdržoval za Jordánem, roznemohl se v Betanii Lazar. Sestry jeho Marie a Marta poslaly k Ježíšovi řkouce: „Pane, aj, kterého miluješ, jest nemocen." Když to uslyšel Ježíš, řekl jim: „Nemoc ta není k smrti, nýbrž ke slávě boží, aby oslaven byl Syn člověka skrze ni." Po dvou dnech řekl učedníkům svým: „Pojďme opět do Judska." Učedníci řekli mu: „Mistře, právě nedávno Židé chtěli tě kamenovati a ty tam jdeš opět?" Ježíš odpověděl: „Lazar, přítel náš, spi. Jdu, abych jej probudil ze sna." Učedníci jeho řekli: „Pane, spí-li, bude zdrav." Ale Ježíš mluvil o smrti jeho, oni však se domnívali, žfc mluví o spánku snu. Proto Ježíš řekl jim zjevně: „Lazar umřel a raduji se pro vás, že jsem tam nebyl, abyste věřili. Než, pojďme k němu."

Tomáš, jenž slově Blíženec, řekl ke spoluúčedníkům:

„Pojďme tedy i my, abychom zemřeli s ním."

Ježíš přišel a našel Lazara již čtyři dny pochovaného v hrobě. Betanie byla blízko u Jerusalema, asi honů patnáct.

Mnozí ze Židů přišli k Martě a Marii, aby je těšili pro bratra jejich. Jakmile Marta uslyšela, že Ježíš jde, vyběhla proti němu, ale Marie seděla doma. Marta řekla k Ježíšovi:

„Pane, kdybys byl býval zde, nebyl by umřel bratr můj. Ale i nyní vím, že dá ti Bůh, čehokoli požádáš od něho.“ Ježíš řekl jí: „Vstane zase bratr tvůj.“ Marta řekla mu:

„Vím, že vstane při vzkříšení, v den nejposlednější.“ Ježíš řekl jí: „Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, byť i umřel, bude živ a každý, kdo jest živ a věří ve mne, neumře na věky. Věříš tomu?“ Marta řekla k němu: „Ovšem, Pane, já jsem uvěřila, že ty jsi Kristus, Syn Boha živého, který jsi přišel na tento svět.“

Když to pověděla, odešla a zavolala Marii, sestru svou. Řekla jí tiše: „Mistr jest zde a volá tě.“ Jakmile Marie to uslyšela, vstala rychle a šla k Ježíšovi. Neboť Ježíš nepřišel ještě do městečka, nýbrž byl ještě na tom místě, kde proti němu vyšla Marta. Když Židé, kteří byli v domě s Marií a těšili ji, viděli, že rychle vstala a vyšla, šli za ní řkouce:

105

„Jde ke hrobu, aby tam plakala.“ Když Marie přišla tam, kde byl Ježíš, padla k nohám jeho, jakmile jej uviděla a řekla mu: „Pane, kdybys byl býval zde, nebyl by umřel bratr můj.“

Když Ježíš uviděl, že pláče, i Židy, kteří přišli s ní, že pláčí, pohnul se duchem, zkormoutil sám sebe a řekl: „Kde jste jej položili?“ Oni řekli mu: „Pane, pojď a viz.“ Ježíš zaplakal. Židé řekli: „lile, kterak jej miloval!“ Někteří pak

Vnitřek hrobu ve skále.

z nich řekli: „Nemohl ten, který otevřel oči slepého od narození, učiniti, aby tento byl neumřel?“ Ježíš, jsa opět pohnut sám v sobě, přišel ke hrobu. Byla to jeskyně a kámen byl položen na ní. Ježíš řekl: „Zdvihněte kámen.“ Marta, sestra toho, který umřel, řekla mu: „Pane, již jest v rozkladu, neboť jest ve hrobě čtyři dny.“ Ježíš řekl jí: „Neřekl jsem ti, že uvidíš slávu boží, budeš-li věřiti?“ Tedy zdvihl kámen. Ježíš pak pozdvihl oči vzhůru a řekl: „Otče, vzdávám ti díky, že jsi mne vyslyšel. Já jsem věděl, že mne vždycky slyšíš, ale pro zástup, který stojí vůkol, řekl jsem, aby uvěřili, že jsi mne poslal.“ Když to pověděl, zvolal hlasem velikým: „La-

- 106 -

záře, pojď ven!“ Ihned vyšel ten, který byl umřel, jsa obvázan obvazy na ruku i na nohou. Také tvář jeho byla obvázána rouchem. Ježíš řekl jim: „Rozvažte jej a nechtě, ať odejde“

Mnozí ze Židů, kteří přišli k Marii a Martě a viděli, co učinil Ježíš, uvěřili v něho. Někteří pak z nich odešli k farizeům a pověděli jim, co učinil Ježíš. Veleknězi a farizeové sesli se v radu a pravili: „Co učiníme, neboť člověk ten koná mnohé divy? Necháme-li ho tak, všichni uvěří v něho. I přijdou Římané a odejmou toto místo naše i lid.“ Jeden pak z nich, jménem Kaifáš, jenž byl tou dobou veleknězem, řekl jim: „Vy nevíte ničeho a nedomyslíte se, že jest vám užitečné, aby jeden člověk umřel za lid, aby nezahynul všecek národ.“ Toho však neřekl sám ze sebe, nýbrž, protože byl veleknězem toho roku, prorokoval, že Ježíš umře za lid, a netoliko za lid, nýbrž aby i rozptýlené syny boží shromáždil v jedno. Od toho dne farizeové mysli, aby zabili Ježíše. Proto Ježíš nechodil už zjevně u Židů, nýbrž odešel do krajiny vedle pouště, do města, jež slově Efrem, a tam se zdržoval s učedníky svými.

Poznámky. Židé chtěli nedávno Pána Ježíše kamenovat, totiž o slavnosti posvěcení chrámu. ^ -

Ta okolnost, že jsem nebyl v Betani u nemocného Lazara, dává mi podnět, abych vykonal zázrak větší, který vás utvrdí ve víře. Neboť Vzkříšení mrtvého jest větší zázrak nežli uzdravení nemocného.

Židé pochovávali téhož dne, kterého člověk zemřel, protože v horkém podnebí brzy dostavuje se hniloba a podle zákona Mojžišova (IV. Mojž. 19, 11) znečišťovalo každé dotčení mrtvolu.

Hon (stadium) = 125 římským krokům, našim 250. římský krok (passus) = našim 2 krokům = 1-48 m. Tedy 1 hon = 184 97 m. Čtyřicet honů jest 7² km. Patnáct honů =: 2-8 km.

Marii a Martu přišli navštívit mnozí Židé z Jerusalema. TI nás vnitřní hnutí zármutku jsou mimo volná. Ježíš zkormoutil se dobrovolně, totiž dovolil lidské přirozenosti své, aby pocítila vnitřní bolest.

Ježíš, zaplakav u hrobu Lazarova, posvětil slzy lásky a přátelství. Ježíš děkuje Otci nebeskému hlasitě, aby Židům stojícím vůkol dosvědčil, že jest poslán od Boha a že všechny skutky jeho pocházejí od Boha.

Rada židovská obávala se Simanů, protože čekala, že národ uzná Ježíše mesiášem a prohlásí jej králem. To by zavdalo Římanům podnět, aby zakročili mečem.

- 107 -

Návrh Kaifášův prohlašuje za užitečnější, aby jeden člověk byl od-etraněn, než aby zahynul celý národ. Avšak slova ta mají ještě význam vySSI, prorocký: Lépe jest, aby Ježíš umřel, jinak by zahynul veškeren lid, nejsa vykoupen.

Efrem, asi 25 km severovýchodně od Jerusalema.

Poučení. Slova Ježíšova: „Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, byť i umřel, bude živ“ snímají hrůzu s pohřebiště křesťanského a naplňují útěchou umírajícího i pozůstalé. Proto církev přijala ta slova v obřady pohřební. Modli se je, když nesou mrtvolu k hrobu. ^

At'lj- §[35. Poslední cesta Ježíšova do Jerusalema.

^ Byla blízko velikonoc židovská (Jan 11, 55). O těchto svátcích Ježíš chtěl být obětován, proto bral se do Jerusalema, ale ne přímo, nýbrž oklikou (Luk. 17, 11). Prošel ještě jednou Samařím, Galileou a Pereou, potom šel přímo Jerichem a Betanií do Jerusalema.

1. Ježíš uzdravuje deset malomocných.

Stalo se, když se Ježíš bral do Jerusalema, že šel Luk. 17, středem Samaří a Galileje, Když vcházel do jednoho měs-^11-19-tečka, potkalo se s ním deset mužů malomocných, kteří stáli zdaleka a pozdvihli hlasu řkouce: „Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!“ Když je uviděl Ježíš, řekl: „Jděte, ukažte se kněžím.“ I stalo se, když šli, že byli očištěni. Jeden z nich, když uviděl, že jest očištěn, vrátil se a velebil Boha hlasem velikým. Padl na tvář k nohám Ježíšovým a vzdával mu díky. Muž ten byl Samaritán. Ježíš odpověděl a řekl: „Nebylo jich očištěno deset? Kde jest těch devět? Nenalezl se, který by se vrátil a vzdal chválu Bohu leč cizozemec tento?“ Potom řekl Samaritánu: „Vstaň a jdi, neboť víra tvá tě uzdravila.“

Poznámky. Podle podání bylo to městečko Ginea na rozhraní Samaří a Galileje.

Na devíti uzdravených Židech osvědčil se opět nevědek národa vyvoleného k Bohu, kdežto na Samaritánovi ukázala se radost a vděčnost, se kterou přijali Kristova dobrodiní pohané.

Těch devět bylo sice také uzdraveno, ale pouze tělesně, jediný niunaritán byl uzdraven také duševně.

Poučení. Z události při uzdravení desíti malomocných seznáváme, Jakou valní Kristus klade na vděčnost a jak ji odměňuje. Buďme vděční Boliu i lidem za prokázaná dobrodiní!

108

1 2. Ježíš mluví podobenství o farizeovi a publikánu.

Luk. 18, K některým, kteří v sebe důvěřovali jako spravedliví 9-14- a pohrdali jinými, Ježíš řekl podobenství toto:

„Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili. Jeden byl farizej a druhý publikán. Farizej stoje modlil se sám u sebe takto: Bože, děkuji ti, že nejsem jako jiní lidé nespravedliví a jako tento publikán. Postím se dvakrát týdně a dávám desátky ze všech věcí, kterými vládnu. Publikán stál zdaleka a nechtěl ani pozdvihnouti očí k nebi, nýbrž bil se v prsa svá a pravil: Bože, buď milostiv mně hříšnému!

Pravím vám: Tento sestoupil do domu svého ospravedlněn před oním, protože každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Poznámky. Farizej prohlásil se sám spravedlivým, proto Bůh jej odsoudil. Publikán odsoudil se sám, proto Bůh jej ospravedlnil.

^y - Ježíš ukázal v podobenství tomto, jak škodlivá jest člověku pýcha a jak užitečná pokora. Zároveň učí, že modlitba naše má být pokorná.

Poučení. Z podobenství o farizeovi a publikánovi uíme se modliti pokorně. Přistupujme k trůnu božímu jako žebráci, jsouce si vědomi potřeb svých. Kdo jest přesvědčen o sobě, že se mu ničeho nedostává, odchází od trůnu božího s prázdnotou.

/? •-, 3. Ježíš žehná dítkám.

Luk. 18, Matky přinášely k Ježíšovi také nemluvňata, aby se 15-16. jich dotkl. Když to viděli učedníci, zbraňovali jim. Ale Ježíš, přivolav je, řekl: „Nechtě dítek jíti ke mně a nebraňte jim, neboť takových jest království boží. Zajistě, pravím vám: Kdo nepřijme království božího jako dítě, nevejde do něho.“ ,

Poznámky. Učedníci zabraňovali matkám, protože "Mistr jejich byl unaven. ,

Jako dítě neodmouvá učiteli, nýbrž ochotně přijímá, co mu učitel povídá, tak ochotně musí -přijmouti: slova Kristova každý', kdo chce být učedníkem jeho. . . ''

Poučení. Posud Ježíš volá: „Nechtě dítek jíti ke mně,“ kdykoli běží o svatý křest, modlitbu, vyučování, svatou zpověď a svaté přijímání dítek. Velice hřeší, kdo zabraňuje dítkám. jíti k Pánu Ježíši.

- 109 -

.; 4. Ježíš mluví o evangelických radách.

A aj, kdosi přistoupil a pravil k Ježíšovi: „Mistře Mat. 19, _dobrý, co dobrého budu činiti, abych měl život

věčný?" 16-30. zježíš řekl mu: „Co se mne ptáš po dobrém? Jediný dobrý ^jest Bůh. Chceš-li pak vejít do života, ostříhej přikázání." ^Pn řekl mu: „Kterých?" Ježíš řekl: „Nezabiješ; nesesmilníš;. ^nepokradeš; nepromluvíš křivého svědectví; cti otce svého m matku svou a milovati budeš bližního svého jako sebe , ^samého." Mládenec řekl mu: „Všeho toho ostříhal jsem od ^mladosti své. Čeho se mi ještě nedostává?" Ježíš řekl mu:

^„Chceš-li býti dokonalý, jdi, prodej, co máš, rozdej chudým ^a budeš míti poklad v nebi. Potom pojď a následuj mne." ^Když mládenec uslyšel slovo to, odešel smuten. Měl totiž mnoho statků. Ježíš řekl učedníkům svým: „Zajisté, pravím v'á.m, že bohatý nesnadno vejde do království nebeského. Opět pravím vám: Snáze jest projít velbloudu uchem jehelním nežli bohatému vejít do království nebeského." Když to uslyšeli učedníci, divili se velmi a pravili: „Kdo tedy může býti spasen?" Ježíš pohledl na ně a řekl: „U lidí jest to nemožné, ale u Boha jest všechno možné." Petr odpověděl řekl mu: „Aj, my jsme opustili všechno a následovali jsme tebe. Co tedy bude nám?" Ježíš řekl jim: „Zajisté, pravím vám, že vy, kteří jste následovali mne, při druhém narození, až Syn člověka bude seděti na trůně velebnosti své, i vy budete seděti na dvanácti trůnech, soudíce dvanáctero pokolení izraelské. A každý, kdo opustí dům nebo bratry nebo sestry neb otce nebo matku nebo manželku nebo syny nebo pole pro jméno mé, vezme stokrát více a bude vládnouti životem věčným. Mnozí první však budou poslední a poslední první."

Poznámky. Kristus jmenuje pouze některá přikázání boží, aby mládenec věděl, o která přikázání běží.

V této rozmluvě Ježíš rozeznává, co jeist přikázáno všem, chtějí-li býti spaseni, a co se radí těm, kteří chtějí býti dokonalí. Kdo zachovává přikázání, vezme odplatu život věčný. Kdo .vsak mimo to plní, co mu Kristus radí, bude míti poklad Y nebi; t.~ j. vyšší stupeň blaženosti. .'

Kristus radí mládenci, aby se zřekl všech svazků, jež váží člověka **ku** světu (jmění a manželství), a podrobil se úplně vedení jeho (po-

110

slušnost). Jsou tudíž evangelické rady tři: dobrovolná chudoba, ustavičná čistota a stálá poslušnost představených duchovních. Jmenuji se evangelické rady, protože jsou zaznamenány v evangeliu.

^ Camelus, i (v-ly-r^oi:) == velbloud; 6 -/á[j.'].o; = lano kotevní. Ať myslíme na velblouda nebo na lano, vždy máme před sebou nemožnost : průchodu uchem jehelním.

Ježíš slibuje apoštolům a nástupcům jejich, že budou účastni moci a slávy jeho na konci světa při všeobecném vzkříšení těl. Toto vzkříšení těl bude jaksi druhé narození.

⁷ . Dvanáctero pokolení izraelské neznačí pouze národ izraelský, nýbrž všechny národy, protože všichni národové jsou povoláni, aby byli národ vyvolený, národ boží.

Ostatním, kteří přinesou pro něho nějakou obět statku pozemského nebo lásky pozemské, slibuje odměnu stonásobnou, t. j. odměnu nebeskou a odměna nebeská vyváží každý požitek pozemský nesčíslněkrát. Určitý počet „stokrát" jest položen na místo počtu neurčitého.

Poučení. Bohatý mládenec neuposlechl rady Kristovy, ale jiní uposlechl. Zavázali se, že budou po celý život plnit evangelické rady. Takovým osobám říká se řeholníci, protože žijí podle řehole (regula == pravidlo). Ze touto cestou dochází se mravní dokonalosti, dokazuje počet světců z osob řeholních. Iteholní stav má více svatých než ostatní stavy vespolek.

[5. Ježíš mluví podobenství o dělnících.

„Podobno jest království nebeské člověku hospodáři, který vyšel na úsvitě, aby najal dělníků na vinici svou. Smluviv pak s dělníky z peníze denního, poslal je na vinici svou. Když vyšel okolo hodiny třetí, ušel -jiné, jak stojí na trhu zahálějce. I řekl jim: Jděte i vy na vinici mou, a co bude spravedlivé, dám vám. Oni šli. Opět vyšel o hodině šesté a deváté a učinili taktéž. Když však vyšel o jedenácté, našel jiné stojící a řekl jim: Co tu stojíte celý den zahálějce? Sekli mu: Nikdo nás nenajal. Sekl jim: Jděte i vy na vinici mou. Když byl večer, pán vinice řekl správci svému: Zavolej dělníky a vyplat jim mzdu, počna od posledních až do prvních. Když přišli ti, kteří přišli o hodině jedenácté, vzali po penízi. Když přišli první, domnívali se, že vezmou více, ale i oni vzali po penízi. Proto vzavše peníz, reptali proti hospodáři a pravili: Tito poslední pracovali toliko jedinkou hodinu a ty jsi je učinil rovné nám, kteří jsme nesli břímě dne i horka. On odpovídá jednomu z nich řekl: Příteli, nečiním ti křivdy. Zdali jsi nesmluvil se mnou

-: - lil -

z peníze denního? Vezmi, co jest tvého, a jdi, I tomuto poslednímu chci dáti jako tobě. Gi není mi dovoleno činiti, co chci? Oi oko tvé jest nešlechtné, že já jsem dobrý? Tak poslední budou první a první poslední, neboť mnoho jest povoláných, ale málo vyvolených.^ ř⁷ _ . ^,

Poznámky. Apoštolé byli povoláni první, aby následovali Krista, proto mohli počítati, že slíbenou, mzdu vezmou první a měrou největší. Avšak Ježíš poučil je podobenstvím o dělnících na vinici, že nezáleží na tom, kdy kdo jest povolán do služby jeho, nýbrž jak užije povolání toho ku prospěchu svému; potom že nesmí se pomýšleti jenom na spravedlnost boží a zapomínati na dobrotu boží.

Člověk hospodář jest Bůh Otec; vinice jest svět; dělníci jsou lidé; den práce jest u jednotlivého člověka celý život a u celého světa doba od stvoření až do konce světa; hodinami se myslí význačné doby věku lidského (dítěte, jinocha, muže, starce) a hlavní deby dějin

světových (Nae- Abraham- Mojžíš- Kristus) ; večer jes-t skonání člověka a konec světa; správce jest Syn boží; peníz denní jest království boží na zemi a na nebi. Že Kristus rozdává všem, kteří až do večera pracovali na jeho vinici, po penízi, t. j. že přijímá je do nebe, z toho nevychází, že všichni mají v nebi stejnou blaženost. : ::

Poučení. I my jsme dělníci na vinici boží. Pracujeme každý na tom místě, kam nás Bůh postavil, o čest boží, o spásu svou a a spásu bližních. Až nastane večer života našeho, vezmeme slíbenou odplatu v nebesích."

§ 36. Pokračování.

11. Ježíš
ly

předpovídá utrpení své.

Luk. 18, 31-34.

Když se Ježíš blížil Jerusalemu a vstupoval do údolí jordánského, učedníci jeho nemohli se ubránit jakési úzkosti; Připadla jim na mysl nebezpečí, která hrozí v Jeru-niíemě Mistru i jim. Proto zůstávali vzadu a Ježíš předcházal je (Mař. 10, 32). Ježíš zavolal je a předpověděl jim utrpení a oslavení své. Sekl:

„Aj, vstupujeme do Jerusalema a dokonají se všechny věci, které jsou psány skrze proroky o Synu člověka. Neboť bude vydán pohanům, bude posmíván, bičován a uplván. Když jej ubíjejí, zabijí jej a třetího dne vstane /, mrtvých." Učedníci nic nesrozuměli tomu a slovo to bylo nli ryto před nimi.

- 112 -;

Poznámka. Ač slova ta byla jasná, přece zůstala hádankou apoštolům. Apoštolé, věřící v božství Ježíšovo, nedovedli si představit, kterak bude Ježíš trpět a umřít. Mimo to myslili si, že smrtí Ježíšovou bylo by pochováno veškeré dílo jeho. ^

;, **Poučení.** Apoštolé nesrozuměli řeči Páně, protože nemohli ji ^srovnati se svými představami a tužbami pozemskými. Podobně stává se ^nám. Chceme-li tudíž rozumět učení Kristovu, zřekněme se svýcli myšlenek a přání pozemských."-^~

T>1 , 2. Ježíš zastavuje se u Zachea.

Ježíš braPse skrze Jericho. A aj, muž, jménem Zacheus. Byl vrchním celným a byl bohat. Žádal vidět Ježíše, kdo

Planý fík (ficus sycomorus).

by byl, ale nemohl pro zástup, protože byl malý postavou. Proto předběhl a vstoupil na strom planého fíku, aby viděl Ježíše, neboť tudy měl jít. Když Ježíš přišel k místu tomu, pohleděl vzhůru, uzřel jej a řekl k němu: „Zachee, sestup spěšně dolů, neboť dnes musím zůstat v domě tvém." Zacheus sestoupil spěšně a přijal ho raduje se. Všichni, kteří to viděli, reptali a pravili: „Ke člověku hříšnému se obrátil!" Zacheus však přistoupil a řekl k Pánu: „Aj, polovici statku svého, Pane, dám chudým, a oklamal-li jsem koho v čem, navracuji čtvernásob." Ježíš řekl -mu: „Dnes stalo se spasení domu tomuto, protože i on jest syn Abrahamův. Neboť Syn člověka přišel hledati a spasiti/co zahynulo."

- 113 -

-;-_ **Poznámky.** Zacheus není potomek Abrahamův dle těla, nýbrž dle žduchá, protože věří a poslouchá.

L3;- • Toto evangelium církev předčítá ve svátek posvěcení chrámů

"SPáně, protože, když nový chrám jest svěcen, Pán Ježíš vchází do líného- a prodlévá potom v něm jako v domě Zacheově.

^ Zacheus jest vzor přípravy na BY. přijímání, a) Měl. touhu po ^Pánu Ježíši, b) přijal jej ochotně, c) radoval se z něho, d) slíbil na- -hraditi škodu, e) zavázal se ke skutkům milosrdným.

^' **Poučení.** Kdykoli přijímáme Krista Pána do domu srdce svého, ;2vzpomenme si na Zachea a jednejme, jako jednal on;

3. Ježíš **stoluje v Betanii.**

(8. Nisami - v pátek.) Šest dní před velikonoce mi Ježíš přišel do Betanie. Jan 12-Tam byl Lazar, který umřel a kterého Ježíš vzkřísil. I připravili mu tam večeri. Marta posluhovala a Lazar byl ze spolustolujících s ním. Tehdy Marie vzala, libru masti z nardu pravého, drahého, pomazala nohy Ježíšovy a osušila je vlasy svými. Dům byl naplněn vůní masti. Jeden z učedníků Ježíšových, Jidáš Iškariotský, který měl jej zraditi, řekl: „Proč tato mast neprodala se za tři sta peněz a nedalo se chudým?" To však řekl, ne že mu šlo o chudé, nýbrž proto, že byl zloděj a že máje měšec nosil to, co se \ vkládalo. Ježíš řekl:

„Nechtě jí, at' to

Nard indický,

učiní ke dni pochování mého. Chudé zajisté máte s sebou vždycky, ale

mne nemáte. vždycky." Veliký zástup ze Židů dověděl se, že

POKOJ; Dějiny zjevení božího v Novém zAkoné.

- 114 -

Ježíš jest tu, proto přišli, netoliko pro Ježíše, nýbrž i aby viděli Lazara, kterého Ježíš vzkřísil z mrtvých. Veleknězi pak pomýšleli zabít i Lazara, protože mnozí ze Židů pro . něho odcházeli a věřili v Ježíše.

Poznámky. Nard jest indická rostlina (Valeriana latamansi), z níž za starověku se připravoval drahý olej.

Římská libra == 325 gramům.

Tři sta peněz, totiž denárů, asi 225 K.

Jidáš byl pokladníkem sboru apoštolského. Apoštolé měli společné jmění z prodaného majetku učedníkův až dobrovolných darů věřícího lidu.

Protože Kristus Pán nazval vyhlášení masť skutkem dobrým (Mat. 26, 10) a protože bránil Marie proti Jidášovi a naznačil, že bude oslavována za čin svůj po celém světě křesťanském, žádný náklad na stavbu a výzdobu chrámu Páně, na posvátná roucha a posvátné nádoby není zbytečné utrácení peněz, nýbrž skutek bohumilý a záslužný.

Poučení. Přispívejme podle možnosti na stavbu a výzdobu chrámů Pane. Tím uctíme Pána Ježíše jako Marie a budeme účastni slávy její.

§ 37. Ježíš vjíždí slavně do Jerusalema.

(9. Nisanu - v sobotu.) l. Ježíš sedá na oslátko;

Mat. 21, Když se přiblížili k Jerusalemu a přišli k Betfage na 1-9. hoře Olivetské, Ježíš poslal dva učedníky a řekl jim: „Jděte do městečka, které jest proti vám, a naleznete hned oslici přivázanou a oslátko s ní. Odvažte a přiveďte je ke mně. fiekne-li vám kdo co, rcete, že Pán jich potřebuje, a hned je propustí." Toto všecko stalo se, aby se naplnilo, co bylo pověděno skrze proroka/í'kou-eíh-o ^Povězte Dceři síónské:

Aj, král tvůj bere se k tobě tichý, sedě na oslici a na oslátku, mláděti soumarově.^;-

Učedníci šli a učinili, jak jim přikázal Ježíš. Přivedli oslici i oslátko, vložili na ně roucha svá a posadili jej svrchu. Mnohý pak zástup prostíral roucha svá na cestu. Jiní sekali ratolesti se stromův a metali je na cestu. Zástupové, kteří šli napřed i kteří byli vzadu, volali řkouce:

„Hosana synu Davidovu! Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně. Hosana na výsostech!" Tuto poctu vzdávali

115

illá

o,n m -l
•tí o ^-
•^ o h-1> m P-i
TO

n >g -o ;L. ..

§ •a 11 "

s?^|a

=3 § g -^ .

šá-a ^

BC (3 .B O >N
03 o o es ^ Pí > a

" f1 ^d' ^^^

g ^ ig na C-Ta

fl

S S

Λ

>® .

M ^s g a a

s, ri
% |
•a ."S

a 's .

03

S
^1 III
^0
-s a s a a s s r s o " a ^ -3 , .

. i'N +> ""**.

§? : oi s r

S § fi t t "

co "3 s c-3

^
^||
.0 pQ ^ ru^ 'A
ll^li
' .ri ^3 ^-D
ñ •S g ^g a
; ^-A! b- T)
.o ^s „ na ;t^
-SS

Luk. 19, 41-44.

- 116 - -

Ježíšovi, protože slyšeli, že vzkřísil Lazara. Farizeové nesli těžce slávu Ježíšovu a pravili mezi sebou: „Vidíte, že nic neprospíváme? Aj, všechen svět hrne se za ním" (Jan 12, 17-19). Proto domlouvali Ježíšovi: „Mistře, pokárej učedníků svých!" Ale Ježíš řekl jim: „Pravím vám, budou-li tito mlčeti, kamení bude volati" (Luk, 19, 39-40).

Poznámky. Městečko Betfage leželo na hoře Olivetské mezi Betanií a Jerusalemem.

Když Ježíš skonal, učedníci mlčeli, ale kamení mluvilo, neboť země se třásla a skály se pukaly. To byla mohutná mluva o božství Kristově.

Při tomto slavném vjezdu Ježíš naplnil nejenom proroctví Za-chariášovo (9, 9) o jždě na oslátku, nýbrž i obraz Iberánka velikonočního, který 10. Nisanu měl být připraven, aby 14. Nisami mohl být obětován.

Církev oslavuje vjezd Ježíšův do Jerusalema každoročně v neděli Květnou a každodenně při mši sv. (při Sanctus).

Poučení. Vítejme i my s radostí a slávou Krista Pána, kdykoli se k nám blíží na oltáři při mši sv. nebo do srdce našeho při sv. přijímání!

/ 2. Ježíš pláče nad Jerusalemem.

Když Ježíš se přiblížil vida město, plakal nad ním řka: „O, bys poznalo i ty, a to v tento den švů], co jest ti k pokoji; ale nyní jest to skryto před očima tvýma. Neboť přijdou na tebe dnové, nepřátelé tvoji obklíčí tě náspem, oblehnou tě a zouží tě se všech stran. Na zemi porazí tebe i syny tvé, kteří jsou v tobě, a neostaví v tobě kamene na kameni, protože jsi nepoznalo času navštívení svého."

Když Ježíš vešel do Jerusalema, odebral se do chrámu. Protože však byla již hodina večerní, pohleděl na všecko vůkol a vyšel se dvanácti do Betanie (Mař. 11, 11).

Druhého dne vrátil se do Jerusalema.

Poznámky. Ježíš, pláče nad hlavním městem vlasti své, posvětil slzami svými lásku k vlasti.

Hlavní město židovské mělo ještě nyní čas a příležitost uznati Ježíše mesiášem, ale nechťelo. Z toho poznáváme, ze lze odporovati milosti boží.

Proroctví Kristovo o zkáze Jerusalema splnilo se doslova r. 70 . po Kr., jak se dovídáme z Dějin války židovské od Josefa Flavie (Ť kolem r. 100 po Xr.).

Poučení. Jako Kristus plakal nad zatvrzelým Jerusalemem, tak pláče dosud nad zatvrzelým hříšníkem. Neodporujme nikdy volání jeho! Kdo ví, neni-li to příležitost poslední, které nám dopřává ke spáse naší?

A - 117 -

^
^ (10. Nisanu - v neděli.)

Ježíš vešel do chrámu božího, vymítal všechny prodává- Mat. 21, v. i, ji < - í. u kupující v chrámě a zpřevracel stoly penězoměn- 10-16. cíl v ; i stolice prodávajících holuby. Řekl jim: „Psáno jest: Dii ni můj bude slouti dům modlitby, ale vy jste jej iirínili peleší lotrovskou."

I přistoupili k němu slepí a kulhaví v chrámě a on uzd Divil je. Když veleknězi a zákoníci viděli divy, které rinil Ježíš a pacholata, jež volala v chrámě a pravila:

„Iliisu, iia synu Davidovu!" rozhněvali se a řekli Ježíšovi:

„Slyšíš, co tito praví?" Ježíš řekl jim: „Ovšem. Nečili jste nikdy; Z úst nemluvnátek dokonal jsi chválu?"

Když byl večer, Ježíš vyšel opět z města (Mař. 11, 19).

Poznámky. Dům můj bude slouti dům modlitby (Is. 56, 7), ale vy jato jej učinili peleší lupičskou (Jerem. 7, 11).

Slova: „Z úst nemluvnátek..." jsou vyňata ze žalmu 8 (v. 3). Tonlo žalm mluví o chvále vzdávané Bohu Tvůrci od veškerého

stvo-i-piii, i od nemluvnat. Ježíš, dovolává se tohoto žalmu, prohlašuje se lidem i pánem tvorstva. .'

ložil vyčistil chrám dvakrát: na počátku veřejného života svého 11, lili konci. Svatá horlivost o cest boží jest první a poslední čin jeho.

Poučení. Svět se nezměnil. Maličci, lidé prostí, uznávají Boha a u. Sluji joj, avšak velící, duchové nadutí, neuznávají Boha a nepodrobují .'' /iAl<onu jeho. Nepřijde se nikdy k těmto posledním!

§ 38. Ježíš učí v chrámě naposled.

(1.1. a 12. Nisanu - v pondělí a úterý.)

• Infttň dva dni (pondělí a úterý) Ježíš věnoval Jerusa-Iriiii, Hiiu.ý.c se získati jej. Ve dne učil v chrámě, v noci pn-li/vn,l mi, horo Olivetské (Luk. 21, 37) - někdy v Betami au, lioritii Olivetskou (Mat. 21, 17). Tam našel po-i..iatUn»tvu u krbu přátel svých. Z posledních řečí jeho aht'Amp prliniiioiitiúie si: 1. podobenství o svatbě krá-i" l; A, L'. ('(<'• 11 potiizi daně, 3. kletbu nad nevěřícími záko-iiil ', 11. fu.ci/.cjl H, 5. chválu oběti vdoviny.

, 3"

- 118 - I. Ježíš rnlvl podobenství o svatbě královské.

Ježíš mluvil jim opět v podobenstvích řka:

Mat. 22, „Podobno jest království nebeské člověku králi, který ~13- učinil svatbu synu svému. I poslal služebníky své, aby povolali pozvaných na svatbu; ale pozvaní nechtěli přijíti. Opět poslal jiné služebníky řka: Povězte pozvaným: A], oběd svůj připravil jsem, volové moji a dobytek krmný jest zbit a vše jest hotovo. Pojd'te na svatbu! Ale oni nedbali a odešli, ten do dvora svého, ten po obchodě svém. Ostatní pak zjímali služebníky jeho, ztýrali je a zabili je. Když to uslyšel král, rozhněval se, poslal vojska svá, zahubil vrahy ty a zapálil město jejich. Potom řekl služebníkům svým: Svatba sice jest hotova, ale ti, kteří byli pozváni, nebyli hodní. Proto jděte na rozcestí, a kterékoli naleznete, pozvete na svatbu. Služebníci jeho vyšli na cesty a shromáždili všechny, které našli, zlé i dobré, a svatba byla naplněna hodovnicí. Vsel pak král, aby pohleděl na hodovnicku. I ušel tam člověka, který nebyl oděn rouchem svatebním. Sekl mu: Příteli, kterak jsi sem vešel, nemaje roucha svatebního? On však oněměl. Potom král řekl ke služebníkům: Svažte ruce i nohy jeho a uvrzte jej do temností zevnitřních. Tam bude pláč a skřípění zubů."

Poznámky. Král jest Bůh Otec; syn jeho jest Syn boží; nevěsta jest církev starozákonná a novozákonná; hostina jest účastenství v církevních pokladech zde i na věčnosti; služebníci dříve vyslaní jsou proroci starozákonní a služebníci později posláni jsou Jan Křtitel a apoštolé;

pozvaní jsou Židé; rozcestí jest území pohanské; vojsko jsou Ííimané, kteří zbořili Jerusalema, pobili přes milion Židův a rozprášili ostatní po celém světě; návštěvou královou v síni hodujících mini se soud;

člověk, nemající roucha svatebního, jest křesťan, který jest členem církve, ale nemá milosti posvěcující. Na východě králové dosud posílají pozvaným sváteční roucha (kaftany), aby i chudí s bohatými zasednouti mohli ke královské tabuli bez ostychu. Proto jest veliká nezdvořilost. zamítnouti roucho nabízené a chtíti přece hodovati u tabule královské. Podobná nezdvořilost a opovržlivost jest pohrdnutí milostí posvěcující, kterou Bůh každému nabízí, a chtíti přece dojíti radostí nebeských. Svázáním vetřelce jest naznačena neschopnost pracovat po smrti o spásu své.

Z tohoto podobenství učíme se dvěma důležitým pravdám, že a) členy církve Kristovy na zemi nejsou pouze spravedliví, nýbrž i hříšníci a b) že pouhá víra beze skutků nedostačuje ke spáse. Člověk bez roucha svatebního měl viru, jinak Bůh nenazýval by ho přítelem.

- 119 -

Poučení. Vážme si roucha svatebního, milosti posvěcující. Milost posvěcující uvádí nás v příbuzenstvo boží a dává nám právo k blaženosti věčné. ^~* •'•11,11,11,11,.

'' /2.1 Ježíš mluví o penízi daně.

Farizeové odešli a radili se, jak by Ježíše polapili Mat. 22, v řeči. I poslali k němu učedníky své s herodiány a 16-22. pravili: „Mistře! víme, že jsi pravdomluvný, že učíš vpravdě cestě boží a že nedbáš na nikoho, neboť ty nehlédíš na osobu lidskou. Proto pověz nám, co se ti zdá? Jest dovoleno dávat daň císaři čili nic?" Ježíš poznal zlobu jejich a řekl: „Co pokoušíte mne, pokrytci? Ukažte mi peníz daně." Oni podali mu peníz. Ježíš řekl jim: „či jest tento obraz a nápis?" Oni řekli mu: „Císařův." Ježíš řekl jim: „Tedy dávejte císaři, co jest císařovo, a Bohu, co jest božího." Když vyslanci uslyšeli to, divili se, opustili jej a odešli, l ^ ^ , ;•'• .

-----B,^~l-

Poznámky. Farizeové poslali k Pánu. Ježíši učedníky své (stranu národní) s herodiány (střelnou vládní). Odpoví-li Ježíš kladně, popudí proti sobě stranu národní. Strana národní nesla nerada vládu římskou a uznávala jenom vládu boží. Odpoví-li záporně,

bude mít proti sobě stranu vládní. Strana vládní dovede odstraniti buřiče, třeba za, ním stál celý národ.

Peníze, jimiž se platí v zemi, jsou důkaz, kdo jest v zemi pánem, protože raziti peníze jest právo 'korunní.

Kristus prohlásil, že národ trvale jest poddán císaři, ale zároveň Bohu; císaři ve věcech světských, Bohu ve věcech duchovních. Proto nenarazil ani u strany vládní ani u strany národní.

Poučení. Ježíš, odděliv moc světskou od moci duchovní, položil základ k trvalému řádu společenskému. Vrchnost světskou drží věta. „Dávejte Bohu, co jest božího“, aby se nezvrhla v tyranství, a lid drží věta: „Dávejte císaři, co jest císařovo“, aby se nebouřil.

3. Ježíš vyslovuje kletbu nad nevěřícími zákoníky a farizeji.

/Eěda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci, protože Mat. 23, vzděláváte hroby prorokův a ozdobujete hroby spravedli- 29-39. vvch a říkáte: „Kdybychom byli bývali za dnův otců našich, nebyli bychom účastníci jejich v krvi proroků.“ Proto dosvědčujete sami-sobě, že-e jste synové těch, kteří zabíjeli proroky. I vy naplňte míru otců svých! Hadové, plémě ještěřčí, kterak utečete před soudem ohně pekelného? Proto, ip-j, já posílám k vám proroky a mudrce a zákoníky

120

a z těch některé zabijete a ukřižujete a některé z nich budete bičovati v synagogách svých a budete je pronásledovati z města do města, aby přišla na vás všeliká krev spravedlivá, která byla vylita na zemi od krve Ábele spravedlivého až do krve Zachariáše, feyna Barachiášova^ kterého jste zabili mezi chrámem a oltářem. Zajistě, pravím vám: Všecky ty věci přijdou na pokolení toto. Jerusaleme, Jerusaleme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří byli k tobě poslání. Kolikrát chtěl jsem shromážditi syny tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a ty jsi nechťel. Aj, zanechán bude vám dům váš pustý. Neboť pravím vám: Neuzříte mne od této chvíle, až řeknete: „Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně.“V

Poznámky. Farizeové, pronásledující Krista a apoštoly, dosvědčují sami sobě, že jsou synové těch, kteří zabíjeli proroky, ba že jsou ještě horší. Neboť otcové jejich pronásledovali pouze proroky, ale oni pronásledují toho, o němž prorokovali proroci, totiž mesiáše a vyslance jeho.

Zachariáš, syn velekněze Jojady, byl zavražděn za 8. krále jud-ského Joasa. Velekněz Jojada pro zásluhy své měl ještě druhé jméno Barachiáš - Požehnaní Páně.

Chrást podle prorokův (Ag. 2, 8; Mál. 3, 1) měl býti slavný příchodem mesiášovým, ale zůstane pustý, protože Židé mesiáše odtud vyhnali.

Pán Ježíš předpovídá Židům^ že ho uznají mesiášem, až přijde po druhé na svět (k soudu).

Poučení. Ježíš přišel spasiti všechny lidi, ale přece největší pozornost věnoval svému národu, své vlasti a hlavnímu městu jejímu. Poučil nás tudíž, že jest milovati vlast svou více než cizinu. Poučil nás také, v čem láska k vlasti záleží. Ježíš hleděl spasiti svůj národ a truchlel, když viděl jej ubíhati v záhubu. I my hledme prospívati vlasti své duchovně a hmotně a dělme se s ní o radost i bol!

4. JezfS chválí obět vínoviní.

Ježíš posadil se naproti pokladnici a díval se, kterak zástup metal do ní peníze. Mnozí bohatí metal do ní mnoho. Přišla také jedna chudá vdova a vrhla do pokladnice dva haléře. Ježíš, svolav učedníky své, řekl jim: „Zajistě, pravím vám, že tato chudá vdova více uvrhla nežli všichni, kteří metal do pokladnice. Neboť všichni metal z toho, co jim zbývalo, ale tato dala ze své chudoby vše, co měla, všechnu živnost svou.“

- 121 -

Poznámka. Chudá vdova dokázala obětí svou, že miluje Boha dokonale; neboť dokonalá láska jest hotova obětovati vše pro osobu milovanou.

Zena vhodila do pokladnice 1 kvadrans s: -,1^ asu = 2 h. As = •1 kvadrantům = ^in denáru = 0'075 K. v

Poučení. Bůh nehledí, jak veliký jest dar, nýbrž z jakého úmyslu jest věnován. Nejlepší úmysl jest láska k Bohu. Snažme se každý dobrý ekutek činiti z lásky k Bohu.

/ § 39. Ježíš mluví o zkáze Jerusalema a konci světa.

Mat. 24,

Ježíš vyšel z chrámu a odcházal. Učedníci jeho při- lvial- ^ stoupili, aby mu okázali stavení chrámové. On však odpověděl a řekl jim: „Vidíte vše to? Zajistě, pravím vám:

fiímský cvrtas z. dob Kristových, jinak kvadrant.

Nezůstane tu kámen na kameni, který by nebyl zbořen.“ Když seděl na hoře Olivetské, přistoupili k němu učedníci samotni a pravili: „Pověz nám, kdy budou věci tyto a\ které bude znamení příchodu tvého a skonání světa?“ Ježíš odpověděl a řekl jim: „Hleďte, aby vás nikdo n®^ .svedl. Neboť mnozí přijdou ve jménu mém,

kterí budou říkati: Já jsem Kristus a svedou mnohé. Budete slyšeti o válkách a o pověstech válečných. Hled'te, abyste nebyli přivedeni z míry. Tyto věci zajisté musí se státi, ale ještě není konec. Neboť povstane národ proti národu a království proti království. Bude mor, hlad a zemětřesení na" všech místech. Ale všechny tyto věci jsou počátek bolesti. Tehdy budou vydávati vás v soužení a budou vás usmrco-vati. Budete v nenávisti všem národům pro jméno mé.

- 122-

Tehdy mnozí budou se horšiti, vespolek se zrazovati a navzájem se nenáviděti. Mnozí proroci falešní povstanou a svedou mnohé. Protože rozmnoží se bezbožnost, ustydne láska mnohých. Ale kdo setrvá až do konce, ten bude spasen. Toto evangelium království bude kázáno po všem .světě na svědectví všem národům. Potom přijde konec.

Lj.¹¹! sProto až užíte ohavnost zpuštění, která jest předpověděna : od Daniele proroka, jak stojí na místě svatém, kdo čte, rozuměj, tehdy ti, kteří jsou v Judsku, neutíkejte na hory. Kdo jest na střeše, nesestupuj, aby vzal něco z domu svého. Kdo jest na poli, nevracej se, aby vzal sukní svou. Modlete se,' aby útěk váš nebyl v zimě ani v sobotu. Neboť tehda bude soužení veliké, jakého nebylo od počátku světa až dosavad, ani již nebude. Kdyby nebyli ukřátceni dnové ti, nebyl by zachován nižádný člověk, ale pro vyvolené budou ukřátceni dnové ti. Tehdy řekne-li vám kdo: Aj, tuto jest Kristus nebo tamto, nevěřte! Neboť povstanou falešní Kristové a falešní proroci a budou činiti divy a zázraky veliké, takže by byli uvedeni v blud, kdyby to bylo možné, i vyvolení. Aj, předpověděl jsem vám to. Proto řeknou-li vám: Aj, na poušti jest! nevycházejte. Aj, ve skryších! nevěřte. Neboť jako blesk vychází od východu a svítí až na západ, tak bude příchod Syna člověka. Kdekoli bude tělo, tam shromáždí se i orlové. Hned po soužení těch dnů slunce se zatmí, měsíc nedá světla, svého, hvězdy budou j padati s nebe a moci nebeské'budou se pohybovati. Tehda ukáže se znamení Syna člověka na nebi. Tehda všechna pokolení země budou kvíliti a viděti Syna člověka přicházejícího v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností.

<'Ti pošle anděly'své s troubou hlasu velikého a oni shromáždí vyvolené jeho ode čtyř větrův, od jednoho konce nebes až do druhého konce jejich. Od stromu fíkového učte se podobenství. Mládne-li již ratolest jeho a pučí-li listí,, víte, že blízko jest léto. Tak i vy. Až užíte všechny věci ' tyto, vězte, že jest blízko přede dveřmi. Zajisté, pravím " vám: Pokolení toto nepomine, až se stanou všechny věci ty. Nebe a země pominou, ale slova má nepominou. O dni tom však a hodině neví nikdo, ani andělé nebesí, pouze Otec sám. Ale jako bylo za dnů Noemových, tak bude i příchod

-124?:-,

Syna člověka. Neboť jako za dnů před potopou jedli, pili, ženili a vdávaly se až do dne toho, kterého Noe vešel do korábu, a nevěděli o tom, až přišla potopa a zachvá-tila všechny, tak bude i příchod Syna člověka. Tehda budou dva na poli. Jeden bude přijat a druhý zpět ponechán. Dvě budou mlíti při žnovu. Jedna bude přijata a druhá zpět ponechána. Proto bděte, neboť nevíte, ve kterou hodinu přijde Pán váš. Ale toto vězte, že kdyby hospodář věděl, ve kterou hodinu přijde zloděj, bděl by zajisté a nedal by podkopati domu svého. Proto i vy budete hotovi, protože nevíte, ve kterou hodinu přijde Syn člověka. Kdo, myslíš, jest služebník věrný a opatrný, kterého ustanovil pán jeho nad čeledí svou, aby jim dával pokrm včas? Blahoslavený služebník ten, kterého pán přijda nalezne tak činícího. Zajisté, pravím vám: Nade všemi statky svými ustanoví jej. Kekl-li by však služebník ten v srdci svém: Prodlévá pán můj přijíti, počal-li by bítí spoluslužebníky své a jedl-li a pil-li by s opilci, pán služebníka toho přijde v den, ve který on se nenaděje, a v hodinu, ve kterou on neví, vyloučí jej a vykáže mu místo jeho mezi pokrytci. Tam bude pláč a skřípění zubů."

Poznámky. Ježíš vyšel z chrámu v úterý odpoledne (12. Nisami);

Ostatní čas pozemského života svého chtěl trávití tiše mezi přáteli a učedníky svými v Betami.

Hora Olivetská jest vysoká 830 m. Moři a 800 m, Sión,777 m a Běžela 770 m.

Židé věřili, že konec světa a zkáza Jerusalema dostaví se v jednu dobu. K té domněnce vedli je proroci starozákonní (Is. 24) a Kristus Pán sám (Mat. 23, 37-39), protože, mluvíce o soudu .nad Jerusalemem, vzpomínají zároveň soudu nad celým světem.

-Ježíš udává znamení společná, jež budou předcházeti i zkázu Jerusalema i konec světa. Vystoupí falešní proroci, nastane soužení národů (válkami, hladem, morem, zemětřesením), ukáží se znamení na nebi, věřící budou pronásledováni, mnozí odpadnou od víry a z těch, kteří neodpadnou, mnozí ochabnou v lásce, evangelium budě kázáno po celém světě. ~f

Pronásledování zkouší pravost víry a lásky. Pronásledování uvede mnohé z míry, takže odpadnou a stanou se zrádci a nepřáteli těch, kteří věrní.

[Ježíš neodddělil přesně znamení předcházejících zkáz Jerusalema od znamení předcházejících konec světa, aby lidé, kteří dožijí se zkázy

Joruyu.ltimu., moli iilimz konce světa a jistotu, že se splní i druhá polovice proroků, v. n. li HO první polovice. Proroctví o zkáze Jerusalema rijiliili) nn ilii vnDi.ili podrobností, jak dokazují Dějiny války židovské, se-jiř!ii,in'i iii.i iii"il,iMio svědka, židovského kněze Josefa Flavia (*j" kolem r. 100 pii Kr.),

r~ - / Ziili.inriii zkázy Jerusalema bude ohavnost zpuštění na místě n) ii,i,i'iiii, předpověděná prorokem Danielem (9, 27). Ohavnosti zpuštění nit iitlniň svatém myslí se znesvěcení chrámu jerusalemského. Takové KiiuMvfftiut stalo se v občanské válce, vzniklé mezi politickými stranami židovskými, krátce před obležením římským. Křesťané jerusalemsťi viilfli ve znesvěcení tom znamení zkázy Jerusalema, proto utekli za Jordán do města Pely a zachránili se do jednoho77

Utíkati v zimě nebo v sobotu, t. j. v dobu, která ztěžuje útěk. N; i, základě zákona božího o svěcení soboty (II. Mojž. 16, 29) synagoga prohlásila za hřích těžký konati v sobotu delší cestu než 2000 loket. To byla tak zvaná cesta sobotní.

- „Kdekoli bude tělo..." To jest přísloví a obraz rychlého a jistého příchodu.

„Hned" jest doba mezi zkázou Jerusalema a koncem světa. V očích božích doba ta jest krátká, protože u Boha den jediný jest jako tisíc let a tisíc let jako den jediný (II. Petr. 3, 8).

fw , . 'Znamení, jež budou předcházeti pouze konec světa, jsou: Převrat soustavy sluneční, znamení kříže na nebi, příchod andělů-J

-s»' Jest blízko přede dveřmi příchod Páně a soud jeho.

Že pravdivá jsou slova Kristova, dosvědčí sami Židé. Židé dožijí-se i zkázy Jerusalema i konce světa.

Ze slova o zkáze Jerusalema a o konci světa jest bráti tak, jak³ byla řečena, že na nich nelze ničeho měniti a že se skutečně naplní, sám Kristus potvrdil slovy: „Nebe a země pominou..."

Sám Bůh zná čas, kdy nastane konec jednotlivého člověka i celého nvta, ale žádná bytost stvořená. Bůh nezjevil této pravdy lidem, aby stále bděli a stále pracovali o spáse duše.

V jakém stavu soud Páně koho zastihne, to bude rozhodovati o celé věčnosti jeho. Ze dvou pracujících na poli jeden bude přijat, ••"tiž od andělů bude přidělen k počtu vyvolených, kdežto druhý bude zpět ponechán, totiž propadne soudu božimu. Podobně stane se ženám ii žernovu.

Poučení. Náš konec světa jest smrt a naše znamení jsou rozličné pokyny, kterými Bůh upozorňuje nás na příchod svůj, zvláště nemoc. l'n>li) kdykoli vážně onemocníme, pokládejme to za pokyn shůry a připravme se na věčnost.

Mat. 26, 1-13.

-S436-- .

§ 40. Ježíš napomíná ke stále bdělosti a pracovitosti.

Protože nikdo neví, kdy Bůh povolá jej k soudu, jest mu stále bdíti a pracovati na spáse duše. Proto Kristus napomenul apoštoly: „Střežte se, aby srdce vaše nebyla snad obtížena obžerstvím a opilstvím a pečováním tohoto života a nepřišel na vás ten den náhle. Jako osidlo přijde zajisté na všechny, kteří obývají na svrchu vsí země. Proto-bděte a modlete se každého času, abyste hodní byli ujíti všech těch věcí, které se udají, a postaviti se před Synem člověka" (Luk. 21, 34-36). Toto napomenutí Ježíš znázornil dvěma podoběnstvími l. o desíti pannách a 2. o hřivnách.

iS^U /I. Podobenství o desíti pannách.

Ježíš řekl:

„Tehdy království nebeské bude podobno desíti pannám, které vzavše lampy své, vyšly vstříc ženichovi a nevěstě. Pět z nich bylo pošetilých a pět opatrných. Pět pošetilých, vzavše lampy, nevzaly s sebou oleje, ale opatrné vzaly olej v nádobách svých s lampami. Když ženich prodléval, dřímaly všechny a usnuly. Ale o půlnoci strhl se křik: A, ženich jde, vyjděte mu vstříc! Tehdy vstaly. všechny panny ty a chystaly lampy své. Pošetilé řekly opatrným: Dejte nám z oleje svého, protože lampy naše hasnou. Opatrné však odpověděly a pravily: Nikoli. Snad by se nedostalo ani nám ani vám. Jděte raději k prodávacům a kupte si. Když šly kupovati, přišel ženich. Ty, které byly hotovy, vešly s ním na svatbu a dveře byly zavřeny. Naposled pak přišly i ty ostatní panny řkouce: Pane, pane, otevři nám! On však odpověděl a řekl:

Zajisté, pravím vám: Neznám vás.

Bděte tedy, protože nevíte dne ani hodiny."

Poznámky. Tehdy, t. j. o dni soudu. Toto podobenství opírá se o židovské obřady svatební. Svatby elavávaly se u Židů v noci. Ženich, jsa provázen mládenci, odebral se do domu nevěstina. Nevěsta očekávala ho s družicemi svými. Družice měly lampy s olejem na žerdích, aby provázely průvod svatební do domu ženichova. V domě ženichově: /byly svatební hody.

127

Ženich joul .ložin Kř'intiin, iirvunl.n. clrkov, riiriiriiri.iiii iiiiilil HO křřptini'-, hořictmi liuii), i,i.iii iniliilHL, |<iIHV('ici,i|cl, iil". i(iri |iriilML.rilky, Jiinii lii'f'nt'ii,iio za pomoci liii^l IniluNt iinNvi"ruili'l v Holin 7,iirlN)Viivn.jl, roy.iiiiiiróii.ji ft obnovuji. l'ri>|lll'ivú,iitiu ziiiiiirlinvviii Ji'Nl, ji(iy,t4n.i'f'iiii, tliiUii Kívi)l.)H pozom-l. "ho, usnutím jiniimi Biiiii ' i iii.riii " |fi|jiilcl /vnl(L.riil) o vscoecnóm li i.iii"ii iii>inoii(li.'^(.li

Hd/.iiiiivniioi, že v den 11 M i.uiii.li mil cr/tch wlyliih si přivlastniti.
 .•:kHan[ii 'A ĎdriiiltuiU 31.1.
 nulu 11. l 'i Jlts tlułn-ých l

Ti.!,, ||u||IIIIUIINÍ,VI lili.

•i.r.ijr, •Ar r.lrlíuv Kristova na zemi nezáleží

Mat. 25, 14-30.

lii.il.iti .. ,iru.v'iiillí Valili, uvili'?, i z liriaillkũ.

1*i*uuril. NtiOililJiivijijiii" riu liché naději, že budeme-pečovati o spásu ,l. il unii iuziloji. Mohli bychom se zklamati. „Bděte, protože nevíte iliin líni hiidiny," praví Kristus Pán.

2. Podobenství o hřivnách.

Jtížia promluvil ještě podobenství o hřívnách. Ílékl: „Iako zajisté člověk jda na cestu, povolal služebníků svých ;i, rozdal jim statek svůj. Jednomu dal pět hřiven, jinónni dvě ii jinému jednu, každému podle zvláštní schopnosti, a odešel hned. Ten, který vzal pět hřiven, odeřel, těžil jimi a získal jiných pět. Také i ten, který vzal ilvň, zinkal jiné dvě. Ale ten, který vzal jednu, odešel, zakopá.! ji do země a skryl peníze pána svého. Po dlouhém' (*U.NO přišel pán služebníků těch a učinil počet s nimi. Tón, který byl vzal pět hřiven, přistoupil a podal pět hřiven jiných řka: Pane, pět hřiven dal jsi mi, aj, pět jiných nadto jsem získal. Pán jeho řekl mu: Dobře jsi jednal, služebníku dobrý a věrný! 2e jsi byl věrný nad málem, nad mnohem tě ustanovím. Vejdi v radost pána rívého. Také ten, který vzal dvě hřivny, přistoupil a řekl: l';uie, dvě hřivny jsi mi dal, aj, dvě jiné jsem získal. Pán Joho řekl mu: Dobře jsi jednal, služebníku dobrý a věrný! 7iQ jsi byl věrný nad málem, nad mnohem tě ustanovím. Vejdi v radost pána svého. Konečně přistoupil i ten, který 7'/.;i, i jednu hřivnu, a řekl: Pane, vím, že jsi člověk přísný. ^íieš, kde jsi nerozséal, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. Proto ln'í.1 jsem se, odešel jsem a skryl jsem hřivnu tvou do země. Aj, tu máš, co jest tvého. Pán jeho odpověděl a řekl mu:

Služebníku zlý a lenivý! Věděl jsi, že žnu, kde jsem ne-inzaóval, a sbírám, kde jsem nerozsypal. Proto měl jsi

- 128;j-

peníze mé dáti penězoměncům, a já přijda byl bych vzal, co jest mého, s úrokem. Vezměte tedy od něho hřivnu a dejte ji tomu, který má deset hřiven. Neboť každému majícímu bude dáno a bude míti hojně. Tomu pak, který nemá, i co se zdá, že by měl, bude odňato. A služebníka neužitečného uvrzte do temností zevnitřních. Tam bude pláč a skřípění zubů."

Poznámky. První větu podobenství dolož: „tak učiní i Syn člověka.“

Člověk jdoucí na cestu jest Pán Ježíš ubírající se do nebe; služebníci jsou věřící, zvláště apoštolé a nástupci jejich; hřivnami myslí se rozličné milosti a dary, které Kristus rozdál podle vůle své a podle úřadu jednotlivých učedníků. Kdo užívá milosti božích za tím účelem, za kterým mu byly dány, dojde odplaty v nebesích. Ta odplata bude větší nebo menší podle toho, zda více či méně s milostí boží působil. Taci služebníci jsou věrní nad málem, protože vše, čím jsou a co mají zde na světě, jest nepatrné, srovná-li se se statky nebeskými. Ze by Kristus chtěl žiti, kde nerozséval, a sbíratí, kde nerozsypal, jest výmluva a zároveň pomluva, protože Kristus není nespravedlivý. Kristus vsak připouští tuto výčitku služebníka líného, poněvadž se jí sám odsoudil. Neboť kdo zná vůli boží a neplní ji, jest jeden trestu (Luk. 12, 47). Kristus zmiňuje se o penězoměncích, neschvaluje lichvářství, nýbrž ukazuje, jak líný jest onen služebník, nechává-li úplné ladem ležeti peníze svěřené. Člověk, který neužívá milosti boží, pozbyvá ji. Bůh mu ji odnímá a přenáší ji na jiné, hodnější členy církve.

Poučení. Všichni přijali jsme od Krista Pána hřivny v počtu nestejném. Nenechávejme jich ležeti ladem, ani nezneužívejme jich, nýbrž těžme jimi ke cti boží a blahu bližního, abychom před soudnou stolicí Kristovou mohli vyznati: „Pane, pět hřiven jsi mi dal, ať, pět jiných nadto jsem získal.“

Příprava k soudu (Mat. 25, 81-33).

§ 41. Ježíš mluví o posledním soudu.

Když Ježíš byl napomenul učedníky své, aby stále byli připraveni na poslední soud, vyličil jim ještě, jak poslední soud bude se konati. Kekl:

„Až přijde Syn člověka u velebnosti své a všichni andělé s ním, tehda posadí se na trůně velebnosti své. Před něho budou shromážděni všichni národové. On rozdělí je od sebe, jako pastýř odděluje ovce. od kozlův, a postaví ovce zajisté na pravici své, kozly však na levici.

129

Soud spravedlivých (Mat. 25,-34-40).

Soud hříšníků (Mat. 25/:

41-45).;

Tehda řekne král těm, kteří budou na pravici jeho: Pojd'te, požehnaní Otce mého! Vládněte královstvím, které jest vám připraveno od ustanovení světa. Neboť jsem lačněl a dali jste mi jísti; žízněl jsem a dali jste mi pítí; hostem jsem byl a přijali jste mne; neoděh jsem byl a přioděli jste mne; nemocen jsem byl a navštívili jste mne? v žaláři jsem byl a přišli jste ke mně.

Spravedliví odpovědí mu a řeknou: Pane, kdy jsme tě viděli lačného a nakrmili jsme tě? žíznivého a dali jsme ti nápoje? Kdy jsme tě viděli hosta a přijali jsme tě? nebo neoděného a přioděli jsme tě? Nebo kdy jsme tě viděli nemocného noho v žaláři a přišli jsme k tobě? Král odpoví a řekne jim: Zajisté, pravím vám: Pokud jste to učinili jednomu z těchto bratří mých nejmenších, učinili jste to nulo.

Polom řekne i těm, kteří budou na levici: Odejděte ode mno, zlořečení, do ohně věčného, který jest připraven d'áblu a andělům jeho. Neboť jsem lačněl, a nedali jste mi jísti; žízněl jsem, a nedali jste mi pítí;- hostem jsem byl, a nepřijali jste mne; neoděh jsem byl, a neoděli jste mne; nemocen a v žaláři jsem byl, a nenavštívili jste mne.

Také oni odpovědí mu a řeknou: Pane, kdy jsme tě viděli pěného nebo žíznivého nebo hosta nebo neoděného nebo nemocného nebo v žaláři, a neposloužili jsme ti?

On odpoví jim a řekne: Zajisté, pravím vám: Pokud jste toho neučinili jednomu z těchto nejmenších, ani mně jste toho neučinili.

Tito půjdou-do trápení věčného, ale spravedliví do života věčného."; s ??,;'/,

Poznámka. Kristus odůvodňuje rozsudek svůj při posledním soudu pouze skutky viditelnými, protože při posledním soudě všichni lidé mají býti přesvědčeni důkazy, že Bůh soudí spravedlivě, člověku však více platí důkazy viditelné než neviditelné. Kristus jmenuje šest skutků milosrdenství tělesného. K těmto šesti církev přidala sedmý:

..mrtvé uctivě pochovávat" na základě Starého zákona (Sir. 38, 16 a Tub. 12, 12).

Poučení. Při posledním soudu hlavní váha klade se na dobré okn.ky. Neopomíjeme žádné příležitosti, kdy můžeme něco dobrého vy-li i iiiiil i ke cti boží nebo k prospěchu bližního. Potom Kristus řekne i iiii.in: „Pojd'te, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím, které jest 11 připraveno od ustanovení světa."

tiiKO.T; T)Ějiny zjevení božího v Kovem zákoně.

^

- 130 - C. Ježíšův úřad kněžský.

(Od. poslední večere do slavného vzkříšení Páně. O velikonocích - r. 30 po Kr. nebo r. 783 po založení S,íma.)

Ježíš zastával úřad kněžský tím, že se obětoval v těle Otci nebeskému za veškeré pokolení lidské, jednak aby učinil zadost spravedlnosti boží za hříchy světa, jednak aby zbavil pokolení lidské viny hříchu i trestu a zjednal mu opět přístup do blaženosti nebeské. Ježíš obětoval se v těle za pokolení lidské po celý život pozemský, ale zvláště na kříží.

„A i \'^ 42. Nepřátelé spikli se proti Ježíšovi.

nV" \'; „" v-i-' (12. Nisanu - v úterý.)

Když Ježíš dokonat všechny ty řeči, řekl učedníkům svým: „Víte, že po dvou dnech bude velká noc a Syn člověka bude zrazen, aby byl ukřižován" (Mat. 26, 1-2). Mat. 26 Tehdy sešli se veleknězi a starší lidu ve dvoře vele-8-5,14-16. kněze, který slul Kaifáš, a radili se, jak by Ježíše lstivě jali a zabili. Ale pravili: „Ne v den sváteční, aby snad nebyl rozbroj v lidu." Tehdy odešel k nim jeden ze dva-;

načti, který slul Jidáš Iškariotský, a řekl: „Co mi chcete-. dáti a já vám ho zradím?" I uložili mu třicet stříbrných;

^t Od té doby Jidáš vyhledával příležitosti, aby Ježíše zradil.

Poznámka. Třicet stříbrných byla pokuta za usmrceného otroka (II. Mojž. 21, 32).

Poučení. Jidáš prodal Krista Pána za nepatrný peníz třiceti stříbrných, aby nasytil vášeň lakoty. Od té doby lidé zrazují Pána Ježíše za cenu ještě menší, kdykoli upokojují své nezřízené vášně.

§ 43. Ježíš večer naposled s apoštoly.

(14. Nisanu - ve čtvrtek.)

Luk. 22 Přišel den přesnic, ve který bylo zabíjeti beránka 7-16. velikonočního. Ježíš poslal Petra a Jana řka: „Jděte a připravte nám beránka velikonočního, abychom jej jedli." Oni řekli: „Kde chceš, abychom připravili?" Ježíš řekl jim: „Aj, až vejdete do města, potká vás člověk, nesa džbán vody. Jděte za ním do domu, do kterého vejde, a řekněte hospodáři domu toho: Mistr praví ti: Kde jest síň, ve které bych jedl beránka velikonočního s učedníky

. • nmilli vnlko, KHJ-Igonn, Taní při-l- ill, iiiiIryJl Ink, .ialt jiní pověděl niltíii v'likoiiiiii"iifli(». Když prima lni u (IviinAct, n.pořítolu s nim. Jíekl^ ,il jtútín jínil u vámi tohoto beránka' ; budil Irpoti. Neboť pravím vám i fix HO naplní v království božím."

'11 .liwtň beránka starozákonného. Od toho, i lniáriika starozákonného beránek novo- :
iMiiliiliň chlebu, na nebi zjevný ve slávě,

•""•"i l'rli u .líní jiriiriivU večeradlo pro Pána Ježíše. I nám "i" 'iii .i.lrr 1111, příchod l'tině před svatým přijímáním. Knížka i .1.,
1111 Kri!il,i (l. ku., k. 12, ft. l) napomíná nás jménem Kristo- ' li 'li. iili.yrli li l.obí" isnvítal a u tebe zůstal, vymet' starý kvas • '•,11 i
piiliy tok nrilr.o svého. Zároveň příprav mi sál prostraný a J..i. ir, l',il> budit 11 tebe slaviti velikonoce s učedníky svými."

'S 41. .1 tížíš umývá nohy apoštolům.

l'i) večeri, když d'ábel již vnukl v srdce Jidáše, syna Jan 13, vinnými, Iškariotského, aby zradil Ježíše, Ježíš věda, že 2-15. ' l'rr iliil 11111 ijo rukou všechny věci, vstal od večere, odložil iniciio nvi'-, v'/.n,\\ plátno a přepásal se. Potom nalil vody ilii iinyv;i,dl;i, i, počal umývati nohy učedníkům a utíratí in plíUm-m, kterým byl přepásán. Tak přišel k Šimonovi l'nl.nivi. l'rl,r řekl mu: „Pane, ty mně myješ nohy?" Ježíš <idpiivi"il(\\l: „(Jo já činím, ty nevíš nyní, ale zvíš potom." •Ir řekl itiii: „Nebudeš mi mýti nohou na věky." Ježíš odiv rlr!; „Nciiiiyy.ii-li tebe, nebudeš mítí dílu se mnou." iiiiil Silním Petr řekl: „Pane, netoliko nohy mé, nýbrž i rriirc ,i, lilií vu!" Ježíš řekl mu: „Kdo jest umyt, nepotřebuje, 111^ uliv si umyl nohy, ostatně jest čist všecek. I vy jste i 1-1 i, nl« lir všichni." Věděl zajisté, kdo jest, jenž ho zradí. l'riiiln frkl: „No všichni jste čisti." Když umyl nohy jejich, \\ /,iil vrliiil roiclio své, posadil se opět za stůl a řekl jim:

, \\ Sin, co IHOIII viiín učinil? Vy nazýváte mne Mistrem a l'iiii' in li ilnlih- tuk pŕi>vil,e, neboť já jsem. Poněvadž tedy já, l'fiii (i. Mini', iiiiyy! jsoiii nohy vaše, i vy máte druh druhu niiliy umývnl.l. Příklad %;ijisté dal jsem vám, abyste činili l vy, Jiiko Ji-itim ja činil vám."

— 1 99
-L^A^j' --

Poznámky. „Na věky" = nikdy.

„Nebudeš mítí dílu se mnou," t. j. nepustím tebe ke sv. přijímání.

"Kdo vystoupí z lázně, jest čist, ale chůzí může si opět umazati nohy. „Druh druhu nohy umývati" = sloužiti si navzájem.

Umývání nohou byla příprava na svaté přijímání, vybízejíc k čistotě a pokoře. Tento obřad, církev dosud vykonává na Zelený čtvrtek. Církevní představení umývají nohy třinácti starcům. Také světská knížata katolická zachovávají tento zbožný mrav.

Poučení. Pán Ježíš, umývá nohy apoštolům, snížil se k práci sluhů. Nestydme se za žádnou práci, a budeme-li postaveni nad jinými, nedejme si sloužiti, nýbrž sami služme jim. „Kdokoli mezi vámi bude chtíti větší býti, budiž služebník váš" (Mat. 20, 26).

§.45. Ježíš předpovídá, že Jidáš ho zradí.

Když Ježíš toto pověděl, zkormoutil se v duchu, ujišťoval a pravil: „Zajisté, zajisté, pravím vám: Jeden z vás mě zradí." Učedníci pohlíželi na sebe vespolek, jsouce znepokojeni, o kom to Ježíš praví. Jeden z učedníků jeho ležel u stolu na prsou Ježíšových, ten, jež miloval Ježíš. Tomu pokynul Simon Petr a řekl mu: „Kdo jest, o němž mluví Ježíš?" Onen tedy opřel se o prsa Ježíšova a řekl mu: „Pane, kdo jest?" Ježíš odpověděl: „Ten jest, komu podám chleba omočeného." Když omočil chleba, podal jej Jidášovi, synu Simona Iškariotského. Po skývě té vešel do Jidáše satan. Ježíš řekl mu: „Co činiš, učíš velmi brzy." Ze spolustolujících však nikdo nevěděl, k čemu řekl mu to Ježíš. Neboť někteří se domnívali, protože Jidáš měl měšec, že mu řekl Ježíš: „Nakup, čeho potřebujeme na svátky," nebo aby dal něco chudým. Když Jidáš vzal skývu, vyšel ihned. Byla noc. Když vyšel Jidáš, Ježíš řekl: „Nyní jest oslaven Syn člověka a Bůh jest oslaven v něm."

Poznámky. „Když Ježíš toto pověděl...", totíž když vysvětlil apoštolům význam umývání nohou.

„Satan vešel do Jidáše" jest tolik jako: Satan opanoval Jidáše docela, protože Jidáš rozhodl se vykonati, co mu satan dříve byl vnukl (Jan 13, 2).

Podáním skývy večere velikonoční pro Jidáše byla skončena. -

Odchod Jidášův jest úvod utrpení Kristova. Tímto utrpením bude oslaven Syn člověka, protože Kristus člověčenství svému dobude slávy nebeské (Fil. 2, 8-11). Tímto utrpením bude oslaven také Otec nebeský, protože při utrpení Kristově ukáže se láska, moudrost a moc jeho. způsobem nejdokonalejším.

133

Mat. 26, 26-28.

I. Koř. 11, 24-25.

Jan 18,
33-35.

I'>Hl,||(. Kdy i JiláS vyšel, byla noc. Noc v přírodě i v duši jeho. • -i <i"r vBiilka, tiikó v duši každého člověka, kdykoli se rozhodne '.. • i. ie>ký,

n- ,h'líS ustanovuje nejsvětější svátost oltární.

i .i\ / |>ove5ořeli, Ježíš vzal chléb, dobrořečil, lálal, •ir, .i! u. riliitkům svým a řekl: „Vezměte a jezte. **Toto**

jest (, h. lil, • Potom vzal kalich, činil díky a dal jim říka:

l'ni. l,i)lio všichni. **Neboť toto jest krev má Nového tlxniii, klerá bude vylita za mnohé na odpuštěnou hříchů.**

Tu (•iňto na mou památku." ^ • »,

l'i'i'iii'i.iiiky. V tomto okamžiku Pán Ježíš splnil zaslíbení o po-ii nul l,(i)jn, yyóho a krve své, jež byl učinil slovy: „Chléb, jež já dám, i- ln tti'i' junt, jož dám za život světa" (Jan 6, 52). Zároveň odstranil i...i'lylitiinl, ?'jdů: „Kterak nám může tento dáti tělo své za pokrm?" i.lim (i, M).

•l"vy: „To činite na mou památku" Pán Ježíš ustanovil kněze Nu.. lni ssákoua a dal jim právo i povinnost činiti totéž, co činil on, i.-i i konati obět mše svaté a podávati věřícím tělo Páně.

l •lim, v němž Pán Ježíš večeřel naposled ee svými apoštoly, lil iiiii, Sloně, tedy na místě, kde za krále Davida byl postaven stánek !"/.i jil'Btihovuvající manu. Dům ten náležel m.uži Marie, matky evan-. l lály »v. Mu.rkii. Toto Večeřadlo (Coenaculum) jest první chrám l: i ..ať'niróliý. Od r. 1561 jest mešitou proroka Davida.

roiiirciil. Pálí. Ježíš, ustanoviv nejsvětější svátost oltární, řekl:

\\ i-./,iiirl.i! it joíató," potom: „Pijte z toho všichni." Poslouchají všichni i i rafii.iii! tohoto rozkazu? Kdyby pamatovali těchto slov Kristových, ...- ttiindliávali by tolik svatého přijímání.

§ 47. Ježíš loučí se s apoštoly.

l';iii .Ježin, vzpomínaje brzkého konce svého, užil po-ipilim li nkamžikiiv, aby promluvil k apoštolům několik i.i- Aii^i li ulov na rozloučenou. Napomenul je ke vzájemné i;i.-,in, jiiir(l|iifvt')d<'! Petrovi, že ho zapře, a apoštolům, že lni iiljin i. ir^il je ;i, promluvil podobenství o vinném kmeni. Tvln i... irilnl i-rr\\ zakončil modlitbou velekněžskou.

i h</,tn iin jiiiii iiiii apoštoly ke vzájemné lásce.

l' i i •-kl; „Hy iiackové, ještě maličko jsem s vámi. Při-lň,,-i,iin u. \\ i ildvAiu vum, abyste se milovali vespolek, jako (A jai.!,. iiiilnvn\\ 'w. l'o tom poznají všickni, že jste moji npniliiii, i liinli>l,(i=| iiii.i láska k sobě vespolek."

Jan 13, 36-38.

Jan 14,1-2 16. 26.

- 134 -

Poznámka. Příkázání lásky k bližnímu, jsouc zákon přirozený, jest tak staré jako pokolení lidské. Kristus nazývá je novým, a) protože znova je prohlásil, b) protože je zdokonalil, odstraniv, všechna obmezení jeho, c) protože dal apoštolům za vzor lásku svou a d) protože dobyl lidem milosti, aby se milovali vespolek, přemáhajíce smysl-nost svou a vášně své.

2. Ježíš předpovídá Petrovi, že ho zapře, a apoštolům, že ho opustí.

Apoštolé vyrozuměli, že Ježíš se loučí s nimi. Proto Šimon Petr řekl k němu: „Pane, kam jdeš?" Ježíš odpovéděl: „Kam jdu já, nemůžeš mne následovati ty nyní, ale budeš mne následovati později." Petr řekl mu: „Proč nemohu následovati tebe nyní? Duši svou vydám za tebe." Ježíš odpověděl mu: „Duši svou vydáš za mne? Zajisté, zajisté, pravím ti: Dnes, této noci, prve než kohout dvakrát zazpívá, třikrát mne zapřeš" (Mař. 14, 30). Potom obrátil se ke všem apoštolům a řekl: „Této noci vy všichni pohoršíte se nade mnou. Neboť jest psáno: Bíti budu pastýře a rozprchnou se ovce stáda." Petr zvolal: „Byť všichni se pohoršili nad tebou, já nikdy se nepohorším. Pane", hotov isern s tebou jíti i do žaláře i na smrt" (Luk. 22, 33). Podobně pravili všichni učedníci (Mat. 26, 35).

Poznámka. Proroctví: „Bíti budu pastýře..." jest u Zachariáse

13, 7.

Poučení. Kdo zapomíná své slabosti tělesné (Mat. 26, 41) a-spoléhá pouze na sebe, nesetrvá v dobrém. Proto sv. Pavel napomíná nás: „Kdo se domnívá, že stojí, hleď, aby nepadl" (I. Koř. 10, 12).

S. Ježíš těší apoštoly.

Slova Ježíšova zarmoutila apoštoly, proto Ježíš těšil je. Poukazoval na prospěch, jaký jim plyne z odchodu jeho. Až Ježíš odejde od nich, otevře jim nebe a sešle jim Ducha svatého. Ježíš řekl:

„V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí. Jdu, abych vám připravil místo, i

Já budu prositi Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy. Utěšitel pak, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všem věcem a připomene vám všechno, cokoli jsem mluvil vám."

- Xoř/

PoznAinky. Příbytkové mnozí jsou rozličné stupně blaženosti. pán .Ježíš nazývá Ducha svatého Utěšitelem, protože Duch svatý

~rQyA&l'a milosti a dary, jež jsou útěchou lidem v potřebách jejich.

Jmenuje jej Duchem pravdy, protože Duch svatý jest věčná pravda -^fliteu Otec a Syn, protože seznámí apoštoly a nástupce jejich s veškerou

pravdou, kterou hlásal Kristus, a protože bude jich chrániti všeho bludu.

O tímto výrok opírá se neomylný úřad učitelský v církvi.

4. Ježíš mluví podobností o vinném kmeni.

Ježíš vyzval apoštoly, aby vstali od stolu a chystali se na cestu (Jan 14, 31). Dříve však nežli vyšli z Večeřadla, promluvil k nim podobností o vinném kmeni. V tom podobností připomenul jim, jak úzce s nimi se spojil, ustanoviv je svými kněžími, a napomenul je, aby zůstali s ním spojeni. Řekl:

„Já jsem vinný kmen, Otec můj jest vinař a vy jste Jan 15, 1-5. ratolesti. Každou ratolest, která přinese ovoce ve mně, Otec můj odejme a každou, která nese ovoce, očistí, aby více ovoce nesla. Kdo zůstává ve mně a já v něm, nese ovoce mnohé. Ale jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li při kmeni, tak ani vy, leč zůstanete ve mně. Neboť bez me nemůžete ničeho činiti.“

Poznámka. V tomto podobností jest vyřčen článek viny, že nelze konati žádného skutku záslužného-bez milosti boží.

Poučení. Jako ratolest nese ovoce, jenom pokud jest spojena se kmenem, tak i my dobýváme si zásluh pro nebe, jenom pokud jsme hříchovité s Kristem, t. j. pokud jsme v milosti posvěcující. Hledme stále. -nr udržeti v milosti posvěcující, a pobudeme-li ji, opatřme si ji opět r. vrátilo ve svátosti pokání!

5. Ježíš modlí se modlitbu velekněžskou.

Po těch řečech Ježíš pozdvihl oči k nebi a modlil se •-hiviii. modlitbu. Řekl:

< Uče, přišla jiqdina, .OslavSyna, sveho^aby Syn tvůj Jan 17, o: l.ivil tobě. Jako jsi mu dal moc nade vším tělem, aby ciini, co jsi mu dal, dal život věčný. Tento jest pak život

1-26.

•niv, aby poznali tebe, jediného Boha pravého, a toho,

•i/, .(ni poslal, Ježíše Krista. Já jsem tě oslavil na zemi. '. ikuiiii jscin dílo, které jsi mi dal, abych činil. f.Nyní l,iv iiiiir Iv, Otče, u sebe samého slávou, kterou" jsem

- 136 -

měl u. tebe, prve nežli byl svět. 'Oznámil jsem jméno tvé lidem, které jsi mi dal ze světa. Tvoji byli a mně jsi je dal a zachovali řeč tvou. Nyní poznali, že všechny věci, které jsi mi dal, jsou od tebe, protože dal jsem jim slova, která ty jsi mi dal. Oni přijali je, poznali opravdu, že jsem vyšel od tebe, a uvěřili, že jsi mě poslal. Prosim za ně. ^Z a svět neprosím, nýbrž za ty, které jsi mi dal, protože jsou tvojOVšecky věci mé jsou tvé a tvé jsou mé a já jsem oslaven v nich. Já již nejsem na světě, ale oni jsou na světě a já jdu k tobě.^jDtce svatý, zachovej je ve jménu svém, které jsi mi dal, aby byli jedno jako i myj' Pokud jsem byl s nimi já, zachovával jsem je já ve jménu tvém. Které jsi mi dal, zachoval jsem. Nikdo z nich nezahynul než syn záhuby, aby se naplnilo Písmo. Ale nyní jdu k tobě a toto mluvím na světě, aby měli radost mou naplněnou v sobě samých. Já jsem jim dal řeč tvou a svět měl je v nenávisti, protože nejsou ze světa, jako ani já nejsem ze světa. Neprosím, abys je vzal ze světa, nýbrž abys je uchoval zlého. Nejsou ze světa, jako ani já nejsem ze světa; Posvěť je v pravdě. fi,eč tvá jest pravda. Jako ty jsi poslal na svět mne, i já poslal jsem na svět je. Já posvěcuji za. ně sebe samého, aby i oni byli posvěceni v pravdě. {Avšak naprosím toliko .za ně, nýbrž i za ty, kteří uvěří ve "mne skrze slovo jejich, aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě,; aby i oni byli jedno v nás, aby svět uvěřil, že jsi mě poslal. Dal jsem jim slávu, kterou ty jsi mi dal, aby byli jedno, jako i my jsme jedno. Já v nich a ty ve mně, aby byli dokonáni v jedno a aby svět pohnal, že jsi mě poslal a je miloval, jako jsi miloval i mne. Otče, které jsi mi dal, chci, aby i oni byli se mnou, kde jsem já, aby viděli slávu mou, kterou jsi mi da?,i protože jsi mě miloval před založením světa.lOtče spravedlivý, svět tebe nepoznal, ale já jsem tě poznal. I titi poznali, že jsi mě poslal. Učinil jsem jim známo jméno tvé a učiním jim je známo, aby láska, kterou jsi miloval mne, byla v nich a já v nich."

Poznámky. Tato modlitba sluje velekněžská modlitba Páně, protože Ježíš byl velekněz (Žid. 7, 26) a protože se ji modlil po oběti nekrvavé a před obětí krvavou za sebe, za apoštoly a za věřící. Příkladem Ježíšova následuje církev svatá při každé mši svaté. Před pozdvihováním modlí se za papeže, za biskupy, za kněze a za všechny věřící.

- 187 -

Ježíš uvádí tři důvody, pro které Otec jeho má vyslyšeti prosbu jeho za učedníky: a) protože jsou jeho právě tak jako Otcovi; b) protože Ježíš jimi jest oslavován; c) protože odchodem jeho pobudou Útěchy z viditelné přítomnosti jeho.

Záhoubou Jidášovou naplnilo se Písmo (Žalm 108, 8). Avšak zrada Jidášova byla svobodný čin jeho. I bez přispění Jidášova úradek boží •O vykoupení lidstva byl by býval uveden ve skutek.

Posvěť je ke službě mé, aby byli skutečně posvěceni. Kněžská .svěcení starozákonná svatost pouze naznačovala, byla tudíž obrazná, ^le svěcení kněžstva v Novém zákoně svatost skutečně udílí, působí totiž v pravdě.

Ježíš spoléhá, že Otec nebeský posvěť učedníky jeho, ze dvou důvodů: a) protože jsou to apoštolé jeho; b) protože sám se obětuje za ně, aby je posvětil.

: Ježíš dal apoštolům slávu, totiž účastenství v oslavě své, účastenství v oslaveném těle svém.

Poučení. Pán Ježíš modlil se za nás, abychom hýli jedno. Zachováváme sami jednotu ve víře a mravech a působme, aby i jiní byli jedné viny a jedněch mravů.

" § 48. Ježíš vydává se v ruce nepřátel.

To když pověděl Ježíš a pomodlil se s učedníky svými Janis, 1-2. chvalozpěv (Mař. 14, 26), vyšel s nimi přes potok Kedron. Tam byla zahrada a dvůr Getsemani! (Mat. 26, 36). Do zahrady té vešel on i učedníci jeho. ,0 místě tom věděl také Jidáš, protože Ježíš scházel se tam často s učedníky svými.

Smrtelná úzkost Ježíšova v zahradě Getsemanské.

U vchodu řekl Ježíš učedníkům svým: „Poseďte tuto, Mat. 26, až odejdu tamto a pomodlím se.“ S sebou pojal pouze Petra 36-46. a dva syny Zebedeovy Jakuba a Jana). Před nimi počal .se rmoutiti a teskliv býti. Kekl jim: „Smutná jest duše má až k smrti. Pozůstaňte tuto a bděte se mnou.“ Potom popošel maličko, padl na tvář svou a modlil se: „Otče můj, jest-li možno, nechť odejde ode mne kalich tento, ale ne jak já chci, nýbrž jak ty.“

Ježíš přišel k učedníkům svým a nalezl je spící. I řekl Petrovi: „Nemohli jste tak jediné hodiny bděti se mnou? Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Duch zajisté jest hotov, ale tělo slabé.“

-188-

Opět, po druhé, odešel Ježíš a modlil se: „Otče můj, nemůže-li tento kalich minouti mne, než abych jej pil, staň se vůle tvá.“ I přišel opět a nalezl učedníky spící, neboť oči jejich byly obtíženy. Proto nechal jich, odešel opět a modlil se po třetí touz modlitbu.

I ukázal se mu anděl s nebe a posílil ho. Ježíš, jsa pohroužen v úzkosti smrtelné, modlil, se naléhavěji. Pot

.Zahrada Getsemanská.

jeho byl učiněn jako krůpěje krve, která stéká na zemi (Luk. 43, 44).

-Když vstal od modlitby a přišel k učedníkům (po třetí), nalezl je spící pro zármutek (Luk. 22, 45). I řekl jim: „Spěte již a odpočívejte. Aj, přiblížila se hodina a Syn člověka bude vydán v ruce hříšníků. Vstaňte! Pojďme? Hle, přiblížil se, který mne zradí.“

Poznámky. Kedron (Kidron = Černý potok) obtéká Jerusalem na straně východní.

Getsemani (= lis .olivový) byl dvůr na hoře Olivetské. Když Pán Ježíš vešel do zahrady s II učedníky, bylo asi 10 hodin v noci.

- 139

Petr, Jakub a Jan byli svědkové oslavy jeho na hoře Tábor, ^, proto snesou také pohled na ponížení Kristovo v zahradě. ^ ^

Pán Ježíš počal se rmoutiti, protože jsa vševědourí viděl do něj-^ menších podrobností veškeré utrpení, -které čeká jeho i učedníků^ jeho, a protože přijav na sebe hříchy světa od Adama až do posledního ^ hříšníka na zemi, cítil bříme jejich. Netrpěl .však zármutku z donucení, _ nýbrž připustil jej dobrovolně. Proto evangelista praví: „Počal se -rmoutiti...“ ^

- Kalich jest obraz údělu sladkého (Žalm 22, 5; 15, 5), ale zvláště...;

:arkého (Žalm 10, 7; Isai. 51, 17. 22; Jer. 15, 15 a naši.). - :^ ^ Duch apoštola byl hotov umřít s Mistrem (Mat. 26, 35), ale těla^

-Jejich bylo slabé, neschopné takové oběti. Proto bylo jim prositi za: ^;

^ pomoc boží, ale oni toho opominuli.

^ Podle lékařů starších i novějších krev člověka postaveného v úzkosti nebo v..rozčilení může se rozproudit a přeplnit cévy krevní do té míry, -ze vyrazí s potem na kůži.

^ . Pán Ježíš chtěl trpěti plnou měrou jako .pouhý člověk, proto po 'celou dobu utrpení jeho přirozenost božská- přirozenosti lidské^ přestala dodávat pomoci nadpřirozené. Tato přirozenost lidská, jsouc pone- chána sama sobě, hledá pomoci v nebi a dochází jí skrze anděla. /

Na tom místě, kde Kristus krvi se potil, stojí dosud jeskyně-¹ „Smrtelné úzkosti Ježíšovy“. V jeskyni té lze čísti na podlaze latinský nápis: „Hic sudor eius factus est sicut guttae sanguinis decurrentis in terram“ (Zde učiněn jest pot jeho jako krůpěje krve tekoucí na zemi). Roku 1855 byl dopraven do Vídně kámen od této jeskyně a položen za základ krásnému kostelu votivnímu Sv. Spasitele. Na tomto kameni jest nápis: „Wo dag Herz Christi brach, dort brach man mich.“ S? Ze slov: „Spěte již ...“ vyznívá veliká láska Ježíšova k učedníkům. 'Eád by jim dopřál spáнку, kdyby nebylo rukou hříšných. Ale ruce ty 'byly už připraveny k dílu. Proto řekl k nim: - „Vstaňte! Pojďme!“;

^ - **Poučení.** Pán Ježíš ukázal nám v zahrada Getsemanské, co jest ^činiti v úzkosti. Hledejme - pomoci u Boha modlitbou. Modleme se ^ důvěrně, vytrvale as odevzdaností do vůle boží! '...;

;; ;,^! /

2. Ježíš jat.

- Když Ježíš ještě mluvil, aj, Jidáš, jeden ze dvanácti, Mat. 26, Hpřišel as ním zástup mnohý s lucernami, pochodněmi 47-56. ^ (Jan 18, 3), meči a kyji, byvše posláni od veleknězi a t-ilii.fších lidu. Zrádce dal jim znamení, řka: „Kterého po-lihín, ten jest, držte jej.“ A hned přistoupiv k Ježíšovi, r<-kl: „Zdráv buď, Mistře!“ a políbil jej. Ježíš řekl mu:

„I'nteli, k čemu jsi přišel? Políbením zrazuješ Syna člo-v-'-k;i,?“ (Luk. 22, 48).

Ježíš věda všechno, co mělo přijít na něho, šel proti zástupu a tázal se: „Koho hledáte?" Odpověděli mu: „Ježíše Nazaretského." Ježíš řekl jim: „Já jsem." Tehdy postoupili zpět a padli na zemi. Ježíš otázel se jich opět: „Koho hledáte?" Oni pak řekli: „Ježíše Nazaretského." Ježíš odpověděl: „Pověděl jsem vám, že já jsem. Hledáte-li mne, nechtě těchto, ať odejdou" (Jan 18, 4-8). Tehdy přistoupili, vztáhli ruce na Ježíše a jali jej.

Vidouce to učedníci, řekli mu: „Pane, máme bít mečem?" (Luk. 22, 49). Simon Petr maje meč vytrhl jej, udeřil služebníka velekněžského, jehož jméno bylo Malchus, a utál mu pravé ucho (Jan 18, 10). Tehdy řekl Ježíš Petrovi: „Obrát meč svůj v místo jeho. či mníš, že nemohu prositi Otce svého, a dá mi ihned více nežli dvanáct plukův andělů? Ale kterak se naplní Písma, že tak musí býti?" I dotkl se ucha služebnickova a uzdravil jej (Luk. 22, 51).

Potom jali Ježíše a svázali jej (Jan 18, 12). Učedníci opustivše jej utekli všichni „i ,,,;:"

Poznámky. Ježíš byl jat mezi 1-2. hodinou, v noci ze čtvrtka na pátek, ze 14-15. Nisan. Pán Ježíš porazil žoldnéře; k zemi pouhým • slovem, aby ukázal, že nemají nad ním moci žádné, dokud se jim sám nevydá dobrovolně. Římský pluk (legie) měl 6000 mužů.

Poučení. Jidáš hledá s lucernami Ježíše, světlo světa. Jak věrný to obraz falešné osvěty, která následující pouze světla, rozumu přirozeného, vyhledává Boha a jeho zjevení, aby na ně útočila!

'49.1 Ježíš před soudem náboženským.

„ly

I. Ježíš u Anáše.

Stráž, důstojník a služebníci židovští přivedli Ježíše nejprve k Anášovi. Anáš byl tchán Kaifáše, jenž byl toho roku veleknězem.

Anáš otázel se Ježíše o učednících a učení jeho. Ježíš 'odpověděl mu: „Já zjevně mluvil jsem světu; já vždycky ^učíval v synagoze a ve chrámě, kde všichni Židé se scházejí, a tajně nemluvil jsem nic. Co se ptáš mne? Ptej se těch, kteří slyšeli, co jsem jim mluvil." To když pověděl, jeden ze služebníků stojí ^u. dal políček Ježíšovi řka:

„**Tak** odpovídán veleknězi?" Ježíš odpověděl mu: „Mluvil-li laam nepravd u, vydej svědectví o nepravdě. Mluvil-li jsem **pravdu**, proč mne tepeš?"

_ **Za**Ježíšem šel Simon Petr a jiný učedník. Tento

^i^' f Dvůr domu na východě.

učedník byl znám veleknězi a vešel s Ježíšem do nádvoří nejvyššího kněze. Petr však stál venku u dveří. Proto onen jiný učedník, který byl znám veleknězi, vyšel, promluvil a vrátil se a uvedl Petra dovnitř. Petr vsel mezi vojáky, kteří uprostřed nádvoří rozdělali si oheň (Luk. 22, 55) a

ohřívali se, protože bylo chladno. Vrátná, vykonávši službu svou, přišla k ohni a podívavši se na Petra u světla (Luk. 22, 56), tázala se ho: „Nejsi i ty z učedníků člověka toho?" Petr odpověděl vyhýbavě: „Nevím, co pravíš" (Mat. 26, 70). Proto vrátná doléhala na něho: „I ty jsi byl s Ježíšem .Nazaretským!" (Mat. 14, 67). Tu teprv Petr zapřel: „Neznám člověka toho" (Luk. 22, 57).

Poznámky. Ježíš byl před Anášem mezi 1.-2. hodinou v noci ze čtvrtka na pátek, ze 14.-15. Nisan.

Anáš jakožto bývalý velekněz a tchán panujícího velekněze hrál patrně důležitou, úlohu při opatřeních proti Ježíšovi.

Podle sy. Jana 18, 18 a 18, 25 Petr zapřel Pána Ježíše po prvé, když byl u Anáše, po druhé a po třetí, když byl u Kaifáše, ale všechna ta zapření stala se v též domě. Proto buď tou dobou Anáš byl přítomen v paláci Kaifášově nebo oba paláce, tak zvaný dům Anášův a dům Kaifášův, byly části jednoho paláce, paláce Kaifášova, oddělené od sebe dvorem nebo zahradou. Tradice rozeznává dva paláce, oba na 'Sióne severně od Večeřadla.

Učedník, který šel s Petrem do nádvoří, byl nějaký tajný učedník Ježíšův z aristokracie židovské, jako byl Nikodém nebo Josef z Arimateje.

Poučení. Pán Ježíš velel: „Udeři-li tě kdo v pravé lice, nastav mu i levé" (Mat. 5, 39), ale ozval se, když byl udeřen od sluhy kněžského. Tím nás poučil žo jsou okolnosti, kdy jest odmltnouti urážku. Jsme povinni hájiti cti syé, zvláště byla-li napadena v osobě naší cest stavu, jemuž náležíme.

- . 2, Ježíš u Kaifáše. a) Noční sedění velerady.

Anáš poslal Ježíše svázaného ke Kaifášovi, veleknězi (Jan 18, 24). U něho byli shromážděni zákoníci a-starší lidu. Velerada hledala křivého svědectví proti Ježíšovi, aby ho vydala na smrt, ale nenalezla, ač vystoupilo mnoho

falešných svědků. Naposled přišli dva falešní svědkové a pravili: „Tento řekl: Mohu zbořit chrám boží a ve třech dnech jej zase vystavět.“ Velekněz povstal a pravil k Ježíšovi: „Nic neodpovídáš k těm řečem, které svědčí proti tobě?“ Ale Ježíš mlčel. Proto velekněz řekl mu: „Zapřísahám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn boží?“ Ježíš řekl: „Ty jsi to řekl. Ale pravím vám: Od tohoto času užíte Syna člověka sedícího na pravici moci bcíží a přicházejícího v oblacích

11 i

lrh • rU'kuť7.

i. l.Hjl.rrii

i .. i vřin

lil mucliii [-lvů u. t'ťkl;

:i'rilknv s' A], nyní jutě ^ i •ni viilnlli „Ilod@n joat

Domovní dveře na východě s vrátným.

Poainámky. Soudní řízení u Kaifáše konalo se asi ve 3 hodiny,, i,-i w čtvrtka na pátek, ze 14.-15. Nisan. Ve vězení byl Pán i UMí od 3-4 hodin ráno a o 4. hodině ranní konalo se ranní ni vylerady. Vl.-intní jméno Kaifášovo bylo Josef; Kaifáš bylo příjmení jeho.

.'.vrdoctví falešných svědků nedostačovala veleradě, aby na základe i, „;IM mohla odsouditi ke smrti, proto Kaifáš slavnostní formulí „I vy/val Ježíše, aby odpověděl na otázku: „Jsi-li ty Kristus,

Mat. 16, 71-75.

Mař. 14, 68-72.

Luh. 22, 68-62.

- 144 -

Ježíš mlčel, když o něm mluvili lež, ale promluvil, když bylo vydati svědectví pravdě.

Protože Ježíš věděl, že zástupcové národa neuznají ho za Syna božího v této podobě poníženého, odkázal je na podobu svou ve stavu oslaveném.

Roztržení roucha znamenalo smutek. U Kaifáše byla to ovšem přetvářka.

Rozsudek: „Hoden jest smrti“ opíral se o slova zákona: „Kdo by se rouhal Hospodinu, ať umře smrtí“ (III. Mojž. 24, 16).

b) Druhé a třetí zapření Petro v o.

Mezitím co velerada soudila Ježíše, Petr v nádvoří zapřel jej po druhé a po třetí. Jali se to stalo, o tom není shody mezi evangelisty. Slyšme zprávy jejich.

Když vycházel do průjezdu, uzběhla ho jiná děvečka a řekla těm, kteří tam byli: „I tento byl s Ježíšem Nazaretským.“ Petr zapřel opět s přísahou: „Neznám člověka toho.“ Po malé chvíli přistoupili ti, kteří tam stáli, a řekli Petrovi: „Jistě i ty jsi z nich, neboť i řeč tvá činí tě známa.“ Petr počal se proklínati a přísahati, že nezná člověka tohoTIA hned kohout zazpíval. Petr rozpomenul se na slover^Težíšovo, které byl řekl: „Prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš.“ I vyšel ven a plakal hořce.

Potom vyšel ven před dvůr a kohout zazpíval. Ale děvečka, která jej uzběhla, opět počala tvrditi okolostojícím:

„Ten jest z nich.“ Petr zapřel opět. Po malé chvíli opět ti, kteří tu stáli, řekli k Petrovi: „Jistě jsi z nich, neboť jsi i Galilean.“ Ale Petr počal se proklínati a přísahati:

„Neznám člověka toho, o němž mluvíte.“ Ihned kohout zazpíval po druhé. Petr rozpomenul se na řeč, kterou k němu mluvil Ježíš: „Prve než kohout dvakrát zazpívá, třikrát mne zapřeš.“ Proto počal plakati.

Po malé chvíli uzběhla Petra někdo jiný a pravil: „I ty jsi z nich.“ Ale Petr řekl: „0 člověče, nejsem.“ Když uplynula asi hodina, jiný potvrzoval a pravil: „Vpravdě i tento byl s ním, neboť ject také Galilean.“ Petr řekl: „Člověče, nevím, co pravíš.“ Ihned, ještě když Petr mluvil, zazpíval kohout. Tu Pán obrátil se a pohleděl na Petra. Petr rozpomenul se na slovo Páně, jak byl řekl: „Prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš.“ Proto vyšel ven a plakal hořce.]

Šimon Pí.-ii; nl.ál u o.li.řiv.i.l. ,^>. Ti, klr-i liyli u člun', rokli -lan 18,

k 11D111H: „Nrj.si i ty % 11 (*0(1 nik li .irlli!" 1'flr 7,;ll)rrl ,l i ckl: 25-27.

„Nejsem.“ .leden %o nlii/.pliniilii v<l<klH"/.: l.'li, piilm/ný t,olio, jemuž 1'titr iit'n,! lícilo, řekl k l'i'lr'i>vi. „,<ny, neviděl jřiciii l:coo i-; lilii) v >ll'ill-lll'ly" 1'i'lr 'i,iln^A-i il|>(-t, ;i kohout i 1111 (m l nn,7/p/l'iil

l'11./lllll. l N,i ,i'i ililii> l 'i4'iivo nlnl" • i i lnlilii:

ii" (i. l.rcti zapření .

l'nlr. •.ii.i i.. 1.1 >, Krii-li i>|in;(lil iiiiMlviii"!.) odebrel se ke bráně, nliv •/i]i!.'f] . ,,,, i, i]i Kiiliini l ,,,t/,iivii l [)o prvé. Ale i tam pro-imnrliliiiii lfi li • iini .l l.vnlilii, v-rin, kl,i.'ři lani stáli, že Petr jest iirriiliill. 1<1 .. i'i ii II. li.S Hit) .Jiná Blůzka opakovala to po ni iMnl -li .11 l' ii i lil. l unik linii 11 lilii/laku. jejich, proto vrátil se do , niulvnl-i l riini i 1111 ;il nr H col'ili. Ale tu. vystoupili nejprve jeden 11111;'. (lilii " ") |ii)liiin. i jim muži z čeledi tvrdíce, že Petr jest llrniliilli ,ry:iHiiv (..lilii I.S, Wi). Pole to popřel a odpřisáhl (Mat. 26, 74).

%n,t,liii uplynula asi hodina (Luk. 22, 59). Výslech velerady byl Mliiiiifcn u, .lii/in iut"l býti veden přes dvůr do žaláře. V tom okamžiku iilir/inliiilk Kiliiyř.iiv a priliiiiKiý Molchův znova doléhal na Petra: „Což . 11- \ iliiM .řHCIU l.obe s nim v zahradě?" (Jan 18, 26). Toho se. chytili jiní ,i. iliiirijrli lni, Petra: „Jisti" i ty % nich jsi, neboť i řeč tvá činí tě ;ii.iiii(i,," l'rlr znpřel po .třetí proklínaje se a

přisahaje, že nezná člověka li.lm. A liiril kohout zazpíval po druhé (Mat. 26, 73-74). \

V tnni "kamžiku odváděli Ježíše ze soudní síně do vězení. Ježíá^ "linilil HO a pohleděl na Petra. Petr rozpomenul se ha slovo Páně, (.ili li.vl řekl: „Prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš." Proto vy.-rl vru ft plakal hořce (Luk. 22, 61-62).

Petr přeslechl první zakokrhání, protože strach jinam obrátil piyy.i.irtioť jeho. „

,', c) J e z i s v z a l a ř i.

•". L-^ -

Muži, kteří měli ve vazbě Ježíše, posmívali se mu a lilii jej. Zakrývali ho, bili tvář jeho a tázali se ho řkouce:

Luk. 22, 63-65.

„Hádej, kdo jest, který tě udeřil?" Ještě mnoho jiného inl uveli proti němu rouhající se.

d') Ranní sedění velerady a konec Jidášův. ^T Když bylo ráno, všichni veleknězi :á starší lidu usnesli Mat. 2.7, no proti Ježíšovi vydati jej na smrt. Když Jidáš viděl, že

1-10.

•Ifv/ítí jest odsouzen, želel toho a vracel třicet stříbrných vlekněžím a starším lidu řka: „Zhřešil jsem, zradiv krev

•liDivedlivou." Ale oni řekli: „Co nám do toho? Ty viz!" JÍ(li'i,ň vhodil peníze do chrámu a odešel oběsil se pro- vnanni. Veleknězi, vzavše peníze, řekli: „Nesluší jich vlo-

,10

PtiKOl; Dějiny zjevení božího y Novém zákoně.

- lá6-

žiti do pokladnice, protože jest to mzda za krev." Proto uradivše se koupili za ně pole hrnčířovo na pohřebišťě cizinců. Proto nazváno jest pole to: Hakeldama, t. 3. Pole krve až do dnešního dne. Tehdy naplnilo se, co bylo pově- děno skrze proroka řkouciho: „Vzali třicet stříbrných, mzdu ceněného, který byl ceněn od synův izraelských, a dali je za pole hrnčířovo."

Poznámky. Velerada *mohla*, sice Ježíše. odsouditi pro Touhání Ke smrti ukamenováním, ale práva výkonného neměla. Mimo to/přála si, aby Ježíš zemřel smrtí nejpptupnější, totiž ukřižováním (Srov.

Hakeldama.

Moudr. 2, 20). K takovému trestu odsouditi Ježíše mohl pouze Pilát. Proto konala sedění ranní, aby se usnesla vydati Ježíše Pilátovi jako zločince politického. .

Židé usedli v zemi židovské měli své hřbitovy společné (Jer. 26, 23). Bohatší Židé měli hroby na pozemcích svých. Ale pro cizince v Jerusalemě hřbitova nebylo. Proto veleknězi koupili pole hrnčířovo, ;-aby z něho zřídili hřbitov pro cizince.

Pole to slulo Hakeldama až do té doby, kdy Matouš psal evangelium. Ostatně sluje tak dosud. Leží jižně od Siona a jest majetek arménské obce křesťanské v Jerusalemě.

Proroctví: „Vzali třicet stříbrných..." jest u proroka Zacha-riáše 11, 12-13.

, ' / ;\.

Poučení. Petr budiž nám vzor pravého pokání, Jidáš pak odstrašující příklad zaslepenosti a zatvrzelosti! ' ."¹¹"

- 147

Jan 18,
28-38.

" '•" illi ^U před soudem světským. // (l. .iozfg u Piláta.

iiiiidfir vedli Ježíše do soudního domu. Bylo časně " 'nul Hovořili do soudního domu, aby se nepo-ii n\ \\\'í, aby silicii jísti beránka velikonočního. Pilát i iiii volí a pravil: „Jakou žalobu vedete proti i u loiiituti'" Oni odpověděli a řekli mu: „Kdyby tento liiiMnoc, nebyli bychom ti ho vydali." Pilát řekl „\u/iinóttí je] vy a sud'te jej dle zákona svého." Zidó

Římští vojáci ve zbroji.

"lili 11111: „Nám není dovoleno usmrtiti nikoho," Aby-s» r"jili!lii, t'ěň .ložísova, kterou promluvil, naznačuje^, 'kterou i umře. I počali naň žalovati řkouce: ^Tohoto jsme ',11, jniró převrací národ náš, brání dávati daň císaři ivl no býti Kristem králem" (Luk. 23, 2). Pilát vešel i i iln Nniiliihiho domu, zavolal Ježíše a řekl mu: „Jsi ty •• 'i 'lilinVMkýí'" Ježíš odpověděl: „Pravíš to sám od sebe, ml ptivt^lnli ti o mně?" Pilát odpověděl: „Což jsem Ntrnrl Ivftj u, veleknězi vydali tě mně. Co jsi učinil?" ' iiii|»ovi"il("l: „Království mé není z tohoto světa. Kdyby i • i val ví mň bylo z tohoto světa, služebníci moji zajistě

Luk. 23, 3-12.

- 148 -

by bojovali, abych nebyl vydán Židům. Ale nyní království mé není odtud." Pilát řekl mu: „Tedy ty jsi král?" Ježíš odpověděl: „Ty to pravíš. Jsem král. Já jsem se narodil k tomu a. přišel jsem na svět proto, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo jest z pravdy, slyší hlas můj." Pilát řekl mu: „Co jest pravda?" Když to řekl, vyšel opět k Židům a řekl jim: „Nenalézám na něm viny."

; Poznámky. Ježíše vedli do soudního domu Pilátova. Pilát bylo jméno vlastní, Pontský rodové. Pontský (Pontius) jest staré, sainsko-římské jméno nesouvisící ani s krajinou Pontus ani s řeckým Πόντος. Pilát byl stavu rytířského.

Soudní dvůr Pilátův dle tradice byla tvrz Antonia na hoře chrámové při severozápadním rohu prostory chrámové. Tvrz tu vystavěl Jan Hyrkan kolem r. 120 př. Kr. a Herodes Veliký ji, rozšířil, opevnil a, ozdobil. K počtu triumvira Marka Antonia nazval ji Antonia. Na zříceninách tvrže té bylo později obydlí pašovo. Nyní jsou tam vězeni sfátí a stará kasárna turecká.

"Někteří prohlašují za obydlí Pilátovo palác Heroda Velikého na Sióne, severně od Večeradla.

Bylo časně ráno, před 5. hodinou ranní. Židé vedli Ježíše tak časně ráno k Pilátovi, protože Římané vůbec konali řízení soudní časně ráno. V tomto případě byla však ještě proto: začítí časně, že hlavní slavnost velikonoční (15. Nisan) byl den křížování a zároveň amnestie. Amnestie udílela se mezi o. a 6. hodinou ranní,

Ježíš předpověděl, že bude ukřižován (Mat. 20, 19)., . Žaloba Židův u Piláta jest. jiná, nežli byla před veleradou. Tam byly .mu kladeny za vinu zločiny náboženské, zde zločiny politické, totiž z-IOCHI pobuřování a vlezrady. Tato žaloba ze zločinů politických jest právě tak neodůvodněna, jako byla žaloba ze zločinů náboženských, ale dobře vypočítána, aby popudila proti Ježíšovi vladaře římského.

Účel království Kristova (viditelného příchodu a působení jeho na světě) jest. vydávati svědectví pravdě, t. j. hlásati a potvrzovati veškeru pravdu božskou, které jest třeba ke spáse. Slovy: „Co jest pravda?“ Pilát chtěl říci: „Pravda vůbec neexistuje nebo aspoň pravdy poznati nelze.“ Tak smýšlela většina lidí vzdělaných doby té.

2. Ježíš u Heroda Antipy.

Pilát řekl k velekněžím a k zástupu: „Nenalézám viny na člověku tomto.“ Ale oni více křičeli a pravili: „Bouři lid, uče po všem Judsku, počínaje od Galileje až sem.“ Když Pilát slyšel o Galilei, tázal se, není-li člověk ten Galilean. Zvěděv, že jest z pravomoci Herodovy, poslal jej k Herodovi, který byl také v Jerusalemě ve dni ty. Když Herodes

lidi

i' ilnvn pin vdtiL noliot' liti mnohého ('lisu ^l j'!. proliiilín mnohu Mlyňol o lišili u lltJiik.V' illv U('liioii,ý úd nntio. Herodes iull,V'liil úlovy, lilo .hrólŘ iiiiodpovodol mil i td ^Midiilcl stAli, iisl.nvit'-nó žalující na l1 IBIH pohrdl \m u vojskem svým, vysmál i i' roucho lilie o potíli.il jej zpět k Pilátovi. "i ii ilu.li no přUeli v den ten, neboť před tím l- VBfmolnk. : i iiAniln l'!lAt, jun. phwv'titl'oii o nevině Ježíšově,-rád by se 'i < 1111)11 Ijniiitého [iiiHL.nvonl nvóhu, proto zaslecb, S.e Ježíš j.est i'•riiiliviy, li(»>lftl juj k lloroduvi. Herodes Antipas byl ctvrtnikeni

¹l'•tMy,

11 'liirt AntijiUK hylllll v paláci Hasmoncovů, na severovýchodním

•im, [it'l jlliii7ii'jin.iliilni rohu prostranství chrámového. Palác-ten ¹ iitii,jnl,nlt rodiny Herodovy sňatkem Heroda Velikého s Maria-

rnilu iiii,l<n,hn.[nki"lio nebo hasmonejského.

n. i.nloi.1 dlilykl Jnř.IHu V roucho bílé jakožto blouznivého kandidáta. i i iitovnikiMiii. Dli^ obyčeje římského ti, kteří se. ucházeti.. o nějaký iiii'ijliý, Dliit'ikii.li' tíu v roucho bílé .(candidati). U Ježíše však i Plivni Aut. ten nevinnost.

ii. Ježíš opět a Piláta.

(Mori 5. a 6. hodinou ranní.)

l hl r li h A Ř i dána přednost před Ježíšem.

1,'lAt, avolav velekněze; představené a lid, řekl k nim: Luk. 23, i i vedli h4o lili člověka tohoto, jako by sváděl lid, a hle,

18-26.

rwl.ýtíliiy jej před vámi, neřialezl jsem na člověku tomto •iiiA vlny 'l. tčťli věci, které žalujete na něho. Ale ani i.idnn, Mol")!'" já jsem vás .poslal k němu, a hle, nic !iii'-lni •HiirU nei-italo se mu. Proto potrestám jej a pro-^, 1111 yl 'líní, mol závazek propouštětiyBtt-jednohe-»-svát-1< i li,' A když hleděl na soudné stolici, poslala k němu i ll.ii, jeho řkouc: „Nic neměj se spravedlivým tímto,' -i (will liiilinlio trpěla dnes ve snách pro něho" (Mat. •i' Vnitkwnn /iU8tup zvolal najednou a křičel: „Odstraň !•• n, pnut' iiiiun Barabáše!" Barabáš totiž byl vsazen

.ni pro jnkění vzbouření učiněné v městě a pro i'i l'Hi'l,1, mluvil k nim opět, protože chtěl Ježíše pro-111

Alo oni volali proti tomu a pravili: „Ukřižuj,

Mat. 27, 27-30.

- 150 -

ukřižuj ho!" Pilát řekl k nim po třetí: „Co zlého tedy učinil tento? Nenalézám na něm žádné viny. Proto potrestám jej a propustím." Oni však doléhali na něho, žádající s křikem^ velikým, aby byl ukřižován, a hlasy jejich se- vzrnály^Trotož^Pilát viděl, že nic nepořídí, ale že ještě větší roztírej bude[vzal vodu, umylsi-ruce předlidem a pravil:-„Nevinen jsem krví spravedlivého tohoto. Vy vizte." Všechn lid odpověděl a řekl: „Krev jeho na nás i na naše syny" (Mat. 27, 24-25). Pilát vynesl rozsudek, aby se naplnila žádost jejich^ropustil jim toho, který byl ,..^vsazen do žaláře pro vraždu a pro vzbouření a za něhož prosili. ^

Poznámky. Slovy: „Potrestám je] a propustím" Pilát opustil stanovisko právní, na kterém dosud pevně stál, a dodal Židům odvahy.

Proto nespokojili se trestem menším, nýbrž žádali trestu smrti na kříži.

Pokus s Barabášem snad by se byl Pilátovi u lidu podařil. Ale mezitím co Pilát četl list manželčin nebo jednal s poslem, veleknězi a zřizenci jejich přemluvili lid, aby nevolil Krista, nýbrž Barabáše.

" Pilát vida, že všechny pokusy jeho jsou bez úspěchu, neměl v úmyslu již dlouho odporovati Židům. Jenom ještě symbolickým způsobem . chtěl ukázati, co soudí o věci, a prohlásil, že nechce mít žádné účasti v proliti krve nevinné. Dal si přinést vodu a umyl si ruce před lidem.

Pilát, propustiv Barabáše neprohlásil ještě rozsudku formálně, nýbrž dal Krista bičovati a potom opět vyjednával se Židy o propuštění-jeho. -

b) Krist u s bič o ván a trním koruno ván.

Vojáci vladařovi vzali Ježíše do soudního domu, shro-máždili kolem něho celou rotu, svlekli jej, přiodělili ho pláštěm šarlatovým, upletli korunu z trní, postavili ji na hlavu jeho a dali třtinu v pravou ruku jeho. Potom klekali před ním a posmívali se mu řkouce: „Zdráv buď, králi židovský!“ Také plivali-ira něho, brali třtinu a bili hlavu

ieh0?7 fy^ ••

, • - •

^Poznámky. Když se Pilátovi nepodařil pokus s Barabášem, vrátil ee k první myšlence své: „Potrestám jej a propustím“ (Luk. 23, 16, 22).

Proto kázal Ježíše vzít a bičovati (Jan 19, 1).

Bičování náleželo u Římanů ke trestům nejen nejkrutějším, nýbrž i nejpotupnějším. Proto nesměli trestem tím býti tre&táni občané římské, nýbrž pouze otroci, cizinci a osoby tříd nižších, a to při zločinech

lir

nlnm/lll iiii.iii/lririi |li> |ir'M liiMnly l viru, li liinilillll |li' l lilllf linrilli lirllo llirl l,ilili, iirlili ilfil.kiiiiil, |i\\lrli^ r^iiii"nl(y bývaly n|<il l'1'ny lillllrliiiiiii nlovmiýiiii, lii'i,l'l(y iuibo kostmi, t'oňat ran iiiiiliyl oniy/en.

Když Pán Ježíš byl bi-(*ováu, splnila ee na něm slova prorocká: „Na zádech mých kovali. liřisnici“ (Žalm 128, 3)..

Na místě, kde bičovali, Pána Ježíše, byl postaven kostel, zvaný „Kostel bičování“, již v prvních dobách církve. Na troskách jeho stojí nyní nová kaple, zbudovaná r. 1838 vévodou bavorským Maxmiliánem, otcem naší císařovny •(- Alžběty, na památku cesty jeho do Jerusalema. Pod hlavním oltářem ve dvojitém polokruhu jsou slova: „Fui flagel-latus fota die et castigatio mea in matutinis.“ (Byl jsem mrskán celý den a trestání mé na úsvitě - Žalm 72, 14.) V kapli této počíná se pobožnost křížové cesty, kterou konají poutníci na místech posvátných. Vojíní zostřili bičování bolestnou korunovací buď o své újmě nebo k pokynu Pilátovu, Chtěť Pilát, aby pohled na Krista budil soustrast. ("lorvuný plášť vojenský (důstojnický) znázorňoval nach králov-t U obyčejných vojáků plášť měl přirozenou barvu vlny.

RlniBký liktor s pruty.

I Ho tradice upletli korunu Ježíšovu z .rostliny Rhamnus nabeca lni Ifhnninus spinae Christi (Trn koruny Kristovy). Rostlina ta jest iiliniil, má mnoho velikých bodcův a vyskytuje se dosti hojně v údolí ImriBkóm.

f) Ježíš představen lidu a vydán na smrt.

Pilát vyšel opět ven a řekl jim: „Hle, vyvádím vám jej Jan 19, vru. iibyste poznali, že nenalézám viny na něm.“ Ježíš vy- 4-16. dři, nesa korunu trnovou a roucho šarlatové. Pilát řekl jim:

- 152 -

„Ejhle, člověk!“ Jakmile jej uztřeli veleknězi a služebníci, křičeli a pravili: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ Pilát řekl jim: „Vezměte jej vy a ukřižujte! Neboť já na něm viny nenalézám.“ Židé odpověděli mu: „My máme zákon a, podle toho zákona on musí umřít, protože se činil Synem božím.“ Když Pilát uslyšel řeč tuto, bál se ještě vícepp&te- vešel opět do soudního; domu a řekl Ježíšovi: „Odkud jsi?“ Ježíš však nedal mu odpovědi. Pilát řekl mu: „Nemluvíš se mnou? Nevíš, že mám moc ukř-i-žovati tě a že mám moc propustiti tě?“ Ježíš odpověděl: „Neměl bys proti mně moci žádné, kdyby -tT nebyla dána shůry. Proto větší hřích má, kdo mne vydaUfi.h.^'^Od chvíle té Pilát hledal propustiti Ježíše. Ale Židé křičelrřkouce: „Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův. Neboť každý, kdo se činí králem, protiví se císaři.“ Když Pilát uslyšel řeči tyto, vyvedl Ježíše ven a posadil se na soudnou stoliči na místě, které sluje Litho-strotos, židovsky pak GabbathaN.pyl -přípravní den velikonoční, asi-hodina šestá. Pilát řekl Židům: „Ejhle, král /^(Váš!“ Ale oni křičeli: „Pryč s ním! Pryč s ním! Ukřižuj ho!“ ^ Pilát řekl jim: „Ukřižuji krále vašeho?“ Veleknězi odpověděli: „Nemáme krále kromě císaře.“ Potom Pilát vydal jim Ježíše, aby byl ukřižována- //-V//

Poznámky. Slovy; „Ejhle, člověk!“ Pilát projevil i.útrpnost i posměch. Útrpnost s Kristem a posměch Židům, že byli tak zaujati a rozhořčeni na obět svou., tolik ztýranou. Tehdy splnilo se na Pánu Ježíši proroctví Isaiášovo (53, 2-3): „Nemá krásy ani .ozdoby, aby-. .. chom hleděli na něho. Není vzezření, abychom si ho žádali, pohrdaného a posledního z lidí, muže bolestí a obeznaného s nemocí. Jako zakryt byl obličej jeho a lidé pohrdali jím/Proto i my jsme si ho nevážili."

Protože Židé nepořídili se žalobou ze zločinů politických, žádají, aby Ježíš byl usmrčen pro zločin náboženský (rouhání).. Pro zločin ten oni již Ježíše odsoudili ke-smrti podle zákona svého 'a Pilát jest povinen dbáti také. zákona jejich, protože .fiímané slíbili, že' budou šetřiti zákona, jejich; .

Pilát -uslyšev, že Ježíš není obyčejný člověk, nýbrž že jest původu božského, -bál se ještě vícera zahájil vyšetřování znova. Otázka: „Odkud jsi?“ netýká se .rodiště Kristova, nýbrž rodu. Jsi rodu pozemského či nebeského?

Když Židé viděli, že žalobami náboženskými také ničeho nepořídí, začali vyhrožovati císařem a to'pomohlo. Proto Pilát posadil se •na , soudnou stoliči a pronesl formální rozsudek, smíti. Měl-li rozsudek.

- 153 -

míti platnost právní, soudce byl povinen pronést jej veřejně za přítomnosti obžalovaného, sedě na stoličce soudní, obyčejně pod širým nebem.

Před hradem. Antonii byl čtyřhranný dvůr, vydlážděný dlaždicemi 7, červeného mramoru a slul Lithostrotos (= kamenná dlažba), hebrei-nky Gabbatha (= místo vyvýšené). Byl dvůr tento "výše nežli nádvoří pohanů."

Slovy: „Nemáme krále kromě císaře“ (Jan 19r 15) Židé zřekli HO úředně mesiáše svého a přestali býti národem vyvoleným.

Protože rozsudek nad Ježíšem jest událost rozhodná v celých dějinách světových, evangelista zaznamenal přesně i místo i čas.

Přípravní, den velikonoční jest pátek Velikonoční. Asi o hodinu G. jest naše VÍ ráno. Evangelista Jan počítá hodiny denní od 6. hodiny ráno, má-li na mysli Židy. Židé počítali hodiny denní od východu slunce, „Kde však udává čas sám od sebe, řídí se obyčejem Maloasijců. Maloasijci počítali tou dobou hodiny denní od půlnoci.“

Na místě, kde Pán Ježíš byl odsouzen ke smrti kříže, obrácený Žid, P. Alfons Maria Ratisbonne (+ 1884), vystavěl veliký klášter Dcer siónských, aby ustavičně se modlily za obrácení národa jeho. Každý pátek o třetí hodině odpolední Dcery siónské prosí Boha těmi slovy, kterými prosil Kristus na kříži: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí“ (Luk. 23, 34).

Poučení. Pán Ježíš uznal před Pilátem hrdelní právo vrchnosti světské. Proto sv. Pavel napojňuje: „Boj, ať mocnosti, neboť ne nadarmo meč nosí“ (Řím. 13, 4).

• „\ , ' , , , , / - ^ " 11 / " § 51. Ježíš Kristus ukřižován a pohřben.

/ 1. Cesta křížová. ft-

• / Když se mu naposmívali, svlekli s něho šarlat, oblekli ho v roucho jeho a vyvedli jej, aby ho ukřižovali. Také přinutili nějakého mimo jdoucího, Šimona Cyrenského, jenž přicházel s pole, otce Alexandrova a Rufova, aby nesl kříž Ježíšův. Konečně dovedli Ježíše na místo Golgotu, což se vykládá: „Místo lebek,“ a dávali mu pít víno s myrhou. Ale Ježíš vína nepřijal.

/ • ^ Když vyváděli Ježíše, chytli jakéhosi Šimona Cyrenského, který právě přicházel s pole a vložili na něho kříž, aby jej nesl za Ježíšem. Za Ježíšem šel veliký zástup lidu i žen, které ho plakaly a kvílily. Ježíš, obrátiv se k nim, řekl: „Dcery jerusalemské, neplačte nade mnou, nýbrž Wačte samy nad sebou a nad syny svými, neboť, ať přijdou

- 154 -

dnové, ve kterých počnou říkat horám: Padněte na nás! a pahrbkům: Přikryjte nás! Neboť činí-li toto na dřevě zeleném, co se stane na dřevě suchém?“ S Ježíšem byli vyvedeni ještě jiní dva zločinci/aby byli usmrceni

Křížová cesta (Via dolorosa) v Jerusalemě.

Poznámky. Mezi dobou, kdy byl vynesena rozsudek nad Ježíšem a, dobou, kdy Ježíš byl veden na popravu, uplynuly asi 2 hodiny. Doby té bylo třeba k přípravě krize pro Ježíše. Pro dva zločince kříže byly připraveny již dříve. Ze bude také Ježíš 15. Nisami ukřižován, na

^ hodin Tn "1 se bezpečně. Byl tedy Ježíš veden na Ara_

- 155 -

Evangelista Jan (19, 17) poznamenává výslovně, že Ježíš nesl si lití sám, protože zločinci, vedeni s nim na popravu, sami křížů si nečinili. Patnáctý Nisan byl den sváteční, o němž Židu nebylo dovoleno miniti břemena. Kříže těchto zločinců nesli nosiči pohanští, již dříve objednaní. Avšak pro kříž Ježíšův nebylo asi po ruce nikoho. Proto jakmile za branou městskou uviděli člověka přicházejícího s pole, tedy jistě, protože pracoval ve svátek židovský, přinutili jej, aby nesl kříž Ježíšův. Tento člověk jmenoval se Šimon Cyrenský, protože po-rl. liizul z afrického města Cyr-eny. Byl otec Alexandra a Eufa (Mař. 15, <il), křesťanů v obci římské známých.

Golgota, latinsky Kalvárie, znamená česky: Místo lebek, místo l obci a sluje tak bezpochyby od lebkovité podoby své. Dle staré, velmi významné sice, ale nezaručené pověsti pochází to jméno od toho, že tam hýl pohřben Adam, takže kříž byl zasazen tam, kde odpočívala hlava praotce pokolení lidského.

Pánu Ježíši podali vína smíšeného se žlučí, totiž něčím hořkým (myrhou), protože byl u Židů zvyk podávati odsouzceným před popravou nápoje opojného na základě Přísloví (31, 6): „Dávejte nápoj zarmouceným...“, aby necítili tolik bolesti. Ježíš okusil nápoje, aby se naplnilo proroctví: „Dávají za pokrm můj žhí“ (Žalm 68, 22), ale nepil, protože chtěl trpěti s vědomím jasným.

Slova: „Oini-li toto na dřevě zeleném, co se stane na dřevě Btíohém?“ znamenají: Trpí-li nevinný tolik zahřelý, co teprve bude trpěti vinný za hříchy vlastní?

| Cesta, kterou se průvod bral, sluje Cesta bolestná (Via dolorosa). Tradice zachovala ji v paměti a označila zároveň místa, na kterých se přihodily věci zvlášť důležité. Jest to 14 zastavení (static). 1. Ježíš jest odsouzen ke smrti. 2. Na Ježíše kladou kříž. 3. Ježíš klesá pod křížem po prvé. 4. Ježíš setkává se s matkou svou. 5. Šimon Cyrenský nese kříž Ježíšovi. 6. Veronika podává roucho Ježíšovi. 7. Ježíš klesá pod křížem po druhé. 8. Ženy pláč nad Ježíšem. 9. Ježíš klesá pod křížem po třetí. 10. Ježíše svlékají ze šatu. 11. Ježíše přibíjejí na kříž. 12. Ježíš umírá na kříži. 13. Ježíše snímají s kříže. 14. Ježíše kladou do hrobu. Cesta tato vede od hradu Antonie na Kalvárii, asi 600 m od hradu vzdálenou. ,{ / , - .

Ti, kteří prohlašují za soudní dům Pilátův palác Heroda Velikého na Sióně, vysvětlují východiště cesty křížové z hradu Antonie takto: Ve válce židovské r. 70 po Kr. palác Heroda Velikého byl zbořen a místodržitelství bylo přeneseno do hradu Antonie. Proto tradice také přenesla východiště cesty křížové z paláce Herodova do hradu Antonie.

Kříž, jež Šimon nesl za Ježíšem, spasil jej i rodinu jeho. Dle italských zpráv byl od sv. Petra vysvěcen na biskupa, kázal se syny Kvými evangelium ve Španělsku a zemřel pak v Jerusalemě. Dle jiné l. m. diu zemřel smrti mučednickou jako biskup v městě Bosra v Arábii.

Poučení. Konejme často pobožnost křížové cesty. Pobožnost ta líbí se velice Pánu. Ježíši a nám prospívá. Kdo vykoná zbožně pobožnost křížové cesty a jest ve stavu milosti, může dojíti takových odpustku, jako by vykonal křížovou cestu v Jerusalemě (Breve papeže Klementa XII. ze dne 16; ledna 1731).

2. Pán Ježíš byl ukřižován a umřel.

Když ukřižovali Ježíše, rozdělili roucha jeho metajíce Mat. 27, los, aby se naplnilo, , co. .bylo pověděno skrze prorokfla, S6-50. řkoucího: „Eozdělili si roucha má a metalí los o oděv můj." Potom se posadili a střehli Ježíše. Nad hlavou jeho upevnili vinu jeho jako íápis: „ Tento jest Ježíš, král židovský." S Ježíšem byli ukřižováni dva lupiči, jeden po pravici a druhý po levici. Ti pak, kteří chodili mimo, rouhali se Ježíšovi, potřásali hlavami svými a říkali: „Ha, ha! Který boříš chrám boží a vzděláváš jej opět ve třech dnech, pomoz si sám. Jsi-li Syn boží, sestup s kříže." Podobně posmívali se mu i veleknězi se zákoníky a staršími a. pravili: „ Jiným pomáhal, sám'sobě nemůže pomoci. Jest-li král izraelský, ať nyní sestoupí s kříže a my uvěříme mu. Doufal v Boha. Ať jej tedy nyní vysvobodí, chce-li. Vždyť řekl: Syn boží jsem." Týmž způsobem rouhali se mu i lupiči, kteří s ním byli ukřižováni. Od hodiny šesté nastala tma po vší zemi až do hodiny deváté. O hodině deváté Ježíš zvolal hlasem velikým a pravil: „Eli, Eli, lamma sabaktani?" To jest:

„Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?" Někteří z těch, kteří tam stáli a slyšeli to, pravili: „Eliáše volá tento." Jeden z nich ihned běžel, vzal houbu, naplnil ji octem, vložil ji na třtinu a napájel ho. Ale jiní pravili: „Nech toho, ať uzříme, při jde-li Eliáš vysvoboditi ho." Ježíš zvolal opět hlasem velikým a vypustil duši. : - . ; .

Když jej ukřižovali, rozdělili roucha jeho, metajíce los Mař. 15. o ně, co by kdo měl vzíti. Když jej ukřižovali, byla hodina 24-37. třetí. Nápis viny jeho byl napsán: „Kráľ židovský." S Ježíšem ukřižovali dv^, lupiče, jednoho po pravici a druhého po levici jeho. Tak naplnilo se Písmo, jež praví: „Ke zločincům byl připočten." Mimojdouci rouhali se mu, potřásali hlavami svými a pravili: „Ha, který boříš <(?hrám boží a vzděláváš jej opět ve třech dnech, pomoz si sám a sestup s kříže." Podobně posmívali se i veleknězi a pravili

se zákoníky vespolek: „Jiným pomáhal, sám sobě nemůže pomoci. Ať sestoupí nyní s kříže Kristus, král izraelský, abychom viděli a uvěřili." Také ti, kteří s ním byli ukřižováni, haněli jej. Když byla hodina šestá, stala se tma po vší zemi až do hodiny deváté. V hodinu devátou Ježíš zvolal hlasem velikým řka: „Eloi, Eloi, lamina sabaktani?" Což se vykládá: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?" Když to slyšeli někteří z okolostojících, pravili:

„Hle, Eliáše volá!" Jeden běžel, naplnil houbu octem, vložil ji na třtinu a dával mu pít řka: „Nechtě toho, vizme, přijde-li Eliáš, aby jej sňal." Ježíš, zvolav hlasem velikým, vypustil ducha.

Luk. 23, Když přišli na místo, které sluje Místo lebek, tam 33-46. ukřižovali Ježíše ji ony zločince, jednoho po pravici a druhého po levici. {Ježíš řekl: „Otce odpusť jim, neboť nevědí, co činí." Žoldnéři, rozdělující si roucha jeho, metalí losy. Lid stál dívaje se. Představem posmívali se mu s nimi řkouce: „ Jiným pomáhal. Ať si pomůže sám, jest-li on Kristus, vyvolený boží." I vojáci posmívali se mu, přistupující, podávající mu octa a říkajíce: „Jsi-li král židovský, pomoz si sám." Nad ním byl nápis napsaný písmeny řeckými, latinskými a hebrejskými: „Tento jest král židovský." Jeden ze zločinců, kteří tam viseli, rouhal se Ježíšovi řka: „Jsi-li Kristus, pomoz sobě i nám."/Druhý však odpověděl mu a káral ho řka: „Ani ty se nebojíš Boha, ačkoli jsi v témž odsouzení? My sice trpíme spravedlivě, neboť jsme přijali, čeho jsme zasloužili za skutky své, ale tento neučinil nic zlého." K Ježíšovi řekl: „Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého." Ježíš řekl mu:

„Zajisté, pravím ti: Dnes budeš se mnou v ráji." Byla skoro hodina šestá. Tehdy stala se tma po vší zemi až do hodiny deváté. Slunce se zatmělo a opona chrámová roztrhla se ve dvě. Ježíš zvolal hlasem velikým a pravil:

„Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého." To povědv, vypustil duši. ' -

Jan 19, Tam ukřižovali jej a s ním dva jiné po obou bocích, 18-30. uprostřed pak Ježíše. Pilát napsal také nápis a přibíl jej na kříž. Bylo napsáno: „Ježíš Nazaretský, král židovský." Nápis ten čtlí mnozí ze Židů, protože místo, kde Ježíš byl

1;>,'»

'i' . ' iiii'i',l,n,, H,\ l' l,n ii, 'li;-u'i.in> liohrcjnky, i|»llilii"/l ?<:l(l'"Mtl prnvlí k PíiiUnvi:

l ,V, liyiii?.; On rok l: Jncin krul zidov-i iilrl; „(o JHPH pMiil, [>,sn,l jnom." Vojáci, i' iry.lhp, v/nli nvrcliilil rouchu, jeho a sukni. •ir li in"liilli i"l,yři dily, každému vojáku díl. Id noMoňUi'l. od vrčím tkaná v celku. Proto linii; „Noro/,l,rluiijnio ji, nýbrž losujme o ni, '• MO iin.pliililo Plnnio, které praví: Rozdělili si 11 i uiidhn. iuA tli inein.li los o oděv můj." Vojáci za-inlll to, Hllxko kříže Ježíšova stály matka jeho i iiiiitky .(nim, IVln.rin, Kleofášova, a Maria Magdalena. l'i'v miUkii u, učedníka stojícího, ježž miloval, řekl ví"; „PtUil, lilo, s.yn tvůj!" Potom řekl učedníkovi:

lil' "in.lkii IvA!" Od lidiny té učedník přijal ji k sobě. \ i i li. .lt<'zIA vodu,, žo vše jest dokonáno, aby se naplnilo" i 'ir n<k]: „7<i%ili). Stála tam nádoba plná octa. Vojáci li iiii(iiii|| hniiliii octem, nastrčili ji na yzop a podali (i li iinl.iiiiii jolio. Když Ježíš okusil octa, řekl: „Dokonáno (rul,." Piiloni imklmil hlavy a vypustil duši.

1'oxni'nnky. l'i'i,n Ježíš byl ukřižován ojediněle třetí (Mař. 15, 25), l. J. miní iloviUé ráno.

Ukřižování Oicero (In Verrem V, 64) nazývá „nejpotupnější" »t Hejli ronnojsim trestem smrti", římané 'křižovali pouze otroky a veliké <l(iftl nco, jako zákeřníky, vrahy a odbojníky. Zákon židovský třetiti tulii) noznal. Zločinec býval vytažen na kříž vztyčený, přivázan k němu [in>v«.y,y a potom přibit obyčejně čtyřmi hřeby. Avšak i ten způsob Nr vyškylal, že odsouzenec na zemi byl položen a přibit na kříž a piiliOiii teprv s křížem vyzdvižen. Pán Ježíš bezpochyby byl ukřižován mi /,('im a teprv potom s křížem vyzdvižen. Kříž mívá uprostřed 'nrirótiíiiý kolik, aby odsouzenec na něm seděl, odtud sedere in cruce i'rili'iU na kříži), equitare in cruce (jezdit na kříži). Také se při-i" mívalo pod nohy jakési podnoží, aby nohy snáze mohly býti přibity. i"li l-o opor bylo třeba, byl-li odsouzenec přibíjen na kříži vztyčeném. i' l. l li Kristus přibit na kříž na zemi, těchto opor nebylo třeba. r.iiiliibn. kříže byla trojí: velikého t (T) = kříž sklíněný (crux com-iiiliiiii), znaménka ečítaciho + = kříž vlniněný (crux immissa) a ^•11111111'inka při násobení X = crux decussata, tah zvaný kříž svatého i 'iiilt'ojo. ' . • . 'Cíli :'" " ' .

l'ilát napsal nápis, protože byl zvyk římský ohlašovati lidu, že ['"l"i",vH, byla vykonána a proč se tak stalo. Ohlašovalo se to jednak li l-' 'il.iiilem, jednak nápisem na bílé tabulce. Tabulka ta připevnila se

- 160 -

na kříž. Tabulka Kristova byla sepsána ve třech řečech, protože latina byla tehdy řeč úřední v říši římské, řečtina světová řeč obcovací a hebrejščina (chaldejščina) řeč zemská v Palestině. Část této tabulky přechovává se v Ílímě v kostele Sv. kříže jerusalemského. .

Vojáci rozdělili si sáty Ježíšovy, protože zákon římský jim je přisuzoval (Ulpian, Digest. 48, 20, 6 nn.). Sukně Ježíšova ve 4. století dostala se v majetek sv. Heleny. Helena přenesla ji do Treviru. Tam se chová podnes v katedrálím chrámu Páně a vystavuje se . občas k veřejné počtě, a to, pokud lze dokázati odr. 1196, Sukně ta jest z látky byzantské a do ní jest všit kus látky daleko starší.

První slovo: „Otče, odpusť jim, neboť n.eyědl, co ě i n i" (Luk. 23, 34) Pán Ježíš pronesl, hned jak byl ukřižován, ne-li snad již -mezitím, co byl" přibíjen na kříž. Modlitba ta obrátila lotra na pravici, jenž v podvrženém spise Skutcích Pilátových nazývá ..se Dismas. K tomuto kajícím lupiči promluvil Kristus druhé slovo;

„Zajisté, pravím ti; Dnes budeš se :mnou v ráji (= v předpekli)" - Luk. 23, 43. -'

Když nastala tma o hodině šesté,-naši 12. v poledne, mnozí ze zástupu odešli domů, proto u kříže se uvolnilo a přátelé- Ježíšovi, stojíce do té doby opodál, mohli se přiblížiti ke kříži. Pán Ježíš, vida matku svou. a Jana/miláčka svého, promluvil třetí slovo: „Paní, hle, syn tvůj! H l e, matika tvá!" (Jan 19, 26-27). Potom nepromluvil již až koloni hodiny deváté, naši třetí odpoledne./Tehdy věda, že všechny věci jsou dokonány, aby se naplnilo Písmo ""('Žalm 68, 22), řekl: „Žízním" (Jan 19, 28). Brzy potom" .zv<)>l'l hlasem velikým: „E l i, E l i, l a mm a sabaktani?" (Mat. 27i,46)„,Některí z těch, kteří tu stáli a slyšeli slova ta, pravili: „Eliáš volá." Jeden z nich ihned běžel,-vzal houbu, naplnil ji-octem, vložil ji na třtinu a napájel ho. Ale jiní; pravili: „Nech toho, ať užíme, přijde-li Eliáš vysvoboditi ho" (Mat. 27., 46-49). Když Ježíš 'okusil octa, řekl:

„Dokonáno jest"" (Jan 19, 30). Potom zvolal hlasem' velikým: „O t ě e, v ruč e :t v é' poučím ducha sv é h o" (Luk. 23, 46). "

Zatměni slunce při smrti Páně bylo zázračné, protože se přihodilo o velikonocích židovských. Velikonoce židovské však se slavily vždy V úplňku.

Eli, Eli... jsou začáteční slova žalmu 21. Pán Ježíš, cituje slova tohoto žalmu mesiánského, ztotožňuje se s mesiášem od Boha zaslíbeným a od proroků předpověděným.

Ježíš umíraje zvolal hlasem velikým, aby naznačil, že má, dosti sil, že není zdrcen mukami, nýbrž že umírá dobrovolně jakožto pán života a smrti. Kdysi řekl: „Nikdo nebere ho (života) ode mne, nýbrž já dávám jej sám od sebe" (Jan 10, 18). . .

Políčení. Kristus na kříži jest nejpůsobivější předmět kázání. Sám Kristus předpověděl: „Až budu povýšen od země, všechno .potáhnu k sobě" (Jan 12, 32). .

161

i

'l

11

1 •(11(0,1: Dějiny zjevení božího v Novém zákoně.

Mař. 27, 61-56.

Jan 19, 31-42.

- 162 -

ftí^/°- Podivuhodné zjevy při smrti Kristově.

Aj, opona chrámová roztrhla se ve dví od vrchu až dolů., země se třásla, skály se pukaly, hroby se otvíraly a mnohá těla zesnulých svatých vstala z mrtvých. Tito vyšli z hrobů po vzkříšení Ježíšově, přišli do Svatého města a ukázali se mnohým. Setník pak i ti, kteří byli s ním a střehli Ježíše, vidouce zemětřesení a ostatní věci, které se daly, báli se velmi a pravili: „ Jistě Syn boží byl tento." Byly pak tam také mnohé ženy zdaleka, které přišly za Ježíšem z Galileje, aby mu posluhovaly. Mezi nimi byla Maria Magdalena, Maria, matka Jakubova a Josefova, a matka synů

Zebedeových.

Poznámky. Celá příroda (slunce, země, skály), i říše mrtvých dala najevo zármutek ze smrti Tvůrce a Pána svého. Při té příležitosti vyplnilo se také proroctví Kristovo: „Pravím vám, že budou-li tito mlčeti, kamení bude volati“ (Luk. 19, 40).

Opona chrámová mezi svatyní a velesvatyní roztrhla se na znamení, že Starý zákon obřadní pozbyl platnosti a že přístup do nebe jest otevřen. Dosud přístup do nebe nebyl otevřen. To se naznačovalo tím, že nikdo nesměl vstoupiti do velesvatyně mimo velekněze. Velesvatyně představovala nebe.

Hroby otevřely se hned při smrti Kristově, ale mrtví nebyli vzkříšeni hned, nýbrž až Pán Ježíš vstal z mrtvých. Když Pán Ježíš vstoupil na nebesa, vstoupili na nebesa s ním.

Setník střehoucí Pána Ježíše na kříži dle podvrženého spisu Acta Piláti jmenoval se Longin.

Poučení. Při smrti Kristově nejen setník a vojáci se třáslí a uznávali Krista za Syna božího, nýbrž i Veškeren zástup těch, kteří tam spolu byli u té události a viděli, co se dělo, vraceli se bijíce se v prsa (Luk. 23, 48). Pouze veleknězi a farišeové zůstali zatvrzeli. Taková jest moc »ašně.

4. Otevření boku a pohřeb Pána Ježíše.

Protože byl den přípravní, aby nezůstala těla na kříži v sobotu, neboť ten den sobotní byl veliký, Židé prosili Piláta, aby zlámány byly údy jejich a aby byla snáta. Proto přišli vojáci a zlámali sice údy prvnímu i druhému, který byl ukřižován s Ježíšem, ale když přišli k Ježíšovi a viděli, že již zemřel, nezlámali údů jeho, nýbrž jeden z vojákův otevřel kopím bok jeho. Ihned vyšla krev a voda. Ten, který to viděl, vydal svědectví o tom a svědectví jeho

- 163 -

!Mt p'dvA. On vi, že mluví pravdu, abyste věřili, i vy. Teto y,n,(intň ritn.lo se, aby se naplnilo Písmo: „Kostí v něm iir/.IAiioo," Upót jiné místo Písma praví: „Uaří, koho pro-hixlll,'

l'(lioni proBil Piláta Josef z Arimateje,^ jena byl iirrdiikl Jediní"! v, ale tajný pro strach židovský, aby směl ".(mnutí t6lo Ježíšovo. Pilát dovolil. Josef tedy přišel a u'iii.1 l,("lo J(róirRovo. Přišel také Nikodém, který kdysi přišel Is JrólAovi v noci, a přinesl smíšeninu myrhy a aloe, asi (tu li lici'. Tito vzali tělo Ježíšovo a zavinuli je v plátna i Vadili vonnými, jak jest obyčej Židů při pohřbu. Na nilnl,<\ kde Ježíš byl ukřižován, byla zahrada. V zahradě h'< byl hrob nový, v němž nikdo nebyl ještě pochován. Tam-lixly položili Ježíše pro přípravní den židovský, protože li'ot) byl blízko.

l'rxin'iiiliky. j&ímané nechávali mrtvolu na kříži, až shnily nebo 'i* plnily za kořist dravcům. Avšak zákon židovský (V. Mojž. 21, 23) vy^mnlval, aby tělo popraveného nezůstalo nepohřbeno do druhého dne. Ulinn.iK" vyhovovali zákonu, tomu v zemi židovské. V tom případě bylo <'An,li mnohdy urychlit smrt ukřižovaného. Proto býval rozdělán oheň píli křížem, aby ukřižovaný se udusil, nebo bývaly mu zpřeráženy ruce ii niiliy nebo byl mu prohnán bok kopím. Židé dbali zákona toho in.<i'i Jiří ukřižování Páně, a to tím spíše, protože den přípravní (pátek) ' liýil se ke konci a nastával den sobotní, jenž byl toho roku veliký den "linl.iil pro svátky velikonoční. Avšak urychlení smrti nesmělo se .It'liii liez svolení vrchnosti. Proto prosili Piláta, aby zlámány byly údy nliHžoviiiiých a aby těla jejich byla pochována.

Těla popravených Židé pochovávali úředně na popravišti, avšak nřildly vydávali je příbuzným, aby si je pochovali sami. Zákon římský "i| dob Augustových dovoľoval také, aby mrtvola popraveného byla 'yililiui příbuzným (Ulpianus, Digesta 48, 54, l).

7io Pánu Ježíši nebyly zlámány údy, naplnilo se Písmo nařizující i linrAliku velikonočním: „Kostí v něm nezlámáte“ (II. Mojž. 12, 46).

l'l'inu Ježíši dle tradice byl otevřen bok pravý. Ze z boku Ježíšova v#ln krov a voda, jest zjev neobyčejný. V otevřeném boku Ježíšově i v.vl,i'ikn,][ci krvi a vodě svatí Otcové (Augustin, Jeroným) vidí vy-rliiřiiii, co bylo nastíněno stvořením Evy. Jako z boku spícího Adama v "l u l'lvn.i matka veškerého života tělesného, tak z boku mrtvého ' ""i drulióho Adama, vyšla církev, matka veškerého života duchov-•ii" Vod nu (při křtu) členové církve se rodí a krvi Páně (při i'l'ljliiii.iii) se živi.

Min¹ jtist rostlina indická, mající dříví smolné a vonné. Ve vý-i. 'iiilnh krajinách byl zvyk obkládati mrtvolu a vystlávat hrob von-

Mat. 27, 61-66.

Jan 19, 81-82.

- 162 -

WÁ»(A- Podivuhodné zjevy při smrti Kristově.

A], opona chrámová roztrhla se ve dví od vrchu až dolů, země se třásla, skály se pukaly, hroby se otvíraly a 'mnohá těla zesnulých svatých vstala z mrtvých. Tito vyšli z hrobů po vzkříšení Ježíšově, přišli do Svatého města a ukázali se mnohým. Setník pak i ti, kteří byli s ním a střehli Ježíše, vidouce zemětřesení a ostatní věci, které se daly, báli se velmi a pravili: „Jistě Syn boží byl tento.“ Byly pak tam také mnohé ženy zdaleka, které přišly za Ježíšem z

Galileje, aby mu posluhovaly. Mezi nimi byla Maria Magdalena, Maria, matka Jakubova a Josefova, a matka synů Zebedeových.

Poznámky. Celá příroda (slunce, země, skály), i říše mrtvých dala najevo zármutek ze smrti Tvůrce a Pána svého. Při té příležitosti vyplnilo se také proroctví Kristovo: „Právím vám, že budou-li tito mlčeti, kamení bude volati“ (Luk. 19, 40).

Opona chrámová mezi svatyní a velesvatyní roztrhla se na znamení, že Starý zákon obřadní pozbyl platnosti a se přístup do nebe jest otevřen. Dosud přístup do nebe nebyl otevřen. To se naznačovalo tím, že nikdo nesměl vstoupiti do velesvatyně mimo velekněze. Velesvatyně představovala nebe.

Hroby otevřely se hned při smrti. Kristově, ale mrtví nebyli vzkříšeni hned, nýbrž až Pán Ježíš vstal z mrtvých. Když Pán Ježíš vstoupil na nebesa, vstoupili na nebesa 8 ním.

Setník střehoucí Pána Ježíše na kříži dle podvřeného spisu Acta Piláti jmenoval se Longin.

Poučení. Při smrti Kristově nejen setník a vojáci se třáslí a uznávali Krista za Syna božího, nýbrž i veškeren' zástup těch, kteří tam spolu byli u té události a viděli, co se dělo, vraceli se bijíce se v prsa (Luk. 23, 48). Pouze velekněží a fariseové zůstali zatvrzeli. Taková jest moc vášně.

4. Otevření boku a pohřeb Pána Ježíše.

Protože byl den přípravní, aby nezůstala těla na kříži v sobotu, neboť ten den sobotní byl veliký, Židé prosili Piláta, aby zlámány byly údy jejich a aby byla snáta. Proto přišli vojáci a zlámali sice údy prvním i druhému, který byl ukřižován s Ježíšem, ale když přišli k Ježíšovi a viděli, že již zemřel, nezlámali údů jeho, nýbrž jeden z vojákův otevřel kopím bok jeho. Ihned vyšla krev a voda. Ten, který to viděl, vydal svědectví o tom a svědectví jeho

- 163 -

(K;-||, pravé. On ví, že mluví pravdu, abyste věřili i vy. Toto zajisté stalo se, aby se naplnilo Písmo: „Kostí v něm lid/lámete.“ Qpét-jiné místo Pismarpraví: „Uzří, koho probodli.“

Potom prosil Piláta Josef z Arimateje, jená byl Učedník Ježíšův, ale tajný pro strach židovský, aby směl nejmouti tělo Ježíšovo. Pilát dovolil. Josef tedy přišel a snal tělo Ježíšovo. Přišel také Nikodém, který kdysi přišel k Ježíšovi v noci, a přinesl smíšeninu myrhy a aloe, asi Htn liber. Tito vzali tělo Ježíšovo a zavinuli je v plátna M věcmi vonnými, jak jest obyčej Židů při pohřbu. Na miste, kde Ježíš byl ukřižován, byla zahrada. V zahradě l,i"i byl hrob nový, v němž nikdo nebyl ještě pochován. Tam tody položili Ježíše pro přípravní den židovský, protože hrob byl blízko.

Poznámky, římané nechávali mrtvolu na kříži, až shnily nebo ftii pudly za kořist dravcům. Avšak zákon židovský (V. Mojž. 21, 23) vybudoval, aby tělo popraveného nezůstalo nepohřbeno do druhého dne. n.lniuié vyhovovali zákonu tomu v zemi židovské. V tom případě bylo vñfi.k mnohdy urychlití smrt ukřižovaného. Proto býval rozdělán oheň pixl křížem, aby ukřižovaný se udusil, nebo bývaly mu zpřeráženy ruce 11 iinliy nebo byl mu prohnán bok kopím. Židé dbali zákona toho. l.ii.<n při ukřižování Páně, a to tím spíše, protože den přípravní (pátek) rlylil se ke konci a nastával den sobotní, jenž byl toho roku veliký den piiiiiitii^ pro svátky velikonoční. Avšak urychlení smrti nesmělo se M.liUi bez svolení vrchnosti. Proto prosili Piláta, aby zlámány byly údy ukřižovaných a aby těla jejich byla pochována.

Těla popravených Židé pochovávali úředně na popravišti, avšak nřtkdy vydávali je příbuzným, aby si je pochovali sami. Zákon římský ml dob Augustových dovoľoval také, aby mrtvola popraveného byla vydána příbuzným (Ulpianus, Digesta 48, 54, l).

Zio Pánu Ježíši nebyly zlámány údy, naplnilo se Písmo nařizující " linrAiku velikonočním: „Kostí v něm nezlámete“ (II. Mojž. 12, 46). 1'ánu Ježíši dle tradice byl otevřen bok pravý. Ze z boku Ježíšova

• i ilo krov a voda, jest zjev neobyčejný. V otevřeném boku Ježíšova

• ' . v tokající krvi a, vodě svatí Otcové (Augustin, Jeroným) vidí vy-ii", co bylo nastíněno stvořením Evy. Jako z boku spícího Adama 'ii. l'iva, matka veškerého života tělesného, tak z boku mrtvého "o, druhého- Adama, vyšla církev, matka veškerého života duchov-

Vodou (při křtu) členové církve se rodí a krví Páně (při jřlřlinání) se živi.

; lilií jeat rostlina indická, mající dříví smolné a vonné. Ve vý-rliiMliilřl) krajinách byl zvyk obkládati mrtvolu a vystlávati hrob von-

nými látkami u velikém množství. Proto Nikodém přinesl vonných látek asi 100 liber, asi 32 kg. Hlinská libra = 325 g.

Blízko Kalvárie Josef z Arimateje měl zahradu a v ní hrob pro sebe, ale dosud v něm neležel nikdo. Josef věnoval jej k pohřbu Ježíšovu jednak z úcty k němu, jednak že byl blízko a již připraven. -Hrob ten záležel z předsíně (vestibulu) a z komory hrobové, do níž se vcházelo nízkým otvorem (nízkými dveřmi). V komoře hrobové byl vytesán ve stěně podélný výklenek zděli těla lidského, tak aby se tělo do něho mohlo položit jako na lavici. Tam položili tělo Ježíšovo, a to tak, že zvenku mohl je .viděti ten, kdo se shýbl. Před vchod přivalili kámen.

~ -

Pohřeb Ježíšův byl skončen do 5 hodin odpoledne.

Kříž, hřeby a tabulku s nápisem našla sv. Helena, matka Konstantina Velikého, když dala kopati na hoře Kalvárii (svátek Nalezení svatého kříže). Část kříže poslala do Cařihradu, část do Šíma a největší • díl obloživši stříbrem, odevzdala biskupům jerusalemským, aby jej zachovali věkům budoucím. Biskupové jerusalemsští darovali částčky kříže ještě jiným kostelům. Hřeby ze kříže Kristova a částky a napodobeniny jejich jsou roztroušeny po mnohých chrámech evropských. Největší účtě těší se hřeby Kristovy v Kímě a v Trevíru. Také v kra--lovské koruně lombardské jest částka svatého hřeby.

Na miste, kde Kristus Pán byl ukřižován a pohřben, císař Konstantin Veliký (•)- 337) dal vystavěti veliký chrám Božího hrobu. Stojí dosud, ale byl několikrát pobořen a přestavěn. Jakou podobu měla původní kaple božího hrobu, lze poznati ze slonového reliéfu Národního musea v Mnichově.

Strážci božího hrobu a posvátných míst v Palestině vůbec; jsou františkáni. Uvedl je tam sám zakladatel jejich svatý František r. '1219.

Poučení. Na Veliký pátek koná se u božího hrobu sbírka na boží hrob jerusalemský. Obětujeme rádi nějaký dárek. Z těch peněz žijí fran-tiškáni jakožto strážcové božího hrobu, obstarávají duchovní správu, vydržují školy, opravují křesťanské stavby palestinské, poskytují přístřeší .

poutníkům (dům jejich pro poutníky jmenuje se Oasa nova = nový . dům), provádějí je, konají s nimi pobožnosti a rozdávají chléb i domácím lidem chudým.

5. Stráž u hrobu.

Druhého dne, který jest po dni přípravním, veleknězi a farizeové sešli se k Pilátovi a řekli: „Pane, rozpomenuli jsme se, že onen svůdce pravil, dokud ještě žil: Po třech dnech zase vstanu. Eozkaž tedy sířící hrobu až do třetího dne, aby snad učedníci jeho nepřišli, neukradli ho a neřekli lidu: Vstal z mrtvých. Potom blud poslední bude horší nežli první.“ Pilát řekl jim: „Máte stráž. Jděte, hlídejte, jak rozumíte.“ Oni odešli, obsadili hrob stráží a zapečetili kámen.”,

- 165 -

Poznámky. Ze veleknězi teprve druhého dne' (v sobotu) šli pronikl za stráž, vysvětlíme si odtud, že v pátek šlo velekněžím přede-vřítu o to, aby Ježíše usmrtili. Do budoucnosti v tu chvíli nehlédli V rozčilení svém, a to tím méně, protože byli ještě postrašení událostmi, ktu.rň se děly při smrti Kristově.

Veleknězi mohli znáti proroctví Kristovo, že třetího dne vstane. Neboť Pán Ježíš několikrát před učedníky svými řekl zcela zřejmě, že vřil.n.no z mrtvých. Od nich mohlo se to roznést a dostati až k- veleli iinžim. Možná, že jim to pověděl sám Jidáš. Ostatně Kristus sám jim to naznačil, rozmlouvaje o zboření chrámu a o Jonáši (Jan 2, 19;

Mír! 12, 40). •• ; -

Veleknězi měli dle obyčeje hned od počátku svátků k dispozici JIMI,!] oddělení vojska římského, aby udržovalo pokoj a pořádek.

Poučení. Veleknězi židovští^ zapečetivše kámen, přispěli tím k.po-lvr/ont historické události, že Kristus vstal z mrtvých. Proto sv. Jero-it.vm (Ě 420) praví: „Pile jejich prospívá víře naši. Neboť čím více se Ji dliá, tím více jeví. se moc vzkříšení.”

D. Ježíšův úřad královský.

(lil slavného vzkříšení do nanebevstoupení Páně. R. 30 po Kr. nebo r. 783 po založení Šíma.) -

•ležíš zastával úřad královský tím, že založil na zemi vlililolnou říši milosti (církve), dobyv jí krvi svou (Sk. UO, L's), že dal'jí zákony a že ustanovil apoštoly správci Hlini.

K rúlovská činnost Ježíšova jest dovršení veškerého •Hltí joho. Začíná se oslavou jeho.

§ 52. Vzkříšení Ježíšovo. První zprávy o zmrtvýchvstání Ježíšově.

a) 2 eny u hrobu.

ilyž pominula sobota a když svítalo na první den Mat. 28,

M iu'i a Magdalena a druhá Maria přišly, aby pohle- 1-8-1111, hrob^/A aj, stalo se zeměřesení veliké. Neboť

l'Ano sestoupil s nebe, přistoupil, odvalil kámen a ' l no no něm. Obličej jeho byl jako blesk a roucho 'l>r Knih. Bázní jeho poděsili se strážní a byli učiněni

•ir tví.fronto anděl promluvil a řekl k ženám: „Vy'

• »t>! Noboť vím, že hledáte Ježíše, který byl ukři-Niilil ho tuto. Vstal zajisté, jak byl řekl. Pojd'te a

- 167 -

vizte místo, kde byl položen Pán. Potom jděte rychle a povězte učedníkům jeho, že vstal. A aj, předchází vás do Galileje. Tam užíte jej. Aj, předpověděl jsem vám to." Ženy vyšly rychle z hrobu s bázní a radostí velikou a běžely, aby zvěstovaly učedníkům jeho.

^dyž minula sobota, Maria Magdalena, Maria Jaku- Mař. 16, bova a Salome nakoupily vonných masť, aby přišly a po- 1-8-mazaly Ježíše. Přišly ke hrobu velmi ráno prvního dne po sobotě, když slunce již vyšlo. Pravily vespolek: „Kdo nám odvalí kámen od vchodu hrobového?" Když však vzhledly, užířely kámen odvalený. Byl totiž velmi veliký. Když vešly do hrobu, užířely mládence sedícího na praviciV oděného rouchem bílým. I ulekly se. Mládenec řekl jim:

...Nebojte se! Hledáte Ježíše Nazaretského, ukřižovaného. Vstal, není ho tuto. Aj, místo, kde jej položili.

Ale jděte, povězte učedníkům jeho, zvláště Petrovi, že předejde vás do Galileje. Tam užíte jej, jak pověděl vám." Ženy vyšly a utekly od hrobu. Pojal je totiž strach a hrůza. Ani nikomu ničeho neřekly, protože se bály5?

(Prvního dne po sobotě vel^fi ráno přišly ke hrobu, ne- Luk. 24, souce vonné věci, které připravily, a nalezly kámen od- l-li. valený od hrobu. Když vešly dovnitř, nenalezly těla Pána Ježíše. Stalo se, když byly pro to zkormouceny v duchu, aj, dva muži stáli vedle nich v rouše skvoucím. Když však se bály a chýlily tvář k zemi, muži ti řekli k nim: „Co hledáte živého mezi mrtvými? Není ho tuto, nýbrž vstal. Rozpomeňte se, kterak mluvil vám, když byl ještě v Gali-lei. Tehdy řekl: Syn člověka musí býti vydán do rukou lidí hříšných a ukřižován a třetího.dne vstane z mrtvých." Ženy rozpomenuly se na slova Ježíšova. Vráťivše se od hrobu, zvěstovaly všechno to jedenácti a jiným všem. Byly s nimi Maria Magdalena, Johana, Maria Jakubova a jiné, jež vypravovaly apoštolům věci tyto. Ale výpovědi tyto zdály se před nimi jako planá řeč, proto nevěřili jim. ^

^Prvního dne po sobotě přišla Maria Magdalena časně Jan-20, l-2. ráno, když ještě bylo tma, ke hrobu a-užířela

kámen odvalený od hrobu. Proto běžela a přišla k Šimonovi Petrovi a k tomu jinému učedníku, jež miloval Ježíš, a řekla jim:
„Vzali Pána z hrobu a nevíme, kam jej položili.“

-168 - ;

Poznámky. Zbožné ženy vytrvaly při pohřbu Ježíšově až do konce. Seděly proti hrobu (Mat. 27, 61) a dívaly se, kde byl položen (Mař. 15, 47). Pomýšlely! na to, že budou tělo Ježíšovo balzamovati. Potom se navrátily, připravily si vonné věci a masti a v sobotu odpočinuly podle přikázání (Luk. 23, 56). Některé kupovaly vonné masti ještě v sobotu po západu slunce, když přestala povinnost klidu (Mař. 16, 1).

V neděli ráno ještě za tmy ubíraly se k hrobce a radily se, kdo jim odvalí kámen. Nevěděly tedy, ani že jest kámen zapečetěn ani že tam stojí stráž. Maria Magdalena asi předběhla ostatní a přišla ke hrobu první, neboť sv. Jan (20, 1) praví, že Maria Magdalena přišla ke hrobu. ráno, když ještě bylo tma. Ostatní ženy tam přišly, - když již slunce vyšlo (Mař. 16, 2).

....

Mezitím co byly na cestě, ne-li ještě, o něco dříve, Pán Ježíš vstal z mrtvých a vyšel zavřeným hrobem ven, -nebyv viděn od nikoho.. V touž dobu nastalo zemětřesení a anděl, sestoupiv s nebe v podobě mládence, jehož obličej byl jako tlesk a roucho jako sníh, odvalil kámen hrobový, posadil se napřed na něm (Mat. 28, 2), potom však v hrobě samém (Mař. 16, 5). Oboje (zemětřesení i zjev andělův) stalo se za tím účelem, aby se dosvědčilo nejprve stráž, potom i ženám, že Pán Ježíš vstal , z mrtvých.

Ježíš vstal z mrtvých svou vlastní mocí. Tu moo připisoval si již před smrtí svou. Sekl: „Mám moc život dáti a moc jej zase vzítí“ (Jan 10, 18).

Ježíš vstal s tělem oslaveným. Vlastnosti těl oslavených popisuje sv. Pavel takto: „Rozséva se tělo porušitelné, vstane neporušitelné. Rozséva se tělo nesličné, vstane oslavené. Rozséva se tělo slabé, vstane . silné. Rozséva se tělo živočišné, vstane tělo duchovní“ (I. Koř. 15, 42-44). . .Oslavené tělo Ježíšovo tedy nepodléhalo již přirozeným zákonům prostoru a času, proto vyšlo z hrobu bez hluku a nepotřebovalo, aby byl odvalen kámen.

Maria Magdalena, spatřivši, že kámen jest odvalen, běžela k Šimonovi Petrovi a k Janovi a .oznamovala jim: „Vzali Pána z hrobu a nevíme, kde ho položili“ (Jan 20, 2). Po ni přišly ke hrobu ostatní ženy, vešly dovnitř a měly vidění andělské. Jedna skupina měla vidění jednoho anděla (Mař., 16, 5), druhá dvou andělů (Luk. 24, 4). Když společně oznamovaly apoštolům, co viděly a slyšely, výpovědi jejich . zdály se před nimi jako planá řeč, proto jim nevěřili (Luk. 24, 10-11).

(Slavnost vzkříšení Páně. Boží hod velikonoční.)

6) P e t r a J a n u h r o b u .

Luk.-24, 12. Petr však přece vstal, běžel ke hrobu a nachýliv se, uzel plátna ležeti samotná. I odešel, divě se sám u sebe tomu, co se stalo.

Jan 20, /Petr i ten druhý učedník vyšli a šli ke hrobu. Oba dva ⁸ běželi spolu. Ten druhý učedník běžel napřed, rychleji než

- 169 -

rotí", a pí-iftol ko hrobu první. Jakmile se nachýlil, uzel pliUmi, loviti, n,l« dovnitř nevešel. Šimon Petr jda za nim [l'í'íH(>), voňol do hrobu a uzel plátna položená a roucho, U,nrn bylo lili hlavě Ježíšově, položené nikoli s plátny, nyltř Mvinutň zvláště na jednom místě. VPotom vešel tam i olinu iiciidiilik, který přišel ke hrobu první, viděl a uvěřil, 11 o hni' juntě nerozuměli Písmu, že Ježíš musí vstáti •/, mrtvých. Učedníci odešli opět domu"^^ ^

Jak , zavinovali mrtvolu.

Poznámky. Petr a Jan,, uslyševše od Marie Magdaleny, že tělo Kriytovo jest vzato, spěchali hned ke hrobu, aby sami viděli a po-noudili, kolik pravdy jest na zprávě její. Jan, jsa mladší, předhlonil Petra, ale nevkočil do hrobu, dávaje přednost Petrovi. Možná také, ie se bál vstoupiti. Protože plátna byla v pořádku složena, Petr a .lim seznali z toho, že tělo Ježíšovo nebylo ukradeno. Neboť kdyby byl někdo tělo ukradl, nebyl by plátna dával do takového pořádku. Proto uvěřili, ze Ježíš vstal z mrtvých. Jan 20, 11-18.

% 53. Zjevení Ježíšova a zatvrzelost veleknězi židovských.

i.(;<yi.Pán Ježíš zjevuje se Marii Magdaleně.

^A^H^H^

Maria však stála u hrobu venku plačíc. Když plakala, naklonila se, nahlédla do hrobu a uzel dva anděly sedící v rouše bílém, jednoho u hlavy a druhého u nohou, tam, kde bylo položeno tělo Ježíšovo. Ti řekli k ní: „Ženo, co pláčeš?" Maria řekla k nim: „Protože vzali Pána mého u, nevím, kam jej položili." Když to řekla, obrátila se a uzel Ježíše státi. Nevěděla vsak, že jest to Ježíš. Ježíš řekl jí: „Ženo, co pláčeš? Koho hledáš?" Ona domnívajíc se, že jest to zahradník, pravila k němu: „Pane, vzal-li jsi jej, pověz mi, kam jsi jej položil, a já dojdou si pro něho." Ježíš řekl jí: „Maria!" Ona obrátivši se řekla mu:

„líabboni!" To jest: „Mistře!" Ježíš řekl jí: „Nedotýkej se mne, neboť ještě jsem nevstoupil k Otci svému, ale jdi

I

- 170 -

k bratřím svým a pověz jim: Vstupuji k Otci svému, a Otci vašemu, k Bohu svému a k Bohu vašemu." Maria Magdalena přišla a zvěštovala učedníkům: „Viděla jsem Pána a pověděl mi toto."

Poznámky. Za Petrem a Janem přišla ke hrobu Maria Magdalena.
Petr a Jan shlédše hrob vrátili se do města, ale Maria zůstala u hrobu.
Když na ni Pán Ježíš promluvil obyčejným hlasem svým: „Maria!" poznala ho. Proto padla mu k nohám, a chtěla je objímalí.
Pán Ježíš nazval učedníky své ponejprv bratřimi, protože je vykoupil a učinil je ditkami božími a bratry' svými.

y2. Pán Ježíš® ukazuje se ženám.

A hle, Ježíš potkal se s nimi a pravil: „Buďte zdraví!" Ženy přistoupily, chopily se nohou jeho a klaněly se mu. Ježíš řekl jim: „Nebojte se! Jděte, zvěstujte bratřím svým, aby šli do Galileje. Tam uvidí mne."

Poznámka. Jako Maria Magdalena, tak i ostatní ženy vrátily šelestě jednou ke hrobu Ježíšovu a tu měly toto zjevení.

/ 3; Vysoká rada židovská podplácí stráž.

Když ženy odešly, aj, někteří ze strážných přišli do města a oznámili velekněžím vše, co se stalo; Veleknězi shromáždili se se staršími, a když se uradili, dali mnoho peněz vojákům a pravili: „fííkejte: Učedníci jeho přišli v noci a ukradli jej, když jsme spali. Uslýší-li o tom vladař, my ho přemluvíme a vás učiníme bezpečny." Vojáci vzali peníze a učinili, jak byli poučeni. Řeč ta byla rozhlášena mezi Židy až do dnešního dne.

Poznámky. Také nepřítelům Kristovým byla dána zpráva, o zmrtvýchvstání jeho, aby neměli pražádné výmluvy pro nevěru svou.
Ítec ta nebo věc ta byla rozhlášena u Židů až do toho dne, kdy Matouš psal evangelium. ">

/ -/4. Pán Ježíš zjevuje se dvěma učedníkům jdoucím do Emauz. "

i.^"-"- , _ A aj, dva z učedníků Ježíšových šli toho dne do městečka, které bylo vzdáleno od Jerusalema honů šedesát a mělo jméno Emauzy. Rozmlouvali spolu o všech událostech těchto. Stalo se, když rozmlouvali a dotazovali se sebe, že i Ježíš přiblížil se a šel s nimi. Ale oči jejich byly drženy, aby ho oni nepoznali. Ježíš řekl k nim: „Jaké jsou

- 171 -

to řeči, které rozmlouváte vespolek cestou, a proč jste smutni?" Jeden, ^emuž bylo jméno Kleofáš, odpověděl a řekl mu: „Ty jsi samotný cizinec v Jerusalemě a nepoznal jsi, které věci staly se v něm ve dni tyto?" Ježíš řekl jim: „Které?" Oni řekli: „O Ježíši Nazaretském, který byl prorok, mocný ve skutku i řeči před Bohem i přede vším lidem, a kterak veleknězi a představení naši vydali jej na odsouzení ke smrti a ukřižovali jej. My jsme čekali, že on jest ten, který vykoupí lid izraelský, ale nyní při všem tom jest dnes den třetí, co se to stalo. Kromě toho postrašily nás i ženy některé z našich, jež před svítáním byly u hrobu a jež nenalezše těla Ježíšova, přišly a pravily, že také viděly zjevení andělů, kteří pravili, že Ježíš žije. Někteří z našich odešli ke hrobu a našli tak, jak ženy pravily, ale Ježíše nenalezli." Ježíš řekl jim: „O, nerozumní a ne-chtějící věřit všemu, co mluvili proroci! Nemusil Kristus trpět těch věcí a tak vejít do slávy své?" Potom počal od Mojžíše a všech prorokův a vykládal jim všechna Písma, která byla o něm. Konečně přiblížili se k městečku, do kterého šli. Ježíš 'dělal se, jako by chtěl jít dále. Ale učedníci nutili ho říkouce: „Zůstaň s námi, protože se připozdívá a den již se nachýlil." Ježíš vešel s nimi. Stalo se, když seděl s nimi za stolem, že vzal chléb, dobrořečil, lámal a podával jim. Tehdy oči jejich byly otevřeny a oni poznali ho. Ježíš však zmizel s oči jejich. Učedníci řekli vespolek: „Nehořelo srdce naše v nás, když mluvil cestou a otvíral nám Písma?" Vstávše v touž hodinu, vrátili se do Jerusalema a našli shromážděných jedenáct a ty, kteří byli s nimi. Ti pravili: „Pán vstal skutečně a ukázal se nimonovi."

Také oni vypravovali, co se jídalo na cestě a kterak poznali Ježíše při lámání chleba, ! 01

Poznámky. Mezi dnem ukázal se. Ježíš Kristus ještě Petrovi (Luk. 24, 34) a odpoledne téhož dne zjevil se učedníkům jdoucím do Kinauz. Emauzy byly vzdáleny od Jerusalema 60 honův, t. j. 12 km. Bii/pochyby jest to nynější Hamosa, jinak Beith-Mizza severozápadně Oli Jcruaalema.

Když titi učedníci vyšli z Jerusalema, evangelista neudává. Při-(iiiiiiiia pouze, že věděli sice, jak andělé ukázali se Senám a jak Petr

Luk. 24, 36-43.

Jan 20, 19-23.'

- 172 -

a Jan odešli ke hrobu, ale že se Ježíš zjevil Marii Magdaleně a později ještě jiným ženám, o tom nevěděli.

Učedníci ti nepoznali Pána Ježíše, protože se jim ukázal v jiné podobě (Mař. 16, 12), t. j. s tělem oslaveným, a protože božskou mocí svou přímo působil ve zrak jejich, aby ho nepoznali (Luk. 24, 16). Pán Ježíš chtěl na chvíli zůstat nepoznan.

Kleofáš mluvívá o vykoupení lidu izraelského, myslil bezpochyby o vysvobození z moci římské - a na- obnovení pozemského království Davidova, ' -- ^ • . . ' . ;

Když zaujali místo u stolu a, jedli chléb, Pán Ježíš :vedl si, jako když za veřejného života svého jídal s učedníky svými, Z toho poznali jej ti učedníci. ':- ; . , .

j5. Pán Ježíš ukazuje se desíti apoštolům a učedníkům přítomným s nimi.

í/y. . • ' , . •• :-

^Když o tom mluvili, Ježíš stál uprostřed nich a řekl jim: „Pokoj vám. Já jsem, nebojte se.“ Avšak oni jsou po- děšeni a postrašení, domnívali se, že vidí nějakého ducha. Proto Ježíš řekl jim: „Co se děsíte a proč takové myšlenky vystupují v srdcích vašich? Vizte ruce i nohy mé, že -jsem to já sám. Dotýkejte se mne a vizte.-Neboť duch nemá těla ani kostí, jako vidíte, že mám já.“ To pověděv ukázal jim ruce i nohy. Když však ještě nevěřili a divili se radostí, řekl: „Máte tu co k jídlu?“ Oni podali mu část ryby pečené a plást medu. Když Ježíš pojedl před nimi, vzal zbytky a dal jim je.”)

Když byl večer toho dne, který jest první po sobotě, a dveře tam, kde učedníci byli shromážděni, byly zavřeny pro strach židovský, Ježíš přišel, stál uprostřed a řekl jim:

„Pokoj vám.“ Když to pověděl, ukázal jim., ruce i bok. Učedníci radovali se, protože viděli Pána/Ježíš řekl jim opět: „Pokoj vám. Jako poslal Otec mne, i ja'posílám vás?^ Když to pověděl, dechl na ně a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého. Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým je zadržíte, jsou zadrženy.”

Poznámky. Toto zjevení stalo se v neděli večer (17. Nisanu), -když učedníci vrátivši se z Emauz ještě mluvili.

Oslavené tělo Ježíšovo nebylo již podrobno přirozenému, zákonu neprostupnosti, ale podrželo schopnost dáti najevo vlastnost tu. .Tak také Ježíš jedl, ne že by toho potřeboval, nýbrž proto, aby dal najevo schopnost jísti.

-173-

Pán Ježíš podržel rány své na těle oslaveném, a) aby přesvědčil apoštoly i nás, že vzkříšené tělo jest totéž, které trpělo a bylo položeno do hrobu; b) aby je ukazoval Otci svému a skláněl ho k milosrdenství (Žid. 12, 24); c) aby nám nabídl bezpečný útulek ve zkouškách a pokušeních našich (II. Kor. 4, 10; Gal. 6, 17).

Při této příležitosti Pán Ježíš udělil apoštolům poslání a moc odpouštění hříchů. Toto poslání však bylo zvláštní, jenom pokud se týče odpouštění hříchů. Všeobecné poslání, dle něhož apoštolé měli konati -dílo vykupitelské v celém .rozsaahu, udělil jim až v Galilei.

6. Pán Ježíš Zjevuje se všem apoštolům, i Tomášovi.

Tomáš, jeden ze dvanácti, který slově Blíženec, nebyl Jan 20, však s nimi, když přišel Ježíš. Ostatní učedníci řekli mu: 24-29. „Viděli jsme Pána.“ On však řekl jim: „Neuzřím-li výukou jeho bodení hřebů, nevypustím-li prstu svého v místo hřebův a nevložím-li ruky své v bok jeho, neuvěřím.“ Po osmi' dnech učedníci byli opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ježíš přišel dveřmi zavřenými, stál uprostřed a řekl: „Pokoj vám.“ Potom řekl Tomášovi: „Vlož prst svůj sem a viz ruce mé. Vztáhni ruku svou a vpusť ji v bok můj a nebuď nevěřící, nýbrž věřící.“ Tomáš odpověděl a řekl mu: „Pán můj a" Bůh můj!“ Ježíš řekl mu: „Protože jsi mne viděl, , Tomáši, uvěřil jsi. Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.”

Poznámky. Toto zjevení stalo se na témž místě, na kterém se udalo zjevení předešlé, totiž v Jerusalemě, a to nejspíše ve Večeřadle. Stalo se o týden později, tedy v neděli po zmrtvýchvstání Páně.

„K víře více nám prospěla nevěra Tomášova nežli vira učedníků věřících, protože Tomáš, dotýkaje se Pána, byl k víře přiveden a mysl naše, zanechavši všeho pochybování, ve víře se utvrzuje“ (fiehof Vel. Ě 604, Homil. 26 in Evang.).

7./Pán Ježíš zjevuje se u jezera Genezaretského a dává Petrovi primát.

Potom Ježíš zjevil se opět učedníkům svým u moře Tiberiadského. Zjevil se takto: Byli spolu Petr, Tomáš, jenž sluje Blíženec; Natanael z Káně galilejské, synové Zebedeoyi a jiní dva z učedníků jeho. Simon Petr řekl jim:

Jan 21, 1-19.

„Jdu loviti ryby.“ Oni řekli k němu: „I my půjdeme u tebou.“ Vyšli a vstoupili do lodi. Té noci nechytili ničeho. Když bylo již ráno, Ježíš stál na břehu, ale učedníci nevěděli, že jest to Ježíš. Ježíš řekl jim: „Děti, máte co U jídlu?“ Oni odpověděli: „Nemáme.“ Ježíš řekl jim: „Vrzte

.. - 174-

sít' po pravé straně lodi a naleznete.“ Učedníci vrhli sít' a již nemohli utáhnouti jí pro množství ryb. Onen učedník, ježž miloval Ježíš, řekl k Petrovi: „Pán jest to!“ Jakmile;

Simon Petr uslyšel, že jest to Pán, opásal se svrchním šatem, neboť byl, svlečen, a vrhl se do moře. Ostatní učedníci připluli s lodí, neboť nebyli daleko od země, jen asi dvě stě loket, a táhli sít' s rybami. Když vystoupili : na. zemi,

uzřeli žhavé uhlí položené a na něm rybu ležící, ^ .potom chléb. Ježíš řekl jim: „Přineste z ryb, které jste nyní ulovili." Simon Petr vstoupil do lodi a vytáhl na zemi síť, plnou ryb velikých, sto padesát tři. Ačkoli bylo ryb tolik, síť přece se neztrhala. Ježíš řekl k učedníkům:

„Pojďte, snídejte." Nikdo ze snídajících neosmělil se tázati Ježíše: „Kdo jsi?" Neboť věděli, že jest to Pán. Ježíš přišel, vzal chléb a dával jim, rovněž i rybu. To bylo již po třetí, co Ježíš se zjevil učedníkům svým, když vstal z mrtvých. Když posnádali, Ježíš řekl k Šimonovi Petrovi: „Šimone, synu Jonášův, miluješ mne více nežli tito?" Petr řekl mu:

„Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji." Ježíš řekl mu: „Pasiž beránky mé." Po druhé řekl mu: „Šimone, synu Jonášův, miluješ mne?" Petr řekl mu: „Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji." Ježíš řekl mu: „Pasiž beránky mé." Po třetí řekl mu: „Šimone, synu Jonášův, miluješ mne?" Petr zarmoutil se, protože Ježíš řekl mu po třetí: „Miluješ mne?" a řekl mu: „Pane, ty víš všecko. Ty víš, že tě miluji." Ježíš řekl mu: „Pasiž ovce mé. Zajisté, zajisté, pravím ti: Když jsi byl mladší, opasoval ses a chodíval jsi, kam jsi chtěl. Ale až zestárneš, vztáhneš ruce své a jiný opáše tě a povede, kam ty nechceš." To pověděl naznačuje, kterou smrtí Petr oslaví Boha. Když Ježíš řekl toto, pravil k Petrovi:

^Následuj mne^r,

Poznámky; Z Jerusalema odebrali se apoštolé dle rozkazu Kristova (Mat. 28, 10) do Galileje a živil se bývalým řemeslem svým, protože před sesláním Ducha svatého neměli konati úřadu apoštolského.

Při té příležitosti Pán Ježíš ustanovil Petra pastýřem beránkův i ovci, tudíž celého stáda, celé církve, věřících i apoštolů, jinak udělil mu primát v církvi své. Potom předpověděl mu smrt mučednickou, aby jej ujistil, že vytrvá v lásce své k němu.

Slovy: „Následuj mne" Pán Ježíš vyzval Petra, aby ho následoval •v péči o stádo svěřené až na smrt. -

175

Mat. 28, 16-20.

Mař. 16, 14-18.

Luk. 24, 44-49.

8. Pán Ježíš zjevuje se apoštolům na hoře a dává jim poslání světové.

Jedenáct učedníkův odešlo do Galileje na horu, kterou jim určil Ježíš. Když uzřeli jej, klaněli se mu, ale někteří pochybovali. Ježíš přistoupiv mluvil k nim a pravil: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Proto jděte, učte všechny národy, křtíte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávatí vše, co jsem vám přikázal. A a], já jsem s vámi po všechny dni až do skonání světa."

Poznámky. Toto zjevení stalo se na některé hoře v Galilei. Byla

1.11 aul lioní TAbor.

NiMdoí-l /, npoSUiltt pochybovali nikoli o vzkříšení Ježíšově, nýbrž 'i linii, /,iln.II y.JiivJvñl mi |II)H|,IIVII. jont skutečně vzkříšený Ježíš. Teprve irlý?. ilft?il* II'|M|,(III)>II k iiiin hlízu, podlý bnost jejich zmizela.

1'M I.Diiillii y.ji^111! I^1^11 •I<^1^ñ 'lni apoštolům poslání světové, aby vrtnuli y llill lu'i,/i'i'iillin (i'i'iiid (Iaitolaký) a křtem (úřad kněžský) činili Plnily Nñy j<'lio (iilrkvii) u, líhy ('slony církve přidržovali k plnění zákona" NoviMni (i'i'fiul, pnuty ruky). Toto poslání není dáno pouze apoštolům, nýbrž i zákonilýin imnl.iipciim jejich (Aj, já s vámi jsem...). Mimo to (ii[<>Htuliim a iiántii]jiciin jejich jest slíbená ustavičná pomoc Ježíšova. „I>AIIII jost mi všeliká moc...," totiž moc vykupitelská, kterou lidi vysvobozují z poroby hříchu, přivádím ke svobodě dítek božích, posvěcují jo a činím je věčně blaženými. Tato moc náleží Pánu Ježíši i jako řilovóku, protože si ji vydobyl utrpením svým. A jest mu dána nejen mi. zemi, nýbrž i na nebi, protože království mesiánské není omezeno telilo zemi, nýbrž potrvá věčně v nebi.

Sv. Pavel zmiňuje se ještě o jednom zjevení Ježíšově v Galilei, jehož svědky bylo více než pět set bratří (I. Koř. 15, 6).

9. Pán Ježíš zjevuje se učedníkům svým v den nanebevstoupení svého.

Potom ukázal se jedenácti, když seděli za stolem, a trestal nevěru jejich a tvrdost srdce, že těm, kteří jej viděli, jak vstal z mrtvých, nevěřili. A řekl jim: „Jdouce po všem světě, kažte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a bude pokřtěn, bude spasen. Kdo však neuvěří, bude zavržen. Znamení pak ty, kteří uvěří, tato budou následovati: Ve jménu mém budou d'ábly vymítati, novými jazyky mluvit, hady bráti, a jestliže by pili co jedovatého, neuškodí jim. Na nemocné budou ruce vzkládati a dobře se budou míti."

Potom řekl k nim: „To jsou slova, která jsem mluvil k vám, když jsem byl ještě s vámi,.., že se musí naplniti vně, co jest o mně psáno v zákoně Mojžíšově, v prorocích

Mar.^1< 18^20.

Luk. ,24, 60-53.

Skut. I, 9-12.

- 176 -

a žalmích." Tehdy otevřel jim smysl, aby rozuměli Písmům. Pak řekl jim: „Tak jest psáno, tak Kristus musil trpěti a z mrtvých vstáti dne třetího a tak musí kázáno býti ve jménu jeho pokání a odpuštění hříchů mezi všemi národy, počna

od Jerusalema. Vy jste svědkové věci těch. Já pošlu zaslíbení Útce svého na -vás^^Vy však zůstaňte v městě, dokud nebudete oblečeni mocí s výsostí,"

Poznámky. Z Galileje vrátili se apoštolé zase do Jerusalema, byvše k tomu vyzvání nepochybně od Krista samého. Když tu dne čtyřicátého -po vzkříšení Kristové seděli za stolem, ukázal se jim Pán, a to naposled.

Pán Ježíš káral je, že nevěřili těm, kteří jej viděli, kterak vstal z mrtvých, protože jsa na odchodu s tohoto světa, chtěl, aby slova jeho ; tím více jim utkvěla v mysli, a oni pamatující na ně, tím více se chránili všelikého pochybování o věci .tě. Slova, která kdo mluví na rozloučenou, utkvívají v mysli hluboce.;

Poučení. Vzkříšení Ježíšovo jest největší důkaz božství Ježíšova. Proto sv. Pavel praví: „Nevstal-li Kristus z mrtvých, tedy jest marné kázání naše a marná jest i víra vaše" (I. Koř. 15, 14). Vzkříšení Ježíšovo jest .mimo to záruka vzkříšení našeho. Proto sv. Pavel praví: „Kristus vstal z mrtvých jakožto prvotiny těch, kteří zesnuli" (I. Koř. 15, 20).

§ 54. Pán Ježíš vstupuje na nebesa.

A zajisté Pán Ježíš, když jim domluvil, vzat jest do nebe a sedí na pravici boĚT; A: oni šli a kázali všude a Pán pomáhal jim a potvrzoval řeč následujícími divy.

Potom vyvedl je ven k Betanii, pozdvihl rukou svých a dal jim požehnání. Stalo se, když je žehnal, že oddělil se od nich a že byl nesen do nebe>Učedníci klaněli se mu a vrátili se do Jerusalema s radostí velikou. Potom byli neustále v chrámě, chválíce a velebíce Boha.

Když to pověděl, byl pozdvížen před zraky jejich a oblak vzal jej s očí jejich/Když hleděli na něho, jak jde do nebe, aj, dva muži v rouše bílém stáli vedle nich. Ti také řekli: „Muži galilejští, co tu stojíte, hledíce do nebe? Tento Ježíš, který byl vzat od vás do nebe, přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházeti do nebe." Potom apoštolé navrátili se do Jerusalema s hory, která sluje Olivetská, která jest blízko u Jerusalema, vzdáli cesty sobotní. ">

- 177 -

Poznámky. Ježíš Kristus vstoupil na nobuMii,: 1, nliy tule" Jitko člověk vešel do slávy, ktorň Bí /n,Rlon^ll; li. nliy nrlivi HV" nonlnl Diirlili svatého; 3. aby v iitibohlrli byl niitiiii jiniMl,hidnllinin 11. jirluiliivri)iti a Otce; 4. aby nám ol,nv/ul nulu' », iirt.m l.iiin pťl'li'i'i,vil mlnl.ii.

Pán.Joiľň vxn,l M Mukni ilild'i, IUt<l'ti hýly v jiri'ilji<ikll. Tim aplnilu se prorocství; ,|VN|,ll|lll,|H» lift v^noinl., Jiili" vcd0A vidlic" (Zním 67, 19). (Svátpk Nituiil"Miliiii|ninl 1'Ani¹.)

Hora Olivetská.

Poučení. Pán Ježíš vstoupil na nebesa s vrcholu té hory, na jejímž úpatí počalo, se utrpení jeho. Tím znázornil, jak souvisí utrpení pozemská se slávou nebeskou. „Toto soužení .naše, jsouc nyní kratičké u lehké, působí v nás převelmi velikou váhu: slávy věčné" (II. Koř. 4,17).

§ 55. Čtyři evangelia.

Životopis Ježíšův jest čerpán ze čtyř evangelií. Co jest -Evangelia líčí nejdůležitější události (slova a skutky) ze evangelium. života Ježíšova.

Všech událostí ze žiyota"Ježíšova čtyři evangelia nevypisují. Proto svatý "Jan praví: „Jest mnoho jiných věcí, které učinila Ježíš. Kdyby všechny obzvláště měly být

12

POKOJ; Dějiny zjevení božího v Novém zákoně.

- 179 -

písmý, •mu za to, že by ani svět neobsáhl těch knih, které by Mely bvti psány" (Jan 21, 25).

Eiaubgelhim znamená tolik, co blahá zvěst (sv-affst.i.ov). Životopis Ježíšův sluje evangelium, protože jest blahá lyést **vykoupení** a spasení našeho.

ČTTTí evangelia jsou vlastně jedno evangelium, pro-lůic jednají o témže předměte. Každé evangelium však "hrri o Kristu s jiného stanoviska, proto doplňují se

- ijem.

.'•váté evangelium psali sv, Matouš, sv. Marek, sy. LU- Svatí **kas a** sv. Jan. ' .:.' ' • evangelisté.

^ v. M a t o u s, .apoštol, byl syn jakéhosi Alfea (Mař. Matouš.

- ^i. rodem z Galileje, a jmenoval se Leví (Luk. 5, 27).

- - dobou, kdy Spasitel povolal jej k úřadu apoštolskému, yi celníkem u jezera Genezaretského nedaleko Kafarnaum (Luk. 5, 27). Jak& apoštol sluje Matouš a jest sedmý seznamu apoštolském\ (Mat. 10, 3). Byl svědek řečí a

-^ntků Ježíšových, ač ne hned od počátku. V čas smrti a.

- Jirtvýchvstání Páně byl s ostatními apoštoly v Jerusalemě a po svátcích velikonočních odebral se do Galileje. Tam n~tě byl svědkem zjevení na hoře Krista z mrtvých vstalého (Mat. 28, 16-20). Odtud vrátil se do Jerusalema a byl při nanebevstoupení Páně a seslání Ducha svatého. V době od seslání Ducha svatého až do r. 42 působil mezi krajany svými v Palestině. K. 42 odebral se jako misionář

-i-! ciziny. Za působiště jeho udává se Ethiopie a Indie,

nžní Arábie. Tam působil až, do, smrti své. V církvi řecké a latinské jest uctíván jako mučedník 21. září/O spisovatelské činnosti jeho tradice (Papias, biskup v Hiera-poli ve Frygii f asi 150) praví, že sepsal evangelium v řeči

-iské pro pokřtěné Židy v Palestině v době, nežli ~ il Palestinu. Toto evangelium bylo záhy (kolem roku

Iv Ještě v době apoštolské) převedeno na jazyk řecký. evangelia Matoušova jest dokázati, že Ježíš jest za-

-v mesiáš. Proto evangelista ukazuje všude, jak se

-^ovi splnila prorocství, a vypravuje se zálibou udá-

-. nichž Ježíš byl uznán za syna Davidova. Protože ^- evangelia Matoušova jest hlavně apologetický a nikoli -ar-rickv. Ježíšovo působení a učení není vypravováno

- 180 -

postupem chronologickým, nýbrž látka jest seřaděna téměř všude dle souvislosti věcné. Proto události a řeči obsahem souvislé, ale časem rozdílné, bývají spojeny v jedno/zlnak Matoušův jest člověk,) protože evangelium jeho začíná se člověčenstvím (rodokmenem) Ježíšovým. „Kniha rodu Ježíše Krista...”

/S v. M a r e k nebyl přímý učedník Ježíšův, nýbrž pouze duchovní syn a žák Petrův^ Byl syn Marie bydlící v Jerusalemě. V domě této Marie byli shromážděni křesťané na modlitbách, když Petr byl ve vězení r. 42 (Skut. 12, 12). Marek měl od mládí dvoje jméno, hebrejské Jan a římské Marek. Od Petra byl pokřtěn a přijat do obce křesťanské. Když Petr byl vysvobozen ze žaláře, doprovázel jej do Říma. R. 46 Marek byl opět v Jerusalemě a odtud odebral se s Pavlem a Barnabášem do Antiochie a odtud na misionářskou cestu na Kypr a do Pamfylie. R. 51-52 Marek podnikl s Barnabášem druhou cestu misionářskou na Kypr. „Do doby asi 53-62 spadá asi činnost jeho v Alexandrii. K. 62 ustanovil v Alexandrii Aniana svým nástupcem v úřadě biskupském a odebral se do Říma po druhé. Tam se zdržoval až do r. 64. Toho roku odebral se do Malé Asie. Aspoň byl tam za druhého věznění Pavlova v Římě r. 66. O dalších osudech Markových nemáme zpráv spolehlivých. V martyrologiu (seznamu a životopise mučedníků) jest památka smrti jeho položena na 25. dubna. O tomto Marku vypravují Papias (f asi r^150), Irenej (f 202), Klement Alexandrijský ("j- 217) a j^ze na prosby posluchačů Petrových v Římě sepsal evangelium podle kázání Petrova a že je odevzdal křesťanům římským. Když o tom zvěděl Petr, radoval se z horlivosti křesťanů římských, schválil .spis Markův a odevzdal jej věřícím ke čtení, mok sepsání evangelia Markova pro křesťany římské jest44, avšak rok vydání jeho pro širší obecnost jest r. 63 nebo 64,Protože Marek psal evangelium pro nově obrácené křesťany v Římě, hlavní myšlenka celého spisu jeho jest: Ježíš Kristus jest Syn boží (I, I). Tuto větu. Marek odůvodňuje a vysvětluje „hlavně zázraky Ježíšovy.^ Proto uvádí více zázraků nežli Matouš. „;Z_nak jeho jest-lév,/ protože evangelium jeho začíná se slovy Isaiášovými: „Hlas volajícího na poušti...”

- 181 -

' ' Luk Aň (Lukanus), společník a pomocník Pavlův) Lukáš. i ' l ;!; II. Thn. 4, 11). Pocházel z Antiochie syrské 'i |ii>luinnk(')ho a zabýval se lékařstvími (Koř. 4, 14).

vřtdnk života Ježíšova nebyl, nýbrž byl pouze žáklim l'nv l i'iv/7'Provázel jej na druhé cestě misionář -i l iin.dy do- Tilipi (Skut. 16, 10). Tam jej asi Pavel i i il, aby pokračoval v začatém díle misionářském.

I'i vol vrátil se z Řecka s třetí cesty misionářské i i u iiJoiia, Lukáš byl opět ve družině jeho a zůstal i i. ilo>y společníkem jeho i za posledního věznění jeho. " , iiii.l l'avlově asi navždy opustil Řím. Za místo pozděj-ilm pfii-iohoni a smrti jeho starobylost křesťanská udává 'l'linjii. l'ninátku jeho církev slaví dne 18. října. Protože iiknA im byl očité svědek života Ježíšova, evangelium psal i •/i'i.klii<lo folio, co slyšel a četl od apoštolův a, jiných iillol Jiřinových (bezpochyby i matky Ježíšovy V Evangeliu) pnul v l'íiiiě v letech 61-62 především pro vzneseného lii'il'ln., křesťana z pohanstva, potom pro pokřtěné po-iiiv v i li loc./Zdali Theofilem (Bohumilem) oslovuje určitou "lni historickou či čtenáře vůbec, nepodařilo se dosud inilll. Má w vsak za to, že Theofil byl osoba historická, i l 11 v./iioHoiioho, bydlící v Římě nebo v okolí Říma, a, pu-ilm [luliii.iiHkélío, ale pokřtěná.^ Účel spisu Lukáš udává "d lín, počíUkii evangelia (I, 4): Sepsati důkladné, chrono-

•irky nastavené dějiny evangelia, aby pokřtěný pohan plnil u. prohloubil vědomosti své ze dřívější katechese l^il i'l'rol,ož() Theofil byl původu pohanského, rodu vzne-

•ii'<lii> ii, ponlavení vynikajícího (snad úředník státní), i i. lliM, jnkň stanovisko Ježíš zaujímá k pohanům, ' r-l.kil pozemskému a k moci státní. Ježíš jest Spasitel Zhltl, nýbrž i pohanů, bohatství pozemského nevy-i'i, u, moci ntátní nebezpečný není. Protože však většina iinloŘln, npásy v evangeliu, evangelista připomíná, 11 líní vinni Židé sami. / Znak Lukášův jest zvíře l>rotirón evangelium jeho začíná se obětí Zacha-ii „,%,n, linu Heroda, krále judského, byl

jeden kněz, inclinirito..."

i" iinji k solic tři první evangelia? Evangelium i v ('oči hebrejské jest původní. Marek znal

Jan.

Hodnověrnost evangelií.

Pravost evangelií.

- 182 -

evangelium Matoušovo & -užil ho jako druhého pramene (vedle kázání Petrova). Lukáš čerpal z obou-a při tom z ústního podání.

A- ^11.1 • . . :

/já,v, JLan, apoštol, podle staré tradice církevní po

všech ostatních evangelistech za pobytu svého v Efesu na žádost biskupů maloasijských a některých učedníků sepsal evangelium, aby jednak doplnil dřívější evangelia, jednak hájil božství Ježíšova proti bludům, jež v posledních desetiletích 1. století vznikly. iPrvní svědek jest žák Janův, biskup hierapolský, Papias~(t asi r. 150). Evangelium Janovo dokazuje, že Ježíš jest skutečně mesiáš zaslíbený v zákoně Starém, ale zavržený od Židů, Syn boží a pramen života všem, kteří opravdu věří ve jméno jeho. Ze vtěleného Boha, Ježíše, proudí život božský. Tohoto života stane se účasten, kdo přilne k Ježíši pravou věrou a požívá oslaveného těla jeho. Podle tradice evangelium Janovi) bylo sepsáno v letech mezi 92 a 96 v Malé Asii, v Efesu/Protože sy. Jan povznáší se od země až k výšinám nebeským a hledí přímo do^slunce věčného božství Ježíšova, jest mu přidělen znak orla. ^Začátek evangelia jeho jest: „Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo..."

Svatým evangelistům lze věřit, protože nejenom mohli vědět, co napsali, nýbrž i chtěli povědět pravdu. Byli buď očití svědkové slov a skutků Páně (Matouš a Jan) nebo žáci a průvodci apoštolů (Marek a Lukáš). Psali jenom, co viděli a slyšeli, jak dosvědčuje sv. Jan: „Co jsme slyšeli, co jsme očima svýma viděli, co jsme spatřili a čeho se ruce naše dotýkaly, zvěstujeme vám" (I. Jan 1, 1-3). Za pravdu slov svých všichni byli hotovi umřít a tři (vyjma sv. Jana) skutečně zemřeli.

Otyři evangelia jsou sepsána od jmenovaných mužů, protože svatí Otcové prvních století uvádějí ve spisech svých výňatky z nich jakožto výroky a skutky Ježíšovy, uznávají je za spisy apoštolské a jmenují spisovatele jejich (Papias f asi 150, sv. Irenej f 202 a j.). I pohanský filosof Celsus (ze II. století po Kristu) znal čtyři evangelia a neodvážil se tvrdit, že nejsou psána od spisovatelů, kterým se připisují.

- 183 -

i 'lyM ovniigelia neutrpěla časem podstatné změny, ný-•i yiii.rliivii.lii, se nám neporušena. Církev svatá měla vždy u Idiil ricln k Písmu svatému a pečovala o to, aby nic ne-•i [mruňono. Také lid, když se mu předčítalo Písmo sv. KliróliAch božích, dával pozor úzkostlivě, aby žádná nu. do Pisma svatého se nevloudila. Sv. Augustin IHO) plno sv. Jeronýmovi, že na jednom místě v diecési 11.1 (lil propukl v bouři, když rostlina, která vyrostla nad 11 i vůli .Jonášovou, byla pojmenována břečtan (hedera)-"I l o obvyklého tykev (cucurbita) (St. Hieronymi Epist. "l úl, MS, 5). Za neporušenost evangelií ručí také ta okol-" l,, KO všechny opisy a překlady z rozličných dob a z roz-It'-nýcli končin shodují se vespolek.

Neporušenost evangelií.

DRUHÁ DOBA.

Život a činnost sv. apoštolů.

(Od r. 30 až 100 po Kr.)

I. díl.

Působení sv. apoštolů mezi Židy.

.. y . ' ' • " ^

^yf^ 56. církev Kristova vstupuje v život,

Když apoštolé navrátili se s hory Olivetské do města, Volba vstoupili do Večeřadla a trvali tam jednomyslně na modlitbě jednoho po deset dní s Marií, matkou Ježíšovou, a s jinými ženami^{apo&oa}-a učedníky. Všech osob bylo asi 120. V těch dnech Petr jakožto hlava církve, uvažuje o slovech žalmistových:

..Biskupství jeho) vezmi jiný" (Z. 108, 8), povstal a řekl:

...Jidášem zrádcem uprázdnilo se místo apoštolské. Proto jeden z těch mužů, kteří s námi byli po všechn čas od křtu Janova až do nanebevstoupení Páně, buď s námi svědkem vzkříšení Ježíšova." I postavili dva, Josefa a Matěje, a modlili se: „Ty, Pane, který znáš srdce všech, ukaž, kterého jsi vyvolil k úřadu apoštolskému." Bůh

• "značit losem Matěje, proto Matěj byl přiřčen k jedenácti apoštolům.

Když se naplnilo dní padesát (po velikonocích) a na- Soslání -tála slavnost letnic, všichni byli spolu na témže místě. Ducha sv. I stal se náhle zvuk s nebe jako přicházejícího prud-¹ ' ' ke ho větru a naplnil všechn dům.. Ohniví jazykové posadili se na každém z nich. I naplnění jsou račími Duchem svatým a počali mluvit rozličnými ; a z y k y.

- 186 -

Apoštolova. Apoštolé, jsouce od Ducha svatého zázračně osvíceni, ^Tqi^{0"} P^^nění a dary jazykův i zázrakův obdařeni, zahalili

110St I OK. ^y,,

5-41). • činnost misionářskou v Jerusalemě. Zvuk prudkého větru přilákal k Večeřadlu obyvatelstvo jerusalemské i přítomné cizince všech tří dílů světa. Apoštolé vyšli mezi ně a počali mluvit rozličnými jazyky. Všichni žasli a divili se řkouce: „Zdali nejsou tito všichni, kteří mluví, Galilejci? A přece každý slyšeli jsme jazyk svůj, v němž jsme se zrodili." Jiní pak posmívajíc se pravili: „Sladkého vína plní jsou tito." Tu povstal Petr jakožto hlava církve a první začal kázat: „Muži, Židé a všickni, kteří bydlíte v Jerusalemě! Tito nejsou opilí, jak se domníváte, neboť jest třetí hodina na den (naše devátá ráno). Ale nyní splnilo se, co bylo předpověděno skrze proroka Joele (2, 28):

A stane se v posledních dnech, praví Pán: Vyleji z Ducha svého na všeliké tělo. Tohoto Ducha svatého vylil na nás Ježíš Nazaretský, muž osvědčený od Boha mezi vámi mocnými činy, zázraky a znameními, kterého vy jste ukřižovali a kterého Bůh vzkřísil a povýšil na pravici svou. My všichni jsme toho svědkové."

Řeč Petrova dojala posluchačů to té míry, že tázali se zkroušeně: „Co učiníme, muži bratři?" Petr řekl jim: „činite pokání a pokřtěn buď každý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů svých. Tak přijmete i vy dar Ducha svatého." I přijalo v ten den okolo tří tisíc duší křest svatý^^s^^.^ •

Poznámky. Duch svatý přišel za zvuku s nebe, aby naznačil, že přichází zjevití Nový zákon. Starý zákon byl zjeven na, hoře Sinajské také za zvuků hromových.

Duch svatý přišel v podobě větru, aby naznačil, že probudí svým dechem nový život duchovní. Na počátku světa Duch boží také oživil a spořádal směs prvků dechem svým (II. Mojž. 1, 2).

Prudkost větru jest naznačena moc Ducha svatého, již nie neodolá (Luk. 21, 15).

—, ¹¹,

Duch svatý „naplnil všechn dům" - znamená: Duch svatý sestoupil osobně se všemi milostmi a dary na celé shromáždění. Drive apoštolé a některé osoby starozákonné přijali pouze jednotlivé milosti Ducha svatého.

Duch svatý zjevil se v podobě ohně, protože oheň jest obraz božství (II. Mojž. 3, 2) i působení božího. Bůh očišťuje a posvěcuje (milost posvěčující); Bůh osvěcuje, rozechřívá a utvrzuje (milost pomáhající).

- 187 -

Oheň .rozdělil se v jazyky, aby se naznačilo, že jazykem jest ni řiti Nový zákon. Kristus nařídil také apoštolům: „Jdouce po všem světě, kažte evangelium všemu stvoření" (Mař. 16, 15). Tedy ústní podání (tradice) jest pravý a řádný prostředek šířiti víru Kristovu. Písmo svaté Nového zákona jest pouze částka učení Kristova, sepsaná později, za zvláštních p o d n ě t u v a pouze od několika apoštolů.

Dar jazyků záležel v tom, že apoštolé dovedli mluvit jazyky, jimž se dříve neučili. Tento dar usnadňoval a urychloval jim úřad misionářský mezi rozličnými národy.

Poučení. Také na nás sestupuje Duch svatý, kdykoli přijímáme některou svátost, zvláště svaté biřmování. Připravujme se na každou svátost modlitbou a pokáním, jako vidíme na svatých apoštolech a prvních křesťanech.

f% 57. Život prvních křesťanů.

1. Vzorné mravy prvních křesťanů.

První křesťané nepřijali toliko víru v Ježíše Krista, nýbrž žili také podle nové víry. Víru svou dávali najevo a) láskou k Bohu a b) láskou k bližnímu.

a) O lásce k Bohu prvních křesťanů vydává svědectví Láska spisovatel Skutkův apoštolských takto: „Na každý den ^{k Bc}hu-trvali jednomyslně v chrámě, po domech pak lámali chléb n, přijímali pokrm s veselím a sprostností srdce" (Sk. 2,46).

b) Jak první křesťané milovali se vespolek, vysvítá Láska /, těchto vět Skutkův apoštolských: „Množství věřících ^k bližnímu. bylo jedno srdce a jedna duše. Nikdo nenazýval svým něco /- toho, co měl, nýbrž všecky věci byly jim společné... Mohylo mezi nimi nuzného. Kolikkoli bylo těch, kteří měli pnlo nebo domy, prodávajíc přinášeli peníze za ty věci, ktoró prodávali, a kladli je k nohám apoštolův. I rozdělo-vn.ly se každému, jak komu bylo potřebl" (Sk. 4, 32-35). Pro tyto vlastnosti sv. Pavel křesťany jerusalemské na-y,ývi'i, „svatými" (Kím. 15, 25).

roxnAinky. Pokřtění Židé neodvrátili se úplně od svatyně své, [in>],iróo i jim zůstala domem modlitby a místem posvátných vzpomínek. Miiiilll nu l,;m (Sk. 8, 1) anebo poslouchali kázání (Sk. 3, 11), avšak nliiHI HP (jun neúťiatnili, protože na místo obětí starozákonných vstoupila liiiiiliití, oliiM, novozákonná - „lámání chleba“ (Sk. 2, 42). Té oběti ob-vttll [in iliiniífh (Sk. 2, 46), t. j. v domích soukromých.

M nb>»l, l iiiRo svaté bývaly spojeny hody lásky (agapy), jednak aby KlilWiiiriilln. poslední večeře, jednak aby se dalo najevo skutkem, že Irliitl iitljluijci jsou vespolek bratří (Mat. 23, 8). K těm hodům lásky

- 188-

zámožnější křesťané přinášeli rozličné pokrmy. Z těchto pokrmů vystrojila se společná hostina. Chudí přizívlí se s bohatými.

Na společnost jmění v dobách apoštolských ukazuje neprávem falešný komunismus dnů našich. Komunismus dnů našich popírá právo soukromého majetku a usiluje zrušiti držbu jednotlivcovu. Za časův apoštolských právo soukromého majetku zůstalo však netčeno (Sk. 5, 4) a vydávati majetek ve prospěch chudých bylo ponecháno dobré vůli jednotlivých lidí (Sk. 4, 36-37), kteří chápati cenu dobrovolné chudoby.

Poučení. Snažme se o takovou dokonalost mravů, jakou se vyznamenávali první křesťané!

2. Výjimka (Ananiáš a Safira).

- l-li. Výjimku činili dva manželé, Ananiáš a Safira, avšak Bůh odstranil je, aby neposkvrnili a nepokazili obce křesťanské. Ananiáš prodal pole, Ujal lstivě něco peněz za pole s vědomím manželky své a položil částku peněz k nohám apoštolů.

Petr řekl: „Ananiáši, proč pokoušel d'ábel srdce tvé, abys lhal Duchu svatému a lstivě ujal z peněz za pole? Zdali nezůstávalo tobě stále? A zdali byvši prodáno nebylo v moci tvé? Proč jsi tuto věc uložil v srdci svém? Neselhal jsi lidem, ale Bohu.“ Ananiáš, uslyšev slova ta, padl a umřel. I připadla bázeň veliká na všechny, kteří to slyšeli. Vstávše tedy mládenci, vzali jej a vynesše pochovali.

Po chvíli, asi po třech hodinách, přišla také manželka nevědouc, co se stalo. Petr otázal se jí: „Pověz mi, ženo, za tolik-li jste prodali pole?“ Safira odpověděla: „Ano, za tolik.“ I řekl k ní Petr: „Co jste se smluvili, abyste pokoušeli Ducha Páně? Aj, nohy těch, kteří pochovali muže tvého, jsou u dveří a vynesou tě.“ Safira padla ihned před nohy jeho a umřela. Mládenci pak všedše našli ji mrtvu a vynesše pochovali ji vedle muže jejího.

I stala se bázeň veliká po vší církvi i mezi všemi, kteří to slyšeli.

Poznámky. Ananiáš selhal sv. Petru, ale protože sv. Petr byl pln Ducha svatého, selhal také Duchu svatému.

Slova, jež sv. Petr mluvil k-Ananiášovi, uvádějí se za doklad, že Duch svatý jest pravý Bůh.

- i **Poučení.** Ananiáš a Safira buďte nám výstrahou, abychom se varovali každého hříchu. Časná smrt, která stihla tyto manžele, jest obraz smrti duchovní, jež zachvacuje hříšníka.

- 189 -

§ 58. Vysoká rada zakročuje proti apoštolům.

Podnět k zakročení vysoké rady proti apoštolům dal první zázrak, vykonaný sv. Petrem na chromém od narození.

Jednoho dne k hodině deváté (naši třetí odpolední);

Petr a Jan vstupovali do chrámu. U brány chrámové byl muž chromý od narození více než čtyřicetiletý (Sk. 4, 22). Příbuzní donášeli jej tam každodenně, aby prosil almužny od vcházejících do chrámu. Ten užřev Petra a Jana, jak právě vcházejí do chrámu, prosil, aby dostal almužny. Petr tí Janem pohleděv naň, řekl: „Pohleď na nás.“ On hleděl na ně pilně, naděje se, že něčeho dostane. Petr řekl mu:

„Zlata a stříbra nemám, ale co mám, dám ti. Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod!“ I ujal ho za ruku. pravou a pozdvihl jej. Žebrák vyskočiv stál a chodil. I vešel s nimi do chrámu, chodil, poskakoval a chválil .Boba.

Lid, který znal žebráka, sběhl se kolem něho a kolem apoštolův a divil se. Petr promluvil k nim: „Muži izraelští! Co se divíte tomuto nebo co hledíte na nás, jako bychom my byli učinili svou silou nebo mocí, aby tento chodil? Vira ve jméno Syna božího Ježíše; kterého vy jste zabili u kterého Bůh vzkřísil z mrtvých, způsobila celé toto zdraví před obličejem všech vás. Vím, že jste tak učinili z nevědomosti jakož i knížata vaše. Proto činite pokání a obraťte se, aby shlazení byli hříchové vaši.“ I uvěřili mnozí, takže obec věřících vzrostla na 5000 mužů.

Mezitím co Petr a Jan mluvili k lidu, přišli knězi se ntráží chrámovou, vztáhli na ně ruce a vsadili je do žaláře! lín, zítřek, protože byl večer. Druhého dne shromáždila se vysoká rada, postavila je doprostřed a tázala se jich:

„Inkou mocí nebo v kterém jméně učinili jste to?“ Petr, [H]I, naplněn Duchem svatým, řekl: „Bud' známo všechněm váni i všemu lidu izraelskému: Ve jménu Pána našeho .[p]/,in⁽¹⁾ Krista Nazaretského, kterého vy jste ukřižovali a Idorólio Bůh vzkřísil z mrtvých, skrze toho stojí tento ,ilráv před vámi. Není zajisté jiné jméno pod nebem dáno lilium, skrze něž bychom měli býti spaseni.“

- 190 -

Soudcové znajíce apoštoly, že bývali s Ježíšem, i uzdraveného žebráka, nemohli nic odmítovat. Proto kázali jim vyjít z rady a rozmlouvali vespolek: „Co učiníme lidem těmto? Zázrak zajisté zjevný jest učiněn skrze ně. Všichni přebývající v Jerusalemě vědí o něm a my nemůžeme ho popřít. Aby se to však nerozhlašovalo ještě více mezi lidem, pohrozíme jim, ať již v tom jméně nemluví nikomu z lidí." Proto povolali apoštoly a pohrozili jim. Ale Petr a Jan odpověděli: „Sud'ťe sami, zdali jest spravedlivé před obličejem božím, abychom poslouchali více vás nežli Boha. Nemůžeme nemluvit toho, co jsme viděli a slyšeli." Velerada však přece je propustila, hojíc se lidu. •

Po druhé (Sk. 5, 12-42). v chrámě a činili zázraky ve jménu Ježíše Krista. Zvláště Petr byl obdařen mocí divotvornou. Lid vynášel nemocné i na ulice, aby, když tudy šel Petr, aspoň stín jeho zastínil někoho z nich* a osvobodil ho od nemoci jeho. Proto obec věřících rostla den ode dne.

Úspěch apoštolů naplnil zlostí veleradu. Vztáhla na apoštoly ruce po druhé a vsadila je všechny do žaláře obecního. Ale anděl-Páně otevřel v noci dveře žaláře, vyvedl je ven a řekl: „Jděte do chrámu a mluvejte tam lidu všechna slova života."

Eáno sešla se velerada a poslala do žaláře pro apoštoly, ale zhrozila se, když uslyšela, že vězení jest prázdné a apoštolé že učí v chrámě.

Přece však kázala je přivést z chrámu. Když stáli před vysokou radou, velekněz mluvil k nim: „Přísně-j⁸⁸¹⁶-přikázali vám, aby jste neučili ve jménu loia, -a^aj, naplnili jste Jerusalelem učením svým." Petr a apoštolé odpověděli:

„Poslouchati sluší více Boha nežli lidí!" Veleknězi a starší lidu, uslyševše odpověď tu, rozlítili se a myslili zabít apoštoly. Tu povstal v radě jeden farizej, jménem Gamaliel, učitel zákona a vzácný všemu lidu, a kázal, aby na chvíli vyvedli apoštoly. Potom mluvil k veleradě: „Muži izraelští! rozmyslete se pilně při těchto lidech, co byste, činili. Odstupte od těchto lidí a nechtě jich. Jest-li z lidí dílo to, rozpadne se; jest-li však z Boha, nezrušíte ho." Vysoká

- 191 -

i rl,lnln, rudu Gamalielovu, zmrskala pouze apoštoly,
i iln jim přísně, aby už nemluvíli ve jménu Ježíšově,

! ilil ilil, JO.

! iifilrlil vnuk šli z toho shromáždění radující se, že ilil lidni trpěti pohanění pro jméno Ježíšovo, a
inviil kn.ždy den v chrámě i po domech učiti a zvča-lo/iinu Krista.

roimil. ApoStolé radovali se, když trpěli pro Pána Ježíše m-i n Imisní. Bud'me i my ochotni trpěti pro Krista hanu i bol! "9

f§ 59. Apoštolé ustanovují jáhny.

V t.y diij, když rostl počet učedníků, povstalo řep ani Volba jáhnů lili"nlH(i"i proti Židům, proto, že vdovy jejich byly od- (sk- 6¹⁻⁶)-11 l, ovány při denním podělování. Proto dvanáct apoštolů "lilii množství učedníkův a řekli: „Nesluší se, abychom lniiiln.oli slovo boží a sloužili stolům. Proto, bratři, vy-"i In xo sebe mužů sedm, kteří jsou dobré pověsti a plní iirliil, nvatélia a moudrosti, abychom je ustanovili pro po-i"lm tu. My však zůstaneme při modlitbě a službě slova."

•<' tu, líbila se všemu množství, proto vyvolili Štěpána, 'tí plnélio víry a Ducha svatého.C.^Přlpa, Pfbchora, iiiiira, Timona, -Parménu a -Miletfláše, p'oselytu z Anti-.la^Tyto postavili před obličejem apoštolův a apoštolé "iillfo no vzkládali ruce na ně.

Zo vñech jáhnů známe zevrubněji pouze činnost. S t ě-i 11 o v u a F i l i p o v u.

ñ l, o p a u, jsa pln milosti a síly, činil veliké divy a Svatý Štěpán

• ruky v lidu. I povstali proti němu učenci synagog jeru-(Sk. 6,8-15;

"nirtkých, hádající se s ním. Ale nemohli odolati moud- 7¹⁻⁵⁹)-li 11 Dílčím, který z něho mluvil. Proto nastrojili muže, rl by řekli, že jej slyšeli mluvit rouhavá slova proti 'l.novi 'i, proti Bohu, zbouřili proti němu lid, starší 'koníky, uchopili ho a přivedli ho do rady. Všickni, kteří

• irll v nulo, patřili na něho a viděli tvář jeho jako anděla. " l',W vyy.ván veleknězem, ujal se slova, aby se očistil i (Ivydi žalob. Mluvil dlouhou řeč, v níž dokazoval z dějin , ' ilii, iKrii,olnkého, že Bůh vždycky prokazoval milosti "ilii l'/ru,ulHkému, ale národ izraelský že se mu vždycky

Filip (Sk. 8, 1-39).

- 192 -

protivil. Ukončil slovy: „Tvrde šíje a nevnímavých srdcí a,, usí! Vy protivíte se vždycky Duchu svatému jako otcové vaši. Ba, vy jste horší otců svých. Otcové vaši protivili se prorokům a zabili ty, kteří zvěštovali příchod Spravedlivého; vy však jste tohoto Spravedlivého zradili a zavraždili."

Když shromáždění Židé to slyšeli, rozlítli se a skřípěli zuby na něho. On však, jsa pln Ducha svatého, pohleděv do nebe, uzel slávu boží a Ježíše stojícího na pravici boží. I zvolal: „Aj, vidím nebesa otevřená a Syna člověka stojícího na pravici boží.“

Tu Židé vzkřikli hlasem velikým, zacpali si uši, obořili se naň jednomyslně a vyvrhše jej ven z města, kamenovali jej. Svědkové složili roucha svá u nohou mládence Šavla a kamenovali Štěpána. Štěpán modlil se: „Pane Ježíši, přijmi ducha mého!“ A poklek na kolena, zvolal hlasem velikým; „Pane, nepokládej jim to za hřích!“ Pověděv to, usnul v Pánu.

Smrt sv. Štěpána byla Židům návěstím všeobecného pronásledování církve jerusalemské. Avšak toto pronásledování bylo v rukou božích prostředkem, aby křesťanství šířilo se také mimo Jerusalema. Neboť učedníci Ježíšovi, vyjma apoštoly, rozprchli se po krajinách judských a samařských a kázali slovo boží. Někteří přišli až do Fénicie, na Kypr a do Antiochie syrské (Sk, 11, 19). Skutky apoštolské připomínají zvláště činnost jáhna Filipa.

JáhenFilip, sestoupily do města Samaří, kázal tam Krista a konal zázraky. Obyvatelé města měli z toho velikou radost, uvěřili v Ježíše Krista a dali se pokřtíti. Když apoštolé v Jerusalemě uslyšeli, že Samaří přijalo slovo boží, poslali k nim Petra a Jana.

Petr a Jan přišedše modlili se za Samaritány, aby přijali Ducha svatého. Potom vzkládali na ně ruce a oni přijímali Ducha svatého.

Když kouzelník Šimon ušel, že skrze vzkládání rukou apoštolů dává se Duch svatý, nabízel jim peníze, řka: „Dejte i mně moc tu, ať každý, na kohokoli vložím ruce, přijme Ducha svatého.“

193

ftnk inu řekl: „Peníze tvé s tebou jděte do záhuby, I no ilunmíval, že dar boží může býti koupen Ty nemáš podílu, ani losu-na této věci, neboť mul upřímné před Bohem. Proto čiň pokání z té nutí nvó a pros Boha, byla-li by ti snad odpuštěna n k u, srdce tvého^sebeť-vidíffl,-že--věaiě-vežlučí U u, v poutu nepravosti. "3 Simon odpověděl a řekl:

Itt m vy za mne, aby na mne nepřišlo nic z toho, vyHlovili."

I 'lyž apoštolé osvědčili a oznámili slovo Páně, vrátili i" lori.salema a kázali evangelium mnohým krajinám 'li 11,11,1 iským.

I ily^ apoštolé odešli, anděl Páně mluvil k Filipovi: i lim u jdi k polední straně na cestu, která vede od Jeru-11111. do tíazy." Filip vstal a šel. A aj, muž Ethiopce, nej-i| komorník královny ethiopské, Kandake, přijel do ' 11-111 Irma, aby se modlil. Tehdy vracel se, sedě na voze ni u, četl Isaiáše proroka. Duch Páně řekl Filipovi:

Í!-i(iip a přidrž se vozu." Filip přiběhl a slyšel, kterak , lo Imuáše proroka. I řekl: „Myslíš-li, že rozumíš, co čteš?" t'il.liliilioc řekl: „Kterak mohu, neyyloží-li mi někdo?" a pro-nll l'ilipa, aby se posadil k němu. Místo pak Písma, které roli, bylo toto: „Jako ovce k zabítí veden jest a jako be-l'ruiok bez hlasu před tím, který ho stíhá, tak neotevřel uši rvýcli." Komorník tázal se Filipa: „Prosím tebe, o kom Hilu vi prorok tento? o sobě či o jiném?" Filip, otevřev l'IN|,II, 11, počav od toho Písma, zvěstoval mu Ježíše.

Když jeli cestou, přijeli k jedné vodě. I řekl komorník:

, \,i, voda! Co zbraňuje, abych nebyl pokřtěn?" Filip řekl:

..ViM-iš-li celým srdcem, může se tak státi." Komorník od-|juvi"ilul: „Věřím, že Syn boží jest Ježíš Kristus," a roz-!• ('1.7,11,1 vozu státi. Potom oba sestoupili do vody a Filip l iiii (•til komorníka. Když vystoupili z vody, Duch Páně iiriopil Filipa a komorník neviděl ho již. Jel však cestou KVOII raduje se.|

-•SSSSW^ •

1'oxiiaínky. Šekové (Helémsté) byli pokřtěni Židé, kteří se na-i,"Illi y.a hranicemi Palestiny a mluvili řečí řeckou. Židé (Hebreové) l>i)l(řtoni Židé, kteří se narodili v Palestině, bydlili tam a mluvili lidbroiskou (aramaiskou) jakožto řečí mateřskou.

13

IKO.1; Dějiny zjevení božího v Novém zákoně.

- 194 -

Apoštolé posvětili jáhny (diákoný == sluhý) modlitbou a vzkládáním rukou. Těmi obřady přenesli na ně část moci duchovní a udělili jim zvláštní milost, aby zastávali úřad. svůj důstojně. Jáhnům bylo ' rozdávat almužny a obstarávat stůl. Mohli však také kázat i křtíti.

Tvář Štěpána va 'byla jako tvář anděla, protože duše Štěpánova byla plna víry a Ducha svatého (Skutk. 6, 5). Tento vnitřní lesk zářil z obličejeho jeho. jako ze zrcadla. ' : , . V rozhodném okamžiku zjevil se Štěpánovi Pán Ježíš a posilnil'ho. "Svátek sv. Štěpána světi se dne 26. prosince hned. po'narození Páně, Příčinu toho sv. Řehoř Nysenský {f po f. 394) uvádí takto:

„Včera Kristus oblekl člověka pro nás, dnes Štěpán, svlekl člověka pro Krista." . "

Lebka sv. Štěpána odpočívá ve chráme sv. Štěpána, ve :Vídni. Přinesl ji tam r. 1218 král uherský Ondřej II., když se vrátil s výpravy křížové. ' :

Svátoť biřmování (confirmatio) udílela tehdy niamnoze: mimo obyčejnou milost svátostnou (posilu ve víře a životě podle víry) také

mimořádné dary, zvláště dar jazyků. Ty účinky když viděl kouzelník Simon, nabízel apoštolům peníze. Tím dopustil se hříchu velikého, který dosud sluje po něm simonie (svatokupectví).

; Svatokupectví jest snaha koupiti nebo prodati duchovní dary a úřady za peníze nebo za něco, co má cenu peněz.

Svatokupec dopouští se hříchu velikého, protože pokládá Ducha sv. A dary jeho za zboží prodejně.

Petr jakožto hlava církve vyslovil nad Simonem trest klatby. Církevní klatba jest vyloučení z církve a-z pokladů jejích. 'Gael trestu toho nebyla však zkáza hříšníková, nýbrž napravení jeho. Proto Petr napomenul Simona: „Čiň pokání...”

/ Žluč jest tolik jako mravní otrava. (Job 20, 14).

Království ethiopské obsahovalo tehdy severní území Meroe, nynější Nubii a část Habese při horním toku nilském. Kandake (= Mladistvá) jest dědičné příjmení královen ethiopských.

Ethiopec byl proselyta židovský.

Místo, jež četl, jest u leiáče 5S,7-8..

Zázračně zmizel r Filipovo ujistilokomorníka, že Filip byl opravdu poslán od Boha. Proto se radoval.

Rozmluva jáhna Filipa s Ethiopcem odporuje tvrzení evangeliků, jako by Písmo sv. bylo srozumitelné každému, protože Duch sv. osvětluje prý každého jednotlivého čtenáře. Duch sv. neosvítí Ethiopece, nýbrž poslal k němu sluhu církevního, aby mu to místo vyložil tak, jak je vykládali apoštolé, poučení od samého Krista o významu Starého zákona (Luk. 24, 45). Při výkladu Písma sv. má Ducha sv. nikoli jednotlivý člověk, nýbrž pouze církev Kristova, „sloup a utvrzení pravdy" (I. Tím. 3, 15), protože ona jediná jest povolána k úřadu učitelskému (Mat. 28, 19) a protože ji jediné jest slíben Duch sv. (Jan 14, 26).

—{OK — L*J*J

»i /i rinmiHti prvních jáhnů přesvědčujeme se, že víra po-i nutil (ftlm. 10, 17). Proto poslouchejme slovo boží rádi a

^ Mládi

Šavlovo.

§ 60. Obrácení Šavlové.

i liyl syn rodičů židovských, ale obdařených oběan-i.i i mil římským, z pokolení Benjaminova (Ítí-m: 11, 1; 11, K or. 11,22; Sk. 22,28). Narodil se v Tarsu, známém li l Hek oni (Skut. 21, 39). Kdy se narodil, nelze určit. rok narození jeho nebude asi daleko od roku na-1 tróinova. Židovské jméno jeho bylo ĚSavel. Jako rliinký měl vedle jména židovského hned od počátku i, (iiiniio římské Pavel. Mateřská řeč jeho byla židovská. i 11110 přiučil se v Tarsu. Asi ve 12. roce věku svého byl ilfin do Jerusalema, aby ve škole učeného Gamaliele na-1 nu titn.rému zákonu. V Jerusalemě Savel stal se horli-n fm-iznjcm (Skut. 22, 3) a tudíž pronásledovatelem

i'MP'II.Ili'1.

l'oioiojprv vystoupil jako nepřítel křesťanů při kame-:

Nepřátelství • Šavlovo proti křesťanům.

..valil HV. Štěpána (Sk-ut. 7, 57; 59). Od té doby pronásle^ „řii,l krocany vášnivě (Sk. 9, 1). Vcházel do domů, jímali ir/n i bílily a dával je do žaláře (Sk.-8,"3). Když křesťané, "iirn pronásledování v Jerusalemě, rozutekli se po zemi iiliivnkó, ňavel přistoupil k veleknězi a žádal od něho listů i. Pmnaska do synagog, aby přivedl do Jerusalema sva-čin" iimžo i ženy, nalezl-li by jaké oddané novému učení :k. ^ -1-2).

Když byl na cestě nedaleko Damaška o poledni (SK. ', •ti), "obklíčilo jej rychle světlo s'nebe. Šavel padl na iiii u, slyšel hlas: „Šavle, Šavle, co mne pronásleduješ?" .vol ptal se: „Kdo jsi, Pane?" Zjev odpověděl: „Já jsem /,IH, jehož ty pronásleduješ." Šavel třesa se a. žasna řekl:

Šavlovo obrácení(Sk. 9, 3-20)..

i'l1,110, co chceš, abych činil?" Pán řekl k němu: ^, Vstaň lili do místa. Tam bude ti pověděno, co máš činiti. INeboť . i iito jrioin se ti ukázal, abych tě učinil služebníkefffa svěd-111 Indi věcí, které jsi viděl\,těch, ve kterých se ti budu il ii,aovn,(i, vysvobozuje tě z úklMů, lidu vyvoleného i nandu. iiniy.i které já tě nyní posílám, abya,,otvíral oči jejích, Jív Ht» obrátili od temnosti ke světlu a z'nioci satanovy

- 196 -

k Bohu, aby vzali^,o4puštění hříchův a díl mezi svatými skrze víru, ktefa"fest ve mne" (tík.-26,16-18)4.Muži, kteří šli s ním, stáli ohromeni. Hlas slyšeli, ale neviděli nikoho.

Savel vstal, ale neviděl pro jasnost toho světla (Sk, 22,. II). Proto průvodčí, pojavše ho za ruce, uvedli 30] do Damaška. I byl tam tři dni nevida. Také nejedl, ani nepil, ale modlil se (i3K^9-,-1-1). Byl pak v Damašku jeden učedník Kristův, jménem Ananiáš. I řekl k němu Pán u vidění:

„Ananiáši, vstaň a jdi do ulice, která sluje Prímá, a hledej

Damašek.

v domě Judově Savla, přijmím Tárského." V témž okamžiku Savel měl vidění. Viděl muže, jménem Ananiáše, jak vchází a klade na něho ruce, aby přijal zrak. Ananiáš odpověděl Kristu: „Pane, slyšel jsem od mnohých o muži tom, kterak mnoho zlého činil svatým tvým v Jerusalemě. A ten má moc od veleknězi, aby zjímal všechny, kteří vyzývají

jméno tvé." Pán řekl mu: „Jdi, neboť nádobou vyvolenou jest mi on, aby nesl jméno mé před pohany i králi i syny izraelskými. Já zajisté ukáži mu, kolik musí pro jméno mé trpěti." Ananiáš šel, vešel do domu označeného, vložil ruce na Šavla a řekl: „Šavle bratře, Pán Ježíš, jenž se ti ukázal na cestě, kterou jsi šel, poslal mne, abys pro-

- 197 -

lilóill a naplněn byl Duchem svatým." Hned spadly Šavloví M <n'-l jn,ko lupiny; přijal zrak, vstal a byl pokřtěn. Potom Inprvo požil pokrmu a posílil se. Byl pak s učedníky, . Itl.iiN byli v Damašku, po několik dní. A hned kázal ve nit olách, že Ježíš jest Syn boží.

Apoštolý připravoval Pán Ježíš k úřadu apoštolskému Šavlová přl->t> ll-i roky. Takové přípravy dostalo se i Šavloví. Kristus pravakúřadu povol<l jej do Arábie a tam se mu na poušti zjevoval ^{apoo^s} e (l. Koř. 15, 8) po tři roky a vyučoval jej jako ostatní 13 17-19} n.puHl.uly. Z Arabské pouště Savel vrátil se do Damaška. Sk. 9, l\ d.V^ však tamější Židé učinili mezi sebou radu, by jej 28-30). robili, učedníci spustili jej v noci přes zeď v koši. Savel < •dohrál se do Jerusalema, aby ušel Petra a představil se mu jako předsedovi církve.

Když však hleděl se připojiti k učedníkům, vsickni se ho báli, nevěřice, že by byl učedníkem. Tu se ho ujal Bar-niiháŘ, bývalý spolužák jeho u Gamaliele, a vedl jej k apoštolům. Přítomen byl pouze Petr, hlava církve, a .luk lib Mladší, biskup jerusalemský. Když apoštolé uslyšeli, /•• Hověl viděl Pána na cestě do Damaška, že s ním mluvil u. jn.k důvěrně vedl si v Damašku ve jménu Ježíšově, při-(n,li joj mezi sebe. Protože však i v Jerusalemě hrozilo mu imho/.pečenství od řeckých Židů, bratři dovedli jej k moři do ('aesareje a propustili ho do Tacstt«rodiště jeho. Pobyt Julie v Jerusalemě trval pouze 15 dní.

,<t>«»ii-'

roMiámky. Občanské právo římské chránilo u. každého soudu, řim-altAlii) od ponižujícího trestu bičování a zajišťovalo všechny výhody i »liy nižného řízení právního. Nejstarší a nejdůležitější právo občana ritiinliňho bylo odvolati se od každého soudu přímo k národu římskému nnlio ko tribunům lidu, později k císaři. Porušení těchto privilegií imiiliilo se jako vražda otce na všech, kteří se provinili.

oliriiconi sv. Pavla stalo se asi r. 33. Svátek Obrácení sv. Pavla t>Hl>ii,ilií na 25. ledna.

viilftm v Damašku Savel byl připraven, aby uznal Ananiáše «n vynliuico božího, který má jej poučiti a přijmouti do církve.

ronf-ent. Z obrácení Šavlová poučujeme se, jak mocná jest milost i M i li >at boží z největšího nepřítele Kristova učinila'nejhorlivějšího ' "vn,("n joho. I nám Bůh dává milost svou ve svátostech (posvěcující) inu Hvátosti (pomáhající). Nejev-li se u nás účinky její, jsme tím vinni 1111 u 7.0 my, protože nekonáme, fieho jsme schopni a k čemu nám ii.iiinlirt, Ulili.

- 198 -

t.^WSSF-

i § 61. Petr obchází obce křesťanské.

l'ta"»s" "„„„„

^Obrácením Šavlovým církev Kristova byla osvobozena od velikého nepřítele, proto měla pokoj po všem Judsku, Galilejsku i Samařsku, vzdělávala se, chodíc v bázni Páně, a naplňovala se potěšením Ducha svatého (Sk. 9, 31). Petr, hlava církve, užil tohoto pokoje, aby navštívil všechny obce křesťansko)

[První obec, do které zavítal, bylo město Lyda na silnici, vedoucí z Jerusalema k moři, k přístavnímu městu Jope. Tam nalezl člověka, jménem Eneáše, který ležel na loži po osm let, jsa poražen šlakem. Petr řekl mu:

Petr v Lydě (Sk. 9, 32-35).

„Eneáši! Pán Ježíš Kristus tě uzdravuje. Vstaň a usteľ si!" Eneáš vstal hned. I viděli jej vsickni, kteří bydlili v Lydě a v okolí, proto se obrátili k Pánu;]

Petr v Jope V nedalekém městě Jope byla učednice, nazývaná (Sk. 9, ^yrakyTabita a íefiky Dorkas (^eskv gazela); kiería'býla 8G-43), p^ dobrých skutkův a almužen. I stalo se v těch dnech, že se roznemohla a umřela. Umyli a položili ji v síni. Učedníci uslyševše, že Petr mešká v nedaleké Lydě, poslali k němu dva muže a prosili: „Nemeškej přijíti k nám." Petr vstav šel s nimi. Když jej uvedli do síně, kde ležela .^mrtvola, obstoupily ho všechny vdovy plačící a ukazující : mu sukně a šaty, které jim dělala Dorkas. Petr, kázav ; všem vyjítí ven, poklekl na kolena a modlil se. Pak obrátil : se k tělu a zvolal: „Tabito, vstaň!" Tabita otevřela oči a uzřevši Petra posadila se. Petr podal jí ruky a pozdvihl ji. Potom povolav svatých (== věřících) a vdov, ukázal jim ji živou. I rozhlášeno jest to po všem městě Jope a mnozí uvěřili v Pána. Petr zůstal v Jope mnoho dní u jakéhosi / -koželuha Šimona,"

Petr ZvCaesarei přímořské žil římský setník Kor-v Caesarei nelius. Byl nábožný a bohabojný se vším domem svým, Přímořské g^g mnohé almužny lidu a modle se Bohu vždycky. Byl 1-481' P^an, ^ seznal pravého Boha a uctíval jej. Jednoho dne asi v hodinu devátou ' (naši třetí hodinu odpoledne) viděl u vidění zřetelně, jak k němu vešel anděl boží a řekl mu:

„Korneli, modlitby a almužny tvé vstoupily před tvář boží. ^ Pošli muže do Jope a povolej jakéhosi Šimona, který má f přijmí Petr. Ten poví ti, co bys měl činiti." Když anděl • -odešel, Kornelius poslal tři muže do Jope.

199

M^.-

7^^-

i ' nlielio dne, když vyslanci byli na cestě a přibližovali i ' .Uii, l''tr vystoupil na plochu střechu domu, aby li. ll.vlo právě poledne a strojili na stůl. Tam při-n,n vytržení mysli. Uzřel nebe otevřené a prostě- 'llkň, jež se spouští za čtyři cípy s nebe na zemi a iio včelíků zvířat čtvernohých a zeměplazův u, nebeského. Zároveň stal se k němu hlas: „Vstaň, 'ii.1 u, jez!“ Petr odpověděl: „Odstup to, Pane, neboť i nikdy nejedl nic obecného a nečistého.“ Hlas řekl mu:

Hulí očistil, ty neprav býti nečistým.“ Tak stalo se |M| irlkrat a vidění zmizelo. Petr rozjímal u sebe, co by

•.iiiiiiiiiilo vidění to. Duch svatý vysvětlil mu je skutkem, |il'o(lnlnviv mu posly Korneliovy. Sekl mu: „Aj, tři muži lil'lnji tebe. Proto vstaň, sestup dolů a jdi s nimi, nic iiaipitrllybuje, neboť já jsem je poslal.“-;

l'ctr sestoupil k nim, pohostil je a druhého dne sel < nimi. Někteří bratři z Jope ho provázeli.

Kornelius, svolav příbuzné a blízké přátele, očekával llrli. Petr kázal jim učení Ježíšovo. Ještě když mluvil, |iri|iii,dl Duch svatý na všechny, kteří poslouchali kázání. I žnuli pokřtění Židé, kteří byli přišli s Petrem, že i na iKiliíi.ny milost Ducha svatého jest vylita; neboť slyšeli je, , 'o mluví rozličnými jazyky a velebí Boha. Tu zvolal Petr:

./idii,li může kdo zabrániti vody, aby nebyli pokřtěni tito, Idoťi přijali Ducha svatého jako my?“ I rozkázal pokřtiti (κ ve jménu Pána Ježíše Krista.)

Kornelius a dům jeho byli první pohané, kteří byli Petr li vedeni do církve Kristovy přímo, nepodrobivše se dříve v Antiochii.

•ilimdnimu zákonu Mojžíšovu. První křesťanská obec z poli f' („ných pohanů vznikla v A n t i o c h i i, bývalém hlavním mpnlň syrském. O zdar této obce dobyl si velikých zásluh lliimn.báš (Sk. 11, 22-24). Pomocníkem jeho byl Šavel. lliiriKibáš došel pro něho do Tarsu (Sk. 11, 25). Oba obrali l i y-u, jediný rok tolik pohanů, že Antiochie povznesla se na, ilnilioi metropoli křesťanskou a stala se mateřskou církví lti'<'Hl'n,nň z pohanstva, tak jako církev jerusalemská byla 11111,1 orskou církví křesťanů ze židovstva. V Antiochii in'('diiici Krist&vi byli nazváni ponejprv od pohanů křes-1'n.n^ (Christiani) po zakladateli svém (Sk. 11, 26).

--.200 -

Vedle této církve z pohanstva byla v Antiochii také církev ze židovstva, kterou založil a po sedm let spravoval sv. Petr. O tom nedočitáme se sice v Pišme sv., ale v ústním podání, jež zaznamenal sv. Jan Zlatoústý (f 407) a svatý Jeroným (f 420). Odtud svátek Stolice sv. Petra v Antiochii (22. únorS")!

Poznámka. Viděním v Jope Bůh naznačil Petrovi, že vykoupením Kristovým jest odstraněn ve světě rozdíl mezi tvorem čistým a nečistým, tudíž také rozdíl mezi Židem a pohanem.

Poučení. Z obrácení Korneliova poučujeme se, jak prospívají člověku dobré skutky, i když jsou. konány ve stavu hříšném. Vedou člověka k ospravedlnění. Neustávejme nikdy konati dobré skutky!

§^2, Herodes Agripa I. pronásleduje církev.

Jakub Starší Toho času Herodes král vztáhl ruce, aby hubil některé stát a Petra církve. Jakuba, bratra Janova, usmrtil mečem. Když ^vezně^ viděl, že se to líbilo Židům, jal k tomu ještě i Petra. Byli dnové přesnic. Když jal Petra, vsadil ho do žaláře. Odevzdal jej čtyřem strážím po čtyřech vojácích k ostříhání, chtěje po velikonocích předvésti jej lidu. Petr byl hlídán v žaláři. Ale modlitba dala se bez přestání od církve k Bohu za něho. Tu noc, kdy Herodes měl jej vyvésti, Petr byl mezi dvěma vojáky, svázán jsa dvěma řetězy. Přede dvěma stáli také dva vojáci. A aj, anděl Páně postavil se ve vězení a světlo zaskvělo se. Anděl udeřil Petra v bok a zbudil ho řka: „Vstaň rychle!“ Petr vstal a řetězy spadly s rukou jeho. Anděl řekl k němu: „Opas se a podvaž obuv svou.“ Petr učinil, jak nařizoval anděl. Když byl hotov, řekl anděl: „Oděj se pláštěm svým a pojď za mnou.“ I vysel za ním. Nevěděl však, že jest pravda, co se dalo skrze anděla. Domníval se, že by viděl vidění. Prošli stráž první i druhou. Když přišli k bráně železné, která vede do města, sama se jim otevřela. Přешli ještě ulici jednu a hned odešel od něho anděl. Tu teprv Petr přišel k sobě a řekl: „Nyní vím vpravdě, že Pán poslal anděla svého a vytrhl mne z ruky Herodovy.“

(Skut. 12, 1-19).

Rozjímaje o tom, co se přihodilo, přišel k domu Markovu, kde mnozí trvali na modlitbách. Když zatloukl na dveře vrat, děvče, jménem Rode, vyšla, aby poslechla,

- 201 -

• ni, .ln.kmile poznala hlas Petrův, neotevřela dveří lioní, u,le vběhši zvěstovala, že Petr stojí u dveří. iiAdůnl uvnitř řekli jí: „Třeštíš!“ Ona však potvřo-

•n j«st tak". Tu zvolali: „Anděl jeho jest!“ Ale Petr 11 (i 11 stále. Proto otevřeli. Když užíli Petra, užasli. u pokynul jim rukou, aby mlčeli, potom vypravoval, i nli l'lin vyvedl jej ze žaláře. Konečně nařídil: „Povězte •Intiilioví, biskupu jerusalemskému, i bratřím" a vyšel ! •rti>l na jiné místo.

Když nastal den, nemalý rozbroj byl mezi vojáky, co ulálo s Petrem. Herodes, výslech je, kázal je popraviti.

Herodes nepronásledoval však církve Kristovy dlouho. Konec pro-/i Jerusalema odebral se do Caesareje, aby pořádal slavnosti následování mi, počest císařovu. Když o slavnosti posadil se na trůn, ^ _ ^ ,mi, oděn v roucho královské, a mluvil k cizím vyslancům, pochlebný lid pokřikoval: „Hlas boží a ne lidský!“ Zbožňování lidu lichotilo králi, proto Bůh ukázal mu, kolik se mu na Boha ještě nedostává. V témž okamžiku ranil jej nemocí strašlivou, červi rozežírali jej za živa, až bídne

20-23).

/,uliyuQ 9-/^^-

Poznámky. Církvi Kristově povstal nový nepřítel v králi Herodovi Agripovi I., vnuku Heroda Ukrutného, dosazeném od císaře Klaudia v krále celé země židovské (r. 41-44 po Kr.). Herodes byl první panovník, který pronásledoval církev. Příčina pronásledování toho byla, ie Herodes chtěl se zalíbiti Židům.

V tomto pronásledování byl popraven mečem Jakub Starší, bratr .Tana, miláčka Páně, r. 42. Protože první z apoštolův odebral se na věčnost, splnilo se přání jeho, aby byl první v království božím (Míir. 10, 37). Tělo jeho odpočívá v Santjago de Compostelá, světovém místě poutním ve Španělsku. Svátek jeho světi se 25. července. Toho dne ostatky jeho byly přeneseny.

Otvěrná stráž byla třeba, aby každá hlídala čtvrtinu noci (3 hodiny). Ze čtyř mužů stojících na stráži dva byli vždy uvnitř a dva přede dveřmi žaláři. Strážníci vnitřní byli připoutáni k vězni řetězy.

Oči a uši strážných byly drženy, aby jich neviděly, ani neslyšely (Srov. Luk. 24, 16).

Na které místo Petr se odebral, Skutky apoštolské neudávají, ale odjinud (od dějepisce Eusebia + 340 a sv. Jeronýma f 420) dovidáme HO, že přišel r. 42 do Kima.

Poučení. Z vysvobození Petrova přesvědčujeme .se, že každý člověk má svého anděla strážného. Pamatujme vždy na anděla strážného, 11 l>o jme vnuknutí jeho a budme mu vděční za ochranu jeho.

- 202 -

II. díl. Působení sv. apoštolů mezi pohany.

§ 63. Činnost sv. Pavla.

Šavel povo- Zvláštní apoštol pohanů byl Šavel Tarský (Gal. 1, 16).

lán k^úradujako apoštol sluje výhradně Pavel (Sk. 13, 9). K úřadu apoštolskému byl povolán zvláštním zjevením v Antiochii. Když duchovní antiochenští konali služby boží, Duch svatý řekl jim: „Oddělte mi Šavla a Barnabáše k úřadu, ke kterému jsem je povolal.“ Duchovní postili se, modlili, vzkládali na ně ruce a propustili je.

apoštolskému (Sk. ^ 13, 1-3). ??

Pavel, byv s Barnabášem vřaděn do sboru apoštolského a posvěcen na biskupa, podnikl tři cesty misionářské. Provázeli jej rozliční společníci (Barnabáš, Marek, Silas, Timotheus, Lukáš, Titus a 3.). Na všechny cesty Pavel vycházel z Antiochie a vracel se opět do Antiochie. Jenom když se vracel s třetí cesty své, pominul Antiochie. Pavel kázal všude nejdříve Židům,; ale když jím pohrdli, obracel se k pohanům (Sk. 13, 46). Pohané poslouchali ho radující se. Mnozí z nich uvěřili a velebili Bohu. Tak rozsávalo se slovo Páně po vší krajině (Sk. 13, 48-49). V každé nové církvi Pavel zřídil starší, t. j. kněze nebo biskupy (Sk.; 14, 22).

Cesty **Pavlovy.**

První cesta První cestu Pavel vykonal s průvodčím Barnabášem (Sk. 18, pres ostrov Kypr do jižních krajin maloasijských (Pamfy-³ ' r lie, Pisidie, Frygie a Lykaonie) v letech 46-48 po Kr.

Na K y p r u, vlasti Barnabášově, vzbudili pozornost vladaře Sergia Pavla, muže opatrného. Sergius, žádaje slyšeti slovo boží, povolal jich k sobě. Ale měl u sebe Žida Barjesu, čaroděje a falešného proroka, který se jim protivil a chtěl vladaře odvrátiti od víry. Tedy Pavel, jsa naplněn Duchem svatým, pohleděl na něho a řekl: „Synu

* d'áblův, plný lsti a chytrosti, nepříteli spravedlnosti, nepřestaneš převraceti cest Páně pravých? Hle, nyní ruka Páně nad tebou! Budeš slepý, nevida slunce až do času." Hned připadla na něho mrákota a tma. Hmataje vůkol hledal, kdo by mu podal ruky. To když uzel vladař, uvěřil, divě se učení Páně. •

- 203 -

V o městě lykaonském L y s t ř e byl muž chromý od tiii.ro/oiii, který nikdy nechodil. Ten poslouchal Pavla

mluvící tímto. Pavel, pohleděv na něho a vida, že by měl víru, (plil hlasem velikým: „Postav se přímo na nohy.“ Chromý v zří i opil se a chodil. Když zástupové uzřeli, co učinil Pavel,

řekli: „Bohové, připodobnivše se lidem, sestoupili k nám.“ Hněmabáše nazvali Jovišem, Pavla pro výmluvnost jeho mří-li lírem. Kněz pak chrámu Jovišova, který byl před mřnl, oin, vedl již býky s věnci před bránu, aby obětoval u l ulom. Pavel a Barnabáš, uslyševše to, roztřhli roucha uř'i, vyběhli mezi zástupy a křičeli: „Muži, co činíte? I my tmím lidé smrtelní, podobní vám. Zvěstujeme vám, abyste

- 204 -

se obrátili od bohů marných k Bohu živému, který učinil .nebe i zemi i moře i všechno, co jest v nich.“ Mnozí uvěřili slovům jejich. Mezi nimi byl Timotheus, pozdější průvodce Pavlův (Sk. 16, 1). Avšak když přišli Židé z těch měst, ve kterých apoštolé již byli kázali, popudili lid proti Pavlovi. Zástupové vrhli se na něho a kamenovali jej. Domnívajíce se, že jest mrteřfvyvlekli jej za město. Avšak

Merkur (Hermes).

Pavel přišel k sobě a vstav šel do města. Druhého dne vydal se na další cestu, <; Sněmjerusa- Když Pavel a Barnabáš vrátili se do Antiochie syrské, ems y- přišli tam pokřtění Židé z Judska a učili, že obřadní zákon Mojžíšův zavazuje také pokřtěné pohany. Hlásali: „Nebu-dete-li zachovávat obřadního zákona Mojžíšova, nemůžete býti spaseni.“ Pavel a Barnabáš odporovali jim. Přívrženci zákona Mojžíšova nespokojili se však důvody těchto

- 205 -

ř apoštolů, proto bylo ustanoveno, aby otázka ta předložena apoštolům a starším v Jerusalemě. i|»nůtolů dlel tehdy v Jerusalemě Petr, byv vypuzen

• K. lino ediktem Klaudiovým (r. 41-54), vydaným proti Zlilfiin, Jakub Mladší, biskup jerusalemský, a Jan (Gal. ' . !)). K nim přišli z Antiochie Pavel a Barnabáš.

PclT jakožto nejvyšší hlava církve zahájil sněm a vy-ilovil své smýšlení ve věci té, dovoláváje se svých zkušeností mezi pohany. Po něm mluvili ostatní apoštolé. Všichni l»yli toho přesvědčení, že není třeba křesťanů z pohanstva ob-Iróoviiti obřadním zákonem Mojžíšovým. Aby však nastal pukej mezi křesťany z pohanstva a křesťany ze židovstva, .i.|irřitol Jakub navrhl: „Křesťanům z pohanstva buďte za-kiV/ány věci, jež pohoršují Židy, totiž jísti maso zbylé /, obětí pohanských, maso z udáveného a krev, a budiž nařízeno, aby se zdržovali všeliké nečistoty.“ Nález sněmu (orusalemského zněl: „Vidělo se zajisté Duchu svatému i nám, žádného více na vás břemene nevzkládati kromě (.ochto potřebných věcí: Abyste se zdržovali od věcí obětovaných modlám a od krve a od udáveného a od smilství.“

Poznámka. Toto ustanovení o pokrmeh, vydané za účelem pokoje inozi křesťany z pohanstva a křesťany ze židovstva, přestalo zavazovat, lidyž vymizelo pohanství a přestal rozdíl mezi křesťany z pohanstva a křesťany ze židovstva. V církvi latinské nedbá se tohoto ustanovení od ilob sv. Augustina (+ 430). Církev východní drží se dosud tohoto zákazu.

Poučení. Ve sněmě jerusalemském r. 50 máme základ a vzor všech nnomů církevních. Sněm církevní jest pravý prostředek, aby rozhodnuta liyla důležitá otázka týkající se víry a mravů. Sami apoštolé to uznali. V neobecném sněmu církevním předsedá papež osobně nebo ve vy-l'incích svých a schvaluje usnesení jeho. Výroky všeobecného sněmu Irkovního jsou neomylné, protože jsou učiněny za přispění Ducha

•vátého. „Vidělo ee Duchu svatému i nám...”

§ 64. Pokračování.

Nedlouho po sněmě jerusalemském Pavel vydal se Druhá cesta cílová na cestu misionářskou, která trvala od r. 50-53. (sk- 14'

I l hlavní působiště jeho byla Makedonie a Kecko. Doprovázeli - „ - „' go^ 110 Silas, Timotheus a Lukáš. O /»^ i - j , ' 1 C •

Nejprve prošli krajinami, ve kterých byl už kázal slovo l'i/ně (Sýrii, Kilikií, Lykaonií, Frygií), načež ubíral se do

- 206 -

severních končin maloasijských. Avšak Duch svatý obrátil kroky jeho k západu.

VTroadě (v Mysii) ukázalo se mu v noci vidění. Muž makedonský stál před ním a prosil ho: „Přijď do Makedonie a pomoz nám.“ Pavel seznal z vidění toho, že Bůh ho volá do Evropy, proto přeplavil se s průvodci na břeh makedonský a přišel do města Filip.

Ve Filipech získal Kristu L y d i i, obchodníci se šarlatem, i dům její, potom bydlil u ní. Když jednoho dne šli k

modlitebně židovské, děvčečka mající ducha věštího (posedlá zlým duchem), která, předpovídajíc budoucí věci, přinášela veliký užitek pánům svým, volala za nimi: „Tito lidé jsou služebníci Boha nejvyššího, kteří zvěstují vám cestu spasení." Pavel, slitovav se nad ní, obrátil se. a řekl

Kláda na ruce a nohy.

zlému duchu: „Přikazuji ti ve jménu Ježíše Krista, abys vyšel od ní." Zlý duch vyšel z ní v tu hodinu. Páni její vidouce, že pomínula naděje zisku jejich, chytili Pavla a Silu, vedli je na náměstí k vrchnosti a žalovali na ně: „Tito lidé, jsouc Židé, bouří město naše a zvěstují obyčej, kterého nám nesluší přijmouti ani zachovávat, poněvadž jsme Kímané." I sběhl se proti nim lid. Úředníci, strhše s nich sukně, kázali je mrskati metlami, vsaditi je do žaláře a sevřiti nohy jejich kládou.

O půlnoci, když Pavel a Silas se modlili a chválili Boha, najednou stalo se veliké zemětřesení, takže se pohnuli základové žaláře. Všecky dveře se otevřely a okovy všech spadly. Strážný žaláře, probudiv se a vida dveře žaláře otevřené, vytrhl meč a chtěl se zabít. Ale Pavel volal na něho: „Nečiň si nic zlého; vždyť jsme tu všichni." Žalářník, požádav světla, vešel do žaláře a třesa se padl Pavlovi a Silovi k nohám. Vyvedl je ven a řekl: „Muži, co mám

- 207 -

„liilti, abych byl spasen?" Oni odpověděli: „Věř v Pána ,lo/še a budeš spasen ty i dům tvůj." I mluvili slovo Páně ,011111. a všem, kteří byli v domě jeho. Žalářník, pojav je tu hodinu v noci do svého obydlí, umyl rány jejich. Potom liyl pokřtěn on i všechna čeleď jeho.

Druhého dne úředníci vzkázali žalářníkovi, aby prolil mtl vězně. Ale Pavel řekl: „Když nás veřejně zbičovali; noHoudivše nás, a vsadili nás, lidi Římany, do žaláře, nyní, linu lajně vyhánějí? Ne tak, ale nechť přijdou a sami .nás propustí." Úředníci uslyševše, že lidé ti jsou Ííímané, báli HO. I'proto přišli, odprosili jich a vyvedli je ze žaláře.

Pavel kázal ještě v jiných městech makedonských, /vll'l,i:(6 v Thesalonice : (Soluni), načež zanechal v Make-donii průvodce své a odebral se do Athén, nejslavnějšího města celého -Řecká.

K Židům mluvil v .sobotu v synagoze a pohanům kázal kiródodenně na náměstí. Mudrci hádali se s ním a popadše lín vedli jej do areopagu. Pavel, stoje uprostřed areopagu, mluvil: „Muži athénští! Pozoruji ve všem, že jste příliš' l n ili u,hojní. Neboť když jsem se procházel a prohlížel svaly no vaše, nalezl jsem také oltář, na němž byl nápis:

No/nániému Bohu. Proto, co vy cítíte, neznajíce-toho, já /vosl,uji vám. Bůh, který učinil svět a vše, co jest v něm, Ion, .ieiiz jest pánem nebe i země, nepřebývá ve chrámech ililoluiých rukou. Ani nebývá obsluhován rukama lid- n kýnuí, jako by potřeboval něčeho, on, jenž dává všem /lvnt, dech a všecko. On učinil z jednoho všecko pokolení llilnkó, aby přebývalo na celém povrchu země, a stanovil iivitó doby a meze přebývání jejich, aby hledali Boha, 'i"niii,kn,.Íí-li se ho snad nebo naleznou-li jej, protože není •l 'Inko od každého z nás. V něm zajisté žijeme, pohybujeme i, JHine, jako pravili i někteří z básníků vašich: Jeho •loni zajisté i jsme. Protože jsme tedy pokolení boží, mimo ,se domnívati, že božství jest podobno zlatu nebo i líru noho kamení, výtvaru umění a důmyslu lidského. u, prosniije čas y nevědomosti této, zvěstuje nyní lidem, vHichni všude činili pokání, protože učil den, ve který " ni UK li li svět ve spravedlnosti skrze muže, kterého ulili untnnovil a pro všechny pověřil tím, že jej vzkřísil

- 208 -

z mrtvých." Když uslyšeli o vzkříšení z mrtvých, někteří se posmívali, někteří pak pravili: „O tom poslechneme tě po druhé." Tak vyšel Pavel ze středu jejich. Někteří však muži, kteří se ho přidrželi, uvěřili. Mezi nimi i Dionysius areopagita, žena, jménem Damaris, a jiní s nimi.

Z Athén Pavel šel do Korinta. V Korintě zdržel se půl druhého roku a učil slovu božímu. Odtud vrátil se po moři d.o Antiochie, ^zastaviv se v Efesu, Caesarei a Jerusalemě. \ ,',,,, ?;>". ě ^'"•^' -

'P&Ba&mky. Areopag - pahrbek Arův (Ares, Mars = bůh války) naproti Akropoli na západ. Dle báje odpovídal tam Ares před 12 bohy ze zločinu, že zabil syna Poseidonova (Neptunova). Tam zasedal nejvyšší dvůr soudní na kamenných sedadlech pod sirým nebem a rozhodoval o věcech náležejících bohu války (o krvavých případech). Tento nejvyšší dvůr soudní byl zároveň nejvyšší úřad dozorcí.

Dionysius areopagita stal se prvním biskupem v Athénách. Slova: „Jeho pokolení jsme" čteme u Arata, básníka ze Soli v Kilikii (kolem r. 270 př. Kr.), krajana Pavlova, v astronomické básni jeho „Phainomena" (I. I). S malou změnou také u Kleantha, mudrce stoického (kolem r. 260 př. Kr.), v jeho hymnu na Dia a u Pindara, slavného básníka z Theb (nar. kolem r. 480 př. Kr.), v jeho zpěvích na vítěze při národních hrách řeckých.

Poučení. Athénané uctívali mimo bohy známé také boha neznámého. Obávali se, aby opominouce nějakého boha, neuvalili na sebe hněvu jeho. Jak šťastni jsme my, znajíce jenom jednoho Boha! Líbíme-li se jemu, není se nám bát nikoho jiného.

| ^ 65. Dokončení.

Třetí ced'hik^sBfisionářskou Pavel vykonal v, letech -58, jsa provázen rozličnými průvodci. Nejdéle působil v Efesu, hlavním městě římské Asie.

Třetí cesta

(Sk. 18, 23-28; 19;

20; 21, 1-16).

Pavel, pobýv nějaký čas v Antiochii, odešel opět do krajin maloasijských (Galacie a Frygie) a přišel do Efesu. Splnil tak slib, učiněný Efesanům na druhé cestě své: „Navrátím se k vám zase, bude-li vůle boží“ (Sk. 18,21).

V Efesu nalezl mezi křesťany dvanáct mužů, kteří byli pokřtěni pouze křtem Janovým. I otázel se jich: „Zdali jste přijali Ducha svatého uvěřivše?“ Oni odpověděli: „Ba, ani jsme neslyšeli, že Duch svatý jest.“ Proto Pavel pokřtil je ve jménu Ježíše Krista a hned je biřmoval. Když na ně vzkládal ruce, přešel na ně Duch svatý. Mluvili rozličnými jazyky a prorokovali.

- 209 -

Pavel zdržel se v Efesu přes dvě léta, takže všickni, kteří přebývali v Asii římské, slyšeli slovo Páně, Židé i pohané. Bůh učinil nemalé divy skrze ruce Pavlovy. I éatky a pásky s jeho těla nosívali na nemocné a odstupovaly od nich nemoci a zlí duchové z nich vycházeli. froté bázeň připadla na všechny obyvatele Efesu a jméno PAiiiii Ježíše bylo velebeno. Mnozí z věřících přicházeli, vy/u avajíce a vypravující skutky své (= zpovídali se).

Chrám Diany efeské.

Mnozí také z těch, kteří byli si hleděli pověrečných věcí, unesli knihy své a spálili je přede všemi.

Vzrůst evangelia v Efesu vzbudil proti Pavlovi vzbou-(•niii. V Efesu byla totiž horlivě uctívána bohyně Diana (Ariemis) a měla tam krásný chrám. Staří čítali jej mezi nudili divů světa. Do toho chrámu přicházelo mnoho | "mlníků. Na památku kupovali si stříbrné vzorky chrámu l •in,ny efeské. Od té doby, co Pavel působil v Efesu, iit'ivněva chrámu Dianina ochabovala a vzorky nešly na nliiyt. Proto zlatník Demetrius, který dělal takové vzorky (•li rámu. Dianina, svolal všechny zlatníky a mluvil k nim:

„Muži, víte, že tímto řemeslem nabýváme zisku. Vidíte a

14

POKOJ: Dějiny zjevení božího v Novém zákoně.

- 210 -

slyšíte také, že tento Pavel netoliko v Efesu, ale téměř po celé Asii odvrátil lid od úcty bohyně Diany říkáje: Nejsou bohové, kteří bývají udělání rukama."

Zlatníci, uslyševše to, byli naplněni hněvem a vzkřikli:

„Veliká jest Diana Efesanů!" Město naplnilo se rozbrojem. Všickni hnali se úprkem do divadla. Uchopili také dva průvodčí Pavlovy a táhli je tam. Pavel chtěl jíti mezi lid, ale učedníci nedopustili. Písaři (státnímu úředníku) podařilo se konečně ukonejšiti lid.

Když přestal rozbroj, Pavel odebral se do Evropy. Prošel Makedonií a zavítal do Řecka. V Korintě strávil tři měsíce. Odtud chtěl se vrátiti do Sýrie po vodě, ale Židé činili mu úklady, proto vracel se po suchu, Makedonií.

V T r o a d ě zdržel se týden. Prvního dne po sobotě (= v neděli) věřící sešli se do veliké síně ve třetím patře, .osvětlené mnohými světly, aby se účastnili lámání chleba. Pavel kázal. Maje odcestovati druhého dne, kázal až do půlnoci k lidu. Mládenec, jménem Eutychos, seděl při tom na okně otevřeném. Jsa přemožen spánkem, spadl s třetího patra a byl zdvižen mrtev. Pavel sestoupil k němu dolů a vzkřísil ho. Potom vystoupil opět nahoru, lálal chléb, okusil hodů lásky (agap) a kázal až do svítání.

Odtud ubíral se přes ostrovy Lesbos, Chios, Samos a přišel do města Mileta. Tam povolal starších církve efeské a rozloučil se s nimi, protože očekával v Jerusalemě okovy a souzení, jak mu byl osvědčil Duch svatý. Poté klekl na kolena a modlil se se všemi. I stal se pláč veliký ode všech. Padajíce na hrdlo Pavlovo, líbali jej. Rmoutili se nejvíce ze slova, které byl řekl, že již neužítí tváře jeho.

#

I doprovodili jej k lodi, která jej dovezla do fénického města Tyru. Tam učedníci, vědouce od Ducha svatého, co Pavla očekává v Jerusalemě, zbraňovali mu, aby nevstupoval do Jerusalema, ale marně. Pavel byl hotov nejenom svázán býti, nýbrž i umříti pro jméno Ježíše Krista, proto ubíral se neohroženě do Jerusalema.

Poučení. Sv. Pavel varoval církev eieskou nepřátel, kteří zvenku ' i zevnitř budou, napadati církev. Takových nepřátel nebylo prosto žádné století, . ani naše. Proto i nám jest mluveno slovo apoštolovo:

„Bděte!" (Sk. 20, 31).

„ -211-

§ 18& Pavel ve vazbě (61-63).

Když Pavel přišel do Jerusalema s družinou svou a. Pavel jat ifi|i)ipil do chrámu, asijsťi Židé vzbouřili všecken lid a v Jerusalemě

CSk 21

I f'kioli: „Toť jest ten člověk, který proti lidu i zákonu i'm- 99 •

i (,umiito místu všechny všude učí." I vzbouřilo se všecko 33 1-32). niórito. Uchopili Pavla a vytáhli jej ven z

chrámu. Byli by jej zabili, avšak tisícník posádky na hradě Antonii i l jyslas) zakročil. Vysvobodil Pavla z rukou jejich a odvedl (i) nu, hrad. Druhého dne svolal veleradu a postavil Pavla II rod soud, aby zvěděl, co Židé mají proti němu. Ale ne- Ir věděl se ničeho, protože členové velerady pohádali se \ "spolek a schůze musila být ukončena.

Druhou noc ukázal se Pavlovi na hradě ve vězení Pán .1, i'ok\ mu: „Bud' stálý. Jako jsi svědčil o mně v Jerusalemě, in.k budeš svědčiti i v Římě."

Když nastal den, zapřísáhl se více nežli 40 Židů, že- iirlnidou jísti ani píti, dokud nezabijí Pavla. Aby měli při-lr'/'ll,ost vykonati, co si byli umínili, řekli velekněžím i stářím lidu: „Oznamte tisícníkovi, aby přivedl vám Pavla před

•• rloradu, jako byste něco jistějšího chtěli o něm zvědět. I'rvo nežli se přiblíží, my jej zabijeme." Pavel dověděl " i> tomto spiknutí od příbuzného svého a dal o tom zprávu i tisícníkovi. Tisícník postaral se o bezpečnost jeho. Na-iv list vladaři Felixovi, poslal mu Pavla s průvodem .•finským do Caesareje.

Vladař Felix, výslech žalobce, kteří se dostavili z Je- Pavel i nniiloina, a obranu Pavlovu, seznal, že běží o nepřátelství v Caesarei iiii/i Židy a křesťany, proto ukončil vyšetřování. Nepro-., ' '2 ' . [•iinl.il však Pavla, nýbrž ponechal jej ve vazbě, protože 35. gg\ ' l-ii,l, že Pavel dá mu peníze. Vazba Pavlova byla však i na. Setníku bylo nařízeno, aby jednal s ním šetrně a lrami nikomu z přátel posluhovati mu.

Vladař Felix mluvil často s Pavlem. Jednou povolal i>,i, n,by s manželkou (Drusilou) slyšel od něho učení .IHovo. Avšak když Pavel mluvil o spravedlnosti, lnl,ň a budoucím soudu, Felix zachvěl se, zadržel Pavla "U: „Tentokrát odejdi, ale v čas příhodný zavolám tě." |i'olix byl odvolán po dvou letech a nástupcem jeho stal

•y l'orcius Festus.

- 212 -

Když nový vladař přijel do Jerusalema, předstoupili před něho přední ze Židův a prosili, by kázal přivést Pavla do Jerusalema. Chtěli však jej cestou zabít. Festus odepřel .jim to s počátku, ale později chtěl jim býti po vůli. Řekl Pavlovi: „Chceš-li jít do Jerusalema a tam přede mnou souzen býti?" Pavel odpověděl: „Před stolicí císařovou stojím, tam mám souzen býti. K císaři se odvolávám."

Festus, dav vyšetřiti radou svou, že odvolání Pavlovo jest podle zákona, odpověděl: „K císaři jsi se odvolal, k císaři půjdeš!"

Festus rozhodl poslati Pavla k císaři, ale nevěděl, co o něm napíše císaři. V té věci měl mu býti nápomocen král Herodes Agripa U., který přijel do Caesarete (se sestrou ,Berenikou) uvítati nového vladaře. Agripa II. přijal Pavla y síni, naplněné tisícíky a předními muži města, a dal mu slovo. Pavel mluvil tak přesvědčivě, že sám král Agripa II. zvolal: „Málem přemluvíš mne, abych byl křesťanem."

Král Agripa II. také nenalezl na Pavlovi nic hodného smrti ani vězení. Proto řekl k Festovi: „člověk ten mohl 'býti propuštěn, kdyby se nebyl odvolal k císaři."

Pavel ^lavi Pavel byl odevzdána jinými vězni setníkům Juliovi, aby se do Blma byl dopraven po lodi do Říma'-;?'

^l-2!^28' " K^y uchwátla loď veliká bouře a zmítala ji 14= dní po moři. Všichni vzdali,se již naděje na záchránění. Pavel však těšil je: „Bud'te dobré mysli, neboť nezahyne život nikoho z vás kromě samé lodi. Této noci stál u mne anděl Boha, jehož já jsem a kterému sloužím, a řekl: Neboj se, Pavle, před císařem státi budeš. Bůh daroval ti také všecky, kteří plují s tebou."

Čtrnáctého dne byli přiřazeni ke skalnatému břehu ostrova Malty. Loď se ztroskotala, ale mužstvo zachránilo se všechno. Obyvatelstvo maltské ukázalo zachráněným nemalou přívětivost. Zapálilo hranici dříví, protože přšelo a bylo zima, a učinilo všem pohodlí. Pavel sebral náručí roští a kladl je na oheň. Vtom však zmije, utíkajíc před horkem, připíala se k ruce jeho. Když lidé toho ostrova uzřeli, kterak had visí u ruky jeho, pravili vespolek: „Jistě člověk tento jest vrah, neboť, ač vyšel z moře, přece pomsta (bohů)

- 213 -

I a mu živu býti." Avšak Pavel setřásl hada do ohně iiHitt'pěl nic zlého. Všickni čekali, že Pavel oteče a umře. 'yž však dlouho čekali a viděli, že nic zlého se mu ne-lo, přišli na jiné myšlenky a pravili, že jest bůh.

Nu těch místech byly statky knížete ostrova, jménem l i il il ni,. Publius hostil zachráněné po tři dni. Otec Publiův l' ,"1. jsa trápen zimnicí a úplavicí. Pavel vešel k němu, i. •modlil se, vložil na něho ruce a uzdravil jej. To když se i-l.i.lo, všickni, kdo na ostrově měli nemoci, přicházeli a EU uzdravováni.

I Po třech měsících plavili se po jiné lodi, která byla na ' trově přes zimu, do Itálie.

- ; 1 Diipili na pevninu a ubírali se do Šíma pěšky. Křesťané
- l (i mu uslyšeše, že Pavel blíží se k Římu, vyšli mu vstříc
- lileko. Když Pavel užíel je, poděkoval Bohu a nabyl
- liivňry, ~ '

Pavel byl v Římě držen v mírné vazbě po dvě léta; Bylo Pavel v Blině "ni dovoleno bydlet v bytě soukromém a přijímati všechny, (sk- 28,

Il "M k němu přicházeli. Pouze voják střehl ho. Téhož vol-¹⁶⁻³¹)-n"nt,i. Pavel užil, káže o království božím Židům i pohanům i>r/, překážky.

Ve vazbě římské Pavel nespustil s očí křesťanských "liri n. nijských a řeckých, obcuje s nimi písemně. Také

- i il (nu palestinským poslal list.

Po dvou letech Pavel byl propuštěn na svobodu. Pódií 11.1 nové cesty misionářské. Podle sv. Klementa (f 100),

II •lího nástupce Petrova, přišel až na hranici západu. i iinuió mínili tím Španělsko. Pavel sám měl dříve úmysl iirvati do Španělska (Řím. 15, 24. 28). Potom navštívil il,^ východ a ustanovil tam dva žáky své biskupy: Timo-1 on, v Efesu (1. Tím. 1, 3) a Tita na Krétě (Tit. 1, 5). i pronásledování Neronova (64-68) vrátil se do Říma liyl uťat dne 29. června r. 67. Na hrobě jeho stojí v Římě i.rAm HV. Pavli^l ^^^-t.^.^.^.^.-'

1^{117,111}iinka. Po sv. Pavlu zbylo 14 listů. Pamatuji se snadno lilu. l'nul l' obcím v Asii (Efesu, Kolesám, Galacii, Židům), 4 obcím l'i;vrii'li'i (1'timu, 2 Korintu, 2 Thesalonice, Filipům) a 3 jednotlivým l'iAi'ii (li Timotheovi, Titovi a Filemonovi).

- 214 -

Poučení. Svatý Pavel vylíčil činnost svou. krátce a úplně slovy:

„Všechněm všechno • učiněn jsem, abych všechny přivedl ke spasení“¹ (I. Kor. 9, 22). Obětavost Pavlova budiž nám vzorem a pobídkou, abychom i' my byli hotovi obětovati se pro bližního a přispívati ke spásě jeho.

§ 67. Listy'sv. **Pavla.**

Rimanům. I^J^t Jilma n u m. Když sv. Pavel poslal Korin-táním druhý list, za nějaký čas vypravil se k nim osobně. Přišel k nim v listopadu r. 57 a zdržel se u nich 3 měsíce (Skut. 20, 1-3). Z jara r. 58 chtěl se vrátit do Sýrie. Dříve nežli se vydal na zpáteční cestu, asi v únoru r. 58, napsal list Ílmanům a poslal jej do Kíma po jáhence Fébě z Kencher, východního přístavu korintského (fiím. 16, 1-2)/Podnět k listu tomu dala sv..Pavlu touha, působiti jako apoštol národů také na západě.)Při tom fi.ím měl mu býti východištěm. Proto nežli k nim zavítá osobně, posílá jim list, aby se jim představil jako apoštol národův a přispěl také něčím k utvrzení víry jejich. (Křesťanskou obec v fiímě založil již r. 42 sv. Petr.^Protože sv. Pavel představuje se Kímanům jako apoštol národů/nepodává jim v listě svém úplné nauky křesťanské, nýbrž mluví pouze o takových věcech, jež hlavně zastával jako apoštol národův a jež nazýval svým evangeliem. Tak pojednává v prvním díle (I, 18-11, 36) o všeobecné hříšnosti lidí, Židův i pohanův, o ospravedlnění Židův i pohanů nezaslouženou milostí boží bez plnění Starého zákona, o poměru přírody a milosti, zákona a svobody, vyvolení a zavržení, věření a jednání. Druhý díl (12, 1-15, 13) obsahuje napomenutí přihlížející k okolnostem místním: o lásce k bližnímu a svornosti mezi pokřtěnými Židy a pohany, o poslušnosti k vrchnostem, o čistotě a střídmosti a j. Mezi pokřtěnými Židy a pohany byly všude třenice, proto i v Símě. Tehdy vládl krutý císař Nero (54-68), proto mohly vzniknouti pochybnosti, jest-li také takového tyрана poslouchati. Nečistota a nestřídmost byly zakořeněné zvyky pohanské, zvláště ve větších městech.

Výňatky. „Spravedlivý živ jest z .-víry“ (I, 17). „Neviditelné vlastnosti jeho od stvoření světa skrze ty věci, které jsou učiněny, bývají spatřeny jako poznatelné, totiž věčná moc jeho a božství“ (I, 20).

 $\wedge$

- 215 -

„U Boha není přijímání osob" (2, 11).

„No posluchači zákona jsou. spravedliví TI Boha, nýbrž plnitelé xAkuna budou ospravedlněni" (2, 13).

„Oini-li pohané, kteří nemají zákona, od přirozenosti to, co jest liAkona, tací, nemajíce zákona, sami sobě jsou zákonem, ti, kteří ukazují dílo zákona napsané v srdcích svých, pokud jim svědectví vydává liiVi"il(>ini jejich a smýšlení, která se vespolek obviňují nebo také za-fitAviilJ" (2, 14-15). :

„Bůh jest pravdomluvný, ale každý- cktvek lhář" (3, 4).

„Laská boží jest rozlita V srdcích- našich skrze Ducha ^ svatého. Id.orý jest nám dán" (6, 5).

12). „Jako skrze jednoho člověka přišel hřích na svět a skrze hřích Hinrt a tak smrt přešla na všechny lidi, protože v něm všichni zhřešili!“ (ň,

19). „Jako skrze neposlušnost jednoho člověka, hříšníky učiněni byli lniiuzi, tak i skrze poslušnost jednoho spravedliví budou učiněni mnozi“ (5,

„Odplata za hřích jest smrt, ale milost boží jest život. věčný V Kristu Ježíši, Pánu našem" (6, 23).
 „Vidím jiný zákon v údech svých, který odporuje zákonu mysli" (7, 23).
 „Ti, kteří jsou podle těla, oblibují si to, co jest těla; ale kteří ^wu podle ducha, smýšlejí, co jest ducha" (8, 5).
 „Budete-li živi podle těla, zemřete; budete-li však duchem mrtviti nhutky těla, budete živi" (8, 13).
 „Kterí bývají vedeni Duchem božím, ti jsou synové boží" (8, 14).
 „Mám za to, že utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, která se zjeví v nás" (8, 18).
 „I to stvoření bude vysvobozeno od služebnosti porušení ve svobodu slávy synů božích" (8, 21).
 „V naději spasení jsme" (8, 24).
 „Srdcem zajisté věří se ke spravedlnosti, ale ústy děje se vyznání **I(B Hpitění**" (10, 10).
 „Každý zajisté, kdokoli bude vzývati jméno-Páně, bude spasen" (10, 13).
 „Vira ze slyšení, slyšení pak skrze slovo Kristovo" (10, 17).
 „O hlubokosti bohatství moudrosti a vědomosti boží! Jak ne->yatelní jsou soudové jeho a nevystižitelné cesty jeho!" (11, 33).
 „Lačni-li nepřítel tvůj, nakrm jej, žízní-li, dej mu pít. Neboť 'ilň-li tak, shrneš řeřavé uhlí na hlavu jeho" (12, 20).
 „[{ uzda duše buď' poddána mocnostem vyšším. Neboť není mocnosti. od Hdli. Které pak jsou, jsou zřízeny od Boha. Proto kdo s» l i ví
 mocnosti, protiví se zřízení božím. Kterí však se protiví, limu odsouzení své" (13, 1-2).
 „Proto buďte poddáni z potřeby, netoliko pro hněv, nýbrž i pro. luinl" (13, 5).

- 216 -

„Dávejte všem, čím jste povinni: daň, komu daň; clo, komu clo;
 bázeň, komu bázeň; čest, komu cest" (13, 7).
 „Odvrže skutky temnosti a oblecme zbraně světla. Jako ve dne choďme počestně, ne v hodování a opilství, ne ve smilstvech a nesty-
 datostech, ne ve sváru a žárlivosti, nýbrž oblecte Pána Ježíše Krista a nepečujte o tělo k žádostem" (13, 12-14).
 - „Buď že jsme živi. Pánu jsme živi; buď že umíráme, Pánu umíráme. A tak buďto jsme živi, buďto že umíráme, Páně jsme" (14, 8).
 „Každý z nás za sebe bude vydávati počet Bohu." (14, 12).
 „Cokoli jest psáno, k našemu naučení jest psáno, abychom skrze trpělivost a potěšení Písem měli naději" (15, 4).

První 2/ PJLY n í i s t K o r i n t a n ů m. Tento list psal Korintanům, gy_ Pavel v Efesu r. 56 a poslal jej po vyslancích z Korinta:

Štěpánovi, Fortunatovi a Achaikovi (16, 15-18). Na druhé cestě misionářské (r. 50-53) Pavel založil v Korintě obec křesťanskou, většinou z lidí původu prostého (1, 26). Když odešel z Korinta, dověděl se, že někteří křesťané nově obrácení prohřešují se ještě proti přikázání šestému, proto psal z Efesu do Korinta list, v němž napomíná tamější obec křesťanskou k životu mravnému (5, 9). Tento list se ztratil. Nedlouho potom Pavel dověděl se o pohoršlivém životě • jednoho Korint'ana (5, 1). Konečně domácí lidé zbožné Ko-
 rint'anky Chloe (1, 11) oznámili mu, že jsou v Korintě různice a strany. Jedni sluli Pavlovi, druzí Apollovi, jiní Petrovi a poslední Kristovi. Když totiž Pavel odešel z Korinta, přišel tam výmluvný řečník, jménem Apollo, rodem z Alexandrie (Skut. 18, 24). Stoupenci jeho přikládali si jméno „Apollovi". Mimo to přišli do Korinta pokřtění Židé z Jerusalema, kteří znali osobně Petra (Kefu). Ti sluli „Petrovi". Konečně někteří jmenovali se po Kristu, zakladateli křesťanství vůbec, „Kristovi". Tyto věci jakož i zvláštní list Korint'anů s dotazem o rozličných pochybnostech (7, 1) přiměly apoštola Pavla, aby Korint'anům na-: psal list<v tomto listě hledí mezi nimi odstraniti stra-nictví, hájí své osoby, káže vyloučiti z církve onoho Korint'ana, který dal celé obci veliké pohoršení, a odpovídá na otázky předloženého stavu manželském a panickém (7, 1-40), o požívání/masa obětovaného modlám (8, 1-10, 33), o chování žen při službách božích a o slavení večere Páně (11, 1-34), o darech Ducha svatého (12, 1-14, 40), o vzkříšení (15, 1-58) a o sbírkách (16, 1-4).

- 217 -

Výňatky. „Slovo zajisté kříže jest sice těm, kteří hynou, pošetilsto, n,l« těm, kteří dosahují spasení, to jest nám, jest moc boží" (1, 13).

„Co jest pošetilého ve světě, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, u ro jest ve světě slabého, to vyvolil Bůh, aby zahanbil silné" (1, 27).

„Čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, jest, co Bůh připravil těm, kteří ho milují" (2, 9).

„Duch zpytuje všechno, i hlubokosti boží" (2, 10).

„Těch věcí, které jsou boží, nikdo nepoznal leč Duch boží" (2, 11).

„Tělesný člověk nechápe těch věcí, které jsou Ducha božího" (2, 14).

„Ani ten, kdo sází, jest něco ani ten, kdo zalévá, nýbrž ten, který dává vzrůst. Bůh" (3, 7).

„Nevíte, že jste chrám boží a že Duch boží přebývá ve vás?" (3, 16).

„Tak smýšlej o nás člověk jako o služebnících Kristových a roisdavačích tajemství božích" (4, 1).

„Co máš, čeho jsi nepřijal? Přijal-li jsi však, proč se .chlubíš, jako bys byl nepřijal?" (4, 7).

„Proto napomínám vás, buďte následovníci moji, jako i já jsem následovník Kristův" (4, 16).

„Nevíte, že nespravedliví nebudou vládnouti královstvím božím?" (tt, 9).

„Nevíte, že údové vaši jsou chrám Ducha svatého, který jest v u vás?" (6, 19).

„Jste **koupení za velikou cenu: Oslavujte a noste Boha v těle** "vóm" (6, 20).

„Těm pak, kteří jsou v manželství, prikazuji, ne já, nýbrž Pán, n.lij manželka od muže neodcházela. Odejde-14" však, zůstaň nevdána mibo se smíř s mužem svým. A muž manželky neopouštěj" (7, 10-11).

„Zena jest vázána zákonem, dokud jest živ muž její. Umře-li vnuk muž její, jest svobodna. Necht' se vdá,-za koho chce, ale toliko v Pánu" (7, 39).

„Víme, že modla ve světě nic není a že není žádného Boha iini jeden" (8, 4).

„Nevíte, že ti, kteří pracují ve svatyni, jedí z toho, co jest ze nvatyně, a ti, kteří slouží oltáři, .mají díl s oltářem? Tak i Pán nařídil (ním, kteří zvěstují evangelium, aby živi byli z evangelia" (9, 18-14).

„Všem všechno jsem učiněn, abych všechny přivedl ke spasení" <!), 22).

„Tresčí tělo své a podrobují je ve službu, abych snad, káže jiným, yAiii nebyl zavržen" (9, 27).

„K.do se domnívá, že stojí, hled', aby nepadl" (10, 12).

„Věrný jest Bůh, který nedopustí pokušení vás nad to, co indjtotu, nýbrž učiní s pokušením také prospěch, abyste je mohli Niirmti" (10, 13).

„Kalich požehnání, ježž žehnáme, zdali není společenství krve (d'ldUivy? A chléb, ježž lámeme, zdali není účastenství těla Páně?" (1il, !(.).

- 218 -

„Všecko jest mi dovoleno, ale ne všecko jest užitečné" (10, 22). „Buďto že jíte nebo pijete nebo cokoli jiného činíte, všecko činite ke slávě boží" (10, 31)

„I rozkoly musí býti, aby zjevení byli mezi vámi ti, kteří jsou osvědčení" (11, 19).

„Já zajisté přijal jsem od Pána, čemuž jsem naučil i vás, že Pán

Ježíš v tu noc, ve kterou byl zrazen, vzal chléb a čině díky, lámal jej

•a řekl: Vezměte a jezte: Toto jest tělo mé, které bude vydáno za vás. To činite na mou památku. Podobně i kalich, když povečeřel, a pravil:

Tento kalich jest nová úmluva v krvi mé. To činite, kolikrátkoli budete pít, na mou památku. Neboť kolikrátkoli budete jisti chléb tento a pít kalich, budete zvěstovati smrt Páně, dokavad nepřijde. Proto,

•kdokoli bude jisti chléb tento nebo pít kalich nehodně, bude vinen. tělem a krví Páně. Zkusíš pak sám sebe člověk a tak jez z chleba toho a pij z kalicha. Neboť kdo jí a pije nehodně, jí a pije si odsouzení, -protože nerozeznává těla Páně" (11, 23-29).

„Rozdílné jsou milosti, ale též Duch" (12, 4).

„Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale kdybych neměl lásky, byl bych jako měď zvučící nebo zvonec znějící. A kdybych měl proroctví a znal všechna tajemství i všelikou vědu a kdybych měl všecku víru, takže bych přenášel hory, ale kdybych neměl lásky, nejsem nic. A kdybych rozdál na pokrm chudých veskeren majetek svůj a vydal tělo své ke spálení, ale kdybych neměl lásky, nic mi to neprospívá. Láska jest trpělivá, dobrotivá; láska nezávidí, nejedná lehkovážně, nenadýmá se; není ctižádnostivá, nehledá, co jest jejího, nebývá popouzena ke zlosti, nemyslí na zlo, neraduje .se z nepravosti, nýbrž raduje se pravdě. Všecko snáší, všemu věří, všechno doufá, všechno-béře na sebe. Láska nepomíjí nikdy" (13, 1-8):

„Nyní vidíme skrze zrcadlo v hádance, ale potom tváří v tvář" (13, 12).

„Nyní pak zůstávají: vira, naděje, láska, tyto tři, ale větší z nich jest láska" (13, 13).

„Ne Bůh různice jest Bůh, nýbrž- pokoje, jak i učím ve všech církvích svatých" (34, 33).

„Všecko pak se děj poctivě a podle řádu" (14, 40).

„Milostí boží jsem, eo jsem, a milost jeho nebyla ve mně neplodná, nýbrž hojněji než oni všichni jsem pracoval; ale ne já, nýbrž milost, boží se mnou" (15, 10).

„Nevstal-li Kristus z mrtvých; tedy marné jest kázání naše, marná iest i vira vaše" (15, 14).

„Kristus vstal z mrtvých jako prvotiny těch, kteří zesnuli" (15, 20).

„Spatné řeči porušují dobré mravy" Cl5, 33). ~ „Tak bude i vzkříšení mrtvých. Rozsévá ae tělo porušitelné, vstane neporušitelné; rozsévá se tělo nesličné, vstane oslavené; rozsévá se tělo slabé, vstane silné; rozsévá se tělo živočišné, vstane tělo duchovní" (15, 42-44).

- 219

„Všichni zajisté vstaneme z mrtvých, ale ne všichni budeme proměnění" (15, 51).

„Až toto tělo smrtelné obleče nesmrtelnost, tehda naplní se řeč, která jest napsána; Pohlcena jest smrt ve vítězství. Kde jest, o smrti, vítězství tvé? Kde jest, o smrti, osten tvůj?" (15, 54-55):

„Bděte, stůjte pevně ve víře, ved'te si zmužile a posilujte se. VSecky věci vaše dějte se v lásce" (16, 13).

„Nemiluje-li kdo Pána našeho Ježíše Krista, buď .vyloučen" (16, 22).

3^JD.ruhý, „Li, st. Korint'anům. Na sklonku léta Druhý list nebo na podzim r. 5gřavel poslal Tita z Efesu do Ko-Kormťanům. ritita, aby vyzvěděl, jak dotkl se Korint'anů list předešlý^ 'l'itus nevrátil se, dokud Pavel zdržoval se v Efesu. Zaštití! .10] teprve v Makedonii (7, 5-7)^Zprávy,ipž přinesl Titus. •/, Korinta, daly podnět ke druhému list^právy ty byly celkem příznivé (7, 6 a naši.). Křesťansltíí obec korintská vzala si k srdci první list Pavlův a vyloučila muže, který dal veliké pohoršení (2, 6). Avšak vedle zpráv příznivých 'l'itus přinesl také zprávy nepříznivé. Do Korinta přišli iitátři židovští a štváli proti Pavlovi rozličnými pomlu-viuiii/Sv. Pavel napsal druhý list Korint'anůgy ještě r. 56 v M^ake"3onii a poslal jej do Korinta po Titovi (8, 16-17), Til,;), doprovázeli dva průvodcové (8, 18. 22). Tento list má, .l díly/První díl (1-7) jest věnován hlavně věřícím dobře smýšlejícím, ale poněkud zvikaným v důvěře k apoštolu l'nvlov^Sy. Pavel hledí v nich otřesenou důvěru opět obnoviti. Druhý díl (8-9) vybízí všechny věřící v Achají l(0 sbírkám pro věřící v Judei. T.řetí díl (10-13) ihluví 11 o duše pomluvačným protivníkům.7

Výňatky. „Ta jest sláva naše, svědectví svědomí našeho" (1., 12).

„Ne že bychom byli dostateční mysliti něco sami ze sebe jakožto nutili **ze** sebe, nýbrž dostatečnost naše jest z Boha" (3, 5). . . ^
 „Netáhněte jha s nevěřícími. Neboť jaké jest účastenství spravedlnosti s nepravostí? Nebo jaké jest společenství světla s temnotami? A jaké sblížení Krista s Belialem? Nebo jaký díl věřícího s nevěřícím?" (6, 14-15).
 „Zármutek, který jest podle Boha, působí pokání stále ke spasení, niti zármutek světa působí smrt" (7, 10). . .
 „Veselého dárce miluje Bůh" (9, 7).
 „Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu. Neboť ne, kdo se sám chváli, JMt dokonalý, nýbrž koho chváli Bůh" (10, 17-18).-
 „Od Židů jsem obdržel pětkrát čtyřicet ran bez jedné. Třikrát jsem liyl mrskán metlami, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem tonul

- 220 -

na moři, den a noc jsem byl ve hlubině mořské, na cestách často, V nebezpečnostech na řekách, v nebezpečnostech od loupežníků, v nebezpečnostech od národa svého, v nebezpečnostech od pohanů, v nebezpečnostech v městě, v nebezpečnostech na poušti, v nebezpečnostech na moři, v nebezpečnostech mezi falešnými bratry; v práci a námaze, v bděních mnohých, v hladu a žízní, v postech mnohých, v zimě a v nahotě; kromě toho, co lest zvenku, každodenní dozor můj, péče o všechny církve. Kdo jest slabý a já nejsem? Kdo jest pohoršován a já neplanu?" (11, 24-29). .

„Znám člověka v Kristu, který před čtrnácti lety (zdali v těle, / nevím, čili kromě těla, nevím, Bůh to ví) byl uchvácen až do třetího nebe. A znám téhož člověka (zdali v těle, čili kromě těla, nevím, Bůh to ví), že byl uchvácen do ráje a slyšel slova nevyslovitelná, jichž člověk vysloviti nesmí" (12, 2-4).

„A aby velikost zjevení mne novy výšila, dán byl mi osten těla mého, anděl satanův, aby .mne poličko val. Proto třikrát prosil jsem Pána, aby odstoupil ode mne, ale on mi řekl: Dostačí ti milost má, neboť síla zdokonaluje se ve slabosti" (12, 7-9).

Galatům. 4-L i s t G al-at um. Tento list sv. Pavel psal v Antiochii syrské nebo v jiném místě syrském r. 49. Sotva svatý Pavel navrátil se s první cesty misionářské (46-48), přišli do jižních krajin galatských: Antiochie, Ikonie, Lystry a Derbe. Gpokrštění Židé palestínští a tvrdili, že pohané, kteří byli přijati od Pavla ke křesťanství, neobdrželi dokonalého evangelia Ježíšova, protože se nepodrobili obřadnímu zákonu Mojžíšovu? Tato agitace neminula se s úspěchem. Nedošlo sice k úplnému odpadu od evangelia Pavlova, ale Galaté počali svátky židovské (4, 9-10) a pronášeli rozličná mínění o osobě a díle apoštolově (1, 6 a nař.; 4, 12-20). Námaha první cesty misionářské mohla přijíti nazmar. Proto sv. Pavel, obdržev o tom zprávu •od vyslanců galatských, napsal tento list aby příslušníky obcí křesťanských zachránil od odpadání od evangelia jeho (3, 3). Proto ukazuje Galatům, že evangelium, jež on hlásal, jest evangelium pravé, Jjemu od samého Boha zjevené, od hlavních apoštolů v Jerusalemě uznané, srovnávající se také se zjevením starozákonním a prozrazující svůj původ a ráz nadpřirozený ve mravním životě lidském.

Výňatky. „Ale i kdybychom my nebo anděl s nebe kázal vám evangelium proti tomu, které jsme vám kázali my, buď vyloučen" (1, 8).

„Známo zajisté činím vám, bratři, že evangelium, které bylo kázáno ode mne, není podle člověka, neboť ani já nepřijal jsem ho, ani jsem se mu nenaučil od člověka, nýbrž skrze zjevení Ježíše Krista" (5, 11-12).

- 221 -

„Žiji "pak již ne já, nýbrž Kristus žije ve mně" (2, 20).

„Kdo jsou z víry, ti jsou synové Abrahamovi" (3, 7).

„Chod'te v Duchu a nebudete konati žádosti těla. Neboť tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu" (5, 16-17).

„Zjevení pak jsou skutkové těla, jako jsou: smilstvo, nečistota, iinstydatost, chlípnost, modloslužba, čáry, nepřátelství, svarové, nenávisť, hněvové, vády, různice, rozkolové, závisti, vraždy, opilství, hýření u těm podobné. O těch věcech předpovídám vám, jakož jsem prvíí pravil, že kdo činí takové věci, nedojdou království božího" (5, 19-21).

„Ovoce však ducha jest: láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobročinnost, shovívavost, tichost, věrnost, skromnost, zdrželivost, čistota" (5, 22-23). . .

„Odstup to ode mne, abych se chlubil leč v kříži Pána našeho .ložíce Krista, skrze něhož jest ukřižován svět mně a já světu" (6, 14).

5^~L i s t E f e s a n u m sv. Pavel psal v Símě za první Efesanům. vazby své r. 62 zároveň s listem Kolosanům a Filemonovi. Podnět k listu tomu daly zprávy, jež sv. Pavel obdržel z Asie. Zprávy ty zněly asi v ten smysl, že mnohé obce křesťanské v Malé Asii, které vznikly po odchodu jeho t. Asie (mezi r. 56-62), mají sice pravou víru i řádný mrav křesťanský (1-15), ale že nelnou dosti k sobě ani k mateřské církvi efeské. Proto sv. Pavel napsal těmto obcím list a poslal jej do Asie po Tychikovi (6, 21-22), věrném pomocníku svém. Tychikus zajisté vystoupil na břeh v Efesu a ukázal tam list, jež nesl. Efesané čítali list tón ve shromáždění, opsali si jej a uložili opis v archivu církevním. Později půjčovali jej také jiným obcím křesťanským. Odtud list obdržel název „List Efesanům", ačkoli .fi.in psán není^~V prvním díle (1, 3-3, 21)p8v. Pavel pojednává o církvi jakožto ústavu spásy, založeném od Krista u. spojujícím dřívější Židy a pohany v jeden celek.; Ve -dru-lióm díle (4, 1-6, 20>'povzbuzuje křesťany, aby se domáhali cíle povolání svého, pevně se držíce jedné církve a .(od ne víry a žijíce život opravdu křesťanský^ zvláště konajíce skutky lásky a plníce svědomité povinnosti stavu n'oho.

Výňatky. „Který všechno působí, podle rozhodnutí vůle své" (1, 11). „Proto již nejste cizinci a přichozí, nýbrž jste spoluobčané svatých n, (Imitací boží, postaveni na základ apoštolův a proroků, kdežto hlavní Urt,iin>u úhelní jest Kristus Ježíš, na němž všechno stavení postavené riiMtn v chrám svatý v Pánu, na němž i vy spolu stavíte se v příbytek lid'žl v Duchu" (2, 19-22)

- „Obnovte však se v duchu myslí své a oblečte člověka nového, který podle Boha jest stvořen ve spravedlnosti a svatosti pravdy" (4,23-24). „Slunce nezapadej nad hněvem vašim" (4, 26). „Smilstvo však a všeliká nečistota nebo lakomství nebud' ani jmenováno mezi vámi, jak se sluší na svaté" (5,3).

„Neboť byli jste kdysi temnost, nyní však jste světlo, v Pánu. Jako synové světla chod'te" (5, 8).

„Oblečte se ve zbroj boží, abyste mohli čelit úkladům ďábelským. Neboť není bojování naše toliko proti tělu a krvi, nýbrž proti panstvům a, mocnostem, proti správcům světa této temnoty, proti duchům zloby v povětrí. Proto vezměte zbroj boží, abyste mohli odolat v den zlý, a ve všem dokonale čeliti. Stůjte tedy, majíce bedra svá opásána pravdou a jsouce oblečeni pancířem spravedlnosti a majíce nohy obuté přípravou evangelia pokoje, berouce ke všemu štit víry, kterým byste mohli uhasiti všechny ohnivé šípy nešlechtníkovy, a vezměte přilbu spásy a meč ducha, jenž jest slovo boží, modlíte se všelikou modlitbou a prosbou každého času v duchu" (6, 11-18). -

6. List Filipánům psal sv. Pavel v Římě za první vazby své, ale když byl uvězněn, tedy z jara r. 63, a poslal jej do Makedonie po Epafroditovi (2, 25), bratru, pomocníku a spolubojovníku svém. Sv. Pavel založil ve Filipech obec křesťanskou na druhé cestě misionářské. Na třetí cestě přišel dvakrát do Filip. CFilipáné z vděčnosti, že stali se účastni evangelia, sebrali peníze k účelům misijním a poslali je za sv. Pavlem do Thesaloniky" (Fil. 4, 16) a do KoEinta (II. Koř. 11, 8-9). Když se dověděli, že jest v Římě ve vazbě, poslali mu peníze po Epafroditovi (Fil. 4, 18). Tato vděčnost a toto účastenství Filipánů přimělo Pavla, aby jim napsal list. V tomto listě děkuje jim za peníze a projevuje radost z účastenství jejich, podává zprávu o sobě a o stavu evangelia v Římě a prozrazuje záměry své do budoucna. Konečně jako duchovní otec jejich napomíná je, aby žili život důstojný evangelia Kristova. aby se nedali svést ani bludaři ze židovstva ani antinomistickými křesťany z pohanstva (nepřáteli kříže Kristova) a aby zachovali jednotu v obci.

Výňatky. „Neboť mně život jest Kristus a smrt zisk" (1, 21). „To zajisté smýšlejte v sobě, což i, v Kristu Ježíši, jenž, protože byl v podobě boží, nepokládal toho za loupež, že jest roven Bohu, ale sebe samého zapřel, přijav podobu služebníkovu, byv učiněn k podobenství lidí a shledán v zevnějšku jako člověk. Ponižil sebe

- 223 -

NfBího, jsa učiněn poslušen až ke smrti, a to ke smrti kříže. Proto l Bliti povýšil ho a dal mu jméno, které jest nad všeliké jméno, aby vi» jménu Ježíšově klekalo každé koleno nebeských, pozemských i pekelných a každý jazyk vyznával, že Pán Ježíš jest ve slávě Boha Otce" (2, 5-11).

„S bázní a třesením spasení své konejte" (2, 12).

„Bůh zajisté jest, který působí ve vás i chtění i dokonání podle dobré vůle své" (2, 13).

„Ano, všechny věci pokládám za škodu pro přehojné poznání Ježíše Krista, Pána svého, pro něhož všim jsem. povrhl a uznal jsem to za, odpadky, abych získal Krista" (3, 8).

„Neboť mnozí žijí, jak jsem vám o nich často mluvil, nyní pak dokonce s pláčem pravím, jakožto nepřítel kříže Kristova, jejichžto konec jest-záhuba, jejichžto bůh jest břicho a chlouba jejich v hanbě .lojích, kteří mají na mysli věci zemské" (3, 18-19).

„Vše mohu v tom, který mne sílí" (4, 13).

7. List K. tí-losanům psal sv. Pavel v Římě r. 62 Kolosanům. %n první vazby' své a poslal jej do Asie po Tychikovi, vórném pomocníku svém, a Onesimovi (4, 7-9), otroku Fllcmonově, z Kolos. Podnět k tomu listu daly zprávy • l'piifrovy o poměrech v Kolesách a v okolí. Epafras, rodem Kolosan, pohan obrácený na víru křesťanskou asi od nv. Pavla v Efesu, založil obec křesťanskou v Kolesách. Toto obci hrozilo nebezpečení od pokřtěných Židů filo-nolii, jichž heslo bylo: vyšší poznání a vyšší mravnost spekulací a přísným životem<Qáimo to tito filosofové namlouvali ostatním křesťanům, že jest jim zachovávatí ób-l'adni zákon Mojžíšův, a doporučovali jim zvláštní učili, andělů^ Podle učení jejich andělé jsou bytosti Kristu rovné/ O těchto poměrech Epafras osobně zpravil Pavla v Římě, načež Pavel napsal list do Kolos a Imodiceje. Tento list má dva díly. V prvním díle (1, 15-2, " L':{) sv. Pavel učí, že Ježíš Kristus jest obraz Boha neviditelného, prvorozený před vším stvořením. Skrze něho bylo stvořeno vše na nebi i na zemi. On jest střed veškeré-rnnstva, vykupitel lidí, zakladatel pokoje a hlava církve. Služebníkem tohoto Ježíše Krista jest Pavel, proto uvede Ju v plnost křesťanského poznání a křesťanské mravnosti. /(bř;idního zákona Mojžíšova není jim třeba ani zvláštní t'icly andělův/ani úplného zdržování se věcí užitečných a určených k"požívání. Ve druhém díle (3, 1-4, 6) sv. Pavel

povzbuzuje křesťany koloské a laodicejské, aby byli pa-mětlivi spojení svého s Kristem a vynasnažovali se o věci nebeské, potlačující v sobě nezřízené žádosti. Pak připomíná povinnosti manželkám, manželům, dětem a otrokům. Konečně povzbuzuje k horlivé modlitbě a k opatrnosti v řeči s nevěřícími.

/

Výňatky. „Proto, povBtali-li jste s Kristem, .hleďte těch věcí, které jsou nahoře, kde jest Kristus, sedě na pravici boží, o věci, které jsou nahoře, pečujte; ne o ty, které jsou na zemi" (3, 1-2).

„Až se ukáže Kristus, .život váš, pak i vy se ukážete s ním ve slávě" (3, 4). . . ' " . ' ' •;,-.

První The- 8. P r v n ^J.J.^J;_ ^Lh.e s a l o n i c a n u m sv. Pavel salonicanům. psal z Korinta r. 51-:52. Na druhé cestě misionářské (50-53) Pavel s průvodcem Silou založil v Thesalonice, obec křesťanskou z pohanů a proselytů

židovských. Tím probudil zášť Židů. Židé pobouřili proti nim obyvatelstvo města, že hlásají učení nebezpečné státu, proto byli nuceni vzdálit se z města. Protože Thesaloníčané nebyli ještě utvrzeni v nové víře, Pavel toužil vrátit se k nim (2, 17 a naši.) a vyslal k nim z Athén Timothea, aby vyzvěděl, jak se jim vede (3, 1-5). Timotheus přinesl mu zprávy do Korinta a tyto zprávy daly podnět k prvnímu listu Thesaloníčanům. Zprávy ty byly celkem příznivé (2, 19). Timotheus chválil stálost věřících Thesaloníčanů v pronásledování a přichylnost jejich k Pavlovi a druhům jeho. Ale zmínil se také o některých pohanských zvycích jejich a pomluvách nepřátel, jako by Pavel byl přišel do Thesaloniky za účelem zničením a jako by mu na Thesalonice nezáleželo, protože z ní náhle zmizel a pranic se o ni nestará. Proto sv. Pavel napsal jim list o dvou dílech. V prvním díle (1-3) raduje se z úspěchu evangelia v Thesalonice a chválí jejich dosavadní stálost v utrpeních. Potom líčí Jím, s jakou horlivostí, láskou a nezištností u nich pracoval, až byl nucen je opustit, a že největší přání jeho jest, spatřit je opět. Druhý díl (4-5) obsahuje napomenutí mravní, aby zanechali zvyků a nepravostí pohanských, jako nečistoty a podvodu (4, 1-11) a přílišného oplakávání zemřelých (4, 12-17), Potom napomíná k bdělosti, protože den Páně přijde náhle (5, 1-11). Konečně upozorňuje na

- 225 -

povinnosti, jež jsou nutné v životě společenském, jako po-n l čuchati představených, trestati nepokojné, těšiti malo-ynslné, přijímati nemocné (5, 12-16). List jest zakončen l)QVZ buzením k modlitbě, pozdravy a požehnáním.

Výňatky. „Proto i my činíme díky Bohu bez přestání, že slyševše od nás kázání slova božího, přijali jste je ne jako slovo lidské, nýbrž, inko ^ vpravdě jest, jako slovo boží, které působí ve vás, kteří jste uvěřili“ (2, 13).

„Napomínáme pak vás, bratři, trestejte nepokojné, těšte malo-myslné, přijímejte nemocné, buďte shovívaví ke všem. Dbejte toho, aby nikdo nikomu nesplácel zlého za zlé, nýbrž vždy činite, co jest dobré, nobě vespolek i všem. Vždy ee radujte. Modlete se bez přestání. Ze v noho činite díky, neboť to jest vůle boží v Kristu Ježíši o vás všech. Ducha neuhašujte. Prorocstvími nepohrdejte. Všechno pak zkoušejte. do dobrého jest, toho se držte. Stínu všelikého zlého se zdržujte“ (5, 14-22). •

9. ^Jlr.uXýLi-s-t T he s a l oni č a-n u m psal svatý Druhý The-Pavel z Korinta brzy po prvním listě r. 52. První list saloníčanům. Hotkal se v Thesalonice s úspěchem. Tamější křesťané zůstali stáli v pronásledování, zachovali důvěru. Pavlovi fi, druhům jeho a netruchleli již příliš zemřelých.'Ale zmínka n náhlém příchodu Páně vzbudila v nich domnění, že den Páně již nastává, proto oddávali se zahálce!-V tom domnění podporovali je jednak lidé nadaní duchem prorockým, jednak lidé předstírající ústní a písemní učení Pavlovo o věci l,ň (2, 2).„_To přimělo Pavla, aby-napsal Thesaloníčanům druhý list/V něm děkuje Bohu za pevnou víru a vytrvalost jejich (l, 3-12) sf poučuje je o druhém příchodu Páně (2, 1-11). Dne druhého příchodu Páně nelze určitíy!Napřed vystoupí Antikrist. Potom napomíná Thesalonícany, aby dbali všech pokynů, jichž se jim dostalo ústně i písemně, i aby se utvrzovali v dobrém (2, 14-16). V poslední hlavě klade jim na srdce pracovitost a věrné plnění povinností. Pozdrav napsal vlastní rukou a prohlašuje jej za znamení, po němž poznají každý dopis jeho.

Výňatky. „Proto, bratři, stůjte a držte se podání, kterým jste se naučili buďto .skrze řeč nebo skrze list od nás“ (2, 14).

„Neboť i-když jsme byli u vás, to jsme vám příkazovali: Kdo nechce .pracovati, ať také nejí“ (3, 10). ~

„Vy pak, bratři, neustávejte činiti dobré“ (3, 13).

„Pozdravení rukou mou - Pavlovou --, což .jest znamení v každém listě. Tak píší: Milost Pána našeho .Ježíše Krista buď s vámi všemi.. Amen“ (3, 17-18). •

POKOJ: Dějiny zjevení božího v Novém zákoně.

15

- 226 -

První 10. Prx.D.í list Timotheovi. Timotheus pochá-Timotheovi-zel z Lystry v Lykaonii (Skut. 16, l a naši.; II. Tím. l, 5;

3, 15) a byl obrácen na viru křesťanskou za druhé misionářské cesty Pavlovy (r. 50-53). Potom doprovázel svatého Pavla do Přední Asie a Makedonie (Skut. 16, 3 a naši.) a byl poslán z Athén do Thesaloniky (I. Thes. 3, l a nás!). Také byl ve družině Pavlově v Korintě a Efesu.' Z Efesu byl poslán do Ílečka (I. Koř. 4, 17). Eovněž na třetí cestě byl průvodcem Pavlovým (II. Koř. l, l) a byl u něho za první vazby v Římě (Kol. l, l). Timotheovi Pavel psal dva listy. V době mezi první a druhou vazbou v Símě sv. Pavel vykonal cestu do Spaněl a zavítal ještě jednou do Malé Asie. Tam odevzdal správu církve efeské žáku svému Timotheovi a vracel se opět do Říma. Z Makedonie r. 65 fpsal Timotheovi list, v němž mu dává náyrn^aby řádně zastával úřad pastýřský.,^

Výňatky. „Napomínám tedy především, aby byly činěny prosby, modlitby, přímlyvy, dikůSinění za všechny lidi, za krále i za všechny, kteří jsou postaveni ve vysokých úřadech, abychom vedli život pokojný a tichý ve vší pobožnosti a počestnosti. Neboť to jest dobré a vzácné před Spasitelem našim, Bohem, který chce, aby všichni lidé byli spaseni a přišli k poznání pravdy“ (2, 1-4).

„Jeden jest zajiště Bůh, jeden také prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš, který dal sebe samého jakožto výkupné za všechny“ (2, 5-6).

„Toto ti píší, maje naději, že brzy k tobě přijdu, kdybych však prodlel, abys věděl, kterak máš obcovati v domě božím, který jest církev Boha živého, sloup a utvrzení pravdy“ (8, 14-15).

„Pobožnost jest ke všemu užitečná, protože má zaslíbení života nynějšího i budoucího“ (4, 8).

„Nemá-li pak kdo péče o své, a zvláště o domácí, zapřel viru a jest horší nežli nevěřící“ (5, 8).

„O Timothee, ostříhej toho, co ti bylo svěřeno! Varuj se bezbožných novot slovných a protiv vědy neprávem tak zvané, k niž někteří se přiznávají a odpadli od viry“ (6, 20-21).

Druhý 11, Druhý list T.imotheovi..Když sv. Pavel Timotheovi. psal tento list, byl ve vězení (1, 8), a to v Římě (1, 17). Protože sLYidí před sebou neodvratnou smrtku, 6) a zve Timothea, aby přišel do Říma ještě před zimou (4, 21), 1 chce-li ho zastihnouti na živu, psal tento list v létě r. 66. j ^V tomto listě sv. Pavel projevuje touhu po Timotheovi ' a zve jej k sobě/Nechť Timotheus přivede s sebou Marka

- -227 -

u vezme s sebou věci, které Pavel zanechal v Troadě (4, 11. 13). Aby tím spíše pohnul Timothea k cestě do Říma, líčí opuštěnost svou a smutný stav evangelia pro nebezpečí se strany nepřátel zjevných i tajných. Proto napomíná Timothea, aby v sobě vzbudil milost, kterou obdržel vzkládáním rukou Pavlových, aby se nestyděl za evangelium a za uvězněného apoštola a/aby horlivě konal svůj úřad pastýřský. Kdyby Timotheus nezastihl Pavla již na živu, tento list budí mu závěti duchovního otce jeho./

Výňatky. „Za tou příčinou napomínám tě, abys opět vzbudil milost boží, která jest v tobě skrze vzkládání rukou mých" (1, 6).

„Vím, komu jsem uvěřil" (1, 12).

„Neboť ani ten, který bojuje o závod, nebývá korunován, ne-bojoval-li podle zákona" (2, 5).

„Spolehlivé jest toto slovo. Neboť zemřeli-li jsme s ním, budeme B ním také žiti; budeme-li trpěti, budeme s ním také kralovati" (2,11-12).

„Bezbožných a marných řeči se varuj, neboť tací lidé prospívají velice k bezbožnosti" (2, 16).

„Všeliké Písmo, od Boha vdechnuté, jest užitečné k učení, k dokazování, k domlouvání a k vedení ve spravedlnosti, aby dokonalý byl člověk boží, vystrojený ke každému dílu dobrému" (3, 16-17).

„Každé slovo, nabízej vhodné i nevhod; usvědčuj, napomínej, domlouvej ve vsí shovívavosti a v poučování. Neboť bude doba, kdy lidé zdravého učení nesnesou, nýbrž podle choutek svých budou si hromaditi učitele, jsouce lechtavých uší, a budou odvracet sluch od pravdy, ale obracet k bajkám" (4, 2-4).

„Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, viru jsem zachoval. Ostatně jest mi uložen věnec spravedlnosti, jež mi dá Pán v onen den, spravedlivý soudce, ale netoliko mně, nýbrž i těm, kteří milují příchod jeho" (4, 7-8).

12. List.T.i.-to-vi. Tita, syna rodičů pohanských, ponejprv spatřujeme ve družině Pavlově jako křesťana, když Pavel r. 46 konal druhou cestu do Jerusalema (Gal. 2, 2-3). Později byl od něho dvakrát poslán do Korinta, jednou / Efesu, po druhé z Makedonie (II. Koř. 2, 13; 7, 6 a naši.). V tomto listě Titus vystupuje jako biskup krétský. Na Ivé re té působil nějaký čas sám sv. Pavel a zanechal tam Tita biskupem, když vykonav cestu do Španěl, ještě jednou odebral se na východ. Po Zenovi a Apolloni poslal mu list (3, 13),/v němž mu dává potřebné instrukce pro úřad biskupský.'i žádá ho, aby za ním přišel do Nikopole v Epiru. 'Všim hodlal strávit zimu. Po tu dobu bude Tita zastupovati

- 228

v úřadě Tychikus nebo Artemas (3, 12). List tento byl sepsán pravděpodobně v Korintě asi v zimě r. 65, nežli Pavel upadl do druhé vazby římské.

"výňatky. „Neboť ukázala se milost Boha, Spasitele našeho, všem lidem, vyučujíc nás, abychom se odřekli bezbožnosti a žádosti světských a střízlivě a spravedlivě a pobožně živi byli na tomto-světě;

očekávající blažené naděje a příchodu slávy velikého Boha a Spasitele svého, Ježíše Krista" (2, 11-13).

- • „Ale když se ukázala dobrota a laskavost Boha, Spasitele našeho, ne na základě skutků spravedlnosti, které my jsme vykonali, nýbrž podle milosrdenství svého spasil nás skrze obmytí druhého narození a obnovení Ducha svatého, kterého vylil na nás hojně skrze

•Ježíše Krista, Spasitele našeho, abychom, jsouce ospravedlněni milos'ti jeho, byli dědicové podle naděje života věčného" (3, 4-7).

Filemonovi. 13. List F il e ino.n.o v i jest psán v Římě r. 62

>za první vazby Pavlovy. Filemon byl bohatý občan v Kolesách, městě frygickém. Dům jeho ukazovali ještě v 5. století. S Pavlem znali se již delší dobu. Asi v Efesu získal jej Pavel víře křesťanské. Od té doby Filemon byl nadšen pro víru křesťanskou a činil veliká dobrodiní souvěrcům svým. Tomuto občanu utekl otrok, jménem Onesimus. V Římě poznal Pavla a byl od něho pokřtěn. Pavel vážil

'si ho velice, ale poslal jej zároveň s Tychikem, nesoucím list Kolosanům, Filemonovi zpět s tímto psaním^V něm prosí Filemona, aby odpustil uprchlému otroku a přijal jej jako bratra J'-Nyní teprv bude mu užitečný (= Onesimos). Škodu, kterou Filemon utrpěl útekem Onesimovým, vyrovná Pavel sám. Pavel očekává od velikomyslnosti File-monovy, že nejen Onesimovi odpustí, nýbrž i že jej propustí úplně na svobodu. Pavel brzy přijde do Kolos, aby se přesvědčil, že Filemo.n vyhověl prosbě jeho. Tento list jest první listina ve prospěch otroků. Láska křesťanská a otroctví nesnesou se dlouho. Láska křesťanská odstraní otroctví.

Výňatky. „Prosím tebe za syna svého, kterého jsem zplodil ve

-vezení, Onesima, který ti byl dříve, neužitečný, ale., nyní i mně i tobě jest užitečný, kterého jsem poslal 'zpět k tobě. Ty pak přjmi jej jako vlastní srdce mé" (10-12).

„Neboť snad proto byl od tebe odloučen na čas, abys na věky ' jej měl zpět již ne jako otroka, nýbrž místo otroka jako Bratra nei-

14.; L Í st Hebreům. Hebreové v Novém zákoně jsou Hebreům. vlastně Židé mluvící hebrejsky (aramejsky) na rozdíl od Židů mluvících řecky (Helénistův). Avšak název Hebreové přichází v Novém zákoně o pokřtěných Židech, kteří se narodili v Palestině, bydlili tam a mluvili řečí hebrejskou (aramejskou) jakožto řečí mateřskou, kdežto Helénisty míní se pokřtění Židé, kteří se narodili za hranicemi Palestiny a mluvili řečí řeckou. Tento list jmenuje se „list Hebreům“, protože jest psán pokřtěným Židům v Jerusalemě nebo v Palestině vůbec. Psán jest řecky, protože r. 63 po Kr. byla již řečtina řečí úřední v církvi jerusalemské. Psán jest v Itálii, když sv. Pavel byl propuštěn z první vazby, tedy r. 63 nebo 64. Listu toho Pavel nepsal, nýbrž dal pouze podnět k němu a přijal jej za svůj (Heb. 13, 18 a naši.). List tento psal žák Pavlův, Žid Apollo, rodem z Alexandrie, muž výmluvný a učený v Pišme (Skut. 18, 24). Podnět k listu tomu dalo pronásledování církve Jerusalemské po smrti biskupa jejího Jakuba Mladšího (f 62) a zvelebování kultu židovského/Sv. Pavel obával se, aby pokřtění Židé palestínští nevrátili se opět k židovství. Proto dal napsati list v němž srovnává novou theo-kracii křesťanskou se starou theokracií židovskou a líčí nekonečnou vznešenost křesťanství nad židovstvím. Židovství s kněžstvím a obětnictvím svým bylo pouhá příprava na křesťanství (1, 1-10, 18)/Potom napomíná pokřtěné Židy jerusalemské, aby si vážili křesťanství/ukazuje, jaké tresty by uvalili na sebe, kdyby odpadli,,^, připomíná jim dřívější stálost jejich (10, 19-39). Staví jim za vzor hrdiny víry od Ábele až do posledních dob (11, 1-12, 3) a vysvětluje jim význam utrpení pozemských (12, 4-11). Konečně povzbuzuje je k rozličným ctnostem křesťanským a zakončuje list "prosbami, pozdravy a požehnáním (12, 12-13, 25).

Výňatky. „Mnohokrát a mnohými způsoby mluvil kdysi Bůh otcům skrze proroky. Posledně v těchto dnech mluvil nám skrze Syna" (1, 1-2).

„A ke kterému z andělů řekl kdy: Sed' na pravici mé, dokud nepoložím nepřátele tvých za podnož nohou tvých? Nejsou všichni služební duchové, posláni ke službě pro ty, kteří obdrží dědictví spasení?" (1, 13-14).

230 -

„Není žádného tvora neviditelného před očima jeho, ale všechny věci jsou odhaleny a odkryty očím jeho" (4, 13).

„Neboť Bůh není nespravedlivý, aby zapomenul na práci vaši a na lásku, kterou jste dali nejvo pro jméno jeho" (6, 10).

„Uloženo iest lidem jednou umřítí a potom jest soud" (9, 27). „Nemožno jest, aby krev býkův a kozlů shladila hříchy" (10, 4).

„Držme neúchylné vyznání, naděje své, neboť věrný jest ten, jenž zaslíbil" (10, 23).

„Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého" (10, 31), „Bez víry pak nelze ee líbiti Bohů. Neboť věřiti musí, kdo přistupuje k Bohu" (11, 6).

„Máme oltář, a něhož nemají práva jisti, kteří slouží stánku" (12, 6).

(13, 10).

„Nemáme zde města trvalého, nýbrž budoucího hledáme" (13, 14). „Dobročinnosti pak a společenství nezapomínejte, neboť takovými obětmi bývá získán Bůh" (13, 16).

„Buďte poslušní představených svých a buďte jim poddáni; oni zajisté bdi jako ti, kteří mají vydati počet z duší vašich" (13, 17),

~ "§- 68. Činnost ostatních apoštolů.

Apoštolé Také ostatní apoštolé působili mezi pohany. Když Ja-rozeházejise. kub Starší byl s'at (r. 42), opustili Jerusalema a rozešli se do celého světa podle určitého plánu. Všichni plnili věrně rozkaz Kristův: „Jdouce po všem světě, kaďte evangelium všemu stvoření" (Mař. 16, 15). „Pán pak jim pomáhal a řeč potvrdzoval následujícími divy" (Mař. 18, 21). Již sv. Pavel mohl psáti Ílímanům: „Zdali neslyšeli (národové svatého evangelia)? Ano, zajisté, po vší zemi rozesel se zvuk jejich a do končin okresu zemského slova jejich" (Řím. 10, 18). Kde a jak působili jednotliví apoštolé, nevíme. Zachovalo se nám o nich málo zpráv spolehlivých. Něčeho určitého dovídáme se pouze o Petrovi i, Jakubu Mladším a J a n o v i.

Sv. Petr. Petr přišel do fima r. 42, založil tam církev a spravoval ji po 25 let (Jeroným f 4310, De viris illustr. n. l.). Nezůstával však v Símě trvale, nýbrž chodil také na jiná místa, zakládaje církve nové nebo založené ve víře utvrzuje. Když císař Klaudius (41-54) vydal edikt proti Židům, Petr uchýlil se na východ a předsedal sněmu jerusalemskému (r. 50). Z Jerusalema odebral se do Antiochie syrské (Gal. 2,11) a potom do Malé Asie. Souditi tak lze z té okolnosti,

— oa-i —
^JJJ- --

že psal později dva listy „rozptýleným v Pontu, Galacii, Kapadocii, Asii a Bithynii" (I. Petr 1, 1; II. 3, 1). Vraceje se do Šíma, kázal také v Korintě (I. Koř. 1, 12; 3, 22). Po smrti Klaudiově (r. 54) mohl se opět vrátiti do Kirna.

Římská církev vzkvetla spanile pod rukou jeho. Podle svědectví sv. Pavla bylo v městě mnoho sborů věřících (Kým. 16, 3-16); křesťanství vniklo do rodin nejvznešenějších, i do domu císařova (Fil. 4, 22); křesťané žili svorně (Eým. 16, 19), byli plni lásky k bližnímu, naplnění jsouce všelikým uměním (Řím. 15, 14), a významovali se věrou a životem podle víry, takže pověst o tom šla po celém světě (fiim. 1, 8).

V Símě zemřel smrtí mučednickou zároveň se svatým Pavlem dne 29. června r. 67. Byl ukřižován, jak Kristus mu předpověděl (Jan 21, 18), avšak hlavou dolů, protože sám si toho přál (Origenes f 254 u Eusebia, Hist. eccl. lil. 1). Ostatky jeho odpočívají pod hlavním oltářem vele-chrámu sv. Petra v Římě.

Zbyly po něm dva listy.

Jakub Mladší byl biskupem jerusalemským. Žil tak Sv. Jakub eivatě, že lid o závod dotýkal se lemu šatu jeho. Jeho svatost Mladší. a horlivost v úřadě apoštolském roznítla Židy do té míry,, že jej svrhli s cimbuří chrámového. Na dlažbě byl dobit od valcháře sochořem r. 62. Hrob jeho ukazuje se v Jerusalemě. Napsal jeden list.

Jan byl syn Zebedea a Salome z Betsaidy v Galilei Sv. Jan. (Mat. 4, 21; Mař. 1, 19; Mat. 27, 56; Mař. 15, 40). Dům Zebedeův těšil se jakémusi blahobytu (Luk. 8, 3) a Jan mel známosti se vznešenými Židy (Jan 18, 15). Nejprve byl učedníkem Jana Křtitele. Později přidal se s bratrem .svým Jakubem k Ježíšovi (Jan 1, 35-39) a doprovázel jej •/, Judey do Káně galilejské s ostatními učedníky (Jan L', 1-2). Když Ježíš po druhé jej vyzval, aby šel za ním (Mat. 4, 18-20), Jan přidržel se Ježíše trvale. Později byl povolán do sboru apoštolského (Luk. 6, 13-16) a zaujímal ve sboru vedle Petra a bratra svého Jakuba postavení vynikající. Po letnicích Jan působil s Petrem v Jerusalemě (Skut. 1, 13; 3, 1-4. 23) a v Samaří (Skut. 8,14-15). li. 36 (za první cesty Pavlovy do Jerusalema) byl po nějaký čas mimo Jerusalemem (Gal. 1, 18), ale r. 46 byl opět

232

Ostatní apoštolé.

v Jerusalemě a zúčastnil se rokování o přijímání pohanů do církve (Gal. 2, 1-9). Také na sněmu jerusalemském r. 50 byl přítomen. O životě a působení Janově po r. 50 Písmo sv. nepraví nám ničeho. Z té doby čerpáme zprávy o Janovi z Otcův a spisovatelů církevních. Papias (f asi r. 150) zaznamenal, že Jan dal evangelium obcím křesťanským v Malé Asii. Irenej (f 202) nazývá učitele svého Polykarpa žákem Janovým. Tertullian (f 240) připomíná, že za císaře Domitiana (81-96) Jan byl přiveden do Říma a uvržen do vřelého oleje. Když byl zázračně zachráněn, byl poslán do vyhnanství na ostrov Patmos. Za císaře Nervy (96-98) mohl se opět* vrátiti do Efesu. Tam zemřel asi r. 100 a tam byl také pochován. Svátek jeho církev světi 27. prosince. Protože byl od Krista nejvíce milován, sluje miláček Páně. Nejmilejší thema ve spisech i ve slovech byla láska křesťanská. Proto sluje apoštolem lásky. Pór zdrav jeho byl: „Synáčkové, milujte se vespolek." Sepsal evangelium, 3 listy a prorockou knihu: Zjevení sv. Jana. Kniha ta obsahuje zjevení, jež Jan měl ve vyhnanství na ostrově Patmu, o budoucích osudech církve.

O ostatních apoštolech došly nás zprávy skrovné. Podle xiirkevních dějin Eusebiovy (f 340) s v. Ondřej působil mezi Skythy a s v. Tomáš v zemi partské. S v a t ý Bartoloměj přišel až do Indie, t. j. Šťastné Arábie a zanechal aramejské evangelium Matoušovo, které tam později (kolem r. 200) nalezl Pantaenus, filosof a učitel na katechetické škole v Alexandrii. Filip kázal ve Frygii a zemřel v Hierapoli, městě frygickém. Máto u s prý působil v Ethiopii. Judu Tadea ctí Syrové za svého apoštola. Zbyl po něm jeden list. O Šimonu aMatějovi dovidáme se pouze, že se odebrali na východ. Všickni apoštolé, vyjma sv. Jana, zemřeli smrtí mučednickou.

Poznámka. Dějiny sv. apoštolů, zvláště Petra a Pavla jsou čerpány ponejvíce ze Skutkův apoštolských,, sepsaných od sv. LukáSe v 'Aimě r. 63 pro vznešeného Theofila. . '

Poučení. Velebme Boha za milosti, jež nám prokázal skrze svaté apoštoly, modlitbou, církevní: „Bože, který jsi ráčil přivesti nás k poznání jména svého skrze své svaté apoštoly,,: dej nám, abychom jich slávu věčnou vždy více oslavovali a z jejich .oslavý vždy větší prospěch měli."

- 233 -

§ 69. Listy katolické.

Katolickými (obecnými) listy slují list sv. Jakuba, dva listy sv. Petra, tři listy sv. Jana a list sv. Judy. Tyto listy slují katolickými (obecnými), protože nejsou nadeepsány ani určité obci ani určité osobě (vyjma 3. list sv. Jana), nýbrž jsou věnovány veškerenstvu věřících.

I. Obecný list s v. Jakuba apoštola. Mezi Liat apoštoly jsou dva jména Jakub. Jeden, Jakub Starší, byl sv. Jakuba_ syn Zebedeův a, Salomin a starší bratr apoštola Jana (Mat. 4, 21), druhý, Jakub Mladší, byl syn Alfea nebo Kleofáše a Marie, sestry, t. j. příbuzné Matky Páně. Tento Jakub sluje bratr Páně (Mat. 13, 55). Jakub Starší byl s'at r. 42. Jakub Mladší byl biskupem jerusalemským a zemřel smrtí mučednickou r. 62. Tento Jakub byl spisovatel listu našeho. List tento jest určen dvanáctu kmenů v rozptýlení (1, 1), t. j. pokřtěným Židům v Palestině a mimo Palestinu, kteří udržují styk s mateřskou církví jerusalemskou a biskupem jejím. Proto předpokládá znalost pojmů, názorův a zřízení židovských (2, 2; 5, 4), znalost obrazův a představ starozákonních (4, 4) a kára vady, které se vyskytují u Židů, jako lakota, touha poučovati a obracet jiné, svéhlavost a neústupnost, přesvědčení o svém spasení a spokojenost s sebou samým, tupení a posuzování bližního, lehkomyšlné přísahání. Sv. apoštol nevytýká pokřtěným Židům nedostatek pravé víry, naopak jest přesvědčen, že mají dokonalou znalost pravé víry (1, 18. 21; 2, 1 a naši.; 4,

17). Ale pohřešuje u nich energie a živosti víry, osvědčování víry v životě (1, 22-25), zvláště skutky milosrdnými (1, 27;

2, 13), trpělivostí v utrpení (1, 3; 5, 7) a krocením jazyka (1, 26; 3, 2). Tyto nedostatky a vady mravní u pokřtěných Židů daly podnět k tomuto listu. Vyléčiti a odstraniti tyto nedostatky a vady jest účel listu. Otázkami věroučnými list tento se nezabývá. List tento byl psán ještě před sněmem jerusalemským, asi r. 49-Náleží k nejstarším památkám literatury apoštolské. Jest ještě o několik měsíců starší nežli list Galatům.

Výňatky. „Potřebuje-li kdo z vás moudrosti, žádej od Boha, který dává všem hojně a nečiní výčitek, a bude mu dána. Žádej pak s dů.-věrou, nic nepochybuje. Neboť kdo pochybuje, podoběn jest vlnám mořským, které se větrem pohybuji a zmitají. Proto nedomnívej se člověk ten, že by co vzal od Pána" (1, 5-7).

234

„Blahoslavený muž, který snáší pokušení, neboť až bude zkušěn, Vezme korunu života, kterou zaslíbil Bůh těm, kteří ho milují" (1, 12).

„Každý pak bývá pokoušen, jsa uchvácen a přilouzen .žádostí svou. Potom žádost, když počne, porodí hřích, hřích pak, když jest vykonán, zplozuje smrt" (1, 14-15).

„Všeliké dání výborné a všeliký dar dokonalý jest shůry, Sestupuje od Otce světél, u něhož není proměny ani stínu, proměny" ČI, 17).

„Budíž pak každý člověk rychlý ke slyšení, ale zdoluhavý ke mluvení a zdoluhavý ke hněvu" (1, 19).

„Náboženství čisté a neposkvrněné u Boha a Otce jest toto: Navštěvovati sirotky a vdovy v souženích jejich a ostříhati sebe nepoekvr-ného od tohoto světa" (1, 27).

„Co prospěje, bratři moji, praví-li kdo o sobě, že má viru, nemá-li skutků? Bude moci vira spasiti jej?" (2, 14).

„Jako tělo bez ducha jest mrtvé, tak i vira bez skutků jest mrtvá" (2, 26).

„Ve mnohém jistě klesáme všichni. Neklesá-li kdo ve slovu, ten lest muž dokonalý" (3, 2).

„Jazyk jest sice malý úd, a provozuje veliké věci. "Aj, jak malý oheň zapálí les jak veliký! I jazyk jest oheň, veškerenstvo nepravosti" (3, 5-6).

„Odkud jsou boje a sváry mezi vámi? Zdali ne právě ze žádostí vašich, které bojují v údech vašich? (4, 1).

„Přátelství s tímto světem jest nepřátelství s Bohem. Proto kdokoli chce býti přítelem tohoto světa, stává se nepřítelem božím" (4, 4).

„Odpírejte ďáblu a uteče od vás. Přiblížte se k Bohu a přiblíží se .k. vám" (4, 7-8).

„Co jest život váš? Pára jest, která na malíčko se ukazuje a potom zmizí" (4, 15).

„Jest-li kdo mezi yAmi zarmoucen, modli se.; jest-li: dobré myslí, propěvuj" (5, 13).

„Stůň-li kdo z vás, zavolej k sobě kněze církve a ti ať se modlí nad ním, mažice jej olejem ve jménu páně. Modlitba víry uzdraví nemocného, polehčí mu Pán, a jest-li ve- hříších, budou mu odpuštěny" (5, 14-15).

„Proto vyznávejte se navzájem ze hříchů svých a modlete se za sebe vespolek, abyste byli spaseni, neboť mnoho zmůže vytrvalá modlitba spravedlivého" (5, 16);

Poznámka. List tento -neodporuje listům sv. Pavla, ačkoli Jakub žádá víry se skutky a Pavel víry beze skutků. Jakub míní viru ospravedlněných a žádá, aby křesťan tuto viru osvědčoval skutky, zvláště skutky lásky a milosrdenství, kdežto Pavel v listě Římanům a Galatům má na mysli ospravedlnění jakožto přechod ze stavu hříchu do stavu milosti a prohlašuje viru za prostředek k ospravedlnění, skutkům zákona (Starého) však upírá moci ospravedlňující.

- 235 -

2. První list s v. Pět r a jest psán z říma v prvé polovici r. 64 vyvoleným cizincům, rozptýleným v Pontu, Galacii, Kapadocii, Asii (Přední) a Bithynii (1, 1). Vyvolenými cizinci myslí se křesťané. Křesťané jsou vyvoleni ke svatosti v tomto životě a ke slávě v onom životě. Jsou cizinci na zemi, protože pravá vlast jejich jest nebe. Jsou rozptýleni po jmenovaných provinciích, protože jsou v menšině proti pohanům. Podnět k listu tomu dala utrpení a pronásledování křesťanů v provinciích maloasijských. Křesťanům v oněch krajinách bylo snášeti pro viru rozličná příkoří se strany pohanů. Tato pronásledování mohla by u některých vésti k malomyslnosti, u jiných k odpadu k pohanství a u jiných dokonce k odvetě. Proto sv. Petr těší křesťany provincií maloasijských, poučuje je, jaké mají postavení ve světě a jaký význam má utrpení, dává jim pokyny, jak se mají zachovati v jednotlivých případech, dodává jim myslí a utvrzuje je ve víře. Zvláště klade důraz na to, že křesťanství, ač jest spojeno s utrpením a pronásledováním, přece jest „pravá milost boží" (5, 12).

Výňatky. „Ne porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem, jste vykoupeni..., nýbrž drahou krví Kristovou jakožto Beránka nevinného a neposkvrněného" (1, 18-19).

„Sladký jest Pán" (2, 3).

„Poddám tedy buďte všelikému zřízení lidskému pro Boha, buďto králi jako nejvyššímu nebo mistodržitelům jakožto poslaným od něho k potrestání zločincův a k pochvale dobrých, protože tak jest vůle boží, abyste činíce dobře, umlčeli nevědomost lidí nemoudrých" (2, 13-15).

„Snášíte-li trpělivě .činíce dobře, to jest milost u Boha. Neboť k tomu jste povoláni, protože i Kristus trpěl za vás, zůstaviv vám příklad, abyste následovali šlépějí jeho; který neučinil hříchu, ani není nalezena lest v ústech jeho; který, když mu láli, nelál, když trpěl, nehrozil, ale vzdával se tomu, jenž ho soudil nespravedlivě" (2, 20-23).

„Především pak mějte mezi sebou společnou lásku ustavičnou, protože láska přikrývá množství hříchů" (4, 8).

„Všichni pak vespolek dávejte najevo pokoru, protože Bůh pyšným se protiví, ale pokorným dává milost. Proto pokořte se pod mocnou ruku boží, aby vás Bůh povýšil v čas navštívení. Všelikou péči svou uvrhněte na něho, neboť on pečuje o vás" (5, 5-7).

„Buďte strážliví a bděte! Neboť protivník vás, ďábel, obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltil. Tomu odporujte, jsouce silni u víře" (5, 8-9).

Druhý 3. Druhý list sv. Petra jest psán v Símě krátce

sv. Petra. před smrtí Petrovou, v první polovici r. 67, týměž čtenářům, kterým byl psán list první. Podnět k listu tomu dalo nebezpečství, jež hrozilo křesťanským obcím maloasijským od bludařů. Těmi bludaři myslí se pokřtění pohané, kteří přijavše křest, vrátili se k nepravostem pohanským a také jiné hleděli s sebou strhnouti, mluvíce jim o vyšší svobodě (2, 13-22). Tito bludaři zřekli se víry v nadpřirozené vedení lidstva a v odplatu věčnou (3, 4-9), prohlašovali učení o druhém příchodu Páně za klam (3, 4) a vykládajíce špatně listy Pavlovy (3, 16), učili svobodě, která vlastně byla vymanění těla (2, 13. 14. 19). U' těchto bludařův objevují se již zárodky gnosticizmu. Sv. Petr svým listem hledí svých čtenářův uchrániti těchto svůdců. Přesvědčuje je o pravosti učení svého, protože byl očitý svědek proměnění jeho na hoře (1, 16-21), a upozorňuje je na tresty, které čekají svůdců jejich dle typů Starého zákona (2, 1-22). Konečně vyvrací pochybnosti o druhém příchodu Páně a o konci světa (3, 1-13) a připomíná, že učení jeho se shoduje úplně s učením Pavlovým (3, 14-18).

Výňatky. „Proto, bratři, tím více snažte se, abyste skrze dobré skutky jistě učinili povolání a vyvolení své“ (1, 10). „Neboť ne smyslených báji následující známu jsme vám učinili Pána svého Ježíše Krista moc a přítomnost, nýbrž sami byvše učiněni očitými svědky velikosti jeho. Neboť když od Boha Otce přijal čest a slávu, stal se k němu takovýto hlas od velebné slávy: Tento jest můj Syn milý, v němž mám zalíbení, jeho poslouchejte. Ten hlas my jsme dlyšeli, jak přišel s nebe, protože jsme s ním byli na hoře svaté“ (1, 16-18).

„Neboť ne z vůle lidské přineseno bylo kdysi prorocství, nýbrž Duchem svatým jsouce nadchnuti mluvili svatí muži boží“ (1, 21).

• „Jedno pak toto nebuď vás tajno, nejmilejší, že jediný den u Pána jest jako tisíc let a tisíc let jako den jediný“ (3, 8).

„Přijde pak den Páně jako zloděj a toho dne nebesa s velikou prudkostí pomínou a živlové horkostí se rozplynou, země pak i díla, která jsou na ní, shoří“ (8, 10).

„Nového pak nebe a nové země podle zaslíbení jeho Sekáme, ve kterých spravedlnost přebývá“ (3, 13);

První 4. První list sv. Jana jest průvodní list k evange-sv. Jana. Janovu. Tímto listem Jan chce usnadniti křesťanům maloasijským to, čeho se domáhá svým evangeliem, totiž utvrditi je ve víře křesťanské. Proto upozorňuje je na

- 237 -

hlavní ("línky víry, o kterých mluvil již v evangeliu, totiž že Ježin Kri«(u.s se vtělil, aby nás vykoupil krvi svou na krizi, li-(iv Ježíšova prolitá na kříži má v sobě moc usmi-řovucl u, oť-iřť ovací. Kdo věří v Ježíše jakožto Syna božího id íijn podle víry té, má život věčný. Protože mnozí bludaři líní o Krista jinak, sv. Jan upozorňuje na ně a jmenuje je v.yHliivm". Bezpečná známka pravé víry jest láska křesťan-nld'i., l'roto sv. apoštol napomíná k lásce k Bohu a k lásce l- Nižnímu. Tento list byl sepsán v Efesu zároveň s evan-

• rliem nebo brzy potom.

Výňatky. „Co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme vám, abyste i vy

íiirli společenství s námi a aby společenství vaše bylo s Otcem i Synem
irlio Ježíšem Kristem" (1, 3).

„Buď jest světlo a temnosti není v něm žádné" (1, 5). „Pravíme-li, že máme s ním společenství a chodíme-li ve tmě,

Ixcme a nečiníme pravdy. Ohodíme-li však ve světle, jako i on jest ve
nvótě, máme společenství vespolek a krev Ježíše Krista, Syna jeho,
očisťuje nás od všelikého hříchu" (1, 6-7).

„Pravíme-li, že nemáme hříchu, sami se klameme a pravdy není v nás. Vyznáváme-li hříchy své, věrný a spravedlivý jest Bůh, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti" (1, 8-9).

„Nemilujte světa árii těch věcí, které jsou ve světě. Miluje-IL kdo svět, láska Otcova není v něm, protože vše, co/jest ve světě, jest žádost těla , a žádost očí a pýcha života a to není z Otce, nýbrž ze světa. A svět pomíjí i žádost jeho, ale kdo činí vůli boží, zůstává na věky" (2, 15-17).

„Nejmilejší, nyní jame synové boží a ještě se neukázalo, .co budeme. Víme, že až se ukáže, budeme mu podobni, protože bufleme jej viděti tak, jak jest" (3, 2).

„Nikdo, kdo se zrodil z Boha, nečiní hříchu, protože sámě bozi

•zůstává v něm" (3, 9).

„Nedivte se, bratři, nenávidí-li vás svět. My víme, Se jsme přeneseni ze smrti do života, protože milujeme bratry. Kdo nemiluje, .zůstává ve smrti" (3, 13-14),.

„Každý, kdo nenávidí bratra svého, jest vrah. A vy víte,-že žádný vrah nemá života věčného v sobě zůstávajícího" (3, 15). . "

„Z toho poznali jsme lásku boží, že on položil za nás život svůj, I my musíme klásti životy za bratry. Kdo má statek tohoto světa a pozoruje, že bratr jeho trpí nouzi, a zavírá před nim srdce své, kterak láska boží zůstává v něm? Synáckové moji, nemilujme slovem ani' jazykem, nýbrž skutkem a pravdou" (3, 16-18).

„Bůh jest láska, a kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh v něm" (4, 16).

„Milujme tedy Boha, protože Bůh dříve miloval nás" (4, 19).

„Praví-li kdo: Miluji Boha a nenávidí bratra svého, jest lhář. Neboť kdo nemiluje bratra svého, kterého vidí, kterak může milovati Boha, kterého nevidí" (4, 20).

„Neboť to jest láska k Bohu, abychom zachovávali přikázání jeho, a přikázání jeho nejsou těžká, protože vše, co se zrodilo z Boha, přemáhá svět, a to jest vítězství, které přemáhá svět, víra naše. Kdo jest, který přemáhá Svět, ne-li ten, který věří, že Ježíš jest Syn boží?" (5, 3-5).

„Víme, že jsme z Boha a ze svět Všechn jest postaven, ve zlém" (5, 19).

/

5. Druhý list sv. Jana na má nápis: *sní.sHvrj wp/y xai voii; rsxvot.e amffc* == vyvolené paní a dětem jejím. Vyvolenou paní nemyslí se osoba soukromá, nýbrž některá otec křesťanská, vyvolená choť (paní) Páně. Dítka její jsou členové její, neboť obec křesťanská je v Kristu zrodila a vychovala. V tomto listě apoštol napomíná k lásce křesťanské a ke stálosti ve víře v Ježíše Krista. Zároveň vystřihává od špatných učitelů. Druhý a třetí list sv. Jana byly psány bezpochyby v Efesu v posledním desetiletí 1. století.

Bruhý s v. Jana.

6. Třetí list s v. Jana jest adresován jakémusi Gaiovi. Tento Gaius pohostil jednou misionáře, vyslané od Jana do oné obce křesťanské, takže oni misionáři vrátivše se k Janovi, veřejně před celou obcí ho pochválili pro pohostinství jeho. Proto Jan po těchto misionářích posílá G-aiovi tento list, v němž ho prosí, aby jim opět prokázal pohostinství. Jan již dříve (2. listem) obrátil se v té věci na celou obec křesťanskou, ale pánovitý biskup této obce, jménem Diotrefes, činí misionářům potíže. Nejenom sám jich nepřijímá, nýbrž i kletbou vyhrožuje každému, kdo by jim dopřál přístřeší. Jan kárá jednání onoho biskupa a slibuje, že osobně se dostaví a jednání onoho biskupa před celou obcí odhalí. Zatím ať Gaius nedbá vyhrůzek Dio-trefových a řídí se příkladem Demetrioým, Demetrius rovněž nedbá hrozeb Diotrefových a jest oddán věrně Janovi.

Třetí sv. Jana.

Lists v. Judy. 7. Obecný list s v. Judy. Spisovatel tohoto listu jmenuje se sám: „Judas, služebník Ježíše Krista, bratr pak Jakubův“ (1, 1). Jest tedy syn Alfeův nebo Kleofášův. V seznamích apoštolských sluje také Lebeus (Mat. 10, 3)

- 289 -

a Thadeus (Mař. 3, 18). Judáš věnuje list osvědčeným ve víře pro Krista, totiž věrným věřícím. Těmi myslí pokřtěné Židy v Palestině, a zvláště v církvi jerusalemské. Představuje! se čtenářům svým jako bratr Jakuba, biskupa jerusalemského, proto má na mysli čtenáře, kteří bratra jeho Jakuba dobře znají. Po smrti bratra jeho Jakuba (f 62) vloudili se do křesťanské obce 'jerusalemské svůdcové. Proto Judas napsal list, aby povzbudil k boji proti těmto svůdcům. Vystoupení svůdců nesmí je zarážeti, protože jim bylo předpověděno. Svou víru proti svůdcům zachovají dobrou modlitbou a pravou službou boží. Kterí jsou již nakaženi, ty nechť poučují a hledí vyrvati ze sítí záhuby. Kterí uznají chybu svou, ty nechť přijímají opět s láskou. List tento byl psán asi r. 65.

§ 70. Zjevení sv. Jana apoštola.

Zjevení (apokalypse - 'o^iii.rVf?) sv. Jana jest kniha prorocká, ve které sv. Jan líčí vidění, jež měl na ostrově: Patmu za císaře Domitiana (81-96), a to na konci vlády jeho. Místo, kde kniha byla sepsána, jest také Patmos, protože Jan ve vidění měl nařízeno ihned napsati, co viděl. „Co vidíš, zapiš do knihy“ (1, 11). Vidění Janova jsou dvojího druhu. Jedna týkají se přítomnosti, druhá budoucnosti : církve (1, 19). Vidění týkající se přítomnosti církve jsou obsažena v prvním díle apokalypse (1, 10-3, 22). Jest to vidění sedmi listů sedmi obcím křesťanským. Druhý díl (4, 1-22, 5) znázorňuje plastickými obrazy budoucnost církve v sedmi viděních. V závěrku (22, 6-21) Jan uvádí, že Kristus sám ručí za pravdivost tohoto zjevení, a napomíná, aby je ochotně přijali. Výklady apokalypse Janovy jsou několikeré. Na základě všech výkladů můžeme říci: Zjevení sv. Jana jest kniha prorocká, která řadou obrazů líčí osudy církve až na konec světa, až do druhého příchodu Páně a posledního soudu. Nepřátele církve představují nevěreční Židé a pohanští ěímané. Oba zaniknou, ale církev zvítězí. Protože Zjevení sv. Jana prorokuje osudy církve až na konec věků, jest podle vůle boží věřícím všech věků pramenem útěchy, zvláště ve dnech utrpení a pronásledování.

240

Výňatky. „Já jsem alfa i omega, počátek i konec, praví Pán **Bůh**, který jest a který byl a který přijíti má, všemohoucí“ (1, 8). „Znám skutky tvé, že nejsi ani studený ani horký. Kéž bys byl studený nebo horký. Ale že jsi vlažný, hodlám tě vyvrci z úst svých“ (3, 15-16). „Aj, stojím u dveří a tluku. Jestliže kdo uslyší hlas můj a otevře *mí* dveře, vejdu k němu a budu s ním večeřeti a on se mnou“ (3, 20). „A z těch čtyř zvířat každé mělo šest křídel a vůkol i uvnitř jsou plná očí a neměla odpočinutí ve dne ani v noci říkajíce: Svatý, svatý, svatý. Pán Bůh všemohoucí, který byl a který jest a který přijíti má“ (4, 8). „I ukázalo se znamení veliké na nebi. Zena, oděná sluncem, a měsíc pod nohama jejíma a na hlavě její koruna dvanácti hvězd“ (12, 1). „I stal se boj veliký na nebi. Michael a anděl jeho "bojovali s drakem a drak bojoval i anděl jeho a nepřemohl a nebylo již nalezeno místo jejich na nebi. I svržen jest drak ten veliký, had starý,, jenž Blove d'ábel a satan, který svádí všecken okres světa, a svržen jest na zemi i anděl jeho s ním svržení jsou“ (12, 7-9). „I viděl jsem, jak šelma vystupuje z moře, majíc sedm hlav a deset rokův, a na rozích jejich deset korun a na hlavách jejich jména rouhání“ (13, 1). „A viděl jsem: a aj, Beránek stál na hoře Siónu a B nim sto čtyřicet a čtyři tisíce majících jméno jeho a jméno Otce jeho napsané na čelech svých... Toť jsou ti, kteří se neposkvrnili, neboť panicové jsou. Ti následují Beránka, kamkoli jde. Ti jsou koupeni z lidí jako prvotiny Bohu a Beránkovi“ (14, 1, 4). „A slyšel jsem hlas s nebe říkající ke mně: Pis: Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají. Již od této chvíle praví Duch, nechť odpočinou od prací svých, neboť skutkové jejich následují jich“ (14, 13). ; • „I viděl jsem nebe nové a zemi novou, neboť první nebe a první země pominuly a moře již není“ (21, 1).

„A já Jan viděl jsem město svaté, Jerusalelem nový, sestupující s nebe od Boha, připravený jako nevěstu okrášlenou muži svému. I slyšel jsem hlas veliký s trůnu řkující: Aj, stánek boží s lidmi a přebývatí bude s nimi. A oni lidem jeho budou a on Bůh s nimi bude-jejich Bohem. A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich a smrti již nebude, ani kvílení ani křiku ani bolesti již nebude, neboť první věci pominuly" (21, 2-4).

„Nevejde do něho (= nebeského Jerusalema) nic poskvrněného ani činícího ohavnost a lež, než toliko kteří napsáni jsou v Beránkově knize života" (21, 27).'^--

„Blahoslavení, kteří umývají roucha svá v krvi Beránkově, aby byla moc jejich ke stromu života a ^>bý vešli bránami do města nebeského" (22, 14). ;^?P./-./^

UKAZATEL OSOB A VĚCI.

		Boroiilke .	. . 7, 212
IA. Agn.cy	 187	J-iotiinie . . 5, 27,	88, 104, 113
A liru .	 5	Botfago . .	5, 114, 116
A lii,lii,slr	 60	Betlehem . .	. . 5, 15
Aluminiu . .	 51.	Betsaida . .	. 4, 61, 86
Aloi;	 163	Betsaida Julius . .	... 5
Alžběta	. .9, 12, 13	Běžela . . .	. . 5, 124
Anuniáe a Safira	 188	Bičování .	. . .150
A náš . .	 140	Blahoslavené oči	... 86
Anna . . .	 18	Blahoslavenství	. . -. 47
Antiochie . .,-.	. . 199, 202	Blázne	... 50
Apokalypse .;" ..	 239	Bližní	... 87
Apollo'	 229	Bohác a chudý Lazar	. . .103
Apoštolé . . -	. 45,-46, 230	Bouře na moři . .	... 69
Areopag . .	 208 .	. Brána těsná	. . . 54
Aretas . . .	 6	-Brány pekelné . . .	. . .80
Archelaus . . .	 6	Bratrské napomenutí	... 83
As	 121	Bravní rybník . .	... 61
Athény . . .	 207		
Augustus	. . . 15, 16	p	
Auranitis ; . .	K		
		Caesarea Filipova	. 5, 79, 80
B.		Caesarea Palestinská	. . 5, 198
Barabáš . . Barjesu liarnabáš.	 149202	Candidati Celníci	. . .149 ... 27 . .
Bartoloměj . . .	197, 199, 202	Cesta křížová . . . Cesta sobotní	.153 . . . 125
	30	. . .	
Batanea . .	K		
	 75	C.	
l belzebub	 64	Otvěrná sobná stráž .	. . .201
l Bdění noční . . . Benedictus	13	Otvrtas	. . . 121
Beránek boží . .	 30	Ctvrtník	... 6

POKOJ: Dějiny zjevení božího v Novém zákoně

16

D.

Damašek Daň chrámová . . . Dcera Játrová . . . Dějiny zjevení božího v Novém zákoně 3

Dekapolis 5, 78

Dělníci na vinici 110

Demetrius zlatník . ' . . . 209

Denár 74

Deset malomocných 107

Desítměstí 5, 78
 Děťství Ježíšovo 17 Diana efeská209
 Dionysius areópagita . . . 208 Dionysius Exiguus 6
 Diotrefes238
 Disciplina arcani 54
 Dobré skntky 51
 Dobrý pastýř 94
 Dorkas 198
 Druhý rok učitelského úřadu Ježíšova 61
 Drusila7, 211
 Duch svatý 134
 Dům Markův . . . - ., . . 200 Dům na písku a na skule . . 54 Dům Šimonův 43
 Dvanáctiletý Ježíš v chrámě . 23

E.

Falešní **proroci**..... 54
 Farizej stoluje s Pánem Ježíšem
 Farizeové
 Farizeus a publikán . Fébe . Felix . , Filadelfia Filemonovi Filip apoštol Filip jáhen Filip tetrarcha Fi lipanům Filipi . . .

G.

Gabbatha	 152
-Gabriel	... 9, 11
Gaius '.....	 238
Galatům	 220
Galilea	 4
Gamaliel	 190
Garizim	... 5, 37
Gaulanitis . . .	 5

Ebal Efa Efesanům . . Efesus . . . Efrem . . . Ejhle, člověk! Emauzy
 Eneáš . . . Epafra . . Epafrodítus . Ethiopec • . Ethiope . . Etnarcha . .
 . . 37
 . . 102
 . . 221
 ..208
 106, 107
 . . 152
 . 5, 170
 . . 198
 . . 223
 . . 222
 ' .193
 . . 194
 . . 6

Genezaretské jezero 65
 Gerasa 5
 Ginea107
 . Gloria in excelsis 17
 Golgota
 Hakeldama Hebreům (Židům) Hebron . Heléni . Helénisté

6,200, 201 . . 7, 212 6, 73, 148' . . 5, 33. . . 6, 73 . . . 78 ... 49 . 30, 153
 . . 191
 . . 231 . . . 200 . . . 233
 182, 231
 I lerodes Agripa I. Herodes Agripa II. Herodes Antipas . Herodes Veliký
 II erodiada . . ' . 11 luchoněmý . . . Hněvati se ... Hodiny židovské
 Hodnověrnost evangelií . . 182 Hody lásky 187

Hon 106, 171
 Hora Blahoslavenství . . 4, 46 Hora Olivetská 124, 177
 11 řešící trestati83
Hřivna 85
 Hřivny 127
 Ilroninice20
 Hvězda tří králů 21

Ch.

Chloe 216
 Chrám jerusalemský 31, 32, 33, ;98 Chromý od narození 189
 Chůze po moři 75
 Chvalozpěv andělů 17
 Chvalozpěv Panny Marie . . 12 Chvalozpěv Zachariášův . . 13

J.

Jáhnové . . . Jakub Mladší . Jakub Starší . . Jakubův list . . •lan evangelista
 •lan Křtitel 24, 25, 26, 27, 35, 57, 73 Janův list I.236
 Janův list II. 238
 Janův list III.238
 Jericho 5, 87, 112
 Jerusalem5, 123
 Jidáš zrádce132, 145
 Jinošství Ježíšovo23
 Jméno Ježíš17
 Jope 5, 198

Strana

Josef Flavius 6
 Josef pěstoun . . 11, 21, 22, 31 Josef z Arimateje 163
 Judas apoštol 238
 Judea 5
 Jupiter 203

K.

Kafarnaum . . 4, 40,-42, 44, 56 Kaifáš 106, 130, 142
 Kalich 139
 Kamenování Ježíšovo . . .97 Kana (Káně) galilejská . 4, 40 Kaadake 193
 Karantanie 28
 Ká/ání Ježíšovo v Nazarete . 41 KáKání na hoře. 47
 Kdo má uši k slyšení ... 68 Kedron138
 Kenchry 214
 Kláda 206
 Klaněti Se v duchu 39
 Kletba nad Jerusalemem . . 119 Kněžský úřad Ježíšův . . . 130 Knihy Písma sv. Nového zákona 3
 Kobylky jedlé 25
 Kolosanům 223
 Komorník královny etiopské 193 Konec světa 121
 Korint'anům I. list 216
 Korint'anům II. list219
 Kornelius setník 198
 Korec 102
 Korozain 86
 Koukol mezi pšenicí 66
 Královský úřad Ježíšův . . 165 Království boží 68
 Křest Janův 26, 27
 Křest Ježíšův 36
 Kréta 212
 Krok 106
 Kvadrans 121
 Kvas 67
 Kypr 202

^S

Lakomství . . , Láska k bližnímu Láska k vlasti . Lazar Legie

Strana

. . . . 96 134 . . 116, 120 103, 104, 113 140

. Strana

Milosrdný Samaritán 87

Mládenec naimský 57

Modlitba 51, 95

Moria 5, 124

Mrva v oku 53

Mudrci od východu 20

Myrha 21

Lékaři, uzdrav sebe samého . 42 Letopočet křesťanský ... 6 Libra římská . . . 114, 164

Listy katolické 233

Listy sv. Pavla 214

Lišky mají doupata 69

Lithostrotos 152

Lod' Šimonova 43

Loučení Ježíšovo s apoštoly 133 Lov ryb, 43, 174

Lože 45

Lukáš 181

Lůno Abrahamovo 103

Lyda 5, 198

Lydia 206

Lysias 211

Lystra 203

N.

Naim 4, 57

Nanebevstoupení Páně . . . 176 Nard indický 113

Narození Jana Křtitele ... 13 Narození Ježíšovo 15

Natanael 29

Návrat z Egypta 22

Navštívení Panny Marie . . 12 Nazaret . . . 4, 11, 23, 24, 40, 41 Nedávejte svatého psům . . 53 Nemilosrdný služebník . . . 83

Nemoc trest za hřích 94

Nemocný 38 let 61

Němý 64

Neodbytný přítel 95

Neporušenost evangelií . . 183 Nepřítele milovati . . . 50

Nespravedlivý správce . . . 102 Neúrodný fik 97

Nikodém 33, 91, 163

Pachole uprostřed . . Pane, nejsem hoden . . Pane, Pane

Panny

Pastýři u jeslí

Pavel, I. cesta . . . Pavel, II. cesta . . . Pavel, III. cesta . . . Pavel ve vazbě

Pavel plaví se do Říma . Pavel v Římě

Péče o statky pozemské Pěla

Peníz daně

Perea

Perla

Petr obchází obce křesťanské 198 Petr v žaláři

Petr v Símě

Petrův I. list

Petrův II. list

Pilát Pontský ... 6, 147, Písmo sv. Nového zákona . . Pistol

Pláč nad Jeruselem . . . Placky

Planý fík
 Pluk římský
 Podobenství
 Pochovávání mrtvol
 Pohoršení
 Pohřeb Pána Ježíše
 Poklad skrytý v poli . . . Pokoj domu tomuto
 Pokrm
 Pokušení Ježíšovo
 Pomazání Páně . . . Pomlčení o tajemstvích Popsání světa . . . Porcius "Festus" . . . Posedlý
 Posedlý v synagoze . Poselstvo Janovo . . Poslední soud . . . Poslední večeře . .
 Postiti se ,
 Posuzování bližního . Posvěcení chrámu Potiti se krví . . . Povinnosti k bližnímu Požehnaný Pán Bůh izraelský 13
 Právě poklady 52
 Pravost evangelií ' 182 Primát Petrův 79, 174
 Příprava na veřejné vystoupení Ježíšovo . , . . Přisahati
 Prokurátoři římské
 Proměnění Páně
 Prorok ve své vlasti . . .40, První rok učitelského úřadu
 Ježíšova
 První učedníci Ježíšovi . . První zázrak Ježíšův . . . Prvorozený
 Publikáni
 Publius
 Půdorys chrámu jerusalem-
 ského **34**
 Puteoli 213

Quarantaine

Rachá
 Ráchel
 Ráma
 Rány na oslaveném těle Ježíšově
 Římanům
 Rode
 Roucho svatební
 Rozdělení dějin zjevení božího v Novém zákoně . . . Rozeslání 72 učedníků . . . Rozmnožení chlebě I. ...
 Rozmnožení chlebě II. ... Rozséváč

S.

Saduceové 8
 Samaria 4
 Samaritáni 4
 Samaritánka37
 Sazba krevní msty85
 Sedmero podobenství o království božím65
 Sergius Pavel202
 Seslání Ducha svatého . . . 1:85 Sichar . . . ; . . . 36
 Sichem 5, 36
 Siloe 90, 92
 Sín Královská 33
 Sín Šalomounova . . . 33, 97
 Simeon 18
 Simonie 194
 Sión 5, 124
 Síť..... 67
 Sláva na výsostech 17
 Slavný vjezd do Jerusalema . 114 Slepý od narození 92

Sloužití dvěma pánům ... 52 Slova Ježíšova na kříži . . 160 Služebník setníkův 56
 Smrtelná úzkost Ježíšova . . 137 Sněm ^erusalemský 204
 Soud u Símanů148, 152
 Soud u Židu 51
 Soudní dvůr Pilátův 148
 Spiknutí proti Ježíšovi . . . 130 Společné pnění prvních křesťanů 188
 Spravedlnost 49
 Stadium 106
 Stater 82
 Stéti BV. -**Jána** 73
 Stráž u hrobu Ježíšova . 164, 170 Střechy ploché 44
 Strom dobrý a zlý54
 Studnice Jakubova 36
 Sůl země 48 Svatba královská 118
 Svatba v Káni galilejské . . 30 Svatební obřady 126
 Svátky stánků 89, 90, @1

Strana

Svatokupectví 194
 Svatý **Jan v horách** 12
 Svatyně prvních křesťanů . 187 Svědkové 84, 92
 Světlo světa 48, 91
 Synedrium 8
 Syn Josefův 41

- - S.

Savel192, 195
 Simon Cyrenský 153
 Simon kouzelník 192
 Simon koželuh 198
 Štěpán 191

T.

Tabita ,-. . .198
 Tábor ;::y;: 4,^81
 Těla oslavená 168
 Temnosti zevnitřní 56
 Tetrarcha . ; 6
 Thesaloničanům I. list . - 224 Thesaloničanům II. list . . 225 Tchyně Šimonova 43
 Tiberias 4, 75
 Tiberius 25, 26
 Timotheovi I. list . . . ' 226 Timotheovi II. list . . . 226
 Timotheus . . . 204,224,226 Titovi 227
 Tomáš 173
 Tradice 3
 Trachonitis 5
 Třetí rok učitelského úřadu Ježíšova 77
 Třicet stříbrných 130
 Trn koruny Kristovy . . . 151 Troas 206, 210
 Tuna 102
 Tychikus 221, 223

.247

.	.	133
.	.	.110
.	.	12
.	.	135
.	.	8
.	.	8
.	.	24
.	.	85
.	.	.135
.	.	39
31rll7		
. . 84		

Strana

Ukřižování 157
 Úmysl 51
 Umývání nohou 131
 Úředník královský v Kafarnaum -, , 40 Ustanovení nejsvětější syástosti -133
 Ústní podání 3
 Útěk do Egypta 21
 Uvádění v úřad apoštolský . 71 Uzdravovati v sobotu ... 62

V.

Večeřadlo Velbloud Velebí duše má . . . Velekněžská modlitba Velekněžství . . . Velerada židovská
 Veřejný život Ježíšův Věřitel a dlužník . . Vinný kmen Voda živá Vyčištění chrámu . . Vyobcování
 Vysoká rada zakročuje proti apoštolům 189, 190 Vytrvalá prosba 54, 95 Vzkříšení Ježíšova 165

Strana

Vzkříšení Lazarovo 104 Vztahovati ruku k pluhu . . '69

Z.

Zahrada Getsemanská . . . 137 Zachariáš 9; 12, 13, 120
 Zacheus . , . ' . - • . . 112 Zapření Petrova . 142, 144, 145 Zaslíbení svátosti oltářní . . 75 Zavinování mrtvol 57
 Závitek pergamenový . . 41 Zeměpisný stav v Palestině .4 Zjevení Páně . , . . ' . . . 20 Zjevení sv. Jana . . • . . . 239 Zkáza Jerusalema 121
 Zrno hořčičné 67
 Ztracená ovce 99
 Ztracený peníz 100
 Z. Žebřík Jakubův 30
 Žehnání dítkám 108
 Zena 31, 39
 Zena kananejská 77
 Zena nemocná 12 let 70
 Žernov osličí 84
 Život náboženský 7
 Život politický 5
 Život prvních křesťanů . . . 187

OBSAH.

Strana

Úvod j'^,
 Dějin zjevení božího v Novém zákoně pojem, prameny, důležitý-j.^: .tost a rozdělení -. . . . —;:
 § 1. Stav zeměpisný v Palestině za času Kristova 4
 § 2. Život politický . , 5
 § 3. Život náboženský ^t

P r v n í d o b a.

I. díl. Skrytý život Ježíšův.

(Od 5. r. př. Kr; do 26. r. po Kr. nebo od r. 74:8—779 od žal. Sáma.)

- § 4. Události před narozením Ježíšovým '..... 9
 1. Anděl zvěstuje narození předchůdce Ježíšova —
 2. Anděl zvěstuje narození Ježíšovo , 11
 3. Navštívení Panny Marie 12
 4. Narození Jana Křtitele13
 § 5. Narození Ježíšovo 15
 § 6. Narození Kristovo zvěstováno pastýřům 16
 § 7. Dětství Ježíšovo ,17
 1. Pojmenování Páně —
 2. Obětování Páně 18
 3. Zjevení Páně 20
 4. Tjtek do Egypta 21
 5. Návrat z Egypta 22

II. díl. Veřejný život Ježíšův.

A. Příprava na veřejné vystoupení Ježíšovo. (Od r. 26—27 po Kr. nebo od r. 779—780 po žal. Říma.)

1. Jan na poušti —
2. Jan káže křest pokání 25
3. Jan křtí Pána Ježíše 27

§ 10. Události po křtu Ježíšově	28
1. Ježíš jest pokoušen od ďábla	—
2. Ježíš volí si první učedníky	29
3. Ježíš činí první zázrak před učedníky svými ...	30

B. Ježíšův úřad učitelský.

První rok učitelského úřadu Ježíšova.

(Od velikonoce r. 27 do velikonoce r. 28 po Kr. nebo od r. 780—781 po žal. říma.)

§ 11. Ježíš v Judsku	31 ..a
1. Ježíš v chrámě jerusalemském	—
2. Ježíš rozmlouvá s Nikodémem	33
3. Činnost Ježíšova mimo Jerusalema	35
§ 12. Ježíš v Samaří	36
§' 13. Ježíš v Galilei	40
Ježíš v Eáni galilejské a v Nazaretě	—
§ 14. Ježíš v Kana Galilejské	42
1. Ježíš uzdravuje posedlého v synagoze	—
2. Ježíš uzdravuje v domě Simonově	43
3. Ježíš požehnal lovu ryb	— ';
4. Ježíš uzdravil ochrnutého	44 ;
§ 15. Ježíš na hoře Blahoslavenství	45 „).
1. Volí si apoštoly	— 'jí',
2. Mluví k apoštolům a lidu	46 'A',
a) O osmeru blahoslavenství	47 :•* ^
- b) O důstojnosti a povinnostech apoštolů	48 ;
c) O pravé spravedlnosti	49 :1
d) O dobrém úmyslu	51 ;j
e) O pravých pokladech	52
f) O povinnostech k bližnímu	53 '
g) Závěrek	54 „
§ 16. Ježíš sestupuje s hory Blahoslavenství	55 g
1. Ježíš uzdravuje malomocného	—
2. Ježíš uzdravuje služebníka setníkova	56
3. Ježíš křísí mládence naimského	57

Druhý rok učitelského úřadu Ježíšova.

(Od velikonoce r. 28 do velikonoce r. 29 po Kr. nebo od r. 781—782 po žal. Říma.)

§ 18. Ježíš po druhé v Jerusaleme	61
1. Ježíš uzdravuje člověka nemocného 38 let	—
2. Ježíš dokazuje Židům, že má právo uzdravovati v sobotu	62

- § 19. Ježíš vrátil se do Galileje 64
 Ježíš pohaněn od nepřátel svých —
- § 20. Ježíš káže na jezeře Genezaretském 65
 (Sedmero podobenství o království božím) —
- § 21. Ježíš se plaví přes jezero a vrací se do Efaunaum . .69 -1. Ježíš nepřijímá každého za učedníka —
 2. Ježíš utiňuje bouři —•
 3. Ježíš opět v Kafarnaum 70
 (Uzdravení ženy nemocné 12 let a vzkříšení dcery
 Jairovy) —
- § 22. Ježíš uvádí učedníky v úřad apoštolský 71
- § 23. Jan Křtitel s'at. 73
- § 24. Apoštolé vracejí se k Ježíšovi 74
- § 25. Ježíš zaslibuje nejsvětější svátost oltární 75

Třetíročníčtelského úřadu Ježíšova.
 (Od velikonoc r. 29 do velikonoc r. 30 po Kr. nebo od r. 782—783 po žal. Říma.)

- § 26. Ježíš za hranicemi galilejskými 77
 1. Ježíš mluví se ženou kananejskou —
 2. Ježíš uzdravuje hluchoněmého 78
 3. Ježíš rozmnožuje chleby po druhé —
 4. Ježíš slibuje Petrovi primát 79
- § 27. Ježíš v Galilei 80
 1. Proměnění Páně —
 2. Daň chrámová 81
 3. Řeč Ježíšova v Kafarnaum 82
- § 28. Ježíš ubírá se do Jerusalema 85
 1. Ježíš rozesílá 72 učedníky —
 2. Ježíš mluví o milosrdném Samaritánu 87
 3. Ježíš u sester Marie a Marty 88
- § 29. Ježíš v Jerusalemě o svátcích stánku 89
 ,1. Ježíš učí v chrámě —
 2. Ježíš uzdravuje slepého od narození 92
 3. Ježíš mluví o dobrém pastýři 94

— 251 —

Strana

- § 30. Ježíš chodí po Judei 95
 (Od svátků Staňkův až do svátku posvěcení chrámu. **Od** . října do prosince r. 30 nebo r. '783 po žal. firma.)
 1. Ježíš učí modlití se —
 2. Ježíš mluví o lakomství 96
 3. Ježíš mluví o neúrodném fíku 97
- § 31. Ježíš opět v Jerusalemě o slavnosti posvěcení chrámu . . — § 32. Ježíš za Jordánem 99
 1. Podobenství o ztracené ovci —
 2. Podobenství o ztraceném penízi 100
 3. Podobenství o marnotratném synu —
- § 33. Pokračování 102
 1. Podobenství o nespravedlivém správci —
 2. Podobenství o boháči a chudém Lazaru 103
- § 34. Ježíš v Bétanii křísí Lazara 104
- § 35. Poslední cesta Ježíšova do Jerusalema 107
 1. Ježíš uzdravuje deset malomocných —
 2. Ježíš mluví podobenství o farizeovi a publikánu . . . 108
 3. Ježíš žehná dítkám —
 4. Ježíš mluví o evangelických radách 109
 5. Ježíš mluví podobenství o dělnících 110
- § 36. Pokračování ,111
 1. Ježíš předpovídá utrpení své —
 2. Ježíš zastavuje se u Zachea 112
 3. Ježíš stoluje v Betanii 113
 (8. Nisanu — v pátek.)

- § 37. Ježíš vjíždí slavně do Jerusalema 114
 (9. Nisanu — v sobotu.)
 1. Ježíš sedá na oslátko—
 2. Ježíš pláče nad Jeruselem 116
 3. Ježíš vyčišťuje chrám 117
 (10. Nisanu — ,v neděli.)
- § 38. Ježíš učí v chrámě naposled —
 (11. a 12. Nisanu — v pondělí a úterý.)
 1. Ježíš mluví podobenství Q svatbě královské 118
2. Ježíš mluví o penízi daně 119
 3. Ježíš vyslovuje kletbu nad nevěřícími zákoníky a farizeji —
 4. Ježíš chválí obět vdovinu 120
- § 39. Ježíš mluví o zkáze Jerusalema a konci světa . . . 121 § 40. Ježíš napomíná ke stálé bdělosti a pracovitosti 126
 1. Podobenství o desíti pannách —
 2. Podobenství o hřivnách 127
- § 41. Ježíš mluví o posledním soudu 128

— 9P>9 —
 . ÚvJú • .

C. Ježíšův úřad kněžský.

(Od poslední večeře do slavného vzkříšení Páně. O velikonocích r.30 po Kr. nebo r.783-po.zal.6iiifia.)

; trana

- § 42. Nepřátele spikli se proti Ježíšovi 130
 (12. Nisami — v úterý.) § 43. Ježíš večeři naposled s apoštoly —
 (14. Nisami — ve čtvrtek.)
- § 44. Ježíš umývá nohy apoštolům 131
- § 45. Ježíš předpovídá, že Jidáš ho zradí 132
- § 46. Ježíš ustanovuje nejsvětější svátost oltářní 133
- § 47. Ježíš loučí se s apoštoly —
 1. Ježíš napomíná apoštoly ke vzájemné lásce —
 2. Ježíš předpovídá Petrovi, že ho zapře, a "apoštolům, že ho opustí . .!•..... 134
 3. Ježíš těší apoštoly —
 4. Ježíš mluví podobenství o vinném kmeni 135
 5. Ježíš modlí se modlitbu velekněžskou—
- § 48. Ježíš vydává se v ruce nepřatel . , ... 137
 1. Smrtná úzkost Ježíšova v zahradě Getsemanské . . —
 2. Ježíš jat 139
- § 49. Ježíš před soudem náboženským 140
 1. Ježíš u Anáše —
 2. Ježíš u Kaifáše 142
 a) Noční sedění velerady —
 b) Druhé a třetí zapření Petrovo 144
 c) Ježíš v žaláři 145
 d) Ranní sedění velerady a konec Jidášův —
- § 50. Ježíš před soudem světským 147
 1. Ježíš u Piláta—
 2. Ježíš u Heroda Antípy 148
 3. Ježíš opět u Piláta 149
 a) Barabáš dána přednost před Ježíšem —
 b) Kristus bičován a trním korunován 150
 c) Ježíš představen lidu a vydán na smrt 151
- § 51. Ježíš Kristus ukřižován a pohřben 153
 1. Gesta křížová —
 2. Pán Ježíš byl ukřižován a umřel 157
 3. Podivuhodné zjevy při smrti Ježíšově 162
 4. Otevření boku a pohřeb Pána Ježíše —
 5. Stráž u hrobu 164

D. Ježíšův úřad královský.

(Od slavného vzkříšení do nanebevstoupení Páně. B. 30. po Kr. nebo r. 783 po založ fííma.)

Strana

§ 52. Vzkříšení Ježíšovo 165

První zprávy o zmrtvýchvstání Ježíšově —

a) Zeny u hrobu —

b) Petr a Jan u hrobu 168

§ 53. Zjevení Ježíšova a zatvrzelosí veleknězi židovských . . 169

1. Pán Ježíš zjevuje se Marii Magdaleně —

2. Pán Ježíš ukazuje se ženám 170

3. Vysoká rada židovská podplácí stráž—

4. Pán Ježíš zjevuje se dvěma učedníkům jdoucím do Emauz - —

5. Pán Ježíš ukazuje se desíti apoštolům a učedníkům přítomným s nimi
. 172

6. Pán Ježíš zjevuje se všem apoštolům, i Tomášovi . . 173

7. Pán Ježíš zjevuje se u jezera Genezaretského a dává Petrovi primát —

8. Pán Ježíš zjevuje, se apoštolům na hoře a dává jim poslání světové
. 175

9. Pán Ježíš zjevuje se učedníkům svým v den nanebevstoupení svého -. —

§ 54. Pán Ježíš vstupuje na nebesa..... 176

§ 55. Čtyři evangelia ; 177

Druhá do b a.

Život a činnost sv. apoštolů.

(Od r. 30 až 100 po Kr.)

I. díl. *Působení sv. apoštolů vnesí Židy.*

§ 56. Církev Kristova vstupuje v život . . . § 57. Život prvních křesťanů

1. Vzorné mravy prvních křesťanů

2. Výjimka (Ananiáš a Safira) . . .

§ 58. Vysoká rada zakročuje proti apoštolům § 59. Apoštolé ustanovují jáhny

§ 60. Obrácení Šavlovo

§ 61. Petr obchází obce křesťanské

62. Herodes, Agripa I. pronásleduje církev

254^

II. díl. *Působení sv. apoštolů mezi pohany.* ;

§ 63. činnost sv. Pavla 202

§ 64. Pokračování 205

§ 65. Dokončení 208

§ 66. Pavel ve vazbě (61—63) 211

§ 67. Listy sv. Pavla 214

1. List Římanům —

2. První list Korint'anům 216

3. Druhý list Korint'anům 219

4. List Galatům 220

5. List Efesanům 221

6. List Filipanům 222

7. List Kolosanům 223

8. První list Thesaloničanům 224

9. Druhý list Thesaloničanůiu 225

10. První list Timotheovi . . . U;..... 226

Šíraná

11. Druhý list Timotheovi	—
12. List Titovi	227
13. List Filemonovi	228
14. List Hebreům	229
§ 68. Činnost ostatních apoštolů	230
§ 69. Listy katolické	233
1. Obecný list sv. Jakuba apoštola	—
2. První list sv. Petra . . . -	235
3. Druhý list sv. Petra	236
4. První list sv. Jana	—
5. Druhý list sv. Jana	238
6. Třetí list sv. Jana	—
7. Obecný list sv. Judy	—

§ 70. Zjevení sv. Jana apoštola	239
---------------------------------------	-----

Seznám ilustrací.

Anděl zvěstuje narození Ježíšovo	10
Narození Páně	14
Kaple v jeskyni Narození Ježíšova v Betlémě	15
Mudrci klanějí se Ježíšovi	19
Drsné roucho smuteční a kajícícké	25
Chrám jerusalemský	32
Půdorys chrámu jerusalemského	34
Město Sichar s horami Ebalem a Garizimem „,	37
Nazaret	40
Závitek pergamenový „,	41
Moderní a staroegyptské střechy „,	44

—•255;—

Strana

Hora Blahoslavenství „,	46
Zbytky městečka Naima	58
Jídelna v domě pompejském	60
Moře Galilejské	66
Denár za Augusta	74
Denár za Tiberia	—
Soudní brána Alhambry	79
Hora Tábor	81
Běláme	88
Schodiště ku prameni Siloe „,	90
Námě-tí chrámové v Jerusalemě v nynější podobě „,	98
Vnitřek hrobu ve skále	105
Planý fík (ficus sycomorus)	112
Nard indický	113
•Ježíš vjíždí slavně do Jerusalema	115
ríe; - -as z dob Kristových, jinak kvadrant „,	121
Jer - ~ hory Olivetské	123
Zahrada Get.seinan.~ka	138
Dwr domu na východě	141
IkoHWTBÍ dveře na východě s vrátným	143
RiiMŠti vojáci ve zbroji	147
Římský liktor s pruty „,	151
Krizová cesta (Via dolorosa) v Jerusalemě	154
-Ježíš na kříži	156
Ježíše kladou do hrobu	161
Zmrtvýchvstání Páně	166
Jak zavinovali mrtvolu	169
Hora Olivetská	177
Ježíš vstupuje na nebesa	178
Seslání Ducha svatého	184

Damašek	196
Jupiter (Zeus) dle soch řeckých	203
Merkur (Hermes)	204
Kláda na ruce a nohy	206
Chrám Diany efeské	209